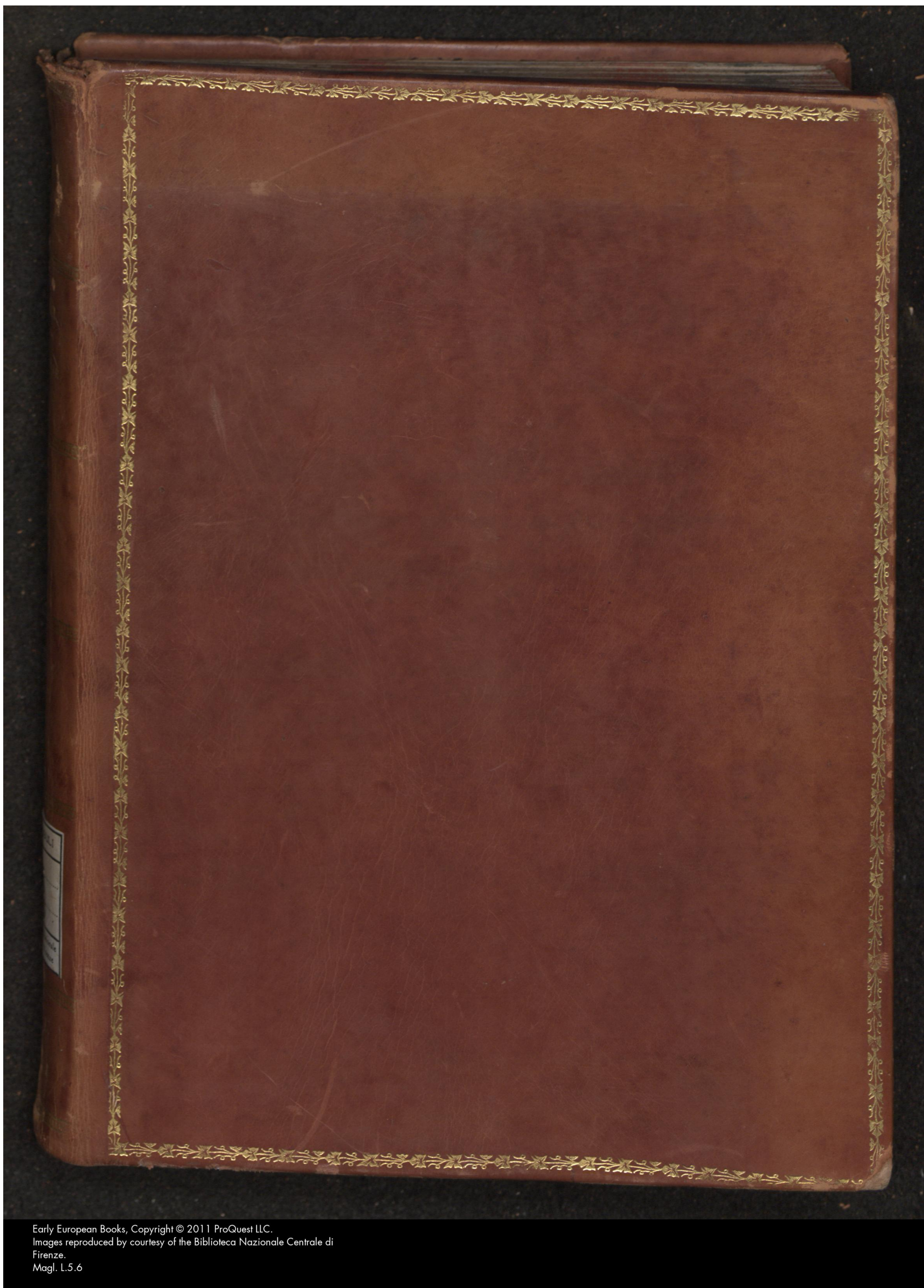
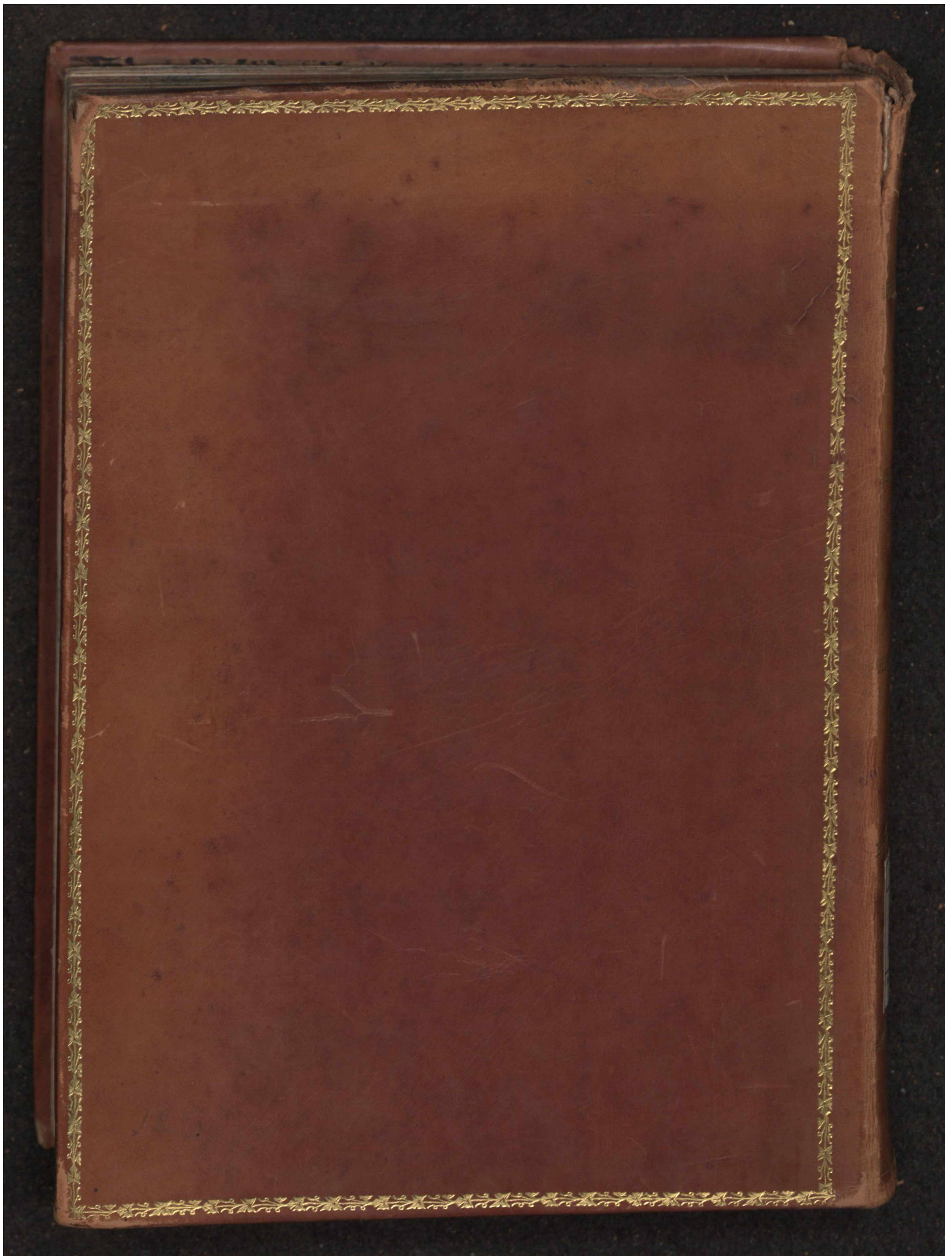

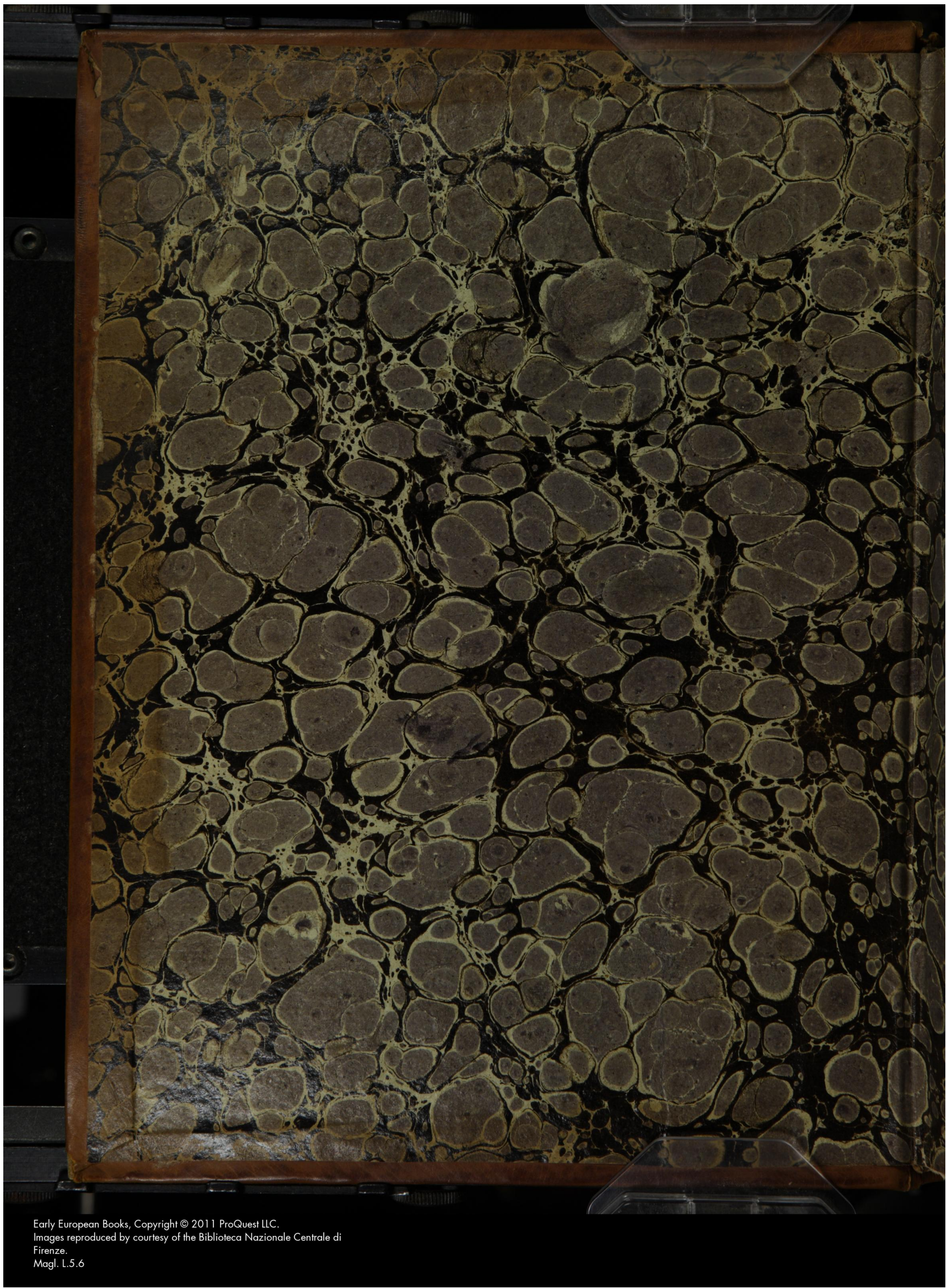

VII
PLINII
EPISTOLAE
67
INCUNABULI
L
5
6
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
S. L.
1471

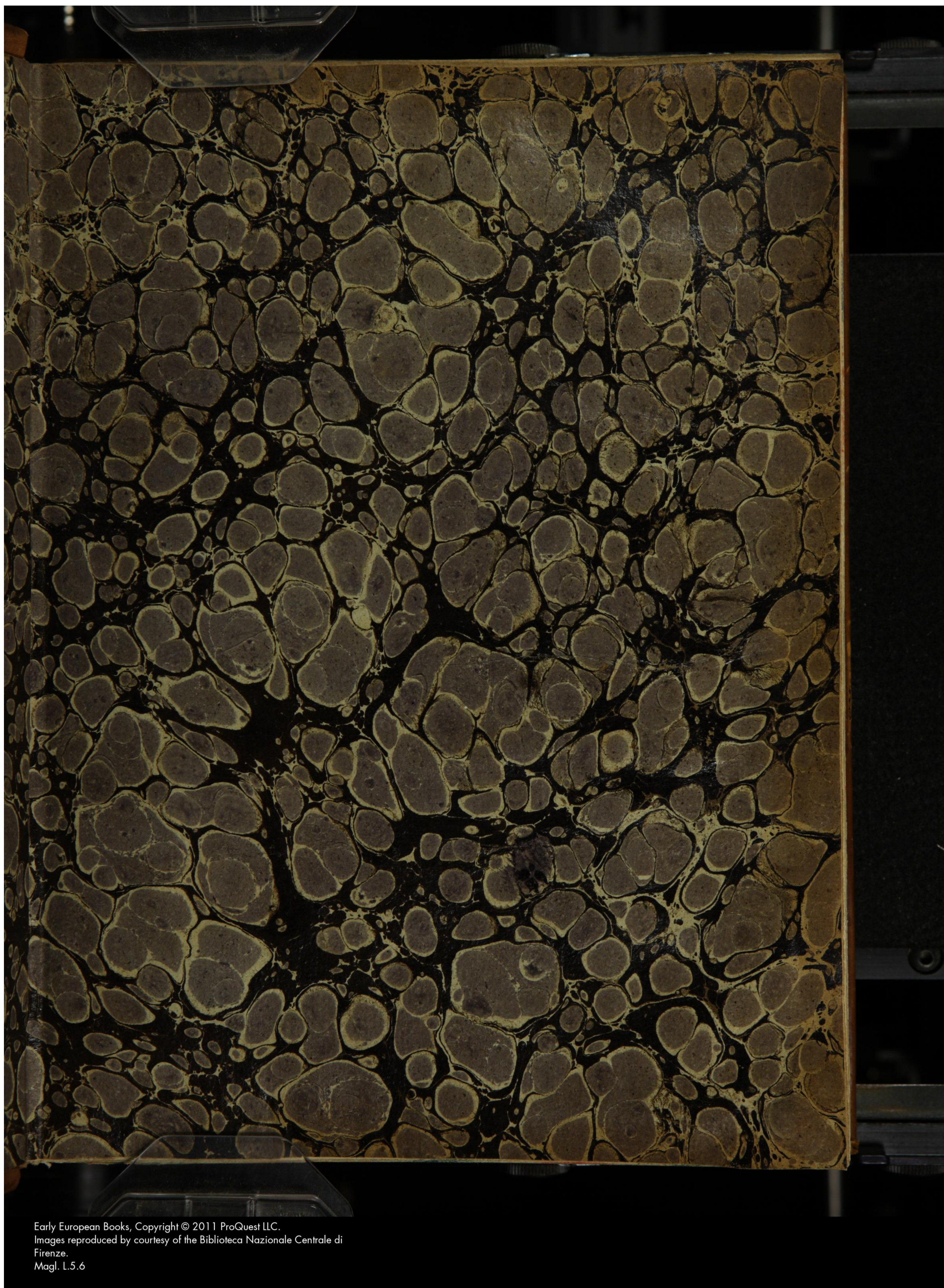

Lodouicus Carbo Sal. Plu. Dicit. Illustrissimo & Excellētissimo Principi Borsio Duci Mutinæ ac Regii: Marchioni æstēsi: Comitiq; Rodigii: Gratulari licet sæculo nostro Diue Borsi Dux præstātissime: ī quo certe optimaꝝ artiū studia maxīe floreant: Eloquētia & legitīa illa eruditio suū tandē decus agnoscat: in pristināq; dignitatē restituta sit: Adeo late pateat Romana & Græca facundia ut iā & Galli & Britanni bonos oratores & poetas habere uideantur: ad quā quidem rem cōmodissimū adiumentū præstiterūt nobilissima Germanoꝝ ingenia: q artificiosissīas īprimēdoꝝ librorum formas excogitarunt ut sapiētissimoꝝ auctoꝝ plurima simul eodem temporis momēto uolumina in prōptu eēnt: oēsq; utilissimi codices & in magna copia: & leuiore sūptu parari possēt: Quamobrem & ego tam laudabili eoꝝ proposito ꝓ uirili mea fauere: ac publicæ utilitati cōsulere decreui: In primisq; has Plinii Secundi iunioris Epistolas cognitiōe ꝑfecto dignissimas & lectione frequēti: opa mea emendatas correctasq; īpressoribus misi: ut quod rarissimum esse solebat: iā cōmune omnibus fieri incipiat: Non est fortasse in his diuina illa Ciceronis redundantia quam tñ Plinius æmulari se atq; affectare præ se ferebat: Sed inest proculdubio mirificum sententiarum pondus & grauitas: Vrbanitatis & salis non paꝝ: Circuncisa quædam & imperatoria maiestatisq; plenissīa oratio: Has igitur noīni tuo dicauimus

Inclite ac suauissime Borsi cui si quid in nobis īgenii sit aut doctrinæ: acceptū referre debemus: qui pro tua in omne hominum genus insigni largitate: cuncta ætatis nostræ beatissima īgenia munificentissime fouisti: ac fouere non desinis. Bene Vale Sæculi nostri gloria.

Caii Plinii Secundi Nouicomensis Oratoris facundissimi epistolarum Liber Primus incipit.

C. Plinius Secūdus Secūdo suo. S. pl. dicit.

FRequēter hortatus es: ut epistolas si quas paulo accuratius scripsissē: colligerē: publicarēq;: collegi non seruato temporis ordine: neq; enī historiam cōponebā: sed ut quæq; in manus uenerat. Supest ut nec te consilii: nec me pœniteat obsequii. Ita enī fiet ut eas quæ adhuc neglectæ iacēt: reqram: & si quas addidero non supprimam. Vale.

C. Plinius Arrinio suo Salutem.

QVia tardiorem aduentum tuum prospicio: Librum quem prioribus epistolis pmiserā: exhibeo. Nunc rogo ex cōsuetudine tua & legas & emendes: eo magis q nihil ante peræque eodē zelo scripsisse uideor. tentaui enim imitari Demosthenem semper tuum caluum nup meum figuris duntaxat orationis. Nam uim tātorum uirorum pauci quos æquus amauit Iupiter asseq possunt. Nec materia ipa huic: (Vereor ne ipbe dicam) æmulationi repugnauit. Erat enī prope tota in cōtentione dicendi: quod me lōge desidiæ indormientem excitauit: Si modo is sum ego q excitari possim: non tamen omnino. M. nostri fugimus. quotiēs paulum itinere decedere nō in tempestiuis amœnitatibus admonebamur. Acres enim non tristes eē uolebamus. Nec est q putes me sub hac exceptione ueniam

postulare. Immo quo magis incendã limã tuam: confitebor & ipm me & cõturbernales ab æditiõe non abhorrere: si modo tu fortasse errori nostro album calculum adieceris. Est enim plane aliqd ædendũ. atq3 utinã hoc potissimũ quod paratum est. audis desidiæ uotum. ædendum autem ex pluribus causis: maxime q libelli quos emisimus dicũtur in manibus eẽ: q̃uis iam gratiã nouitatis exuerint. nisi tamen auribus nostris bibliopolæ blandiuntur. Sed sane dum per hoc mendacium nobis studia nostra cõmendent Vale.

C. Plinius Caninio Ruffo suo Sal.

QVid agit cõmuni tuæ meæq3 delitiæ? quid suburbanum amœnissimum? uel quid illa porticus uerna semp? qd platanus opacissimus? quid Euripus uiridis & genimeus? quid subiectus & seruiens lacus? quid illa mollis & tanti solida gestatio? quid balineum illud quod plurimus sol implet & circuit? qd triclinia illa uel popularia: uel illa paucorꝝ. quid cubicula diurna nocturnaq3 possidẽt te: & per uices partiũtur? An ut solebas intentione rei familiaris obeundæ crebris excursionibus auocaris si possident: felix beatusq3 es. si minus. unus ex multis. quin tu ipse humiles & sordidas curas aliis mandas. & ipse te in alto isto pĩguiq3 secessu studiis asseris? hoc sit negotiũ tuum. hoc otium. hic labor. hæc quies. in his uigiliæ. in his etiã sõnus reponat̃: Effinge aliud & excude quod sit perpetuo tuum. Nam reliqua rerꝝ tuarꝝ post te alium atq3 aliũ dominũ sortient̃.

Hoc nunq̃ tuum desin& esse si semel eẽ cœperit. Scio quem animum : quod horter ingenium. Tu modo coniice ut tibi ipse sis tanti : quanti uideberis aliis : si tibi fueris. Vale.

C. Plinius Põpeiæ celerrīæ socrui suæ S.

QVantum copiarũ in otriculano. in arniẽsi: ĩ carsolano: in Perusino tuo. ĩ Arniẽsi uero balineum etiam ex epistolis meis : Nam iam tuis opus non est: una illa breuis & uetus sufficit. non me hercule tã mea sunt : quæ mea sunt q̃ quæ tua: hoc tamen differunt: quod solicitius & intentius tui me q̃ mei excipiũt. Idem fortasse eueniet etiã tibi : si quando in nostra diuerteris : quod uelim facias q̃primum ut perinde nostris rebus : ac nos tuis perfruaris. Deinde ut mei expergiscantur aliquando : qui me secure ac prope negligenter expectant. Nam initium dominorꝝ apud seruos ipsa consuetudine metus exolescit : nouitatibus excitantur probariq; dominis per alios magis q̃ per se ipsos laborant. Vale.

C. Plinius Voconio romano Salu.

VIdisti ne quenq̃m. M. Regulo timidiorem humiliorem post Domitiani mortem? sub quo nõ minora flagitia cõmiserat q̃ sub Nerone : sed tectiora. Cœpit uereri : ne sibi irasceret nec fallebatur : irascebar. Rustici aruleni periculum fouerat : exultauerat morte: adeo ut librꝝ recitar& publicaretq; in quo rusticum insectatur : atq; etiã stoicorum simiam appellat. Adiicit uitelliana cicatrice stigmosũ. Agnoscis eloquẽtiã Reguli:

lacerat Herennium senectionem tã intẽperanter quidem: ut dixerit ei metius canis: Quid tibi cum eis mortuis: Nunquid ego: aut Crasso aut Camerino molestus sum: quos ille sub Nerone accusauerat: Hæc me dolenter Regulus tulisse credebat. Ideoq; etiam cum recitar& librum: nõ adhibuerat. Præterea reĩniscebatur q̃ capitaliter me ipm̃ apud centumuiros lacessiss&. Aderam aurionilæ timonis uxori rogatu Aruleni rustici. Regulus contra: nitebamur nos in parte causæ sentẽtia mecti modesti optimi uiri. Is tũc ĩ exilio erat relegatus a Domitiano. Ecce tibi Regulus: Quæro inquit secundo quid de Modesto sentias: uides quod periculum si respõdissem bene: quod flagitium: si male: non possum dicere aliud tũ mihi q̃ deos adfuisse. Respondeba m inqm quid sentiam si de hoc centumuiri iudicaturi sunt. Rursus ille quæro quid de Modesto sentias. Iterũ ego. solebãt testes ĩ reos nõ in dãnatos ĩterrogari. Tertio ille. non iam quid de Modesto sed quid de pietate Modesti sentias. Quæris ĩqm qd sentiã. At ego ne interrogare quidem fas puto: de quo pronunciatũ est. conticuit. me laus & gratulatio secuta est. quod nec famam meã aliquo responso utili fortasse inhonesto tamen læseram. Nec me laqueis tam insidiosæ interrogationis ĩuoluerã. Nunc ergo conscientia exterritus apprehendit. Cæcilium celerem: mox rogat iustum Fabium ut me sibi reconcilient. nec contentus: uenit ad Spurinam: Huic suppliciter ut est: cum tim&

abiectissimus. Rogo inqt mane uideas Plinium domi: sed plane mane. Nec enim diutius ferre sollicitudinem possum & quoquo modo efficias: ne mihi irascatur euigilauerã. Nũtius ait uenio ad te Spurina. imo ego ad te. Coimus in porticũ Liuiæ. cum alter ad alterꝝ tenderemus: exponit Reguli mandata: addit preces suas ut decebat optimum uirum pro dissimillĩo. parce inqens: cur ego: dispicies ipẽ qd Regulo putes renũciãdũ. Te decipi a me nõ oport&. Expecto Mauricum. Nondũ enĩ ab exilio uenerat. ideo nihil alterutrã in partem respõdere tibi possum: facturus qcqd ille decreuerit. Illum enĩ esse huius cõsilii ducẽ: me comitẽ dec&. Paucos post dies ipẽ me regulus cõuenit in prætoris officio. illuc me persecutum secretũ petit. Ait timere se ne animo meo peitus hærer& quod in centumuirali iudicio aliquando dixiss&. cum respõderet mihi & Satrio Ruffo. Satrius ruffus cui non est cũ Cicerone æmulatio & q cõtentus est eloquẽtia seculi nostri: Respõdi nunc me intelligere maligne dictum quia ipse confiteretur. Cæteꝝ puto honorificum existiari. Est enim inq̃ mihi cum Cicerone æmulatio. nec sum contentus eloquentia seculi nostri: Nam stultissimum credo ad imitandum non optima quæq; ꝓponere. Sed tu q huius iudicii meĩnisti: cur illius oblitus est: in quo me interrogasti? qd de mectii Modesti pietate sentirem. expalluit notabiliter quãuis palleat semp: & hæsitabundus inquit interrogaui: non ut tibi nocerem sed ut

modesto. Vide hominis crudelitatem qui se non dissimul& nocere hoīni exuli uoluisse. subiūxit egregiam causam. Scripsit inqt epistolā q̄ndam quæ apud Domitianum recitata ē. Regulus oīm bipedum nequissimus quod quidem Modestus scripserat uerissime: Hic fere nobis sermonis terminus. Neq; enī uolui ꝓgredi lōgius: ut mihi omnia libera seruarem dū Mauricus uenit. nec me præterit esse Regulum ¶ Est enim locuples factiosus: curatur a multis: timet̄ a pluribus: quod plerunq; amore fortius ē. potest tn̄ fieri ut hæc concussa labantur. Nam gratia maloꝝ tam infida est q̄ ipsi. Veꝝ ut idem sæpius dicā expecto Mauricum. Vir est grauis: prudēs: multis expimentis eruditus & qui futura possit ex præteritis ꝓuidere. Mihi & tentādi aliquid & quiescendi illo auctore ratio constabit. Nec tibi scripsi: qa æquum erat te pro amore mutuo non solum omnia mea facta dictaq; uerū etiā consilia cognoscere. Vale.

¶ C. Plinius Cornelio tacito suo Sal.

Videbis & lic& rideas: ego Plinius ille quem nosti: apros tris & quidem pulcherrimos cepi: ipē inqs? ipse: nō tum ut omnino ab īertia mea & qete discederem: ad retia sedebam. Erant in proxīo non uenabulum: nō lancea: sed stilus & pugilares: meditabar aliqd enotabamq;: ut si manus uacuas: plenas tn̄ ceras reportarem. Nō est q contemnas hoc studendi genus. Mirum est ut aīmus a cogitatione motuq; corpis excitetur.

Iam undiq; siluæ & solitudo ipm̄q; illud silētium quod uenationi datur: magna cogitationis incitamenta sunt. proīde cū uenabere licebit auctore me ut panarium & lagũculam. sic etiā pugilares feras. Experieris non magis dianam montibus q̄ Mineruam interrare. Vale.

C. Plinius Octauio suo Ruffo Sal.

Vide in quo me fastigio collocaris cum mihi idem potestatis ideq; regni dederis: quod Homerus Ioui optimo maxīo:

Nam ego quoq; simili nutu ac renutu respōdere uoto tuo possum. Etenī sicut fas ē mihi præsertī te exigente excusare beticis cōtra unum hoīnem aduocationem ita nec fidei nostræ: nec cōstātiæ q̄m diligis conueīt adesse contra ꝓuintiā q̄m tot officiis: tot laboribus: tot periculis: etiam meis aliq̄ndo deuīxerim. Tenebo ergo hoc tēpamentū ut ex duobus quoꝝ alteꝝ petis eligam id potius ī quo non solum studio tuo uerum etiam iudicio satisfaciam. Neq; enim tātope mihi cōsiderādū ē: Quid uir optimus ī præsentia uelis: q̄ qd semp sis ꝓbaturus. Me circa idus octobres spero Romæ futuꝝ. eadēq; hæc præsente quoq; tua meaq; fide Gallo cōfirmatuꝝ: cui tñ nunc iā lic& spondeas de animo meo.

non usq; quaq;

Homericis uersibus agam tecū? quatenus tu me tuis agere nō pateris: quoꝝ tāta cupiditate ardeo ut uidear mihi hac sola mercede corrumpi posse

ut uel contra beticos adsim pene præterii quod minime prætereundũ fuit: accepisse me careoptas optimas quæ nunc cum ficis & boletis certamen habent. Vale.

C. Plinius Põpeio Saturnino suo Salu.

PEropportune mihi redditæ sunt litteræ tuæ quibus flagitabas ut tibi aliquid ex scriptis meis mitterem: Cum ego idipsum destinassem. Addidisti ergo calcaria spõte currenti: pariterq; & tibi ueniã recusandi laboris: & mihi exigendi uerecundiã sustulisti. Nam nec me timide uti dec& eo quod oblatum est: nec te grauari quod depoposcisti. Non ẽ tamẽ quod ab hoĩe desidioso aliqd noui operis expectes. petiturus sum enĩ ut rursus uaces sermoni: quẽ apud municipes meos habui bibliothecam dedicaturus. Memini quidẽ iam te quædã notasse: sed generaliter: ideo nunc rogo: ut non tantũ uniuersitati eius attendas: ueꝝ etiam particulas q̃s soles lima ꝑseq̄ris. Erit enĩ & post emendationẽ liberꝝ nobis uel publicare uel cõtiere. Quin ĩmo fortasse hãc ipsã cũctationẽ nostram in alterutrã sententiã emẽdationis ratio reduc&: quæ aut indignũ editione: dum sæpius retractat ĩueniet: aut dignum dum idipm̃ expit̃ effici&. Quanq̃ huius cũctationis meæ causæ nõ tam in scriptis q̃ in ipo materiæ genere cõsistũt. Est enĩ paulo gloriosius & clarius onerabit hæc modestiam nostram: etiam si stilus ipse pressus demissusq; fuerit. Propterea q cogimur cum de munificẽtia parentum nostroꝝ: tum de nostra

disputare. Anceps hic & lubricus locus est: etiã cũ illi necessitas lenocinetur. Etenim si alienæ quoq; laudes parũ æquis auribus accipi solent: q̃ difficile est optinere ne molesta uideatur oratio de se aut de suis differẽtis? Nam cũ ipi honestati tum aliq̃ndo magis gloriæ eius prædicationique ĩuidemus. atq; ea demũ recte facta minus detorquemus & carpimus quæ in obscuritate & silẽtio reponũtur. qua ex causa sæpe ipse mecum: nobis ne tantũ qcquid est illud composuisse. an & aliis debeamus ut nobis? admon& illud quoq; quod pleraq; quæ sunt agendæ rei necessaria eadẽ pacta nec utilitatẽ parem nec gratiam retinẽt. Aut ne lõgius exempla repetamus. Quid utilius fuit q̃ muĩficẽtiæ rationem etiã stilo ꝓseq: per hoc enĩ assequebamur primũ ut honestis cogitationibus immoraremur. deĩde ut pulchritudinẽ illarum lõgiore tractu puideremus. Postremo ut subitæ largitionis comitem pœnitentiam caueremus: nascebatur ex his exercitatio quædã cõtemnẽdæ pecuniæ. Nam cũ õnes hoĩes ad custodiam eius natura restrinxerit: nos contra: multum ac diu pẽsitatũ: amor liberalitatis cõmunibus auaritiæ uĩculis eximebat. Tantiq; laudabilior muĩficẽtia nostra fore uidebatur. ꝙ ad illam nõ ĩpetu quodã sed cõsilio trahebamur. Accedebat his causis ꝙ non ludos aut Gladiatores: sed annuos sũptus in alimenta ĩgenuoꝝ pollicebamur. Oculoꝝ porro & auriũ uoluptates adeo nõ egẽt cõmendatiõe: ut non tã ĩcitari debeant orõne q̃ reprimi. Vt uero

aliqs libenter educatioīs tediū laborēq; suscipiat: non præmiis modo: uerꝝ etiā exqsitis adhortationibus īpetrādum est. Nam si medici salubres: sed uoluptati parētes cibos blāditioribus alloqiis ꝓsequūtur: qnto magis decuit publice cōsulentē utilissimū munus: sed pinde nō populare coītate orōnis īducere? præsertī cū enitendū haberemus: ut quod parētibus datur: et orbis ꝓperet̃ honorūq; paucoꝝ cæteri pacienter expectarēt & īcitarētur. Sed ut tūc cōmunibus magis cōmodis: q̄ priuatæ iactantiæ studebamus: cum ītentionem effectūq; muneris nostri uolebamus intelligi: ita nunc in ratione edendi ueremur: ne forte non aliorum utilitatibus: sed ꝓpriæ laudi seruisse uideamur. Præterea meīnimus q̄nto maiore animo fructus honestatis in cōsciētia q̄ ī fama reponatur. Sequi enim gloria non appeti deb&: ne si casu aliquo nō seq̄tur. Idcirco quod gloriā nō meruit: minus pulchrū est. ii uero q bn̄facta sua uerbis adornant nō ideo prædicare quia fecerīt sed ut prædicarent fecisse creduntur. Sic quod magnificum referēte alio fuiss&: ip̄o qui gesserit recensente uanescit: Homines enim cum rem destruere non possunt: iactationem eius incessunt. Ita si silenda feceris: factum ip̄m: si laudanda ꝙ nō sileas ip̄e culpat̃. Me uero peculiaris quædā īpedit ratio: etenī hūc ip̄m sermonē nō ad populū: sed apud decuriones habui: nec in ꝓpatulo sed in curia: Vereor ergo ne sit satis cōgruens cum in dicēdo assentationē uulgi acclamationēq; defugerim. Nunc eadem

illa editione sectari: Cunque plebem ipsam cui cōsulebatur limine curiæ parietibusq; discreuerī ne q̄m in spēm ābitionis inciderē: nunc dos etiā ad quos ex munere nostro nihil pertin&t præter exemplū: uelut obuia ostētatione cōqrere. habes cūctationis meæ causas obseq̄r tamē consilio tuo: cuius mihi auctoritas ꝓratione sufficit. Vale.

C. C. Plinius Minutio fundano suo Salu.

Mirum est q̄m singulis diebus in urbe ratio aut cōstet aut constare uideatur pluribus: cūctisq; non const&. Nam si quē īterroges hodie qd egisti? respōdeat officio togæ uirilis īterfui: sponsalia aut nuptias frequentaui. ille me ad signādum testametū: ille in aduocationē: ille in consilium uocauit. Ita hæc. quo die feceris necessaria: eadē si quotidie fecisse te reputes inania uidentur: multo magis cum secesseris. Tunc enī subit recordatio: quot dies q̄ frigidis rebus absūpsi: quod euenit mihi postq̄m in Laurētino meo aut lego aliqd aut scribo: aut etiam corpori uacuo: cuius fulturis animus sustinetur. Nihil audio quod audisse: nihil dico quod dixisse pœniteat: Nemo apud me queq̄ sinistris sermonibus carpit. neīem ipē reprehendo: nisi tn̄ mecū pa℞ cōmode scribo. nulla spe nullo timore sollicitor nullis rumoribus inqetor. Mecum tantū & cum libellis loquor. O regina sincerāq; uitā. O dulce ocium honestūq; atq; pene ōni negocio pulchrius O mare. o littus: ue℞ secretūq; q̄ multa inuenitis. q̄ multa dictatis. Proinde tu

quoq; strepitũ istum inaneq; discursum & multũ ineptos labores: ut primum fuerit occasio: rlique teque studiis uel ocio tarde. Satius est enim: ut Attilius noster eruditissime simul & facetissime dixit: ociosum esse q̃ nihil agere. Vale.

C. Plinius Atrio Clemẽti suo Sal.

SI q̃ndo urbs nr̃a liberalibus studiis floruit: nũc maxĩe flor&: multa claraq; exẽpla sũt. sufficer& unum Eufrates philosophus. Hũc ego ĩ syria cum adolescẽtulus militarẽ peitus & domi inspexi: amariq; ab eo laboraui: & si non erat laborandum. Est enĩ obuius & expositus plenusq; huãnitate quã præcipit: atq; utinã sic ipse spem quã tũc ille de me cõcepit ĩpleuerĩ: ut ille multũ uirtutibus suis addidit. At ego illas nunc miror qa magis intelligo: q̃nq̃ ne nũc qdẽ satis ĩtelligo ut enim de pictore sculptore fictore nisi artifex iudicare. ita nisi sit sapiens non potest ꝑspicere sapientẽ. Quantũ tñ mihi datur cernere: multa in Eufrate sic eminẽt & educent: ut mediocriter quoque doctos aduertant & afficiant: disputat subtiliter grauiter ornate: & frequẽter etiã platonicam illam sublimitatẽ & latitudinẽ effĩgit. Sermo est copiosus & uarius dulcis in primis: & q repugnantis quoq; ducat & impellat. Ad hæc ꝓceritas corporis decora facies demissus capillus ĩgẽs & cana barba quæ lic& fortuita & ĩana putẽt Illi tñ plurimum uenerationis acquirũt. Nullus horror in cultu. nulla tristitia: multũ seueritatis. reuerearis ac cursũ: nõ reformides. Vitæ sãctitas

summa: par comitas insectatur uitia non hoies: nec castigat errantes: sed emēdat: Seq̄ris monētē attētus & pendēs: & psuadere tibi etiā cūpsuaserit cupias. Iam uero liberi tres: duo mares: quos diligentissīe īstituit Socer Pōpei Iulianus: Cum cætera uita tum hoc uno magnus & clarus: q̄ ipse puintiæ princeps inter altissīas cōditiones generꝝ non honoribus principē sed sapiētia elegit: q̄q̄ qd ego plura de uiro quo mihi frui non lic&? An ut magis angar quod non lic&? Nam distringor officio ut maxīo sic molestissimo: sedeo pro tribunali: subnoto libellos: conficio tabulas: scribo plurimas. Sed illitteratissīas litteras: soleo non nunq̄: Nā idipm̄ q̄ndo cōtingit de his occupationibus apud Eufratē queror. Ille me consolatur: affirmat etiam esse hanc philosophiæ & quid pulcherrimā partem. Agere negotiū publicum: cognoscere: iudicare: pmere & exercere iustitiā quæq; ipi doceāt in usu habere: mihi tñ hoc unū non psuad&: satius eē ista facere: q̄ cū illo totos dies audiendo discēdoq; cōsumere. Quo magis te cui uacat hortor cum in urbē pxime ueneris: uenias autem ob hoc maturius. Illi te expoliēdū limandūq; pmittas: neq; enī ut multi īuideo aliis bonū quo ipse careo: Sed contra sensum quēdam uoluptatēq; percipio si ea quæ mihi denegantur amicis uideo superesse. Vale.

CC. Plinius. S. Fabio iusto suo. S.

OLim nullas mihi epistolas mittis. Nihil ē inqs quod scribas: at hoc ipm̄ scribe nihil

eē quod scribas uel solū illud unde priores incipe solebant. Si uales bene est: ego ualeo: hoc mihi sufficit: est enī maxīum: ludere me putas: Serio peto: fac sciā: qd agas quod sine sollicitudīe sūma nescire non possum. Vale. Mortem amici deflet.

C. Plinius Calestrio Tironi. Sa. D.

IActuram grauissīam fero: si iactura dicēda ē tāti uiri amissio: decessit Corelius ruffus & eqdem sponte: quod dolorē meum exulcerat. Est enī luctuosissimum genus mortis: quæ non ex natura nec fatalis uidetur: Nā ut cunq; in illis q morbo finiuntur magnū ī ipa necessitate solatiū est: In his uero quos accersita mors aufert hic in sanabilis dolor ē: quod credūtur posse diu uiuere Corelium quidē sūma ratio quæ sapientibus pro necessitate est ad hoc cōsiliū cōpulit: q̄q̄ plurimas uiuēdi causas habentē optimā consciētiā maxiam auctoritatē: præterea filiā uxorē: nepotē: sorores interq; tot pignora ueros aīcos: Sed tam longa tā iniq̄ ualitudīe cōflictabatur: ut hæc tāta precia uiuendi mortis rationibus uīcerentur. Tertio & xxx āno ut ipsum audiebā pedū dolore correptus est: patrius hic illi. Nam plerūq; morbi quoq; p successiones quasdam: ut alia traduntur: hunc abstinentia sanctitate quod uiridis ætas uicit & fregit: nouissime eum senectute ingrauescentem uiribus animi sustīebat. Cum qdem īcredibiles cruciatus & indignissīa tormēta pateretur. Iam enī dolor nō pedibus solis: ut prius insidebat: sed oīa mēbra puagabatur. Veni ad eum Domitiani

tēporibus in suburbano iacentē: Serui e cubiculo recesserūt. habebat enī hoc moris quoties ītrass&
fidelior amicus: qn etiam uxor q̄q̄ omni secreti capacissima digrediebatur. Circūtulit oculos: &
cur īqt me putas hos tātos dolores tādiu sustiere ut scilic& isti latroni uel uno die supsī. dedisses
huic aīo par corpus: feciss& quod optabat. affuit tn̄ deus uoto: cuius ille cōpos ut iā securus liberq;
moriturus multa illa uitæ: sed mīora retinacula abrupit: īcreuerat ualitudo quā tēpātia mitigare
cōsueuit: tentauit: pseuerantē constātia fugit. Iā dies alter tertius: q̄rtus abstīebat cibo. misit ad
me uxor eius Hispulla coēm amicū. C. Geiniū cū tristissīo nuncio destinasse Coreliū mori: nec
aut suis aut filiæ precibus flecti: solū supeē me a quo reuocari poss& ad uitā. Cucurri: pueneram
in pximū: Cum mihi ab eadem Hispulla Iulius atticus nūciat: nihil iā ne me qdē īpatuꝝ: tam
obstinate magis induruisse: dixerat sane medico admouenti cibū. quæ uox q̄ntum
admiratioīs in aīo meo tantū desiderii reliquit. Cogito quo aīco: quo uiro careā. Impleuit qdem
annū vii. & lx: quæ ætas etiā robustissimis satis lōga est. Scio euasit perpetuā ualitudinem. Scio
decessit superstitibus suis florente re. p. quæ illi ōnibus suis carior erat: & hoc scio. Ego tn̄ tanq̄
iuuenis & fortissimi morte doleo: doleo aūt: lic& me ībecillū putes meo noīe. amisi enī amisi meæ
uitæ testē rectorē mgr̄m. In sūma dicam: qdem recenti dolore contubernali meo Caluisio dixi.

Vereor ne negligētius uiuā. ꝓinde adhibe solatia mihi: nō hæc. senex erat. infirmus erat: hæc enim noui: Sed noua aliq: sed magna quæ audieri nūq̄ legerī nunq̄. Nam quæ audiui: quæ legi sponte succurrunt: Sed tanto dolore superantur.

C. Plinius Sosio Senectioni suo sal.

MAgnū ꝓuentū poetaꝝ ānus hic attulit. toto mēse aprili nullus fere dies quo nō r̄citar& aliqs: iuuat me ꝙ uigēt studia: ꝓferūt se ingenia hoim: & ostentāt: tāetsi ad audiendū pigre coit̄. pleriq; ī statiōibus sedēt: tēpusq; audiēdis fabulis conterūt: subīde sibi nūciari iubēt: an iā r̄citator ītrauerit an dixerit p̄fatiōnē: an ex magna parte euoluerit libꝝ: tunc demum ac tunc quoq; lente cūctāterq; ueniūt nec tñ ꝑmanēt: sed ante finem recedūt. Alii dissimulāter. & furtī. simpliciter alii & libere. At hercule memoria parentum Claudiū Cæsarem ferūt cū in palatio spaciaretur audissetq; clamorē causam reqsisse: cūq; dictum eēt recitare Nonianū: subitū recitāti iopinatūq; ueisse. Hunc ociosissimus qsq; multo añ rogatus & identidē admonitus aut nō ueit: aut si uenit: quæritur se diem qa non ꝑdiderit perdidisse. sed tanto magis laudādi ꝓbādiq; sūt quos ascribēdi recitādiq; studio hæc auditoꝝ desidia uel supbia non retardat. Eqdem ꝓpe neini defui. Erāt sane pleriq; aīci. Neq; enī est fere qsq̄: qn nos am&: ut studia non simul&. Hiis ex causis longius q̄ destinauerā tēpus ī urbe cōsūpsi: possū iā r̄petere secessum: & scribere aliqd: quod non recitetur:

ne uidear quorum recitationibus affui non auditor fuisse: sed creditor: Nam ut in cæteris rebus ita in audiendi officio perit gratia si reposcatur.

C. Plinius Iunio Marico Salu.

PEtis ut fratris tui filiæ prospiciam maritum: quod merito mihi potissimũ iniũgis. Scis enĩ quantopere summũ illũ uirum suspexerĩ dilexerĩque. Quibus ille adolescentiam meã exhortationibus me fouerit: quibus & laudibus & laudãdus uiderer effecerit. Nihil est quidẽ quod a te mihi mãdari aut maius aut gratius: nihil quod honestius a me suscipi possit: quam ut eligam iuuenem ex quo nasci nepotes Aruleno rustico deceat: qui quidem diu quærendus fuiss&: nisi paratus & quasi prouisus ess&. Militius æmilianus acclinas: qui me ut iuuenis iuuenem: est enim minor pauculis ãnis familiarissime diligit & reueretur ut senem: nã ita formari a me & institui cupit: ut ego a uobis solebam. Patria est ei Brixia ex illa nostra Italia quæ multũ adhuc uerecũdiæ frugalitatis antiquæ retin& ac seruat. Pater Minustius macrinus equestris ordinis princeps: qui nihil altius uoluit. Allectus enim a Diuo Vespasiano ĩter prætorios honestam quietem huic nostræ ambitioni dicam an dignitati constantissime prætulit: hab& auiã maternam Serranã procul a me municipio patauino: honesti loci mores: Serrana tñ patauinis quoque seueritatis exemplum est. Contigit & auũculus ei P. Acilius. grauitate prudẽtia fide prope sĩgulari Insumma nihil erit in domo tota quod non tibi

tanq̄ in tua placeat. Aciliano uero ipsi plurimū uigoris īdustriæ: q̄q̄ ī maxīa uerecūdia quæsturā tribunatum præturam honestissīe percucurrit ac iam pro se tibi necessitatē ambiendi remisit. Est etiam illi facies liberalis multo sanguine: multo rubore suffusa. Est ingenua totius corporis pulchritudo: & qdē Senatorius decor: quæ ego neq̄q̄ arbitror negligenda. deb& enim hoc castitati puellarū q̄si præmium dari. nescio an adiiciam patri eius amplas facultates: nam cum imaginor uos: quibus quærimus generum: silendum de facultatibus puto: cum publicos mores atq; etiā ciuitatis leges intueor: quæ uel in primis census hominum spectandos arbitrantur. ne id quidem prætereundum uidetur: et sane de posteris & his pluribus cogitanti. Hic quoq; in conditionibus deligendis ponendus est calculus. Tu fortasse me putas indulsisse amori meo supraque ista: q̄ res patitur sustulisse. At ego fide mea spōdeo futurū ut oīa longe ampliora q̄ a me prædicātur īuenias. diligo quidem adolescentem ardentissime sicut meretur: Sed hoc ipsum amantis est: nō onerare eum laudibus. Vale. *Cœnam spreuisse arguit.*

C. Plinius Septitio Claro suo Sal. D.

R Eus tu ꝓmittis ad cœnā: nec uenis: dicitur ius ad assem: īpēdiū reddes: nec id modicū. paratæ erāt lactucæ singulæ: cochleæ trinæ oua bina halica cum mulso & uino: Nā hæc quoq; cōputabis: immo hanc ī primis: quæ perit in ferculo oliuæ. lebeta. cucurbitæ. bulbi. alia mille non

minus lauta. Audisses Comœdum uel lectorem uel lyristem: uel quæ mea liberalitas omnis. At tu apud nescio quem. ostrea uuluas echinos Gaditanos maluisti. dabis pœnas. non dico q̃s: dure fecisti: inuidisti nescio an tibi: certe mihi Sed tñ & tibi. Quantũ nos lusissemus risissemus Potes apparatius cœnare apud multos: nunq̃ hilarius sĩplicius incautius: in sũma expire. Et nisi postea te aliis potius excusaueris mihi semper excusa. Vale. Ingenium Saturnini laudat

C. Plinius Erutio suo Salu.

Mabam Pompeium Saturninum: hunc dico nostrum laudabamq; eius ingenium: etiam ãteq̃ scirẽ q̃ uarium q̃ flexibile q̃ multiplex esset nunc uero totum me tenet: hab&: possid&. audiui causas agentem acriter & ardenter: nec minus polite & ornate siue meditata siue sublata proferr&: adsunt aptæ crebræque sententiæ: grauis & decora constructio: sonantia uerba & antiqua. Omnia hæc mire placent cum impetu quodam & flumine peruehuntur: placent si retractentur. Senties quod ego cum orationes eius ĩ manus sumpseris: q̃s facile cuilib& ueterũ: quorum est æmulus comparabis. Idem tamen in historia magis satisfaciet uel breuitate uel luce uel suauitate uel splẽdore etiã sublimitate narrãdi nam in contionibus idem qui in orationibus est. pressior tñ & circũscriptior & adductior: p̃terea facit uersus: quales aut Catullus aut Caluus. Quantum illis leporis dulcedinis amaritudinis

amoris ĩserit. Sane sed data opa mollius leuiusq;
duriusculos quosdam & hoc quasi Catullus aut
Caluus. Legit mihi nuper epistolas: quas uxoris
esse dicebat: Plautũ uel Terentium metro solutũ
legi credidi. Quæ siue uxoris sunt ut affirmat:
siue ipsius ut negat: pari gloria dignus est: qui
aut illa componat aut uxorem quam uirginem
accepit tam doctam politamque reddiderit. Est
enim mecum per diem totum eũdem ãteq̃ scribã
eundem cum scripsi: eundem etiam cũ remitto:
non tanq̃ eundem lego. Quod te quoq; ut facias
& hortor & moneo. neq; enim deb& opibus eius
obeẽ quod uiuit. At si ĩter eos quos nũq̃ uidimus
floruiss&: non solum libros eius: uerum etiam
imagines conquireremus. Eiusdem nunc honor
præsentis & gloria quasi satietate languescit: &
hoc prauum malignũq; est non admirari hominẽ
admiratione dignissimum: quia uidere cõplecti
nec laudare tãtum: ue℞ etiã amare cõtigit. Vale.

C. Plinius Cornelio Cithiano Sal.

Est adhuc hominibus curæ fides & officiũ:
Sunt qui defunctorum quoq; amicos agãt.
Titinius capito ab Imperatore nostro impetrauit
ut sibi licer& statuam. L. Syllani in foro ponere
pulch℞ & magna laude dignum aĩcitia pricipis
in hoc uti q̃tumq; gratia ualeas aliorũ honoribus
experiri: Est oĩno capitoni in usu claros colere:
Mirum est qua religione: quo studio imagines
brutorum Cassiorum: Catonũ domi ubi potest
habeat: Idem clarissimi cuiusq; uitam egregiis

carmibus exornat: Scias ipm pluribus uirtutibus abundare: qui alienas sic amat: redditus est. L. Syllano debitus honor cuius imortalitati capito prospexit pariter & suæ. Neq; eni magis decoꝝ & insigne est statuam in foro po. roma. habere: q̄ ponere. Vale.

Terror ex somnio

C. Plinius Septitio Claro Sal. D.

SCribis te perterritum somnio uereri ne qd aduersi i actione patiaris: rogas ut dilatione petam & pauculos dies certe ꝓximum excusem: difficile est sed experiar:

Refert tamen euētura soleas an contraria somniare: mihi reputāti somnium meum. Istud quod times tu egregiam actionem portendere uidetur: susceperam causam Iunii pastoris: cum mihi quiescenti uisa ē socrus mea aduoluta genibus ne agerem obsecrare. Et eram acturus adolescentulus adhuc. Eram in q̄druplici iudicio. eram cōtra potentissimos ciuitatis atq; etiā Cæsaris amicos. Quæ singula excutere mihi mentem mihi post tam triste somnium poterāt. Egi tamen: illud

Nā mihi patria & si qd carius patria fides uidebatur: prospere cessit: atq; ideo illa actio mihi aures hominum. Illa ianuā famæ patefecit: proinde dispice an tu quoque sub hoc exemplo somnium istud in bonum uertas: an si tutius putas illud cautissimi cuiusq; præceptum quod dubites ne feceris: id ipsum rescribe. Ego aliquam stropham iueniam agāq; causam tuam

ut ipſam agere tu cum uoles poſſis. Eſt enim ſane alia ratio tua alia mea fuit : nã iudiciũ cẽtũuirale differri nullo modo : iſtud ægre quidem : ſed tñ poteſt. Vale.

C. Plinius Romano Firmo Sal.

MVniceps tu meus & condiſcipulus : & ab ineunte ætate contubernalis : pater tuus : & matri & auunculo meo : mihi etiam q̃tum ætatis diuerſitas paſſa eſt familiaris. magnæ & graues cauſæ cur ſuſcipere augere dignitatẽ tuã debeã. Eſſe autem tibi cẽtum milliũ cẽſum ſatis ĩdicat : q apud nos decurio es. Igitur ut te nõ de Curiõe ſolum uerum etiam equitẽ Romano perfruamur offero tibi ad implendas equeſtres facultates ccc. millia nummum. Te memorem huius muneris aĩcitiæ noſtræ diuturnitas ſpond&. Ego ne illud quidem admoneo : quod admonere deberẽ : niſi ſcirem ſponte facturum : ut dignitate a me data utare. nam ſolicitius cuſtodiendus eſt honor : in quo etiã beneficium amici tuendum eſt. Vale.

C. Plinius Cornelio Tacito ſuo Sal.

FRequens mihi diſputatio eſt cum quodam docto hoĩe & perito cui æque nihil ĩ cauſis agendis ut breuitas plac&. Quã ego cuſtodiendã ee cõfiteor ſi cauſa pmittat : alioqn præuaricatio eſt : tranſire dicenda : præuaricatio etiã curſim & breuiter attingere quæ ſint inculcanda ĩſigẽda repetenda. Nam pleriſque longiore tractatu uis quædã & pondus accedit : ut quod corpori ferrũ ſic oratio aĩmo non ictu magis q̃ mora ĩprimit :

Hic ille mecum auctoritatibus agit. Ac mihi ex græcis orõnes lysiæ ostentat. Ex nostris gracchorum Catonisq; : quorum sane plurimæ sunt circumcisæ & breues. Ego Lysiæ demosthenem æschinem Hypidẽ multosq; præterea Gracchis : & Catoni Pollionem Cæsarẽ Cæliũ in primis. M. Tulliũ oppono : cuius oratio optĩa fertur eẽ quæ maxĩa. Et hercule ut aliæ bonæ res. Ita bonus liber q̄sq; melior est quo maior. Vides ut statuas signa : picturas : hoĩnum deniq; multorũq; animalium formas arborum etiam si modo sint decoræ nihil magis q̃ amplitudo commend&. Idem orõnibus euenit : quin & uoluminibus ipsis auctoritatem quandam & pulchritudinem adiicit magnitudo Hæc ille multaq; alia : quæ a me in eandẽ sentẽtiã solent dici : ut est in disputando incõprehẽsibilis & lubricus : ita eludit ut cõtendat hos ipos quorum orationibus nitar pauciora dixisse : q̃ ediderint : Ego contra puto. Testes sunt multæ multorum orationes & Ciceronis pro murena & pro uareno in q̄bus breuis & quasi nuda subscriptio quorũdã criminum solis titulis indicatur : ex his appar& illum permulta dixisse : cum eder& omisisse. Idẽ pro cluentio ait se totã causam ueteri ĩstituto solum perorasse. Et pro Cornelio q̃triduo egisse ne dubitare possimus : quæ p plures dies ut necesse erat latius dixerit postea recisa ac repurgata ĩ unũ librum grãdem quidem unũ tñ coartasse. At aliud ẽ actio bona aliud oratio. Scio nõnullis ita uideri. Sed ego forsitan fallor : persuasum habeo posse

fieri : ut sit actio bona : quæ non sit bona oratio : non posse autem non bonam actionem eẽ quæ nõ sit bona oratio est enim oratio actionis exemplar & quasi :

Ideo in optima quaq; mille figuras extemporales inuenimus in his etiam quas tantũ editas scimus ut in uerrem artificem quẽ ? Nam recte admones polycletum esse dicebant. Sequitur ergo ut actio sit absolutissima : quæ maxime orationis similitudinem expresserit si modo iustum & debitum tempus acceperit : quod si negetur nulla oratoris maxĩa iudicis culpa est. Adsunt huic opinioni meæ leges : quæ longissima tempora largiuntur nec breuitatem dicentibus : sed copiam : hoc est diligentiã suadent : quã pstare nisi in angustissis causis non potest breuitas. Adiiciam quod me docuit usus magister egregius : frequenter egi : frequenter iudicaui : frequenter in consilio fui. aliud alios mou&. at plerunq; paruæ res maxime trahunt : Varia sunt hominum iudicia : uariæ uoluntates. Inde qui eandẽ causã simul audierũt sæpe diuersum interdum idem : Sed ex diuersis animi motibus sentiunt. præterea suæ quisque inuentioni fau& : & quasi fortissimũ cõplectitur : cum ab alio dictũ est : quod ipse præuidit : oĩbus ergo dandum est ꝙ teneant aliqd quod agnoscãt. Dixit aliq̃ndo mihi Regulus cũ simul adeẽmus : Tu omnia quæ sunt in causa putas exequenda. Ego iugulum statim uideo. hũc premo : premit sane quod elegit : sed in eligendo frequẽter errat.

respondi posse fieri ut genuiss& aut sibi aut aliis ubi iugulum putar& : at ego inq̄ qui iugulum prospicere non possum omnia pertento : omnia : experior : ¶ Deniq;
utque in cultura agri non uineas tantum uerum etiam arbusta : nec arbusta tantum uerum etiam campos curo & exerceo : utque in ipsis campis : non far aut siliginem solam sed ordeum fabam cæteraque legumina sero : sic in actione plura quasi semina latius spargo : ut quæ prouenerint colligam . Neq; enī minus in perspicua & īcerta fallacia sunt iudicum ingenia q̄ tempestatum terrarumq; : nec me præterit sūmum oratorem Periclem sic a comico Eupolide laudari .

¶ Verum huic ipsi pericli nec illa
nec illud breuitate uel uelocitate uel utraq; (differūt enim) sine facultate summa contigiss& nam delectare psuadere copiā dicendi spaciumq; desiderat. Relinquere uero Aculeū in audiētiū aīmis is demū potest : qui nō pungit : sed infigit . Adde quæ de eodē Pericle comicus alter

¶ Non enim amputata oratio & abscissa : sed lata & magnifica & excelsa tonat fulgurat omīa deīq; perturbat ac misc& optimus tamen modus est : quis negat ? Sed non minus non seruat modum qui infra rem q̄ qui supra : Qui astrictius : q̄ qui

effusius dicit. Itaque audis frequenter: ut illud inmodice: & redūdanter. Ita hoc ieiune & īfirme aliis excessisse materiā: Alius dicitur non īplesse æque uterque: Sed ille imbecillitate hic uiribus peccat: Quod certe & si non limatioris: maioris tamen ingenii uitium est: Nec uero cū hæc dico illum homericum probo sed hunc

non quia non ille mihi ualidissime placeat:

Si tamen detur electio illam tamen plenam orōnē similem niuibus hibernis id est crebram assiduā & largam. Postremo diuinam & cælestem uolo. At est gratior multis actio breuis. Est quidem sed inertibus: quorum delitias desidiamq; quasi iudicium respicere ridiculum est. Nam si hos in consilio habeas non solum satius est breuiter dicere sed omnino non dicere. Hæc est adhuc sententia mea quam mutabo si dissenseris tu. Sed plane cur dissentias explices rogo. Quāuis enim credere tuæ auctoritati debeam. Rectius tamen arbitror in tanta re ratione q̄ auctoritate superari. Proinde si non errare uideor id ipsum q̄ uoles breui epistola scribe. Cōfirmaueris enim iudicium meum: si errauero longissimam para: non corrupi te: qui tibi si mihi accederes: breuis epistolæ necessitatem si dissentires: longissime imposui. Vale.

C. Plinius Plinio Paterno suo Salutem.

UT animi tui iudicio sic oculorum plurimum tribuo: non quia multum nec tibi placeas: sed quia tantum q̄tum ego sapis. q̄q̄ hoc quoque multū ē. omissis iocis: credo decētes esse seruos: qui sunt empti mihi ex consilio tuo: superest ut frugi sint. Quod de uenalibus melius auribus q̄ oculis iudicatur. Vale.

C. Plinius Catilio Seuerio suo Sal.

Diu iam in urbe hæreo: & quidem attonitus perturbat me longa & pertinax ualitudo Titi Aristonis: quē sigulariter & miror & diligo: nihil est enim illo grauius: sanctius: doctius ut mihi non unus homo: sed litteræ ipsæ: omnesq; bonæ artes in uno homine summum periculum adire uideantur. Quam pitus ille & priuati iuris & publici q̄tum rerum: q̄tum exemplorum: q̄tū antiquitatis tenet: nihil est quod doceri uelis: quod ille docere non possit. Mihi certe quotiens aliquid abditum quæro: ille thesaurus est. Nam q̄ta sermonibus eius fides: q̄ta auctoritas q̄ pressa & decora cunctatio? quid est quod non statim sciat? & tamē plerūq; hæsitat dubitat diuersitate rationum: quas acri magnoq; iudicio ab origine causisq; primis repetit discernit expendit. Ad hæc q̄ parcus in uictu: q̄ modicus in cultu. Soleo ipsum cubiculum illius ipsūq; lectū ut imaginē quandam priscæ frugalitatis aspicere. ornat hæc magnitudo animi: quæ nihil ad ostentationem omnia ad conscientiam refert recteq; facti non ex

populi sermone mercedem: sed ex facto petit. In summa non facile quisquẽq ex istis q sapiẽtiæ studium habitu corporis præferunt. Huic uiro comperabit. Non quidem gymnasia sectatur: aut porticus: nec disputationibus longis aliorũ ocium suumq; delectat. Sed in toga negotiisque uersatur: multos aduocatione: plures consilio adiuuat. Nemini tamẽ istorũ castitate: pietate: iustitia: fortitudine: & primo loco cesserit: Mirareris si interesses: qua patientia hanc ipsam ualitudinem toler&: ut dolori resistat: ut sitim differat: ut ĩcredibilẽ febrium ardorem immotus opertusq; transmittat. Nuper me paucos q mecũ quos maxime diligit aduocauit: rogauitque ut medicos consuleremus: de summa ualitudinis: ut si ess& insuperabilis sponte exir& e uita. Si tamen difficilis & longa resister&: maneretque Dandum enim precibus uxoris: dandum filiæ lachrymis: dandum etiam nobis amicis: ne spes nostras si modo nõ essent inanes uolũtaria morte desercr&. Id ergo arduũ in primis: & præcipua laude dignum puto. Nam impetu quodam & instinctu procurrere ad mortem cõmune cum multis. deliberate uero & causas eius expendere. Vt quæ suaserit ratio uitæ mortisque consilium suscipere uel ponere ĩgentis est aĩmi: & medici quidem secunda nobis pollicentur: Superest ut ꝓmissis deus ãnuat. Tandẽq; me hac solicitudĩe exoluat. Qua liberatus Laurẽtinum meum hoc est libellos & pugillares studiosumq; otiũ repetã.

Nunc enī nihil legere nihil scribere aut assidēti uacat : aut anxio lib& . Habes quid timeam : qd optem : quid etiam imposterum destinem . Tu qd egeris : quid agas : quid uelis agere inuicem nobis : sed latioribus epistolis scribe . erit confusioni meæ non mediocre solatium : si tu nihil quereris . Vale .

C . Plinius Pompeio Falconi Salu .

COnsulis an existimē te in tribunatu causas agere decere : plurimum refert : quid esse tribunatum putas inanem umbrā & sine honore nomen : an potestatem sacrosanctam : & quam in ordinem cogi : ut a nullo ita nec a se quidem deceat : Ipse cum tribunus essem : errauerim fortasse : qui me aliquid putaui : sed tanq̄ essem : abstinui causis agendis . primum quod deforme arbitrabar cui assurgere : cui loco cedere omnes oporter& : hunc omnibus sedentibus stare : & q iubere poss& tacere quencunq; : huic silentium clepsydra indici : & quem interfari nefas ess& : hunc etiā conuitia audire . Et si multa pateretur inertem : si ulcisceretur : insolentē uideri . Erat hic quoq; æstus : sed añ oculos forte me appellasse sed uel ille cui adessem : uel ille contra quem intercederem & auxilium ferrem aut quiescerem silerem q; : & quasi curato magistratu priuatum ipse me facerem . His rationibus motus malui me tribunum oībus exhibere q̄ paucis aduocatū . Sed tu : iterum dicam plurimum interest : quid esse tribunatū putes . Tuam personā tibi īponas :

quæ sapienti uiro: ita aptanda est ut præferatur. Vale.

C. Plinius Bebio Hispano suo Sal.

TRanquillus contubernalis meus uult emere agellum quē uēditare amicus tuus dicitur. Rogo cures q̄nti æquū est emat. Ita enī delectabit emisse: nam mala emptio semper ingrata est: eo maxīe q̄ exprobrare stultitiā domino uidetur. In hoc autem agello si modo arriserit pretium tranqlli mei stomachū multa sollicitāt uicinitas urbis: opportunitas uiæ mediocritas uillæ modus ruris q aduoc& magis q̄ distringat. Scholasticis porro dominis: ut hic est sufficit abunde mihi soli ut reuelare caput: refigere oculos: reptare p limitem unam semitam terrere: omēsq; uiticulas nosse suas: & numerare arbusculas possint. Hæc tibi exposui: quo magis scires q̄ntum ille esset mihi: ego tibi debiturus. Si prædiolum istud quod commendatur his dotibus tam salubriter emerit: ut pœnitentiæ locū non reliquat. Vale.

C. Plinii. S. Nouicomēsis Liber primus Expl.

Incipit Secundus Liber feliciter. C. Plinius Romano suo salutem plurimam dicit.

Post aliquot annos insigne atq; etiam memorabile populi Romani oculis spectaculũ exhibuit publicum funus Verginei rufti maximi & clarissimi ciuis & perinde felicis. Triginta annis gloriæ suæ supuixit. Legit scripta de se carmina: Legit historias: & posteritati suæ interfuit. perfunctus est tertio consulatu ut summum fastigium priuati hominis impleret: cum principis noluisset. Cæsares qbus suspectus atq; etiam inuisus uirtutibus fuerat euasit: reliquit incolumem optimum atq; amicissimum tanquam ad hunc ipsum honorem publici funeris reseruatus annum tertium & octagesimum: excessit in altissimos. tranquillitate pari ueneratione usus est firma ualitudine nisi quod solebant ei manus tremere: citra dolorẽ tamẽ aditus tantum mortis durior longiorq;: Sed hic ipse laudabilis. Nã cum uocẽ præpararet acturus in cõsulatu prĩcipi gratias: Liber quẽ forte acceperat grandiorem & seni & stanti ipso pondere elapsus est. Hunc dum consequitur colligitq; perleue & lubricum pauimentum fallente uestigio cecidit: coxamq; fregit: quæ parũ apte collocata reluctante ætate male coit. Huius uiri exequiæ magnũ ornamentum principi: magnum sæculo: magnum etiã foro & rostris attulerunt. Laudatus est a consule Cornelio tacito. Nam hic supremus cumulus

felicitatis eius accessit laudator eloquentissimus: & ille quidem plenus annis abiit plenus honoribus illis etiam quos recusauit: nobis tamen quærendus ac desiderandus est nobis ut exemplar æui prioris. Mihi uero præcipue: qui illum nõ solum publice quantum admirabar: tantum diligebam. primũ quod eadem utriq; regio municipia finitima utriq; agri etiã possessionesq; coniunctæ: præterea ꝙ ille tutor mihi relictus affectum parentis exibuit. Sic candidatũ me suffragio ornauit: sic ad õnes honores meos ex secessibus accurrit: cũ iã pridẽ eiusmoĩ officiis renũciasset: sic illo die quo sacerdotes solẽt noĩare quos dignissimos sacerdotio iudicant: me sẽper noĩabat. Quin etiã in hac nouissima ualitudine uirtus ne forte inter quĩq; uiros ipse crearetur qui minuendis publicis sumptibus iudicio senatus constituebantur: Cũ illi tot amici senes cõsularesq; superessent me huius ætatis per quem excusaretur elegit: his quidem uerbis etiã si filium haberẽ tibi mandarem: Quibus ex causis necesse est tanquam ĩmaturam mortẽ eius in sinu tuo defleam: si tamẽ fas est aut flere aut õnino mortem uocare: qua tãti uiri mortalitatis magis finita quã uita ẽ. Viuit enĩ uiuetq; sẽper atq; etiã latius ĩmemoria hominũ & sermone uersabit. Postq̃ ab oculis recessit uolo tibi multa alia scribere: sed totus aĩmus in hac una cõteplatione defixus ẽ. Vergineũ cogito: Vergineũ uideo: Vergineũ iã uariis imaginibus recentibus tamen audio: alloquor: teneo. cui fortasse aliquos ciues uirtutibus pares & habemus & habebimus

gloria neminem . Vale .

C. Plinius Paulino suo salutem .

IRascor : nec liquet mihi an debeā sed irascor scis q̄ sit amor iniquus interdum : impotens saepe : sēper . hæc tamen causa magna est nescio an iusta sed ego tanq̄ non minus iusta quam magna sit grauiter irascor . quod a te tā diu litteræ nullæ exorare me potes uno modo . si nunc saltē plurimas & lōgissimas miseris . hæc mihi sola excusatio uera cæteræ falsæ uidebūtur non sū auditurus non enī Romæ uel occupatior eram illud enī nec dii sinānt ut infirmior ipse ad uillā partī studiis partim desidia fruor quoꝝ utꝛq; ex ocio nascitur .

C. Plinius Nepoti suo salutem .

MAgna isæum fama p̄cesserat : maior inuētus est : sūma est facultas : copia : ubertas : dicit sēp . ex tēpore : Sed tāq̄ diu scripserit . sermo græcus immo atticus : præfationes tersæ graciles dulces graues interdū & erectæ : poscit cōtrouersias plures electionem auditoribus permittit : Sepe etiā partis surgit . Iam ergo incipit . Statim ōnia ac pene pariter ad manum sensus reconditi . Occursāt uerba sed qualia ? quæsita & exculta . multa lectio in subitis multa scriptio elucet ꝓœmiat̄ apte : narrat apte : pugnat acriter : colligit fortiter : ornat excelse . Postremo docet . delectat . afficit . Quid maxime dubites crebra crebri syllogismi circunscripti & effecti : quod stilo quoq; assequi magnum est . Incredibilis memoria : repetit altius quæ dixit ex tēpore . ne uerbo qdē labitur ad tantā

studio & exercitatione peruenit. Nã diebus & noctibus nihil aliud agit: nihil audit: nihil loquitur: ãnũ sexagesimũ excessit & adhuc scholasticus tantũ est quo genere hominũ nihil aut sĩplicius aut sĩcerius aut melius. nos uero q ĩ foro uerisq; litibus terimur multũ malitiæ (q̃uis nolumus) addiscimus schola & auditoriũ ut ficta causa res inermis ĩnoxia est: nec minus felix senibus præsertim: Nã quid ĩ senectute felicius q̃ quod dulcissimũ est ĩ iuuẽta? quare ego isæũ non disertissimũ tantũ uerũ etiam beatissimũ iudico: quem tu nisi cognoscere cõcupiscis saxeus ferreusq; es. proinde si nõ ob alia nosq; ipsos at certe ut hũc audias ueni. Nunq̃ ne legisti Gaditanũ quẽdã Titi Liuii noĩne gloriaq; cõmotũ ad uisendũ eũ ab ultimo terrarũ orbe uenisse: statimq; ut uiderat abisse? Illitteratũ ĩers ac pene etiã turpe ẽ nõ putare tãti cognitionẽ: q̃ nulla est iucũdior nulla pulchrior: nulla deniq; humanior dices habeo hic quos legam non minus disertos etiã si legendi semper occasio est audiendi non semper praterea multomagis ut uulgo dicitur uiua uox afficit: Nã licet acriora sit quæ legas: altius tamẽ in animo sedẽt: quæ pronunciatio uultus habitus gestus etiam dicentis affigit: nisi uero falsũ putamus illud æschinis qui cũ legisset rhodiis orationẽ Demosthenis admirãtibus cũctis adiecisse fert &

erat æschines

si Demosteni credimus fatebat

tamẽ longe melius eadẽ illa pronũciasse ipsũ qui pepcerat: quæ omnia huc tendunt ut audias isæum

uel ideo tantum ut audieris. Vale

C. Plinius Caluiniæ suæ salutem.

SI pluribus pater tuus uel uni cuilibet alii q̃ etiã mihi debuisset fuisset fortasse dubitãdũ an adires hæreditatem etiam uiro grauem. Cum uero ego adductus affinitatis officio dimissis oĩbus qui nõ dico molestiores: sed diligẽtiores erant creditor solus extiterim: cunq; uiuente eo nubenti tibi in dotem centum millia contulerim. præter eam summam quam pater tuus quasi de meo dixit erat enim soluẽda de meo. Magnũ habes facilitatis meæ pignus: cuius fidutia debes famam defuncti pudoremq; suscipere ad quod ne te magis uerbis q̃ rebus orter Quicqd pater tuus mihi debuit acceptum tibi fieri iubeo. Nec est quod uerearis ne sit mihi ista onerosa donatio: Sunt quidẽ nobis oĩno modicæ facultates dignitas sumptuosa: redditu propter conditionẽ agellorum nescio minor an incertior. Sed quod cessat ex reddito frugalitate supplet ex qua uelut ex fonte liberalitas nostra decurrit: Quæ tamen ita temperanda est ne nimia ꝓfusione marcescat. Sed temperanda in aliis in te uero facile ratio constabit etiam si modum excesserit:

C. Plinius Luperco suo salutem.

ACtione frequenter & a te efflagitatam & a me semper ꝓmissam exhibui tibi nondũ tamen totã: adhuc enĩ pars eius perpollit̃. Interim quæ absolutiora mihi uidebantur non fuit alienum iudicio tuo traditum iri. Rogo intentionẽ scribẽtis accommodes: nihil enim ad huc iter manus habui:

cui maiorem sollicitudinem præstare deberem. Nam in cæteris actionibus existimationi hominū diligentia tantum & fides nostra in hac etiam pietas subiicietur. Inde & liber creuit dū ornare patriā & amplificare gaudemus: pariterq; & defensioni eius deseruimus & gloriæ: Tu tamē hæc ipsa q̄tum ratio exegerit reseca. Quotiens enim ad fastidiū legentum delitiasq; respicio intelligo nobis commēdationem libri & ex ipsa mediocritate petendā. Idem tamen qui a te hanc austeritatem exigo cogor id quod diuersum est postulare ut in plerisq; frōtē remittas. Sūt enim quædam adulescentiū auribus danda præsertim si materia non refrigetur: Nam descriptiones locorum quæ ī hoc libro frequētiores erunt non historice tantum sed prope poeticæ prosequi fas est. Quod tamen si quis extiterit qui putet nos latius fecisse q̄ orationis facultas exigat: huius ut ita dixerī tristiciā reliquæ partes actionis exorare debebunt: amici certe sumus ut quælibet diuersa genera lectorum perplures dicendi species teneremus: Ac sicut ueremur ne quibusdam pars aliqua secundum suam cuiusq; naturam non probetur: ita uidemur posse confidere ut uniuersitatē omnibus uarietas ipsa cōmendet. Nā & in ratione ipsa conuiuiorum quamuis a plerisq; cibis singuli temperemus: totam tamē cænam laudare solemus ōnes nec ea quæ stomachus noster recusat adimūt gratiam illis a quibus capitur. Atq; hæc ego sic accipi uolo: non tanquam assecutum esse me credā sed tanquam assequi laborauerim: Fortasse non

frustra si modo tu curam tuam admoueris interim mox iis quæ sequentur dices te non posse satis diligēter id facere : nisi prius totam actionem cognoueris. Fateor impræsentia tamen & ista tibi familiariora fient : & quædam ex his talia erunt ut per patres emendari possint. Etsi enim auulsū statuæ caput aut membrum aliquod inspiceres : non tu quidem ex illo posses congruētiam æqualitatemq; deprehendere : posses tamen iudicare an id ipsum satis elegans esset. Nec alia ex causa principiorum libri circunferuntur. q̄ quia existimatur pars aliq̄ etiā sine cæteris esse perfecta. longius me prouexit dulcedo quædam tecum loquendi. Sed iam finem faciam ne modum quem etiam orationi adhibēdū puto : in epistola excedam. Vale.

C. Plinius Auito suo salutem.

LOngum est altius repetere nec refert quemadmodū acciderit ut homo minime familiaris cœnarem apud quendam ut sibi uidetur lautum & diligentem : Vt mihi sordidū simul & sumptuosū. Nam sibi & paucis opinia quædam : Cæteris uilia & minuta ponebat. uinum etiā paruulis lagūculis in tria genera descripserat : non ut potestas eligēdi. Sed ne ius esset recusandi. Et aliud sibi & nobis : aliud minoribus amicis : Nam gradatim amicos habet aliud suis nostrisq; libertis animaduertit qui mihi proximus recumbebat. Et an probarē interrogauit : Negaui. tu ergo inquit quā consuetudinē sequeris ? Eadem omnibus pono. Ad cœnā enim non ad notā inuito. cunctisq; rebus exequo : quos

mensa & thoro æquari. Etiam ne libertos? etiam conuictores enim tunc non libertos puto. Et ille: magni tibi constat? Minime. qui fieri potest. qa scilicet liberti mei non idem quod ego bibunt: sed idem ego quod liberti. Et hercule si gulæ temperes non est onerosum quo utaris ipse communicare cũ pluribus. Illa ergo repriměda: illa quasi in ordině redigenda est si sumptibus parcas. quibus aliq̃ndo rectius tua continentia q̃ aliena contumelia cõsulas Quorsus hæc? ne tibi optimæ indolis iuueni quorundã ĩmensa luxuria spetiem frugalitatis ĩponat conuenit autem amori in te meo quotiens tale aliqd inciderit sub exemplo præmonere quid debeas fugere. Igitur memento nihil magis esse uitandum quam istam luxuriæ & sordium nouam societatem quæ cũ sint turpissima discreta ac seperata turpius iunguntur. Vale.

C. Plinius Macrino suo salutem.

VEri a senatu Vestricio prĩcipe auctore Spurinæ triumphalis statua decreta est non ita ut multis qui nũquam in acie steterunt: nunquam castra uiderunt: nunquam deniq; turbarum sonũ nisi in spectaculis audierunt: Verum ut illis qui decus istud sudore & sãguine & factis assequebãtur Nã Spurina brueterum regem ui & armis ĩduxit in regnum ostentatoq; bello ferocissimam gentem quod est pulcherrimũ uictoriæ genus terrore prædomuit: & hoc quidem uirtutis præmium. Illud solatium doloris accepit qui filio eius Coctio quẽ amisit absens habitus est. Honor statuæ rarum id

in iuuene: Sed pater hoc quoq; merebatur: cuius grauissimo uulneri magno aliquo fomento medēdum fuit. Præterea Coctius ipse tam clarū specimē indolis dederat: ut uita eius breuis & angusta debuerit hac ueluti īmortalitate perfrui. Nam tanta ei grauitas: auctoritas: sāctitas etiā ut posset senes illos prouocare uirtute quibus nunc honore adæquatus est. Quo quidem honore quantum ego interpretor non modo defuncti memoriæ dolori patris uerū etiam exemplo prospectum est: acuent ad bonas artes iuuentutem adulescentibus ut digni sit modo tanta præmia constituta: acuent principes uiros ad liberos suscipiendos & gaudia ex superstitibus & ex amissis tam gloriosa solatia. His ex causis statua Coctii publice lætor: nec priuatim minus amaui consummatissimum iuuenem tam ardenter quam nunc inpacienter requiro: Erit ergo pergratum mihi hanc effigiem eius subinde intueri: sub inde respicere: sub hac consistere præter hanc commeare. Etenim si defunctorum imagines domi positæ dolorem nostrum leuant: quanto magis eæ quibus in celeberrimo loco nō modo speties & uultus illorum sed honos & gloria refertur. Vale.

C. Plinius Caninio suo salutem.

Studes? an piscaris? an uenaris? an simul ōnia? possūt enī omnia simul fieri ad larium nostrum: Nam lacus pisces: feras siluæ: quibus lacus cingitur. Studia altissimus iste secessus affatim suggerit: Sed siue omnia simul siue aliquid facias non possum dicere: inuideo: angor tamen

non & mihi licere : quæ sic concupisco : ut æger uinum balnea fontis. Nũquam hos ne arctissimos laqueos : si soluere negatur abrumpam nunquam puto. Nã in ueteribus negociis noua accrescunt : nec tamen priora peraguntur : tot nexibus tot quasi cathenis maius indies occupationũ agmẽ extẽdit.

C. C. Plinius Apollinari suo salutem.

Anxium me & inquietum habet petitio Sexti Euritii mei : afficior cura & quam pro me solicitudinem non adii : quasi pro me altero patior & alioquin meus pudor mea existimatio mea dignitas in discrimen adducitur. Ego sexto latum clauum a Cæsare nostro ego quæsturam impetraui meo suffragio peruenit ad ius tribunatus petendi quem nisi optinet in senatu : uereor ne decepisse Cæsarem uidear. Proinde adnitendum est mihi ut talem omnes eum iudicẽt qualem eum esse prĩceps mihi credidit : quæ causa si studium meum non incitaret adiutum tamen cuperem iuuenem probissimum : grauissimum eruditissimũ & omni denique laude dignissimum : Et quidem cum tota domo : Nã pater eius Euritius clarus uir sãctus antiquus disertus atq; in agendis causis exercitatus quas summa fide : pari constantia : nec uerecundia minore defendit : habet auunculum. C. Septiciũ quo nihil uerius : nihil simplicius : nihil cãdidius nihil fidelius noui : Omnes me certatim & tamen æqualiter amant : omnibus nunc ego in unum referre gratiã possũ. Itaq; prehenso amicos supplico ambio domos : stationes circumeo : quantumque

uel auctoritate uel gratia ualeam precibus experior Te quoq; obsecro ut aliquam oneris mei partem suscipere tanti putes: reddam uices si reposces: redda & si ne reposces: diligeris: coleris: frequẽtaris. Ostende modo uelle te nec deerunt qui quod tu uelis cupiant. Vale.

. C. Plinius Octauio suo salutem.

HOminem te patientem uel potius durum ac pene crudelem qui tam insignes libros tam diu teneas: Quousq; tibi & nobis inuidebis? tibi maximas laudes nobis uoluptates. Sine per ora hominum ferantur iisdemq; quibus Romana ligua spatiis peruagẽtur. Magna etiã longaq; expectatio est? quam frustrari adhuc & differre non debes. Enotuerunt quidam tui uersus & inuito te claustra tua refregerũt: hos nisi retrahis in corpus quãdoq; ut errones aliquem cuius dicantur inuenient. Habe ante oculos mortalitatem a qua asserere te uno monumento potes. Nam cætera fragilia & caduca nõ minus quam ipsi homines occidunt desinuntque: Dices ut soles amici mei uiderint: opto equidem amicos tibi tam fideles: tam eruditos: tam laboriosos ut tantũ curæ intentionisq; suscipere & possit & uelint. Sed dispice ne sit parum prouidum sperare ex aliis quod tibi ipẽ nõ præstes: & de æditione quidem interim ut uoles recita saltem quo magis libeat emittere: utque tandem percipias gaudium quod ego olim pro te non temere præsumo: Imaginor enim qui concursus: quæ admiratio te qui clamor quod etiam silentium maneat: quo ego cũ

dico uel recito non minus quam clamore delector. Sit modo silentium acre & intentum & cupidum ulteriora audiendi: hoc fructu tãto tã parato desine studia tua infinita ista cunctatione fraudare: quæ cum modum recedit uerendum est ne inertiæ & desidiæ uel etiam timiditatis nomen accipiat.

C. Plinius Arinio suo salutem.

SOl& esse gaudio tibi si quid acti est in senatu ordine illo dignũ: q̃uis enim quietis amore secesseris: insidet tamẽ animo tuo maiestatis publicæ cura. ergo accipe quod per hos dies actum est ꝑsonæ claritate famosũ: seueritate exẽpli salubre: rei magnitudine æternum. Marius priscus accusantibus afris quibus pro cons. præfuit. Omissa defensione iudices petit. Ego & Cornelius tacitus adesse prouintialibus iussi: existimauimus fidei nostræ conuenire notum senatui facere excessisse priscum ĩmanitate & seuitia crimina quibus dari iudices possent cum ob innocentes cõdemnandos: interficiendos etiam pecuias accepiss& respondit frontocatius deprecatusq; est ne quid ultra repetundarum legem quæreretur: omniaque actionis suæ uela uiro mouẽdarum lachrymaꝝ peritissimo quodã uelut uento miserationis impleuit. Magna contentio: Magni utrinque clamores: aliis cognitionem senatus lege cõclusã: aliis liberam solutãq; dicentibus quantumq; admisisset Reus tantũ uindicandum. Nouissime consul designatus Iulius ferox uir rectus & sanctus Mario quidem iudices interim censuit dandos: euocandos autem quibus

diceretur ĩnocentiũ pœnas uẽdidisse : quæ sentẽtia non præualuit modo : sed omnino post tantas dissensiones fuit sola frequens : adnotatumque est experimentisq; pauor & misericordia acres & uehementes primos ĩpetus habent : paulatĩ consilio & ratione quasi restincta considunt : Vnde euenit ut quod multi clamore permixto tuentur : nemo tacentibus cæteris dicere uelit . patescit enim cum seperaris a turba contemplatio rerum quæ turba teguntur : uenerunt qui adesse erant iussi Vitelius honoratus : & Flauius Martianus : ex q̃bus honoratus trecentis millibus exilium equitis Romani septemq; amicorum eius ultimam pœnam : Martianus unius equitis Romani septingentis milibus plura supplicia arguebat̃ emisse : erat enĩ fustibus cæsus : Damnatus in metallum : strangulatus in carcere : Sed honoratum cognitioni senatus mors opportuna subtraxit . Martianus ĩductus est absẽte prisco . Itaque tutius cerealis consularis iure senatorio postulauit ut priscus certior fieret . Siue quia miserabiliorẽ ~~siue quia inui~~diosiorẽ fore arbitrabat̃ ~~si præsens fuisset : siue~~ (quod maxime credo) quia æquissimum erat commune crimen abutroq; defẽdi : & si dilui nõ potuisset in utroq; puniri . Dilata est res in proximum senatum : cuius tempore conspectus angustissimus fuit princeps præsidebat : erat enim consul adhuc Ianuarius mensis cum cætera tũ præcipue senatorꝶ frequentia celeberrimus præterea causæ ãplitudo auctaq; dilatione expectatio & fama insitumque mortalibus studiũ : magna

& inusitata noscendi omnes undique exciuerat : imaginare quæ sollicitudo nobis : qui metus : qbus super tanta re in illo cœtu præsente Cæsare dicendum erat. Equidem in senatu non semel egi : quin immo nusquam audiri benignius soleo : tunc me tamen ut noua omnia nouo metu perpræmouebāt obuersabaturq; (præter illa quæ supra dixi) causæ difficultas : stabat modo consularis : modo septēuir : Epulonum iam neutrum. Erat igitur perquam onerosum accusare damnatum quem ut premebat acrocitas criminis ita quasi pacte miseratio damnationis tuebatur : ut cunque tamen animum cogitationemque collegi : Cœpi dicere non minore audientium cōsensu quam sollicitudine mea : dixi horis pene quinq;. Nam. xxii. clepsydris quas spaciosissimas acceperam sunt additæ quatuor : Adeo illa ipā quæ dura & aduersa dicturo uidebāt secunda dicenti fuerunt. Cæsar mihi tantū studiū tātam curam etiam (nimium est enim dicere sollicitudinem) præstitit : ut libertum meum post me stantem sæpius āmoneret uoci lateriq; consulerem cum me uehementius putaret intendi quam gracilitas mea perpeti posset. Respondit mihi pro Martiano Claudius Marcellinus missus deinde senatus & reuocatus inposterum. Neq; enim iam inchoari poterat actio nisi noctis interuentu scinderet̃. Postero die dixit ꝓ Mario saluius liberalis uir subtilis : dispositus : acer : disertus. In ipā uero causa ōnes artes suas protulit. Respōdit Cornelius tacitus eloquentissime & quod eximium orationi

eius inest. ¶ Dixit pro Mario rursus
Frōtocatius insigniter utq; iam locus ille poscebat
plus in precibus temporis quam in defensione cō-
sumpsit. huius actionē uespera inclusit: non tamē
sic ut abrumpet: Itaque in tertium diem ꝓbationes
exierunt. Iam hoc ipsum pulchrum & antiquum
senatum nocte dirimi triduo reuocari triduo con-
tineri. Cornutus tertullus consul designatus uir
egregius & pro ueritate firmissimus censuit septī-
genta millia quæ acceperat Marius ærario īferēda
Mario urbe italiaque interdicendum. Martiano
hoc amplius Africa in fine sententiæ adiecit: qui
ego & tacitus iūcta aduocatione dilıgēter fortiterq;
functi essemus arbitrari senatum: ita nos fecisse ut
dignum mandatis partibus fuerit assenserunt con-
sules designati omnes etiam consulares usque ad
Pompeiū collegā: ille & septingenta millia ærario
inferenda & Martianū in quinquēnium relegandū
Marium repetundarum pœnæ quam iam passus
esset censuit relinquendum: Erant in utraq; sen-
tentia multi fortasse etiā plures in hac uel solutiore
uel molliore Nam quidam ex illis quoque qui
Cornuto uidebantur assensi hunc qui post ipsos
censuerat sequebātur. Sed cum fieret dissensio qui
sellis consulum astiterant: in Cornuti sententiam
ire cœperunt: Tum illi qui se collegæ annumerari
patiebantur in diuersum transierunt. collega cum
paucis relictus multum postea dedit impulsoribus
suis præcipue de Regulo questus est qui se ī sētētia
quam ipse dictauerat deseruiss&. Est alioquin tam

mobile ingenium Regulo ut plurimum audeat: plurimũ timeat. hic finis cognitionis amplissime superest tamen non leue hostilius. firminus. Legatus Marii prisci quipmixtus causæ grauiter uehementerque uexatus est. Nam & rationibus Martiani & sermone quẽ ille habuerat ĩ ordine leptitanorum operam suam prisco ad turpissimum ministerium commodasse: stipulatusq; de Martiano quinquaginta millia denariorum. Probabatur ipse præterea accepisse sestertia decem millia. Fœdissimo quidẽ titulo nomine unguẽtarii Qui titulus a uita hominis compti semper & pumicati non abhorrebat. Placuit censente Cornuto referri de eo proximo senatu. Tunc enĩ casu ĩcertũ an conscientia affuerat. Habes res urbanas: inuicẽ rusticas scribe: quid arbusculæ tuæ: quid uineæ: quid segetes agunt: quid oues delicatissimæ. In summa nisi æque longam epistolam reddis: non ẽ quod postea nisi breuissimam expectes.

C. Plinius Arrinio suo salutem.

Illud quod supesse Marii prisci causæ pximæ scripserã nescio an satis circumcisum tamẽ & abrasũ est. firminus ĩductus in senatum. Respondit crimini noto: secutæ sunt diuersæ sententiæ consulum designatorum. Cornutus tertullus censuit ordine mouendũ. Acutius nerua in sortitione prouintiæ ratiouem eius non habendam. Quæ sententia tanquam mitior uicit cum sit alioquĩ durior tristiorq;: Quid enim miserius quã exectũ & exẽptum honoribus senatoriis

labore & molestia non carere? Quid grauius quã tanta ignominia affectum non in solitudine latere? Sed in hac altissima specula cõspiciendum se mõstrandumq; præbere: præterea quid publice minus aut congruens aut decorum notandum a senatu in senatu sedere: illisque ipsis a quibus sic notatus æquari? & summotum a proconsulatu quia se in legatione turpiter gesserat de proconsulibus iudicare damnatum sordiũ uel damnare alios uel absoluere sed hoc pluribus uisum est. Numerantur enim sententie non ponderantur. nec aliud in consilio publico fieri potest: In quo nihil est tam inæquale quam æqualitas ipsa: Nã cum sit impar prudentia par omnium ius est: Impleui promissum priorisq; epistolæ fidem exolui: quam ex spatio temporis iã recepisse te colligo. Nam festinanti & diligenti tabellario dedi nisi quid impedimẽti in uia passus est. Tuæ nunc partes ut primum illam deinde hãc remuneres litteris. Quales istinc redire uberrime possunt. Vale.

C. Plinius Prisco suo salutem.

ET tu occasiones obligandi me auidissime amplecteris: & ego nemini libentius debeo. duabus ergo de causis a te potissimum petere constitui quod impetratũ maxime cupio regis exercitũ amplissimum: Hinc tibi beneficiorum larga materia: longum præterea tempus: quo amicos tuos exornare potuisti: cõuertere ad nostros nec hos qdẽ multos. Malles tu quidẽ multos sed meæ uerecũdiæ sufficit unus aut alter ac potius unus. Is erit uocoius

Romanus pater Plinii in equestri gradu clarus: Clarior uitricus immo pater alius. nã huic quoq; nomini pietate successit mater. E primis ipse citerioris Hispaniæ scis quod prouĩtiæ iudiciũ illius: scis quanta sit grauitas flamen proxime fuit. hunc ego cũ simul studeremus arcte familiariterq; dilexi. Ille meus in urbe: ille in secessu contubernalis. Cũ hoc seria: cum hoc iocos miscui: Quid enim aut illo fidelius amico: aut sodale iucundius? mira in sermone mira etiã in uultu suauitas. Ad hoc ĩgenium excussum subtile dulce facile eruditum in causis agendis. Epistolas quidem scribit ut musas ipsas latine loqui credas. Amatur a me plurimũ nec tamen uincitur: Equidem iuuenis statĩ iuueni quantum potui per ætatem auidissime contuli: & nuper ab optimo principe trium liberorũ ius impetraui. quod quanquam parce & cum dilectu dar& mihi tamen tanquã eliger& in dulsit: hæc beneficia mea tueri nullo modo melius q̃ ut augeam possum præsertim cum ipse illa tam grate interpretetur ut dum priora accipit posteriora mereatur. habes q̃lis quam probatus carusq; sit nobis. Quem rogo pro ingenio ꝓ fortuna exornes tua. In primis ama hominem. Nam licet tribuas ei quãtum amplissimũ potes nihil tamen ãplius potest amicitia tua: cuius esse eum usq; ad intimam familiaritatem capacem quo magis scires breuiter tibi studia mores omnẽ deniq; uitã eius exp̃ssi. extenderẽ preces nisi & tu rogari diu noles & ego tota hoc epistola fecissẽ: Rogat enĩ & q̃dẽ efficacissime q reddit causas rogãdi.

C. Plinius Maximo suo salutem.

Verum opinaris distringor centumuiralibus causis quae me exercent magis quam delectant Sunt enim pleraeque prauae & exiles. Raro icidit uel psonarum claritate uel negotii magnitudine insignis ad hoc ppauci cum qbus iuuat dicere caeteri audaces atque etiam magna ex parte adolescentuli obscuri ad declamandum huc transeunt tam irreuerenter: & temere ut mihi Attilius nr expresse dixisse uideatur sic in foro pueros a centumuiralibus causis auspicari ut ab homero in scholis. Nam hic quoque ut illic primum coepit esse quod maximum est: at hercule ante memoriam meam ita maiores natu solent dicere ne nobilissimis quidem adolescentulis locus erat nisi aliquo consulari producente: tanta ueneratione pulcherrimum opus colebatur. nunc refractis pudoris & reuerentiae claustris omnia patent omnibus. Nec inducuntur sed irrumpunt sequuntur auditores actoribus similes conducti & redempti mancipes. conuenitur a conductis & redemptis in media basilica tam palmam sportulae quam in triclinio dantur. Ex iudicio in iudicium pari mercede transitur: Inde iam non inurbane

uocantur iisdem latinum nomen impositum est laudiceni: & tamen crescit indies foeditas utraque lingua notata. Heri duo nomendatores mei habent sanae aetatem eorum qui nuper togas sumpserunt: ternis denariis ad laudandum trahebantur: tanti constat: ut diserti simus hoc praecio quam lib& numerosa subselia implentur hoc inges corona colligitur

hic infiniti clamores cõmouẽtur cum mesechorus dedit hoc signũ opus est enim signo apud nõ intelligentes ne audientes quidem. Nam pleriq; non audiunt nec illi magis laudant. si quando transibis per basilicam & uoles scire quo modo quisq; dicat. nihil est quod tribunal ascẽdas nihil quod tu pbeas aurem facilis diuinatio. Scito eum pessime dicere qui præcæteris laudabitur maxime: primus hunc audiendi morẽ induxit. Largius licinius hactenus tamen ut auditores corrogaret. Ita certe ex Q uintiliano præceptore meo audisse memini. narrabat autem ille assectabar domitium afrum cum apud centumuiros diceret grauiter & lente. hoc enim illi actionis genus erat. audit ex proximo inmodicum insolitumq; clamorẽ admiratus reticuit: ubi silẽtium factũ est repetit quod abruperat. Iter clamor iterum reticuit. Et post silentium cœpit idẽ tertio nouissime quis diceret quæsiit. Responsũ est licẽtius tũ itermissa causa centũuiri inqt hoc artificiũ perit quod alioquin perire incipiebat cum perisse afro uideretur. Nunc uero prope fũditus extinctũ & euersum est: pud& referre: quæ quam fracta pronũciatione dicantur quibus quã teneris clamoribus excipiantur plausus tantum ac sola cymbala & tympana illis canticis desunt ullulatus quidem (nec enim alio uocabulo potest exprimi) theatris quoq; indecora laudatio large superest. Nos tamẽ adhuc & utilitas amicorum & ratio ætatis moratur ac retin&. Veremur enĩ ne forte nõ has ĩdignitates reliquisse sed laborẽ fugisse uideamur. Sumus tamẽ

solito rariores quod initium est gradatim desinēdi

C. Plinius Valeriano suo salutem.

QVo modo te ueteres marsi tui? Quo modo emptio noua placent agri postquam tui facti sunt? Rarum id quidem. nihil enim æque gratū est adeptis quā concupiscentibus. me prædia materna parum commode tractant delectant tamē ut materna: alioquī lōga pacientia occalui. aliis habes hunc finem assiduæ quærelæ ꝙ queri pudet.

C. Plinius Anniano suo salutem.

TV quidem pro cætera tua diligentia admones me codicillos atiliani q me ex parte īstituit hæredē ꝓ nō scriptis habēdos. qa nō sint cōfirmati testamento quod ius ne mihi quidem ignotum est cū sit iis etiā notum qui nihil aliud sciūt: sed ego propriam quandam legem mihi dixi ut defunctoꝝ uoluntates etiam si iure deficerent quasi perfectas tuerer: Cōstat autem codicillos istos atiliani manu scriptos: Lic& ergo non sint confirmati testamēto a me tamen ut confirmati obseruabuntur: Præsertī cum delatori locus nō sit. Nam si uerendum ess& ne quod ego dedissem populus eriper& cunctatior fortasse & cautior esse deberem. Cum uero liceat hæredi donare quod in hæreditate subsedit: nihil est quod obstet illi meæ legi cui publicæ leges non repugnant. Vale.

C. Plinius Gallo suo salutem.

MIraris cur me laurētinū uel si ita mauis laurēs meū tātope delectet? desines mirari cū cognoueris gratiā uillæ? opportunitatem loci: littoris

ſpatium: decem & ſeptem millibus paſſuũ ab urbe ſeceſſit ut peractis quæ agenda fuerint ſaluo iam & cõpoſito die poſſis ibi manere Additur non una uia Nam & laurentina & hoſtienſis eodem ferunt ſed laurentina a quarto decimo lapide hoſtienſi ab undecimo relinquẽda eſt. Vtrinq; excipit iter aliq̃ ex parte arenoſum iunctis paulo grauius & lõgius equo breue & molle uaria hinc atq; inde facies: Nã modo occurrentibus ſiluis uia coartatur: modo latiſſimis pratis diffũdit & pateſcit. multi greges ouium: multa ibi equorum bouumq; armenta quæ montibus hyeme depulſa herbis & tempore uerno niteſcũt. uilla uſibus capax: Non ſũptuoſa tutela cuius in prima parte atriũ fungi nec tamẽ ſordidũ deinde porticus in. O. litteræ ſimilitudine: circũ actæ qbus paruula ſed feſtiua area ĩcluditur: egregium hæ aduerſum tempeſtates receptaculum nã ſpecularibus ac multo magis imminentibus tectis muniuntur. Eſt cõtra medias cauediũ hilare mox triclinium ſatis pulchrum quod in littus excurrit: ac ſi quando Africo mare impulſum eſt fractis iã & nouiſſimis fluctibus leuiter adluitur. Vndique ualuas atq; feneſtras non minores ualuis habet atq; ita a lateribus a fronte quaſi tria maria proſpectant A tergo cauendium porticum areã porticũ rurſus mox atrium ſiluas & lõginquos reſpicit montis huius a leua retractius paulo cubiculum eſt amplũ: Deinde aliud minus: quod altera feneſtra admittit orientem admittit occidentem altera retin&. hæc & ſubiacens mare longius quidẽ ſed ſecurius ĩtuet̃

huius cubiculi & illius triclinii obiectu includitur angulus: qui purissimum solē contin& & accendit hoc hibernaculum hoc etiam gymnasium meorū est. Ibi omnes silent uenti exceptis qui nubilum inducunt & serenum antequam usum loci eripiūt Adnectitur āgulo cubiculum in aspida curuatum quod ambitum solis fenestris omnibus sequitur parieti eius ī bibliothecæ speciem armariū insertū est q̄ nō legendos libros sed lectitandos capit adhæret dormitorium membrum & transitu interiacente qui suspēsus sublatus cōceptum uaporem salubri tēperamēto: huc illucq; digerit & ministrat. reliqua pars lateris huius seruorum libertorumq; usibus detinetur plerisq; tam mundis ut accipere hospites possit. ex alio latere cubiculum est politissimum deinde uel cubiculum grande uel modica cœnatio quæ plurimo sole plurimo mari luc&. Post hanc cubiculum cum proceriore altitudine æstiuum munimento hibernum. Est enim subductū oībus uentis: Huic cubibulo aliud proceriori communi pariete iungūtur īde balinei cella frigidaria spaciosa & effusa cuius in contrariis parietibus duo baptisteria uelut eiecta sinuātur abunde capacia sin mare in proximo cogites: adiac& unctuariū hipocaustum adiacet propingeō balinei. Mox duæ cellæ magis elegantes quam sumptuosæ. cohær& calida piscina mirifice ex qua natantes mare aspiciunt Nec ꝑcul sphæristeriō quod calidissimo soli inclinato iam die occurrit hinc turris erigitur sub qua Zetæ duæ totidem ī ipsa. præterea cœnatio quæ

Xristus ...
Triclinium

latissimũ mare lõgissimũ littus amœnissimas uillas ꝓspicit. Est & alia turris ĩ hac cubiculũ quo sol nascit̃ cõditurq; lata post apotheca & horreũ. Sub hoc tricliniũ quod turbati maris non nisi fragorẽ & sonũ patitur eũq; iã languidũ ac desinentẽ ortum & gestationẽ uidet q̃ ortus ĩcludit̃ gestatio buxo. aut rore marino ubi deficit buxus ãbitur. Nã buxus q̃ parte defendit̃ tectis abũde uir& aperto cœlo aptoq; uento & q̃q̃ longiq̃ aspergine maris iarescit adiacet gestationi interiore circuitu uinea tenera & ũbrosa nudisq; etiã pedibus mollis & cedens ortũ morus & ficus freq̃uẽs uestit q̃ꝝ arboꝝ illa uel maxime ferax est terra malignior cæteris ac nõ deteriori q̃ maris facie cœnatio remota a mari fruit̃. Cingitur Zetis duabus a tergo q̃ꝝ fenestris subiacet uestibulũ uile & ortus alius piguior & rusticus. hic cryptoporticus ꝓpe publici opis extenditur. Vtrinq; fenestræ a mari plures ab orto singulæ & alterius pauciores Hæ cũ serenus dies & ĩmotus õnes cũ hinc uel inde uetus inqetus q̃ uenti qescunt. Sine iniuria patent ante cryptoporticus: Xistus uiolis odoratus teporẽ solis ĩfusi repcussi cryptoporticus aug& quæ ut tenet solẽ sic aqlonẽ ĩhibet submouetq; quantu mcũq; caloris ante tãtũ retro frigoris similiter Africum sistit atq; ita diuersissimos uẽtos aliũ alio latere frãgit & finit hæc iucũditas eius hyeme maior æstate: Nã ãte meridiẽ xistũ post meridiẽ gestationes ortiq; proximã partẽ ũbra sua temperat: quæ ut dies creuit decreuitq; ut dies mõ breuior mõ lõgior hac uel illac cadit Ipã uero cryptoporticus tũc maximæ

car& sole cū ardētissimus culmini eius īsistit: Ad
hoc patētibus fenestris fauoios accipit trāsmittitq;
nec unq̄ aere pigro & manēte ingrauescit. In capite
xisti deīceps cryptoporticus orti Zeta ē amores mei
reuera amores ipe posui: In hac eliocaminus qdem
alia Xistū alia mare utraq; soles. cubiculū autē ual-
uis .cryptoporticum fenestra prospicit mare cōtra
parietē mediū Zeta p q̄ ellegāter recedit: quæ spe-
cularibus & uelis obductis reductisue mō adiicitur
cubiculo mō aufertur lectū & duas cathedras cœpit
a pedibus mare a tergo uille a capite siluæ tot facies
locoꝝ totidē fenestris & distinguit & miscet. Iūctū
est cubiculū noctis & sōni non illud uoces seruoloꝝ
nō maris murmur nō tēpestatū motus nō fulguꝝ
lumē ac ne diē qdē sētit nisi fenestris aptis tam alti
abditiq; secreti illa ratio quod īteriacēs andrō pa-
rietē cubiculi ortiq; distiguit Atq; ita ōnē sōnum
media ianitate cōsumit applicitū est cubiculo Hi-
pocaustō p exiguū quod āgusta fenestra suppositū
calorē ut rō exigit aut effūdit aut retinet ꝓcetō deī-
de ac cubiculū porrigit̄ īsolē quē orīētē stati exceptū
ultra meridiē obliquū qdē sed tamē seruat. In hāc
ergo zetā cū me recipio: ab eē mihi etiā a uilla mea
uideor. Magnāq; eius uoluptatē ecce saturnalibus
p̄cipue capio cū reliq̄ pars tecti licētia dieꝝ festisq;
clamoribus p̄sonat Nā nec ipse meoꝝ lusibus nec
illis studiis meis obstrepūt hæc utilitas: hæc amœ-
nitas deficitur aq̄ saliēti sed puteos ac potius fontis
habet: sūt enī īsūmo & omnino littoris illius mira
nat̄a quocūq; loco moueris humū obuius & paratus

humor occurrit ifq; ficerus ac ne leuiter qdẽ tanta maris uicinitate corruptus. Suggerũt affatĩ ligna proximæ filuæ cæteras copias hoftiẽfis colonia miniftrat frugi qdẽ hoĩni fufficit etiã uicus quẽ una uilla difcernit ĩ hoc balinea meritoria tria. Magna cõmoditas fi forte balineũ domi uel fubitus aduẽtus uel breuior mora calefacere diffuadeat. Littus ornãt uarietate grauiffima nunc cõtinua nunc ĩtermiffa tecta uillarũ quæ præftãt multarũ urbiũ faciẽ fiue ipo mari fiue ipfo littore utare quod nõunq̃ lõga tranquillitas mollit fæpius freqũes & contrarius fluctus ĩdurat. mare non fane preciofis pifcibus abundat foleas tamen & exquillas optimas egerit Villa uero nrã etiã mediterraneas copias præftat lac ĩ primis Nã illuc e pafcuis pecora cõueniũt fi q̃ndo aquam umbrãue fectãtur. Iuftis ne de caufis eũ tibi uideo ĩcolere inhabitare diligere fecessum quẽ tu minus urbanus es nifi cõcupifcis atq; utinã cõcupifcas ut tot tã tifq; dotibus uillulæ noftræ maxima cõmendatio ex tuo contubernio accedat.

C. Plinius Mario suo salutem.

Quid a te iocundius mihi potuit iniungi quã ut præceptorẽ fratris tui liberis quærerẽ Nã & beneficio tuo in fcholam redeo. Et illam dulciffimam ætatem quafi refummo fedeo inter iuuenes ut folebam. Atque etiam experior quantum apud illos auctoritatis ex ftudiis habeã Nam ꝓxime frequẽti adiutorio ĩter fe corã multi ordinis nrĩ clare iocabãtur intraui cõticuerũt Quod num referrem nifi ad illorum magis laudẽ quã ad meã pertiner&.

Ac nisi sperare te uellem posse fratris tui filios ꝓbe
discere quod superest cum omnis qui profitentur.
audiero quid de quoq; sentiam scribam efficiamq;
quantum tamen epistola consequi potero ut ipse
omnes audisse uidearis. debeo enim tibi: debeo me-
moriæ fratris tui hanc fidem hoc studiũ præsertim
super tanta re nam qd magis interest nostra quam
ut liberi dicerem tui nisi nunc illos magis amares.
Et ut digni illo patre patruoq; reperiantur quam
curam etiam si mihi non mandasses uindicassem.
Nec ignoro suscipiendas offensas in eligendo præ-
ceptore. Sed oportet me nõ modo offensas uerum
etiam simultates pro fratris tui filiis tam æquo aĩo
subire quam parentes pro suis. Vale.

C. Plinius Cereali suo salutem dicit.

Hortaris ut orationẽ amicis pluribus recitem
faciam q̃ hortaris quãuis uehementer addu-
bitẽ neq; enim me præterit actiones quæ recitentur.
impetum omnem calorem ac prope nomen suum
perdere q̃s ut soleant cõmendare simul & accẽdere
iudicum cõsensus celebritas aduocatoꝝ expectatio
euentus fama non minus actoris diductumque in
partis audientium studium ad hoc dicentis gestus
incessus discursus etiã omnibusq; motibus animi
consentaneus uigor corporis unde accidit. ut hi
qui sedentes agunt quãuis illis maxima ex parte
supersint eadem illa quæ stantibus tamẽ hoc quod
sedent q̃si debilitentur & deprimãtur. recitantium
uero præcipua pronunciationis adiumenta oculi
manus præpediũtur. Quominus miꝝ ẽ si auditoꝝ

intentio relanguescit. nullis extrinsecus aut blan-
dimentis capta aut eculeis excitata. his accedit ꝙ
oro̅ de qua loquor pugnax & inte̅tiosa est. porro ita
natura comparatum est ut ea quæ scripsimus cum
labore etiam cum labore audiri putemus. Et sane
quotus quisq; tam rectus auditor quem no̅ potius
dulcia hæc & sona̅tia quam austera: & pressa delec-
tent. Est quidem omnino turpis ista discordia est
tame̅ quod pleru̅q; euenit: ut aliud auditores: aliud
iudices exigant: cu̅ alioquī præcipue auditor affici
debeat qbus ide̅ si forte iudex maxīe ꝑmoueretur.
potest tamen fieri ut quanq̅ in his difficultatibus
libro isti nouitas lenocinetur nouitas apud nostros
apud græcos eim est quiddam quamuis ex diuerso
no̅ tamen omnino dissimile. Na̅ ut illis erat moris
leges quas ut contrarias prioribus legibus arguebāt
aliarum collatione conuincere: ita nobis esse repe-
tundarum legi quod postularemus cum hac ipsa
lege cu̅ aliis colligendu̅ fuit quod nequaq̅ blandum
auribus imperitorum tanto maiorem apud doctos
habere gratia̅ debet qua̅to minorem apud indoctos
habet. nos autem si placuerit recitare adhibituri
sumus eruditissimum quenque: sed plane adhuc
an sit recitandum examina tecum omnesque quos
ego moui in utraq; parte calculos pone: idq; elige in
quo uicerit ratio: a te enim exigetur nos excusabit
obsequium. Vale.

C. Plinius Caluisio suo salutem.

ESsem para: accipe aurea̅ fabulam: fabulas īmo
na̅ me priorum noua admonuit. Nec refert

a qua potissimum īcipiā. Verania Pisonis grauiter iacebat huius dico Pisonis quem Galba adoptauit ad hanc Regulus uenit primum impudentiam hominis q uenerit ad ægram cuius marito inimicissimus ipsi inuisissimus fuerat. Esto si uenit tantum at ille etiam proximus thoro sedit: quo die qua ora nata esset īterrogauit: ubi audiuit: cōponit uultū intendit oculos: mouet labra: agitat digitos: cōputat nisi ut diu miserā expectatione suspendat. habes inqt climatericum tempus. sed euades quod ut tibi magis liqueat aur spicem consulam quem sum frequenter expertus. Nec mora sacrificium facit affirmat exta cum siderum significatiōe congruere. Illa ut in periculo credula poscit codicillos legatum Regulo scribit mox ingrauescit: clamat moriens. O hominem nequam perfidum ac plus etiam quam periurum qui sibi per salutem filii peierasset: facit hoc Regulus non minus scelerate quam frequenter quod iram deorum quos ipse quotidie fallit in caput infelicis pueri detestatur. Velleuis Blesus ille locuples consularis nouissima ualitudine conflictabatur cupiebat mutare testamētum Regulus q speraret aliqd ex nouis tabulis: quia nuper captare eum cœperat medicos hortari rogare quoquo modo spiritum homini prorogarēt postq̄ signatum est testamētum mutat personam uertit ad locutionem iisdemque medicis quousque miserum cruciatis: quid inuidetis bonam mortem cui dare uitā non potestis: moritur Blesus & tanq̄ oīa audisset Regulo ne tantulum quidem sufficiūt

duæ fabulæ: an ſcholaſtica lege tertiam poſcis: eſt unde fiat. Aurelia ornata femina ſignatura teſtamētum ſumpſerat pulcherrimas tunicas Regulus cum ueniſſet ad ſignandum Ergo inquit has mihi leges Aurelia hoīem ludere putabat: ille ſerio inſtabat. nec multa coegit mulierē aperire tabulas ac ſibi tunicas quas erat induta legare: obſeruauit. ſcribētem inſpexit an ſcripſiſſet & Aurelia qdem uiuit: ille tamē iſtud tanquā moriturā coegit & hic hæreditates hic legata q̄ſi mereatur accipit

in ea ciuitate in q̄ iam pridem nō minora præmia īmo maiora nequitia & improbitas q̄ pudor & uirtus habēt. Aſpice Regulū qui ex paupere & tenui ad tantas opes p flagitia ꝓceſſit ut ipſe mihi dixerit cū cōſuleret q̄ cito ſextertium ſexcēties īpleturus eſſet īueniſſe ſe exta duplicata: qbus portēdi millies & ducēties habituꝝ & habebit ſi modo ut cœpit aliena teſtamēta quod eſt īprobiſſimū genus falſis ipſis quoꝝ ſunt illa dictauerit.

Incipit liber Tertius feliciter C. Plinius Caluiſio ſuo ſalutem plurimam dicit.

NEſcio an ullum iucūdius tempus exegerim quā quo nuper apud ſpurinam fui: adeo qdem ut neminem magis in ſenectute ſi modo ſeneſcere datum eſt æmulari uelim: nihil eīm ē illo genere uitæ diſtictius me autē ut certus ſideꝝ curſus: ita uita hoīm diſpoſita delectat: ſenum præſertim. Nā iuuenes

adhuc cõfusa quædam & quasi turbata non indecẽt senibus placida oĩa & ordinata conueniunt: quibus industria sera turpis ãbitio est: hanc regulã spurina cõstãtissime seruat. qui etiã ꝑua hæc si nõ quotidie fiant ordine quodã: & uelut orbe circunagit mane lectulo cõtinetur hora secunda calceos poscit ãbulat millia passuum tria: nec minus animum q̃ corpus exercet si adsunt amici honestissimi sermones explicãtur. Si nõ: liber legitur ĩterdũ etiã præsentibus amicis si tamẽ illi non grauẽtur. demũ considet: & liber rursus aut sermo potior libro mox uehiculũ ascẽdit: assumit uxorẽ singularis exẽpli uel aliquẽ amicoꝝ: ut me proxime: q̃ pulchrũ illud: q̃ dulce secretũ: q̃ntum ibi ãtiq̃tatis: quæ facta: quos uiros audias: quibus præceptis imbuare. Quãuis ille hoc temperamentũ modestiæ suæ indixerit ne præcipe uideatur pactis septẽ millibus passuũ iteꝝ ãbulat mille: iterũ residet uel se cubiculo uel stilo reddit. scribit eĩm & q̃dẽ utraq; lĩgua lyrica & doctissima: mira illis dulcedo: mira suauitas mira hilaritas cuius gratiã cumulat sanctitas scribentis: ubi hora balinei nunciata est est autem hyeme nona: æstate octaua. ĩ sole si caret uento ãbulat nudus. Deinde mouetur pila uehementer & diu: nam hoc quoq; exercitationis genere pugnat cũ in senectute locus occupat & paulisper cibum differt. interim audit legentem remissius aliq̃d & dulcius: per hoc omne tempus liberũ est amicis uel eadem facere. uel alia si malit. apponitur cœna nõ minus nitida q̃ frugi: in argento puro & antiquo: sunt in usu corinthia

quibus delectatur: & afficitur: freque͞ter comœdis cœna distinguitur: ut uoluptates quoq; studiis co͞diantur sumit aliqd de nocte & æstate: nemini hoc longum est tanta comitate conuiuium trahitur: inde illi post septimum & septuagesimu͞ annum auriu͞ oculoꝝq; uigor integer: inde agile & uiuidu͞ corpus solaq; ex senectute prudentia: hanc ego uitá uoto: & cogitatio͞e præsumo: i͞gressurus auidissime ut primu͞ ratio ætatis receptui canere permiserit: interim mille laboribus conteror quorum mihi & solatium & exemplum est. idem spurina: nam ille quoq; quoad honestum fuit obiit offam gessit magistratus ꝓuintias rexit: multoq; labore hoc otium meruit. Igitur eunde͞ mihi cursu͞ eunde͞ terminum statuo: idq; iá nu͞c apud te sub signo ut si me longius euehi uideris i͞ ius uoces ad hác epistolá meam et quiescere iubeas cu͞ inertiæ crime͞ effugero. Vale.

C. Plinius Maximo suo salutem.

QVod ipse aícis tuis obtulissem. Si mihi eade͞ materia suppeteret id nunc iure uideor a te meis petiturus Arianus maturus altinatium est princeps. Cum dico princeps non de facultatibus loquor quæ illi large supersunt: sed de castitate iustitia grauitate prudentia: huius ego consilio in negotiis: iudicio in studiis utor. Nam plurimum fide: plurimum ueritate: plurimum intelligentia præstat. Amat me (nihil possum dicere ardentius) ut tu. caret a͞bitu: ideo se in equestri gradu tenuit. Cum facile posset ascendere altissimu͞ mihi tamen ornandus excolendusque est / itaq; magni æstimo

dignitati eius aliqd astruere inopinantis: insciētis: immo etiā fortasse nolentis: astruere autē quod sit splendidum nec molestū cuius generis quæ prima occasio tibi cōferas in eū rogo: habebis me. habebis ipsum gratissimum debitorem. Quamuis eīm ista nō appetat: tā grate tamen excipit: q̄ si cōcupiscat.

C. Plinius Corneliæ Hispullæ suæ salutē.

CVm patrem tuū grauissimū et sanctissimum uiꝝ suspexeri magis an amarim dubitē: teq; et ī memoriā eius et in honorē tuū unice diligam: cupiam: necesse est: atq; etiā quātum in me fuerit enitar ut filius tuus auo similis existat: equidem malo materno: q̄q̄ illi paternus etiā clarus: spectatusq; cōtigerit. pater quoq; & patruus illustri laude cōspicui: qbus omnibus ita demū similis adolescet si imbutus honestis artibus fuerit: q̄s plurimum refert a quo potissimū accipiat: adhuc illū pueritiæ ratio: intra contuberniū tuum tenuit: præceptores domi habuit: ubi est erroribus modica uel etiam nulla materia: iā studia eius extra limen proferēda sunt: iam circunspiciendus rhetor latinus cuius scholæ seueritas pudor in primis castitas constet. Adest enim adolescenti nostro cum cæteris naturæ fortunæq; dotibus eximia corporis pulchritudo: cui in hoc lubrico ætatis non præceptor modo: sed custos etiam rectorq; quærendus est. Videor ergo demōstrare tibi posse Iulium genitorem: amatur a me: iudicio tamen meo non obstat caritas hoīs quæ ex iudicio nata est: uir est emendatus: & grauis: paulo etiam horridior & durior: ut in hac licentia

temporum: quantum eloquentia ualeat: pluribus credere potes: nã dicendi facultas apta & exposita statim cernitur. Vita hoĩm altos recessus magnasq; latebras habet: cuius ꝓ genitore me spõsorẽ accipe: nihil ex hoc uiro filius tuus audiet nisi profuturꝶ: nihil discet: quod nescisse rectius fuerit: nec minus sæpe ab illo q̃ a te meq; admonebitur: qbus imaginibus oneretur: quæ nomina: & quanta sustineat: proinde fauentibus diis trade eũ præceptori a quo mores primum. mox eloquẽtiam discat quæ male sine moribus discitur. Vale.

C. Plinius Macrino suo salutem.

Qvamuis & amici quos præsentes habebam & sermones hoĩum factũ meũ cõprobasse uideantur: magni tamen existimo scire qd sentias tu: nam cuius integra re consiliũ exquirere optassem: huius etiã peracta iudicium nosse mire cõcupisco. Cũ publicũ opus mea pecunia ĩchoaturus ĩ tuscos excucurissẽ: accepto ut præfectus ærarii cõmeatu legati prouintiæ beticæ quæsturi de proconsolatu Cæcilii classici aduocatum me a senatu petierunt. Collegæ optimi meiq; amantissimi de communis officii necessitatibus prælocuti excusare me & eximere tentarunt factum senatus consultũ perquam honorificum ut darer prouĩtialibus patronus si ab ipso me impetrassent: legati rursus ĩducti iterꝶ me iã præsentẽ aduocatũ postulauerũt ĩplorãtes fidem meam quam essent cõtra massam bebium experti: allegantes patrocinii fœdus: secuta est senatus clarissima assensio: quæ solet decreta præcurrere: Tũ

ego desino inq̄ P. C. putare me iustas excusationis causas attulisse: placuit & modestia sermonis & ratio: compulit autē me ad hoc consiliū nonsolum consensus senatus quanq̄ hic maxime ue℞ etiā alii quidā minores sed tamē numeri: ueniebat in mentem priores nostros etiam singulorum hospitum iniurias accusationibus uolūtariis executos: Quo deformius arbitrabar publici officii iura negligere: præterea cū recordarer quanta pro hiisdem beticis: prior aduocatione etiam pericula subissem conseruandum ueteris officii meritum nouo uidebatur. Est enim ita comperatum: ut antiquiora beneficia subuertas nisi illa posterioribus cumules. Nam quamlibet sæpe obligati si quid unum neges: hoc solum meminerunt quod negatum est: ducebar etiam quo decesserat classicus amotumq; erat quod in eiusmodi causis solet esse certissimum ꝑiculum senatoris: uidebam ego aduocationi meæ non minorem gratiam quam si uiueret ille propositam inuidiā nullam: ī summa computabam si munere hoc iam tertio fungerer faciliorē mihi excusatiōem fore siquis incidisset quē deberem accusare. Nam cum est omnium officiorum finis aliquis: tum optime libertati ueniat obsequio præpatur: audisti consilii mei motus: superest alterutra ex parte iudicium tuum. in quo mihi æque iucunda erit simplicitas dissentiētis quā cōprobantis auctoritas.

C. Plinius Macro suo salutem.

PErgratum est mihi ꝙ tam diligenter libros auunculi mei lectitas ut habere omnes uelis.

NB.

quæraſq; qui ſint omnes: fungar iudicis partibus atq; etiã quo ſint ordine ſcripti: notũ tibi faciam. Eſt enim hic quoq; ſtudioſis non iniucunda cognitio: de iaculatione equeſtri unus: hũc cum præfectus alæ militaret: pari ingenio curaq; cõpoſuit: de uita Pomponii Secundi duo: a quo ſingulariter amatus hoc memoriæ amici quaſi debitum munus exoluit. bellorum germaniæ .xx. quibus omnia quæ cum germanis geſſimus bella collegit. Inchoauit cum in germania militaret: ſomnio monitus: Aſtitit eĩm ei quieſcenti druſi neronis effigies qui germaniæ latiſſime uictor ibi periit: commendabat memoriam ſuam orabatq; ut ſe ab iniuria obliuiõis aſſereret: ſtudioſi tres in ſex uolumina propter amplitudinem diuiſi: qbus oratorẽ ab incunabilis inſtituit & perficit: dubii ſermonis octo ſcripſit ſub Nerone nouiſſimis annis cum omne ſtudiorum genus paulo liberius & erectius piculoſũ ſeruitus feciſſet: a fine aufidi baſſi .xxx. unus naturam hiſtoriarum .xxxvii. opus diffuſum eruditũ: nec minus uarium q̃ ipſa natura. miraris q tot uolumina multaq; ĩ his tã ſcrupuloſa homo occupatus abſoluerit magis miraberis ſi ſcieris illum aliquam diu cauſas actitaſſe: deceſſiſſe anno ſexto & quinquageſimo: mediũ tempus diſtrictum ĩpeditũq;: qua officiis maximis: q̃ amicitia pricipum egiſſe: Sed erat acræ ingenium incredibile ſtudiũ ſumma uigilantia: lucubrare uulcanalibus incipiebat: non auſpicãdi cauſa. Sed ſtudẽdi æſtate a nocte multa: hyeme uero ab hora ſeptima: uel cum tardiſſime

ab hora octaua : sæpe sexta : erat sane somni paratis-
simi : nõnunquã etiam inter ipsa studia instãtis &
differẽtis : ante lucem ibat ad Vespasianũ impera-
torem : nam ille quoq; noctibus utebatur : inde ad
legatum sibi officiũ reuersus domum : quod reli-
quum tẽporis studiis reddebat : post cibum sæpe :
quem interdiu leuem & facilem ueterum more
sumebat : æstate si quid otii : iacebat in sole : liber
legebatur : annotabat excerpebatq; : nihil eĩm legit
quod non excerperet : dicere etiam solebat nullum
esse libꝝ tam malum ut nõ aliqua parte prodesset :
post solem plerunq; frigida lauabatur a qua deinde
gustabat : dormiebatq; minimum . Mox quasi alio
die studebat in cœnæ tempus : super hãc liber lege-
batur : annotabatur : et qdẽ cursim : Memini quẽdã
ex amicis cum lector quædã perperam ꝓnunciasset
reuocasse : & repeti coegisse : huic auunculũ meum
dixisse ĩtellexeras nempe ? cum ille annuisset : Cur
ergo reuocabas : decem amplius uersus hac tua
interpellatione perdidimus : tanta erat parsimonia
temporis . Surgebat æstate a cœna luce hyeme intra
primam noctis : & tanquã aliqua lege cogente hæc
inter medios labores . urbisq; fremitum in secessu
solum balinei tempus studiis eximebatur . Cum
dico balinei : de interioribus loquor . Nam dum
distringitur tergiturq; : audiebat aliquid aut dicta-
bat : In itinere quasi solutus cæteris curis huic uni
uacabat . ad latus notarius cũ libro & pugilaribus :
cuius manus hyeme manicis muniebantur . ut ne
cæli quidem asperitas ullũ studii tempus eriperet :

qua ex causa romæ quoqꝫ sella uehebatur: repeto me correptum ab eo cur ambularem: poteras inqt has horas non perdere: nam perire omne tempus arbitrabatur: quod studiis non imptiretur: hac intentione tot ista uolumina peregit: electorumqꝫ commentarios centum sexaginta reliquit: opistographos qdem & minutissimis scriptos: qua ratiõe multiplicatur. hic numerus: referebat ipse potuisse se cũ ꝓcuraret in hispania uendere hos cõmentarios Larcio Licinio quadringentis millibus nummum & tunc aliquanto pauciores erant. Non ne uidetur tibi recordanti q̃ntum legerit: quãtum scripserit: nec in officiis ullis nec in amicitia principis fuisse: rursus cum audis quid studiis laboris impenderit: nec scripsisse satis nec legisse? Quid est enim quod non alia aut occupationes ĩpedire: aut hæc instãtia non possit efficere? itaque soleo ridere. Cum me quidam studiosum uocant qui si comparer illi: sum desidiosissimus. Ego autem tantum quem partim publica partim officia amicoꝝ distringũt: quis ex istis qui tota uita litteris assident collatus illi non quasi somno & inertiæ deditus erubescat? extende epistolam cum hoc solum quod requirebas scribere destinassem: quos libros reliquisset cõfido tamẽ hæc quoqꝫ tibi nõ minus grata: q̃ ipsos libros futura. Quæ te non tantum ad legendos eos: ueꝝ etiam ad simile aliquid elaborandũ possunt æmulationis stimulis excitare. Vale.

C. Plinius Seuero suo salutem.

EX hæreditate quæ mihi obuenit emi proxīe corinthium signum: modicum quidem sed festiuum & expressum quantum ego sapio qui fortasse in omni re: in hac certe perquam exiguum sapio. Hoc tamen signum ego quoq; intelligo: Est enim nudum nec aut uitia si qua sunt cælat: aut laudes parū ostendat: Effingit senem stantem: ossa: musculi: nerui: uenæ: rugæ: & ut spirantis apparēt rari & cedentes capilli: lata frons: contracta facies: exile collum pendent lacerti: papillæ iacent: recessit uēter: a tergo quoq; eadem ætas: ut a tergo æs ipsum quantum uerus color indicat uetus & antiquum: talia deniq; omnia ut possint artificum oculos tenere: Delectare imperitorum: quod me tanquam tirunculum sollicitauit ad emendum. Emi autē non: ut haberem domi: neq; eīm ullum adhuc corinthium domi habeo: uerum ut in patria nostra celebri loco ponerem: ac potissimū in Iouis templo. Videtur enim dignum templo: dignum deo domum: Tu ergo ut soles omnia quæ a me tibi iniunguntur: suscipe hanc curam: Et iam nunc iube basim fieri ex quo uoles marmore: quæ nomē meum honoresque capiat: Si hos quoque putabis addendos: Ego signū ipsum ut primum inuenero aliquem qui non grauetur: mittam tibi: uel ipse quod maius est afferam mecum: destino enim si tamen officii ratio pmiserit excurrere isto: Gaudes ꝙ me uenturū esse polliceor sed contrahes frontem cum adiecero ad paucos dies: neque enim diutius abesse me eadem hæc quæ nondum exire patiūtur.

C. Plinius Caninio Ruffo salutem.

Modo nūciatus ē Silus italicus in neapolitano suo inedia finisse uitam. Causa mortis ualitudo erat: illi natus īsanabilis clauus. Cuius tedio ad mortem irreuocabili constantia decucurrit: usq; ad supremum diem beatus & felix: nisi quod minorē ex liberis duobus amisit: sed maiorē meliorēq; florentem atq; etiam consularem reliquit. læserat famam suā sub Nerone: credebatur sponte accusasse. Sed in Vitelii amicitia sapiēter se & comiter gesserat ex proconsulatu Asiæ gloriā reportauerat: maculam ueteris industriæ laudabili otio abluerat: fuit inter principes ciuitatis: sine potentia sine inuidia: salutabatur. & colebatur multumque in lectulo iacens cubiculo semper non ex fortuna frequēti doctissimis sermonibus dies trāsigebat: cum ascribendo uacaret: scribebat carmina maiore cura: q̄ ingenio: nonnunq̄ iudicia hoīum recitationibus experiebatur: nouissime ita suadentibus annis ab urbe secessit. seq; in campania tenuit ac ne aduētu quidem noui pricipis inde commotus est. Magna Cæsaris laus: sub quo hoc liberum fuit: magna illius qui hac libertate ausus est uti erat

usq; ad emacitatis reprehensionem: plures iisdem in locis uillas possidebat: adamatisq; nouis. priores negligebat. multum ubiq; librorū: multum statuarum: multum imaginum quas non habebat modo: uerū etiam uenerabatur. uirgilii ante omnes cuius natalem religiosius q̄ suū celebrabat Neapoli maxime ubi monumētum eius adire ut templum

solebat: in hac tranquillitate annum quintum et septuagesimum decessit: delicato magis corpore q̃ inf rmo utq; nouissimus a Nerone factus est cōsul ita postremus ex ōnibus quos Nero cōsules fecerat decessit. Illud etiā notabile ultimus ex neronianis consularibus obiit quo cōsule Nero periit: Quod me recordantē fragilitatis hūanæ miseratio subiit: Quid enim tam circuncisum tam breue quam hom nis uita lōgissima? An nō uidetur tibi Nero modo fuisse cum interim ex iis qui sub illo gessere consulatum: iam nemo superest: quanq̃ quid hæc miror nuper Lucius Piso pater Pisonis illius qui a Valerio festo per summū facinus in Africa occisus est dicere solebat neminem se uidere ī senatu quem consul ipse sententiam rogauisset: Iam angustis terminis tantæ multitudinis uiuacitas ipsa cōcluditur ut mihi non uenia solū dignæ: uerum etiam laude uideantur illæ regiæ lacrimæ. Nam ferunt Xersem cum immēsum exercitum oculis obisset: illacrimasse ꝙ tot millibus tam breuis immineret occasus: sed tāto magis hoc quicquid est temporis futilis & caduci: si non datur factis: Nam horum materia in aliena manu: certe studiis proferamus & quatenus nobis denegatur diu uiuere relinq̃mus aliquid quo nos uixisse testemur. Scio te stimulis nō egere me: tamē tui caritas euocat ut currentem quoq; instigem sicut tu soles me
cum inuicem se mutuis exhortationuibs amici ad amorem: immortalitatis exacuunt. Vale.

C. Plinius Suetonio suo salutem.

FAcis pro cætera reuerentia quã mihi præstas: q tam solicite petis ut tribunatum quem a neratio marcello clarissimo uiro impetraui tibi in Cæseniũ Siluanum propinquũ tuum transferam: Mihi autem sicut est iucũdissimũ ipsum te tribunum: ita non minus gratum alium per te uidere: neque enim esse congruens arbitror quem augere honoribus cupias huic pietatis titulis ĩuidere: qui sunt in õnibus honoribus pulchriores: uideo etiam cum sit egregiũ & mereri beneficia & dare: utrãq; te laudem simul assecuturũ: si quod ipse meruisti alii tribuas: præterea intelligo mihi quoque gloriæ fore: Si ex hoc tuo facto nõ fuerit ignotum amicos meos non gerere tantum tribunatum posse uerum etiã dare: q̃re ego honestissimæ uolũtati tuæ pareo: Neq; enim adhuc nomen in numeros relatum est: Ideoq; liberum est nobis siluanum in locum tuum subdere: cui cupio tam gratum esse munus tuum: q̃ tibi meum est. Vale.

C. plinius Cornelio Mimitiano suo sal.

POssum iam perscribere tibi quãtum in re. p. prouintiæ beticæ causa laboris exhauserim: nam fuit multiplex actaq; est sæpius cum magna uarietate: Vnde uarietas? unde plures actiones? Cæcilius Classicus homo fœdus: & aperte malus proconsulatum in ea nõ minus uiolenter q̃ sordide gesserat. Eodẽ anno quo ĩ Africa Marius Priscus. Erat autẽ Priscus ex Betica: ex Africa Classicus: Inde dictũ Beticorũ ut plerunq; dolor etiã uenustos

facit. Non illepidum ferebatur: dedi malum & accepi. sed Marium una ciuitas publice multique priuati reorum peregerunt. in Classicum tota prouītia incubuit. ille accusationē uel fortuita uel uolūtaria morte præuertit. Nam fuit mors eius infamis ambigua tamen: Vt enim credibile uidebatur uoluisse exire de uita cum defendi non posset: ita mirum pudorem damnationis morte fugisse quem non puduisset damnanda committere: Nihilo minus Betica etiā in defuncti accusatiōe perstabat. prouisum hoc legibus intermissum tamen & post lōgam intercapedinem tunc reductum: addiderunt betici quod simul sotios ministrosque classici detulere nominatimque in eos inquisitionem postulauere: aderam beticis: mecumque Lucius Albinus uir in dicendo copiosus ornatus: quem ego cum olim mutuo diligerem ex hac officii societate: amare ardentius cœpi: habet quidem gloriam in studiis præsertim quiddā nobis tamen nullum certamen nulla contentio cum uterque pari ingenio non pro se sed pro causa niteretur: Cuius & magnitudo & utilitas uisa est postularē ne tantum oneris singulis actionibus subiremus. Verebamur ne nos dies ne nox ne latera deficerent: si tot crimina: tot reos uno uelut fasce complecteremur: Deinde ne iudicū intētio: multis nominibus multisque causis non lasseretur modo uerum etiam confunderetur. Mox ne gratia singulorum collata atque permixta pro singulis quoque uires oīum acciperet: postremo ne potentissimi uilissimo quoque quasi piaculari

dato alienis pœnis elaberentur: Etenim tum maxĩe fauor & ambitio dominatur cum sub aliqua specie seruitutis dilitescere potest. Erat in consilio Sertorianum illud exemplum: qui robustissimum & firmissimum militem iussit equi caudam: reliqua nosti: Nã nos quoq; tam numerosum agmẽ reoꝝ ita demũ uidebamus posse superari: si ꝑ singulos carperetur: placuit in primis ipsum Classicum ostendere nocentem: hic aptissimus ad sotios eius & ministros transitus erat: quia sotii ministrique probari nisi illo nocente non poterant. Ex quibus duos statim Classico iunximus Bebium probum & Fabium hispanum: utrunq; gratia hispanum etiam facũdia ualidum: Et circa classicum quidem breuis & expeditus labor sua manu reliquerat scriptum qiud ex quaque re: Quid ex quaq; causa accepisset: Miserat etiam epistolas romam ad amiculam quandam iactantes & gloriosas his quidem uerbis. Is liber ad te uenio: iã sextertium q̃dragies redegi: parte uendita beticorum circa hispanum & probum multum sudoris: Horum antequam crimina ingrederer necessarium credidi elaborare ut constaret ministerium crimen esse: quod nisi fecissem ministros frustra probassem: Neque ita defendebãtur ut negarẽt sed ut necessitati ueniam precarentur: esse enim se prouintiales & ad omne pro consulum imperium metu cogi: solet dicere Claudius restitutus: qui mihi respondit uir exercitatus & uigilans: & quam libet subitis paratus: Nunq̃ sibi tantum caliginis tãtum perturbationis

offuſum: quantum prærepta & extorta defenſioni ſuæ cerneret ĩ quibus omnem fidutiam reponebat: Conſilii noſtri exitus fuit bona Cla~~ſſici quæ ha~~buiſſet ante prouintiam placuit ſenatui a reliquis ſeperari: Illa filiæ ac ſpoliatis relinqui: additum eſt ut pecuniæ quas creditoribus ſoluerat reuocarẽtur: hiſpanus & probus in qnquẽnium relegati: Adeo graue uiſum eſt quod initio dubitabatur: An omnino crimen eſſet: Poſt paucos dies Claudium fuſcum Claſſici generum: & Tiloniũ priſcum qui tribunus cohortis ſub Claſſico fuerat: accuſauimus diſpari euẽtu: priſco in bienniũ italia interdictum: abſolutus eſt fuſcus. Actiõe tertia cõmodiſſimum putauimus plures congregare. ne ſi longius eſſet extracta cognitio ſatietate & tedio quodam iuſtitia cognoſcẽtiũ ſeueritaſq; langueſceret: alioqn ſupererant minores rei data opera hũc in locũ reſeruati: excepta tamen Claſſici uxore quæ ſicut implicita ſuſpicionibus: ita non ſatis conuinci probatiõibus uiſa eſt: Nam Claſſici filia quæ & ipſa inter reos erat: ne ſuſpicionibus quidem hærebat. Itaq; cum ad nomen eius in extrema actione ueniſſem: neq; enim ut initio ſic etiam in fine ferendum erat: ne per hoc totius accuſatiõis auctoritas minueretur: honeſtiſſimũ credidi nõ præmere ĩmerentem: idq; ipſum dixi & libere & uarie. Nam modo legatos interrogabã docuiſſent ne me aliqd quod reprobari poſſe confiderent: modo conſiliũ a ſenatu petebã: putaret ne debere me. Si quã haberem in dicendo facultatem: in iugulum innocentis quaſi telum

aliquod intẽdere: postremo totum locum hoc fine conclusi: Dicet aliquis iudicas ergo? Ego uero non iudico: Memini tamẽ ex me aduocatum iudicibus datum: hic numerosissimæ causæ terminus fuit: quibusdam absolutis pluribus damnatis atq; etiam relegatis aliis ĩ tempus aliis imperpetuum: Eodem senatus consulto: industria fides constantia nostra plenissimo testimonio comprobata est: dignum solũ parq; pretio tanti laboris. Concipere aĩo potes q̃ simus fatigati. Quibus totiens agẽdum: totiens altercandum: tam multi testes interrogandi subleuandi refutandi: Iam illa q̃ ardua: quã molesta: Tot reorum amicis secreto rogantibus negare: aduersantibus palam obsistere. Referam unum aliquid ex his quæ dixi cum mihi quidam ex iudicibus ipsis pro reo gratiosissimo reclamarent: non minus inq̃ hic innocens erit. Si ego omnia dixero: coniectabis ex hoc quantas contentiones quantas etiam offensas subierimus dũtaxat ad breue tẽpus. Nam fides in præsentia eos qbus resistit offendit: deinde ab illis ipsis suspicitur laudaturq; nõ potui te magis in rem præsentem perducere: dices non fui tanti: Quid enim mihi cũ tam longa epistola? Nolito ergo idẽtidem quærere qd Romæ geratur: & tamen memento esse non esse epistolam longam: quæ tot dies: tot cognitiones: tot denique reos causasq; complexa sit: Quæ omnia uideor mihi non minus breuiter q̃ diligenter persecutus. Temere dixi diligenter succurrit q̃ prætereieram equidem sero sed q̃q̃ præpostere reddetur facit hoc Homerus

multiq; illius exemplo. Est alioquin perdecorum: a me tamen non ideo fiat: E testibus quidam siue iratus q euocatus esset inuitus: siue subornatus ab aliquo reorum ut accusationes exarmaret: Norbanum/Lacinianum legatum & inquisitorem re postulauit tanquã in causa caste uxor hæc Classici præuaricaretur: Est lege cautum ut reus ante peragatur: tunc de præuaricatore quæratur: uidelicet quia optime ex accusatione ipsa accusatoris fides existimatur. Norbano tamen non ordo legis: non legati nomen: non inquisitionis officium præsidio fuit. Tanta conflagrauit inuidia homo alioquin flagitiosus & Domitiani tẽporibus usus: ut multi electusque tunc a prouintia ad inquirendum non tanquam bonus & fidelis: Sed tanquam Classici inimicus. Erat ab illo relegatus dari sibi diem ad diluenda crimina postulauit. Neutrũ impetrauit: coactus est statim respondere: respondit malum prauumque ingenium hominis facit: Vt dubitem confidẽter ac constanter. Certe paratissime obiecta sunt multa quæ magis q̃ præuaricatio nocuerunt: Quin etiam duo cõsulares Pomponius Ruffus & Libo: frugi læserunt cum testimonio tanquã apud iudicẽ sub Domitiano saluii liberalis accusatoribus affuisset: dãnatus & in insulam relegatus est itaq; cum castam accusarem: nihil magis præssi q̃ q accusatio eius præuaricationis crimine corruisset: præssi tamen frustra: Accidit enim res contraria & noua ut accusatore præuaricationis damnato rea solueretur: quæris quid nos dum hæc aguntur:

indicauimus ſenatui ex Norbano didiciſſe nos: publicam cauſam rurſuſq; debere ex itegro diſcere ſi ille præuaricator probaretur: Atq; ita dum ille peragitur reus ſedimus: Poſtea Norbanus ōnibus diebus cognitionis interfuit: eandemque uſque ad extremum uel conſtantiam uel audaciam pertulit: interrogo ipſe me an aliquid omiſerim: rurſus & rurſus pene omiſi: Summo die ſaluius liberalis reliquos legatos grauiter increpuit tanquam non omnes quos mandaſſet prouintia reos peregiſſent: Atque ut eſt uehemens & diſertus in diſcrimen adduxit ꝓtexit uiros optios eoſdemq; gratiſſimos: mihi certe debere ſe prædicant & illum turbinem euaſerint. hic erit epiſtolæ finis: litterā non addam etiam ſi aliquid adhuc præteriſſe me ſenſero. Vale.

C. Plinius Spurinæ & Cociæ ſuæ ſalutē.

COmpoſuiſſe me quædam de filio ueſtro non dixi uobis cū ꝓxime apud uos fui: primum quia non ideo ſcripſeram ut dicerem: ſed ut meo amori meo dolori ſatiſſacerem deinde quia te Spurina cum audiſſes recitaſſe me: ut mihi ipſe dixiſti quid recitaſſem: ſimul audiſſe credebam: præterea ueritus ſum ne uos feſtis diebus cōfunderem ſi in memoriam grauiſſimi luctus: reduxiſſem: Nunc quoque pauliſper hæſitaui id ſolum quod recitaui mitterem exigentibus uobis: an adiicerem quæ in aliud uolumen cogito reſeruare: Neq; enim affectibus meis uno libello cariſſimam mihi & ſanctiſſimam memoriam proſequi ſatis eſt: cuius famæ latius conſuletur ſi diſpenſata & digeſta fuerit:

Verum hæsitanti mihi omnia quæ iam composui uob s exhiberem : An adhuc aliqua differrem : simplicius & amicius uisum est : omnia præcipue cum affirmetis inter uos futura donec placeant emittere : Quod superest rogo ut pari simplicitate si qua existimabitis addenda : cōmutāda : omittēda : iudicetis. Mihi difficile est hucusque intendere aīum in dolorem difficile : sed tamē ut sculptorem ut pictorem q filii uestri imaginem faceret admoneretis quid exprimere : quid emendare deberet : ita me quoq; formate regite qui non fragilem & caducam sed immortalem ut uos putatis effigiem conor efficere quæ hoc diuturnior erit : quo uerior melior absolutior fuerit. Vale.

C. Plinius Iulio genitori suo salutem.

Est omnino artemidori nostri tam benigna natura ut officia amicorū in maius extollat. inde etiam meū meritū ut uera : ita supra meritum prædicatione circunferet. Equidem cū essent philosophi ab urbe sūmoti fui apud illū in suburbano : & quo notabilius hoc pīculosius esset : fui prætor : pecuniam etiam qua tunc illi ampliore opus erat : ut æs alienum exolueret contractū ex pulcherrimis causis mussantibus magnis quibusdam & locupletibus amicis mutuatus ipse gratuitam dedi. Atq; ita hoc feci cum septem amicis meis aut occisis aut relegatis : occisis senectione rustico Heluidio. Relegatis Maurico Gratilla Aria Fania. Tot circa me iactis fulminibus quasi ambustus mihi quoque impendere idem exitium certis quibusdam notis

auguraretur. Non ideo tamen eximiam gloriam meruisse me ut ille prædicat credo: sed tantum effugisse flagitiũ. Nam & C. Musonium socerꝝ eius q̃ntum licitum est per ætatẽ cum admiratione dilexi & Artemidorum ipsum iam tum cum in Syria tribunus militarem. arcta familiaritate complexus sum: idq; primum nonnullius indolis dedi specimen: quod uirꝝ aut sapientem aut proximum simillimumq; sapiẽti intelligere sum uisus. Nam ex omnibus qui nunc se philosophos uocant uix unum aut alterum inuenies tanta sinceritate: tãta ueritate: Mitto qua patiẽtia corporis hyemes iuxta & æstates ferat: ut nullis laboribus cedat: ut nihil in cibo: in potu: uoluptatibus tribuat: ut oculos animumq; contineat. Sunt hæc magna sed in alio: in hoc uero minima si cæteris uirtutibus comparẽtur: qbus meruit ut a C. Musanio ex õnibus omniũ ordinum assectatoribus gener assumeretur. Quæ mihi recordãti est quidem iucundum: quod me cum apud alios tum apud te tantis laudibus cumulat: uereor tamen ne modum excedat: quem benignitas eius (illuc eĩm reuertor unde cœpimus) non solet tenere: Nam in hoc uno interdũ uir alioquin prudentissimus honesto quidem: sed tamen errore uersatur: ꝙ pluris amicos suos: q̃ sunt arbitratur. Vale.

C. Plinius Catilio Seuero suo salutem.

Veniam ad cœnam: sed iam nunc paciscor sit expedita: sit parca: socraticis tantum sermonibus abundet: in his quoq; teneat modum: erunt

officia ante Lucana in quæ incidere impune ne Catoni quidem licuit: Quem tamen C. Cæsar ita reprehendit ut laudet: Describit enim eos qbus obuius fuit: Cum caput ebrii retexisset erubuisse: deinde adiicit: putares non ab illis Catonem: Sed illos a Catone reprehēsos potuit: ne plus auctoritatis tribui Catoni q̃ si ebrius quoq; tā uenerabilis erat: Nostræ tamen cœnæ ut apparatus & impendii: sic temporis modus constet: neq; enim ii sumus quos uituperare ne īimici quidem possint nisi ut simul laudent. Vale.

C. Plinius Voconio Romano suo salutē.

Librum quo nuper optimo principi consul gratias egi misi exigenti tibi: missurus & si nō exegisses: ī hoc cōsideres uelī ut pulchritudīem materiæ: Ita difficultatē: in cæteris enim lectorem nouitas ipsa intentum habet. In hac nota uulgata dicta sūt omnia: quo fit ut quasi ociosus securusq; lector tantum elocutioni uacet: in qua satisfacere difficilius est. Cum sola æstimatur. Atq; utinam ordo saltē & transitus et figuræ simul spectarētur: Nā inuenire præclare: enunciare magnifice: Interdum etiam barbari solent: disponere apte: figurare Varie nisi eruditis negatū est: Nec uero affectanda sunt semper elata et excelsa: Nam ut in pictura lumen: non alia res magis q̃ umbra cōmendat. Ita orationē tam sūmittere q̃ attollere decet: Sed quid ego hæc doctissīo uiro? Quī potius illa annota quæ putaueris corrigenda: Ita enim magis credā cætera tibi placere si quædā displicuisse cognouero.

C. Plinius Acilio suo salutem.

REm atrocẽ nec tãtum epistola dignã Largius Macedo uir prætorius a seruis suis passus ẽ: superbus alioquin dominus & sæuus: & q seruisse patrem suum parum ĩmo minimum meminisset: lauabatur ĩ uilla Formiana: repente eũ serui circũsistunt: alius fauces inuadit: alius os uerberat: alius pectus & uentrem: Atq; etiam fœdum dictu uerenda contundit: & cum exanimem putarent abiiciunt in feruens pauimentum: ut experirentur an uiueret: ille siue quia non sentiebat siue quia se non sentire simulabat immobilis & extẽtus: fidem peractæ mortis impleuit: Tum demum quasi æstu solutus effertur: Excipiunt serui fideliores: Concubinæ cum ululatu & clamore concurrunt: Ita & uocibus excitatus & recreatus frigore loci sublatis oculis agitatoq; corpore: Viuere se & iam ut tum erat confitetur: Diffugiunt serui quorum magna pars cõprehensa est cæteri reqruntur: ipse paucis diebus ægre refocillatus non sine ultionis solatio decessit: ita uiuus uindicatus ut occisi solẽt. Vides quot periculis: quot contumeliis quot ludibriis simus obnoxii: nec est quod quisquam possit esse securus quia sit remissus & mitis. Non enim iudicio domini sed scelere perimuntur: uerũ hæc hactenus: quid præterea noui. Quid nisi alioquin subiungerem: Nam & charta adhuc superest & dies feriatus patitur plura contexi: Addam q opportune: De eodem Macedone succurrit cum in publico Romæ lauaretur. notabilis atq; etiam

ut exitus docuit ominosa res accidit. Eques roma. a seruo eius ut transitum daret: manu leuiter admonitus conuertit se: nec seruũ a quo erat tactus: sed ipsum Macedonẽ tam grauiter palma pcussit: ut pene cõcideret. Ita balineũ illi: quasi per gradus quosdam primum contumeliæ locus deinde exitii fuit. Vale.

C. Plinius Proculo suo salutem.

PEtis ut libellos tuos ĩ secessu legã: examinem an editiõe sint digni: adhibes preces: allegas exemplum. Rogas eĩm ut aliquid successiui temporis studiis meis subtraham: impertiam tuis: adiicis M. Tullium mira benignitate poetarum ingenia fouisse: Sed ego nec rogandus sum: nec hortandus nam & poeticen ipsam religiosissime ueneror: & te ualidissime diligo. Faciam ergo ꝙ desideras tam diligenter q̃ libenter: Videor iam nunc posse rescribere: esse opus pulchrum: nec supprimendum quantum existimare licuit ex his quæ me præsente recitasti: si modo mihi non imposuit recitatio tua: legis enim suauissime & peritissime: confido tamen me nõ sic auribus duci ut omnes aculei iudicii mei illarum delinimentis restringantur hebetentur: fortasse & paululum retũdãtur: euelli quidem: extorqueri nõ possunt: igitur non temere iam nunc de uniuersitate pronuncio: de partibus experiar legendo. Vale.

C. Plinius Nepoti suo salutem.

INnotasse uideor facta dictaq; uirorum feminarumque: alia clariora esse: alia maiora:

confirmata est opinio mea hesterno saniæ sermõe: neptis hæc arriæ illius quæ marito & solatiũ mortis & exemplum fuit: Multa referebat auiæ suæ: non minora hoc: Sed obscuriora quæ tibi existimo tam mirabilia legẽti fore q̃ mihi audiẽti fuere ægrotabat Cæcinna Petus maritus eius: ægrotabat & filius utriq; mortifere ut uidebatur: filius decessit eximia pulchritudine: pari uerecundia et parentibus non minus ob alia carus q̃ quod filius erat. huic illa ita funus parauit ita duxit: exequias ut ignoraret maritus: quin ĩmo et quotiẽs cubiculum eius intraret uiuere filium atq; etiam commodiorem esse simulabat. Ac persæpe interroganti quid ageret puer: respondebat: bene quieuit: libẽter cibum sumpsit: deinde cum diu cohibitæ lacrimæ uincerent prorumperentque egrediebatur: tum se dolori dabat: saciata. sicut oculis composito uultu redibat tanq̃ orbitatem foris reliquisset. præclarũ quidem illud eiusdem ferrum strĩgere: perfodere pectus: extrahere pugionem: porrigere marito: addere uocem immortalem ac pene diuinam pete non dolet sed tamen ista facienti dicẽti: gloria: et æternitas ante oculos erant quo maius est sine præmio æternitatis sine præmio gloriæ abdere lachrymas opire luctum amissoq; filio matrem adhuc agere: Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium mouerat: fuerat Petus in partibus occiso Scribaniano Romam trahebatur. Erat ascensurus nauem. Aria milites orabat: ut simul imponeretur: Nempe enim inqt daturi estis consulari uiro seruulos aliquos: quorũ

e manu cibum capiat: uestiatur: a qbus calcietur: Omnia sola præstabo: non impetrauit: conduxit piscatoriã nauiculam ingẽsq; nauigium minimoq; secuta est. Eadem apud Claudiũ uxori Scriboniani cum illa profiteretur indicium Ego inquit te audiam: Cuius in gremio Scribonianus occisus est: & uiuis? Ex quo manifestum est ei consilium pulcherrimæ mortis non subitum fuisse. Quin etiam cum thrasea gener eius deprecaretur ne mori pergeret interq; alia dixisset: tu uis ergo filiam tuam: si mihi pereundum fuerit mori mecum? respõdit si tamdiu tantaque concordia uixerit tecum q̃ ego cum peto: uolo: auxerat hoc responso curam suorũ. Attentius custodiebatur: sensit: & nihil agitis inqt: potestis eĩm efficere ut male moriar: ne moriar non potestis. Dum hæc dicit exiluit cathedram aduersoq; parieti caput ingenti impetu impegit & corruit. focillata dixeram inquit uobis inuẽturam me quãlibet duram ad mortẽ uiam si uos facilem negassetis: Videntur ne hæc tibi maiora illo pete? non dolet: at per quod ad hoc peruẽtum est. Cum interim illud quidem ingens fama: hoc nulla circunfert? Vnde colligitur quod initio dixi alia esse clariora: alia maiora. Vale.

C. Plinius Seueriano suo salutem.

Recte ne omnia quod iam pridem epistolæ tuæ cessant an omnia recte: Sed occupatus es tu? An tu non occupatus: Sed occasio scribendi uel rara uel nulla: Exime hunc mihi scrupulum cui par esse non possum: Exime autem uel data opera:

Tabellario misso: ego uiaticũ ego etiam præmium dabo: nũciet modo quod opto: ipse ualeo: si ualere est suspensum & anxium uiuere. Expectantem inhoras timentemq; pro capite amicissimo quicqd accidere homini potest. Vale.

C. C. Plinius Curio Seuero suo salutem.

Officio consulatus iniunxisti mihi: ut rei pu. nomine principi gratias agerem quod ego in senatu cum ad ratiõem & loci & temporis ex more fecissem: bono ciui cõuenientissimũ credidi eadem illa spatiosius & uerberius uolumine amplecti: primum: ut ĩperatori nr̃o uirtutes suæ ueris laudibus commẽdarentur: Deinde ut futuri principes non quasi a magistro sed tamen sub exemplo præmonerentur qua potissimum uia possent ad eandem gloriam niti. Nam præcipere qualis esse debeat princeps: pulchrum qdem sed onerosum ac prope superbum est: laudare uero optimum principem ac per hoc posteris uelut e specula lumen quod sequantur ostẽdere: idem utilitatis habet: arrogãtiæ nihil: Cepi autem non mediocrem uoluptatem ꝙ hunc librum cum amicis recitare uoluissem non per codicillos: non per libellos: Sed si cõmodum: & si ualde uacaret admoniti nunquam porro aut ualde uacat Romæ. aut commodum est audire recitantem: fœdissimis insuper tempestatibus per biduum conuenerunt. Cunq; modestia mea finem recitatione facere uoluisset: Vt adiicerem tertium diem exegerunt: Mihi hunc honorem habitum putem an studiis: studiis malo quæ prope extincta

refouentur. At cui materiæ hanc ſedulitatem præſtiterunt: Nempe q̃ in ſenatu quoque ubi perpeti neceſſe erat grauari tamẽ uel puncto temporis ſolebamus eadem nunc & qui recitare & qui audire triduo uelint inueniuntur: non quia eloquentius q̃ prius: Sed qa Liberius ideoq; libẽtius: ſcribitur: Accedet ergo hoc quoq; laudibus principis noſtri ꝙ res antea tam inuiſa q̃ falſa: nunc ut uera ita amabilis facta eſt: Sed ego cũ ſtudium audiẽtium: tum iudicium mire probaui: animaduerti enim ſeueriſſima quæq; uel maxime ſatiſfacere: memini quidem me non multis recitaſſe. quod omnibus ſcripſi: nihilo minus tamen tanquam ſit eadem omnium futura ſententia hac ſeueritate aurium lætor: ac ſicut olim theatra male canere muſicos docuerũt: ita nunc in ſpecie adducor poſſe fieri ut eadem theatra bene canere muſicos doceãt: Omnes enim qui placendi cauſa ſcribunt qualia placere uiderint ſcribẽt: Ac mihi qdẽ confido ĩ hoc genere materiæ. latioris ſtili conſtare rationem: cum ea potius quæ preſſius & aſtrictius q̃ illa quæ hilarius & quaſi exultãtius ſcripſi: poſſint uideri accerſita & inducta. Non ideo tamen ſegnius precor ut q̃ndoque ueniat dies: utinamque iam uenerit quo auſteris illis ſeueriſq; dulcia hæc blandaq; uel iuſta poſſeſſione decedant: habes acta mea tridui quibus cognitis uolui tantum te uoluptatis abſentem & ſtudiorum nomine & meo capere quãtum præſens præcipere potuiſſes. Vale.

C. Plinius Clauisio Ruffo suo salutem.

Assumo te in cõsilium rei familiaris ut soleo: prædia agris meis uicina atq; etiã ĩserta uenalia sunt: ĩ his me multa solicitãt: aliq̃ nec minora deterrẽt: Solicitant primũ ipsa pulchritudo iũgẽdi deinde quod nõ minus utile q̃ uoluptuosum posse utraq; eadẽ opera: eodẽ uiatico inuisere: sub eodem procuratore ac eisdẽ actionibus habere unã uillam colere & ornare: alteram tantum tueri: inest huic cõputationi sumptus supellectilis: sumptus atriensiũ: topiarioꝝ fabroꝝ: atq; uenatorii instrumẽti quæ plurimũ refert unum in locum conferas an in diuersa dispgas. Cõtra uereor ne sit incautũ rẽ tam magnã iisdem tẽpestatibus iisdẽ casibus subdere: Tutius uidetur incerta fortunæ possessionũ uarietatibus experiri. habet etiã multũ iucunditatis soli cæliq; mutatio: ipsaq; illa pegrinatio. Intersita iam quod de liberatiõis nr̃æ caput ẽ: agri sunt fertiles: pingues: aquosi: Cõstant cãpis: uineis: siluis quæ materiã & ex ea reditũ sicut modicũ ita statũ pstãt. Sed hæc felicitas terræ ĩbecillis cultoribus fatigat: Nam possessor prior sæpius uendidit pignora & dum reliq̃ colonoꝝ minuit ad tẽpus: uires ĩposteꝝ exhausit. Quaꝝ defectione rursus reliq̃ creuerunt: Sũt ergo instruẽdi eo plures: quod frugi mãcipiis. nam nec ipse usquam uinctos habeo: nec ibi quisq̃ supest ut scias q̃nti uideantur posse emi. Sestertio tricies: non quia nõ aliq̃ndo quinquagies fuerint: uerum et hac penuria colonoꝝ et cõmuni temporis iniquitate ut redditus agroꝝ sic etiam preciũ retro

abiit: Quæris an hoc ipſum tricies facile colligere poſſimus: Sum qdem prope totus i prædiis: aliqd tamen fœnore nec moleſtũ erit mutuari: accipiam a ſocru cuius arca nõ ſecus ac mea utor inde hoc te non moueat: Si cætera nõ refragantur: Quæ uelim q̃diligentiſſime examines: Nam cum in omnibus rebus tum in diſponendis facultatibus plurimum tibi & uſus & prouidentiæ ſupereſt. Vale.

C. Plinius Meſſio maximo ſuo ſalutem.

Meminiſti ne te ſæpe legiſſe q̃ntas cõtentiones excitarit lex tabellaria: q̃ntũq; ipſi latori uel gloriæ uel reprehẽſionis attulerit? At nũc i ſenatu ſine ulla diſſenſiõe: hoc idem ut optimũ placuit. omnes comitioꝝ die tabellas poſtulauerũt. Exceſſeramus ſane manifeſtis illis apertiſque ſuffragiis licentiã concionũ non tẽpus loquendi non tacendi modeſtia: nõ deniq; ſedẽdi dignitas cuſtodiebatur: Magni undiq; diſſonique clamores: procurrebant omnes cum ſuis cãdidis: multa agmina in medio: multiq; circuli & indecora cõfuſio: Adeo deſciueramus: a cõſuetudine parentum apud quos omnia diſpoſita: moderata: tranqlla: maieſtatẽ loci pudoremq; retinebãt: ſuperſunt ſenes ex quibus audire ſoleo hunc ordinem comitioꝝ citato noĩe candidati ſilentiũ ſummũ: dicebat ipſe pro ſe: uitam ſuam explicabat: teſtes & laudatores dabat: uel eũ ſub quo militauerat: uel cum ſub quo quæſtor fuerat: uel utrũq; ſi poterat: Addebat quoſdã ex ſuffragatoribus: illi grauiter & parce loquebãtur: plus hoc q̃ preces proderat: nonnunq̃ candidatus aut natales

competitoris: aut annos: aut etiã mores arguebat: Audiebat ſenatus grauitate cẽſoria: ita ſæpius digni quam gratioſi præualebãt quæ nunc in modico fauore corrupta ad tacita ſuffragia q̃ſi ad remediũ decurrerunt: quod interim plane remedium fuit: erat enim nouũ: & ſubitũ: Sed uereor ne procedẽte tempore ex ipſo remedio uitia naſcãtur: Eſt enim periculũ ne tacitis ſuffragiis impudentia irrepat: Nã quoto cuiq; eadem honeſtatis cura ſecreto quæ palam? Multi famã: conſciẽtiam pauci uerentur: Sed nimis cito de futuris: interim beneficio tabellarum habebimus magiſtratus: qui maxime fieri debuerunt: Nam ut in reciperatoriis iudiciis: Sic nos in his comitiis quaſi repente apprehenſi ſinceri iudices fuimus. Hæc tibi ſcripſi primũ: ut aliq̃d noui ſcriberem: deinde ut nonnunquam de re p. loquerer: cuius materiæ nobis quanto rarior quam ueteribus occaſio tanto minus omittenda eſt: Et hercule quouſque illa uulgaria quid agis? Eho? ecquid cõmode uales? habeant noſtræ quoq; litteræ aliq̃d non humile nec ſordidum nec priuatis rebus incluſum: ſunt quidem cũcta ſub unius arbitrio: qui pro utilitate communi ſolus omnium curas laboreſq; ſuſcepit q̃dam tamen ſalubri tempamẽto ad nos quoq; uelut riui ex illo benigniſſimo fonte decurrũt: quos & haurire ipſi & abſentibus amicis quaſi miniſtrare epiſtolis poſſumus. Vale.

C. Plinius Cornelio Priſco ſuo ſalutem.

AVdio Valeriũ martialẽ deceſſiſſe: Et moleſte fero. Erat homo ingenioſus: acutus: acer:

& q plurimum in scribẽdo & salis haberet & fellis: nec candoris minus: prosecutus eram uiatico secedentem: dederam hoc amicitiæ: dederam etiam uersiculis quos de me cõposuit: fuit moris antiqui eos qui uel singulorꝝ laudes uel urbium scripserãt: aut honoribus aut pecunia ornare: nostris uero temporibus: ut alia speciosa & egregia: ita hoc in primis exoleuit. Nam postquam desiimus facere laudanda: laudari quoq; ineptũ putamus: Quæris qui sint uersiculi: quibus gratiam rettulerim: Remitterem te ad ipsum uolumen: nisi quosdam tenerẽ: Tu si placuerint hi: cæteros in libro reqres: alloqtur musam: mandat: ut domũ meam exqlias quærat: adeat reuerenter: sed ne tempore non tuo disertã pulses ebria ianuã uideto: totos dat tetricæ dies mineruæ: dum centum studet auribus uirorꝝ: hoc quod secula posterique possint arpinis quoque comparare chartis: seras tutioribus ad lucernas: hæc hora est tua cum fuerit lieuus: dum regnat rosa: dum mandent capilli: tunc me uel rigidi legant catones: merito ne eum: q hæc de me scripsi & tunc dimisi amicissime. Et nunc ut amicissimũ defunctum esse doleo: Dedit enim mihi quantum maxime potuit: daturus amplius si potuisset tametsi quid homini potest dari maius q̃ gloria & laus & æternitas? at non erunt æterna: quæ scripsit: non erunt fortasse: ille tamen scripsit tanq̃ essent futura. Vale.

C. Plinii Se. Nouicomensis Liber Quartus Incipit

C. Plinius Fabato Socero Suo Salutem:

RVpis post longũ tempus neptem tuam meq; una uidere: gratum est utrique nostrũ quod cupis: mutuo mehercule nam inuicem nos incredibili quodam desiderio uestri tenemur: quod non ultra differemus: Atq; adeo iam sarcinulas alligauimus: festinaturi: q̃ntum ratio itineris p̃miserit: Erit eĩm una sed breuis mora: deflectemus in tuscos nõ ut agros remque familiarem oculis subiiciamus: id enim postponi potest: Sed ut fũgamur necessario officio: oppidum est prædiis nostris uicinum nomen trifernium tyberinum: quod me pene adhuc puerum patronum cooptauit tanto maiore studio quanto minore iudicio aduentus meos celebrat: profectionibus angitur honoribus gaudet: in hoc ego ut referrem gratiam (nam uinci ĩ amore turpissimum est) Templum pecunia mea extruxi cuius dedicationem cũ sit p̃atum deferre lõgius in religiosum est: erimus ibi ergo dedicationis die quem epulo celebrare constitui: Subsistemus fortasse & sequẽti die sed tanto magis uiam ipsam corripiemus: contingat modo te filiamq; tuam fortes inuenire: nam hilares certũ est si nos incolumes receperitis. Vale.

C. Plinius S. Clementi suo salutem.

REgulus filium amisit: hoc uno malo ĩdignus quod nescio an malũ putet: Erat puer acris ingenii sed ambigui: qui tamẽ posset recta sectari:

si patrem non referret: hūc Regulus emancipauit: ut hæres matris existeret: Mancipatum ita uulgo ex moribus hominis loquebantur: fœda & insolita parentibus indulgentiæ simulatione captabat: incredibile sed Regulum cogita: Amissum tamen luget insane: habebat puer manulos multos & iūctos & solutos: habebat canes maiores minoresque: habebat: lusinias: psitachos merulas: omnes Regulus circa rogum trucidauit: nec dolor erat ille: Sed ostentatio doloris conuenitur ad eum mira celebritate: Cuncti detestantur: oderunt: & quasi probent: quasi diligunt. cursant: frequentant: Vtque breuiter quod sentio enuntiem: in Regulo demerendo Regulum imitantur Tenet se transtyberim in ortis in qbus latissimū solum: porticibus immensis: ripam statuis suis occupauit: ut est in summa auaritia sumptuosus: in summa infamia gloriosus: uexat ergo ciuitatem in saluberrimo tempore & quod uexat solatium putat: dicit se uelle ducere uxorem: hoc quoq; sicut alia puerse: audies breui nuptias lugentis senis: quorum alterū immaturū: alterum serum est: Vnde hoc augurer quæris? non quia affirmet ipse quo mēdacius nihil est: Sed quia certum est Regulum esse facturum quicquid fieri oportet. Vale.

C. Plinius S. Adriano suo salutem.

QVod semel atque iterum consul fuisti similis antiquis: ꝙ proconsul Asiæ. qualis ante te qualis post te uix unus aut alter. Non sinit enim me uerecundia tua dicere: nemo quod sanctitate

quod auctoritate quoq; priceps ciuitatis: Est qdem uenerabile & pulchrū: ego tñ te uel magis ĩ remissoribus miror. Nã seueritatẽ istã pari iucũditate cõdire: sũmæq; grauitati tãtũ comitatis adiũgere non minus difficile q̃ magnũ ẽ: id tu cũ ĩcredibili q̃dã suauitate sermonũ: tũ uel præcipue stilo assequeris: nã & loquẽti tibi illa homerici senis mella ꝓfluere & quæ scribis cõplere apes floribus & ĩnectere uidẽtur: ita certe sũ affectus ipse cũ græca epigrãmata tua: cum iambos maxime legerem: quantum ibi humanitatis: uenustatis: q̃ dulcia illa: q̃ amantia q̃ arguta: q̃ recta? Calimachũ me uel Herodẽ uel sí qd his melius tenere credebã: Quorũ tamen neuter utrũq; aut absoluit: aut attigit: hoiem ne Romanũ tã græce loq? Nõ medius fidius ipsas athenas tam atticas dixerim. Quid multa? ĩuideo græcis quod illorũ lingua scribere maluisti: neq; eĩm coniectura eget qd sermone patrio exprimere possis: tũ in hoc ĩsititio & ĩducto tam præclara opa perfectis. Vale.

C. Plinius S. Sossio suo salutem.

SAluisiũ nepotẽ ualidissĩe diligo: uirũ ĩdustriũ rectũ disertũ: Quod apud me uel potissimum est: idẽ C. Caluisium contubernalẽ meũ amicum tuũ arcta propinqtate complectitur: Est eĩm filius sororis: hũc rogo semestri tribunatu splẽdidiorem & sibi & auũculo suo facias: obligabis me obligabis Caluisiũ nostrũ: obligabis ipsũ nõ minus idoneum debitorem q̃ nos putas: Multa beneficia in multos contulisti: ausim cõtendere nullũ te melius; æque bene unum: aut alterum collocasse. Vale.

C. Plinius Sparso suo salutem.

VEschinem aiũt petentibus rhodiis legisse orationem suã. deinde Demosthenis sũmis utranque clamoribus. Quod tantorum uirorum contigisse scriptis non miror cũ orationẽ ꝓxime doctissimi homines hoc studio: hoc assensu: hoc etiã labore: perbiduũ audierint. quãuis ĩtentionẽ eoꝝ nulla hinc & inde collatio: nullũ q̃si certamẽ accenderet. Nam rhodii cũ ipsis orationũ uirtu-tibus tum etiã cõparationis aculeis excitabãtur nostra oratio sine æmulatiõis gratia probabatur an merito scies cum legeris librum cuius ampli-tudo nõ sinit me longiore epistola ꝓloq. oport& enim nos ĩ hac certe in qua possumus esse breues: quos sit excusatius Quod librum ipsum nõ tamẽ ultra causæ amplitudinem extendimus. Vale.

C: Plinius Nasoni suo salutem.

MVsci grandine excussi ĩ regione trãspadana summa abundantia sed parum utilitatis nunciatur. Solum mihi Laurentinum meum in redditu nihil quidẽ ibi possideo præter tectum & ortum statimque harenas Solum tamen mihi in redditu ibi enim plurimũ scribo nec agrum quẽ non habeo sed ipsũ me studiis excolo ac iã possũ tibi ut aliis ĩ locis horreum plenũ sic ibi scrineũ ostẽdere Igitur tu quoq; si certa & fructuosa ꝑdia concupiscis aliquid in hoc littore para. Vale.

C. Plinius Lepido suo salutem.

Pæpe tibi dico inesse uim Regulo mirum est quam efficiat in quod incubuit: placuit ei

lugere filium: luget ut nemo eius statuas placuit & imagines quamplurimas facere: hoc omnibus officinis agit: illum coloribus: illum cera: illũ ære: illũ argento: auro: ebore: marmore effigit Ipse uero & nuper adhibito ĩgenti adiutorio librũ de uita eius recitauit de uita pueri recitauit. Tamen eundẽ librũ in exemplaria mille trãscriptũ per totam Italiam prouintiasq; dimisit. Scripsit publice ut a decurionibus eligeretur uocalissimus a liguis ex ipis qui legeret cum populo factum est hanc ille uim seu quo alio noĩe uocanda est ĩtẽtio Quicquid uelis optinendi si adoptiora uertisset quãtum boni efficere potuisset quanq̃ minor uis bonis quam malis inest ac sicut

Uita recta ingenia debilitat uerecundia peruersa confirmat audacia. Exẽplo est Regulus: ĩbecillũ lacus: os confusum: hæsitans lingua: tardissĩa inuentio est. memoria nulla: nihil deniq; præter ingeniũ insanum: & tamẽ ei impudentia ipsoq; illo furore peruenit ut plurimis orator habeatur Itaque Herennius senetio mirifice illud Catonis de oratore in hunc e contrario uertit: orator est Vir malus dicendi ĩperitus Nõ me hercule Cato ipse tam bene uerũ oratorem quã hic Regulum expressit: Habesne quotali epistolæ partẽ gratiã referas: omnes si scripseris nũ aliqs ĩ municipio uestro ex sodalibus? nũ etiã ipse tu hũc luctuosũ Reguli librũ ut circũlator in foro legeris si lic& ut ait Demosthenes

est

enim tam ieptus ut risũ magis possit exprimere quam gemitũ: credas non de puero scriptum sed a puero. Vale.

C. Plinius Arriano suo salutem.

GRatularis mihi quod acceperim auguratũ: iure gratularis: primum quod grauissimi principis iudicium in minoribus etiam rebus consequi pulchrũ est: deinde quod sacerdotium ipsum cum priscum & religiosum: cũ hoc quoq; sacrum plane & insigne est: quod non adimitur uiuenti. Nam alia quanq̃ dignitate propemodũ paria ut tribuuntur: sic auferũtur ĩ hoc fortunæ hactenus lic& ut dari possit. Mihi uero etiã illud gratulatione dignũ uidetur: quod successi Iulio frontino principi uiro qui me nominationis die per hos continuos annos inter sacerdotes noĩabat tanq̃ in locũ suũ coaptar&: quod nũc euentus ita comprobauit ut nõ fortuitũ uideretur. Te quidẽ (ut scribis) hoc maxĩe delectat auguratus meus. Quod M. Tullius augur fuit: Lætaris enĩ quod honoribus eius insistam: quẽ æmulari in studiis cupio. sed utinam ut sacerdotiũ idẽ & consulatũ multo etiã iuuenior quam ille sũ consecutus: Ita senex saltẽ ĩgeniũ eius aliq̃ ex parte asseq possim Sed nimirũ quæ sunt ĩ manu hominũ & mihi & multis contigerũt: Illud uero ut adipisci arduũ sic etiã sperare nimiũ est: quod dari nisi a diis non potest. Vale.

C. Plinius Vrso suo salutem.

PAusam p hos dies dixit Iulius Bassus homo laboriosus: & aduersis suis clarus: accusatus ē sub Vespasiano a priuatis duobus ad senatū remissus diu pepēdit tādē absolutus uidicatusq; est. Titum timuit ut domiciani amicus a Domitiano relegatus est reuocatus a Nerua sortitusq; bithyniam redit reus accusatus nō minus acriter quam fideliter defensus uarias sententias habuit plures tamen mitiores: egit cōtra eum Pōponius ruffus uir peritus & uehemens ruffo successit Theophanes unus ex legatis princeps accusatiois & origo: respōdi ego nam mihi Bassus iniūxerat ut totius defensionis fundamenta iacerem dicerē de ornamentis suis quæ illi & ex generis claritate & ex periculis ipsis magna erāt: dicerem & conspiratione delatorum quam in quæstu habebant dicerem causas quibus factiosissimū quēq; ut illū ipsū Theophan ē offendiss&: eundē me uoluerat occurrere crimini quo maxime præmebatur: in aliis enī q̄uis auditu grauioribus nō absolutionē modo uerum etiam laudem merebatur hoc illū onerabat quod homo simplex & incautus quedā a prouītialibus: ut amicus acceperat: Nā fuerat in prouinti a eadē quæstor hæc accusatores furta & rapinas. Ipse munera uocabat: Sed lex munera quoq; accipi uetat: hic ego quid agerē? quod iter defensionis īgrederer: negarē? uerebar ne plane furtū uideretur quod confiteri timerē. præterea rem manifestam inficiari augentis erat crimē nō diluetis præsertim cum reus ipse nihil integrū

aduocatis reliquiss& Multis enĩ atq; etiã pricipi dixerat sola se munuscula duntaxat natali suo aut accepisse saturnalibus: & plerisq; misisse. Veniam ergo peterem? Iugularẽ reũ quẽ ita deliqsse cõcederẽ ut seruari nisi uenia nõ poss& tanq̃ recte factum tuerer. Nõ illi profuisse: sed ipse ĩpudens extitissẽ in hac difficultate placuit qddã mediũ tenere: Videor tenuisse: actionem meã ut prælia sol& nox diremit: egerã horis tribus & dimidia supererat sesquihora: Nam cũ ex lege accusator sex horas nouem reus accepiss&: ita diuiserat tempora reus: ĩter me & eũ: qui dicturus post erat ut ego qnq; horis ille reliqs uteret̃ mihi successus actionis silentium fineq; suadebat. Temerarium est enĩ secũdis nõ esse cõtẽtũ: Ad hoc uerebar ne me mox corporis uires iterato labore deficerent quæ difficilius est repetere quã iũgere. Erat etiã periculũ ne reliq̃ actio mea & frigus ut deposita & tedium ut resũpta pateretur. ut enĩ faces ignẽ assidua concussione custodiunt: dimissũ egerrĩe reparant. Sic & dicentis calor & audientis ĩtẽtio continuatione seruatur. Intercapedine & quasi remissione languescit: Sed Bassus multis p̃cibus pene & lachrymis obsecrabat implerẽ meũ tẽpus parui: utilitatemq; eius prætuli meæ bene cessit ĩueni ita erectos aĩos senatus ita recẽtes ut priore actione incitati magis quam satiati uiderentur. Successit mihi Lutius albinus tã apte ut oratioẽs nostræ uarietatẽ duarum cõtextũ unius habuisse credantur. Respondit Herennius pollio ĩstanter

& grauiter : Deinde Theophanes rursus fecit enĩ hoc quoq; : ut cætera impudentissime: quod post duos & consulares & disertos tempus sibi & quidẽ laxius uẽdicauit : Dixit in noctem atq; etiã i latis lucernis : postero die egerũt pro Basso Nomulus & fronto mirifice : quartum diem probationes occupauerunt . Censuit Bebius macer consul designatus lege repetundarum Bassũ teneri : Cepio hispo salua dignitate iudices dãdos . Vterq; recte Qui fieri potest ĩquis cum tam diuersa cẽsuerit quia scilic& & macro legem intuenti cõsentaneũ fuit damnare eum qui contra legem munera acceperat & Cepio cũ putar& licere senatui sic licet & mitigare leges & intendere : non sine ratione ueniam dedit : facto uetito quidem non tamen inusitato : pualuit sentẽtia Cepionis : Quinimo consurgenti ei ad censẽdum acclamatũ est quod sol& residẽtibus : Ex quo existimare quãto cõsesu sit exceptum cum diceret quod tã fauorabile fuit cum dicturus uideretur : Sunt tamen ut ĩ senatu ita in ciuitate in duas partes hominum iudicia diuisa : Nam quibus sentẽtia Cepionis placuit sentẽtiã macri ut rigidam duramq; reprehẽdũt Quibus macri : illam alterã dissolutam atq; etiã incongruentem uocant : Negant enim congruẽs esse retinere in senatu cui iudices dederis. Fuit & tertia sẽtẽtia Valerius paulinus assẽsus Cepioni hoc amplius censuit referendum de Theophane cum legationem renunciass& : Arguebatur enĩ multa ĩ accusatione fecisse quæ illa ipsa lege qua

Bassum accusauerat tenerentur: Sed hanc sētētiā cōsules quanq̄ maxiē parti senatus mire ꝓbabat non sunt persecuti: Paulinus tamen & iustitiæ famam & cōstantiæ tulit: Misso senatu Bassus magna hominum frequētia: magno clamore: magno gaudio exceptus est: fecerat eum fauorabilem renouata discriminum uetus fama notūq; periculis nomen: & in procero corpore mœsta & squalida senectus: habebis hanc interī epistolam ut a expectabis orationem plenam onustamq;: expectabis diu: neq; enim leuiter & cursī ut de re tanta retractāda est. Vale.

C. Plinius S. Sabino suo salutem.

SCribis mihi Sabinā quæ nos reliq̄t hæredes modestum seruum suū nusq̄ liberum esse iussisse: eidem tamen sic ascripsisse legatum modesto quem liberum esse iussi: Queris quid sētiā contuli cum prudentibus: cū peritis uiris cōuenit Inter omnes nec libertatē deberi quia nō sit data nec legatum quia seruo suo dederit: Sed mihi manifestus error uidetur: ideoq; puto nobis q̄si scripserit Sabina faciendum ꝙ ipsa scripsisse se credididit: Confido accessurum te sentētiæ meæ Cum religiosissime soleas custodire defunctorū uoluntatem. quam bonis hæredibus intellexisse pro iure est. Neq; enim minus apud nos honestas q̄ apud alios necessitas ualet: moretur ergo ī libertate sinētibus nobis: fruatur legato: quasi omnia diligentissime cauerit: cauit enim quæ hæredes bene elegit. Vale.

C. Plinius S. Cornelio Minutiano suo sal.

Audisti ne Valerium Licinianum in sicilia profiteri? Nondum te puto audisse: Est enim recens nuncius ꝑtorius: hic modo inter eloquētissimos causarum actores habebatur. Nunc eo decidit ut exul de senatore rhetor de oratore fieret. Itaq; ipse ī præfatione dixit dolēter & grauiter. Quos tibi fortuna ludos facis? Facis enī ex ꝓfessoribus senatores ex senatoribus ꝓfessores. Cui sētētiæ tātū bilis tātū amaritudīs ieit ut mihi uideať ideo ꝓfessus ut hoc diceret: idē cū græco pallio amictus intrass&: Carent enim togæ iure: quibus aqua & igni interdictū est: postq̄ se composuit: circunspexitq; habitum suum latinæ inquit: Declamaturus sū dicens tristia & miserāda. Dignū tamen illum qui hæc ipsa tristia incesti scelere macularit: confessus quidem īcestum sed ī certū utrunq; uerum erat an quia grauiora metuebat si negass&. Fremebat enī Domitianus. æstuabatq; ingenti inuidia cōstitutus nam cum Corneliam Maximillā uestalem defodere uiuā cōcupiscer& & ut qui illustrari seculū suum eiusmodi exēplis arbitraretur Pontificis maximi iure seu potius īmaītate tyrāni licētia domini reliquos pōtifices non in regiam sed in albanam uillam cōuocauit: nec minore scelere quam quod ulcisci uidebatur absentem inauditamq; damnauit incesti cum ipe fratris filiam incesto non polluiss& solum uerū etiam occidiss&: Nā uidua abortu periit missi pontifices qui defodiendam necandamq; curarēt

Illa nunc ad uestam nūc ad cæteros deos manus tendēs multa sed hoc frequentissime clamitabat. Me Cæsar incestā putat qua sacrafaciente uicit triūphauit blandiens . hæc an irridens ex fidutia sua an ex contemptu principis dixerit dubiū est. dixit donec ad supliciū nescio an īnocens certe tanq̄ nocens ducta est . Quin etiam cum in illud subterraneū cubiculū demitterentur . hesisset q; descēdēti stola uertit se ac recollegit cū ei carnifex manum daret aduersata est & resiliit fœdū q; cōtactū q̄si plane a casto corpore puroq; nouissima sanctitate reiecit omnibusq; muneris pudoris : præterea celer eques romanus cui Cornelia obiciebatur cum ī comitio uirgis cæderetur ī hac uoce præstiterat quid feci ? Nihil feci . Ardebat ergo Domitianus & crudelitatis & īiquitatis infamia arripit Licinianū quod in agris suis occultasset Corneliæ libertam . Ille ab his quibus erat curæ præmonetur : si comitiū & uirgā pati nollet ad confessionem confugeret quasi ad ueniam fecit locutus est pro absente Herēnius senetio tale qdā quale est illud

Ait enī ex aduocato nūcius factus sū Licinianus recessit: adiecit etiā gratū hoc Domitiano adeo qdē ut gaudio ꝓdiret diceretq; absoluit nos Licinianus adiecit etiam non esse uerecundiæ eius instandū ipi uero permisit si qua posset ex rebus suis raperet antequā bona publicarentur . exiliūq; molle uelut præmium dedit . Ex quo tamen postea clementia Diui Neruæ translatus est in siciliam ubi nunc

profitetur seq; de fortuna ꝓ̄fationibus uindicat uides quam obsequenter paream tibi qui nō solū res urbanas uerū etiā peregrinas tā sedulo scribo ut altius repetam & sane putabā te qa tūc adfuisti nihil aliud de Liciniano audisse quā relegatū ob incestū summā enī rex nūciat fama nō ordinē me/reor ut uicissī quid ī oppido tuo quid ī finitimis agatur solēt enī notabilia quædā īcidere pscribas deniq; quicqd uoles dūmodo nō minus lōga epi/stola nuncies ego uon paginas tantum sed etiam uersus syllabasq; numerabo. Vale.

C. Plinius Arriano suo salutem.

AMas Aegnatium Marcellinum atq; etiam mihi sæpe cōmendas amabis magis cōmē/dabisq; si cognoueris eius recens factum. Cum in prouintiā quæstor exiss& scribāq; cui forte obti/gerat ante legittimū tēpus salarii amisiss& quod acceperat scribæ daturus intellexit cōstatuit sub sidere apud se nō oportere. Itaq; reuersus Cæsarē deinde Cæsare auctore senatū cōsuluit quid fieri de salario uell& & parua quæstio sed tamē quæstio hæredes scribæ sibi præfecti ærario populoq; iudi/cabant: acta causa est. dixit hæredum aduocatus deinde populi uterq; percōmode. Cælius strabo ærario cēsuit inferendū Bebius macer hæredibus dandū obtinuit strabo tu lauda Marcellinum ut ego stati feci quāuis enim habunde sufficiat illi ꝙ est a principe & a senatu ꝓbatus gaudebit tamē testimonio tuo omnes enim qui gloria famaque ducūtur mirū ī modū assēsio & laus a miōribus

etiã ꝓfecta delectat Te uero Marcellius ita ueretᷣ
ut iudicio tuo plurimũ tribuat accedit his: quod
si cognorit factũ suũ isto usq; penetrasse necesse
est laudis suæ spatio & cursu & peregrinatione
lætetur. Eteni nescio quo pacto uel magis hoies
iuuat gloria lata quam magna. Vale.

C. Plinius Tacito suo salutem.

SAluũ te in urbẽ uenisse gaudeo: ueisti autẽ
si quãdo alias nũc mihi maxie desideratus
ipe adhuc pauculis diebus i tusculano cõmorabor
ut opusculũ quod est i manibus absoluã. Vereor
enim ne si hanc intentionẽ iam in finẽ laxauero
ægre resumã: interi nequid festinationi meæ ꝑeat
quod sum præsens petiturus hac quasi ꝓcursoria
epistola rogo. sed prius accipe causas rogãdi: deide
ipsum quod peto proxime cũ in patria mea fui
uenit ad me salutandũ municipis mei filius præ-
textatus ego huic studes iquã respondit etiã: ubi?
Mediolani: cur nõ hic? et pater eius erat eni una
atq; etiã ipse adduxerat puerum quia nullos hic
ꝓceptores habemus. quare nullos? nã uehemẽter
itererat uestra qui patres estis & opportune cum
plures patres audiebãt liberos uestros hic potissi-
mũ discere. Vbi enim aut iucundius morarẽtur
quam in patria aut pudicitius continerẽtur quã
sub oculis parentum aut minore sumptu quam
domi. quãtulũ est ergo collata pecunia cõducere
præceptores quodq; nũc in habitationes i uiatica
in ea quæ peregre emuntur impenditis adicere
mercedibus atq; adeo ego qui nũdũ liberos habeo

paratus sū pro rep. nostra qua si ꝓ filia uel parēte tertiā partē eius quod cōferre uobis placebit dare. Totū etiam pollicerer nisi timerē ne hoc munus meū quandoq; ambitus corrumpetur ut accidere multis in locis uideo ī quibus p̄ceptores publice cōducūtur: huic uitio occurri uno remedio potest si parentibus solis ius conducendi relinquatur. iisdē religio recte iudicādi necessitate collationis addatur. Nam qui fortasse de alieno negligētes certe de suo diligentes erunt. dabūtq; operā ne a me pecuniā nō nisi dignus accipiat si accepturus & ab his erit proinde cōspirate cōsētite maiorēq; animū ex meo sumite qui cupio esse quāplurimū quod debeam conferre nihil honestius præstare liberis uestris nihil gratius patriæ potestis educentur hic qui nascuntur statiq; ab īfantia natale solum amare frequentare cōsuescant. atq; utinā tam claros præceptores inducatis ut ī finitimis oppidis hinc studia petantur. utq; nunc liberi nostri aliena ī loca ita mox alieni hunc in locum cōfluāt. Hæc putaui altius & q̄si a fonte repetēda quo magis scires q̄ gratum mihi for& si suscipes quod iniungo: Iniungo autem & pro rei magnitudine: rogo ut ex copia studiorū quæ ad te ex admiratione ingenii tui conuenit circunspicias p̄ceptores quos sollicitare possimus sub eadē tamē conditione ne cui fidem meam obstringā: omnia enim libera parentibus seruo. Illi iudicent: illi eligant: ego mihi curam tantū & īpendiū uidico Proinde si quis fuit repertus qui īgenio suo fidat

eat illuc ea lege ut hic nihil aliud certũ q̃ fidutiã suã ferat. Vale.

C. Plinius Paterno suo salutem.

TV fortasse orationem ut soles & flagitas & expectas: At ego quasi ex aliqua peregrina delicataq; merce lusus meos tibi prodo: Accipies cum hac epistola hendecasyllabos nostros quibus nos in uehiculo uersuũ commoditas ĩ balneo ĩter cœnam oblectamus ocium temporis his iocamur ludimus: amamus: dolemus: quæremur: irascimur: describimus aliquid modo altius modo pressius: atque eadẽ uarietate tentamus efficere ut aliis alia quædam fortasse omnibus placeaut: Ex quibus tamẽ si nõnulla tibi paulo petulãtiora uidebuntur: erit eruditionis tuæ cogitare sũmos illos & grauissimos uiros qui talia scripserunt nonmodo a lasciuia rerum sed ne uerbis quidem nudis abstinuisse: quæ nos refugimus non quia seueriores unde enĩ: sed quia timidiores sumus scimus alioquĩ huius opusculi illã esse uerissimã legem quam Catullus expressit. Nam castum esse dec& pium poetam ipsum: uersiculos nihil necesse est: qui tunc deniq; habent salẽ & leporẽ si sunt molliculi & parum pudici. Ego quanti faciam iudicium tuũ uel ex hoc potes estimare ꝙ malui omnia a te pensitari q̃ electa laudari. & sane quæ sunt commodissima desinũt uideri cũ paria esse cœperunt. Præterea sapiens subtilisq; lector deb& nõ diuersis cõferre diuersa: sed sigula expẽdere: nec deterius alio putare quod est ĩ suo

genere perfectum. Sed quid ego plura? Nam longiore præfatione uel excusare uel cõmendare ineptias ineptissimum est. Vnũ illud ꝑdicẽdũ uidetur cogitare me has nugas ita inscribere hẽdecasyllabi: qui titulus sola metri lege cõscribit. Proĩde siue epigrãmata siue edyllia siue æglogas siue (ut multi) poemata seu quod aliud uocare malueris. Licebit uoces. Ego tãtũ hẽdecasyllabos præsto a simplicitate tua peto quod de libello meo dicturus es aliis mihi dicas: neq; ẽ difficile quod postulo. Nam si hoc opusculum nostrũ aut potissimum ess& aut solum posset durum uideri dicere. Quære quid agas. Molle & humanum est quod agas: Vale.

C. Plinius Fundano suo salutem.

SI quid omnino hoc certe iudicio facio quod Asinium Ruffum singulariter amo: Est homo eximius & bonorum amantissimus: Cur enim non me quoque inter bonos numerem? Idẽ Cornelium Tacitum scis quem uirum? aucta familiaritate cõplexus est: proinde si utrũq; nostrũ probas: de Ruffo quoque necesse est idem sentias cuũ sit ad cõnectendas amicitias uel tenacissimũ uinculũ morum similitudo. Sũt & liberi plures Nã in hoc cũ functus est optimi ciuis officio ꝙ fæcunditate uxoris large frui uoluit eo sæculo quo plerisque etiam singulos filios orbatis præmia graues faciunt: quibus ille despectis aui quoque nomen assumpsit: est enim auus & quidem ex Saturio firmo quem diliges ut ego si ut ego

propius inſpexeris. Hæc eo pertinent ut ſcias q̄ copioſam q̄ numeroſam domum uno beneficio ſis obligaturus: ad quod petendum uoto primū deinde bono quodam omine adducimur. Optamus enim tibi ominamurque in proximum annum: Conſulatum: Ita nos uirtutis tuæ: ita iudicia Principis augurari uolunt. Concurrit autem ut ſit eodem anno quæſtor maximus ex liberis Ruffi Aſinius Baſſus iuuenis: neſcio an dicam quod me pater & ſentire & dicere cupit. adoleſcentis uerecunda uetat Ipſo patre melior. difficile eſt ut mihi de abſēte credas quā q̄ credere ſoles omnia. tantum in illo induſtriæ: probitatis eruditionis: ingenii: ſtudii: memoriæ denique eſſe quantum expertus iuuenis. Vellem tā ferax ſæculū bonis artibus haberemus ut aliquos Baſſo præferre deberes: Tum ego te primus hortarer monerem q; circunferres oculos ac diu pēſitares quem potiſſimum eligeres. Hunc uero ſed nihil uolo de amico meo arrogantius dicere: hoc ſolū dico dignum eſſe iuuenem quem more maiorum in filii locum aſſumas. Debent autem ſapientes uiri ut tu: tales a rep. liberos accipere: quales a natura ſolemus optare. Decus erit tibi Conſuli quæſtor patre prætorio: propinquis conſularibus quibus iudicio ipſorum quanq̄ adoleſcentulus adhuc iam tamen inuicē ornamento eſt. Proinde indulge precibus meis. obſequere conſulo & ante omnia ſi feſtinare uideor ignoſce: primum ꝙ in

ea ciuitate in qua omnia quasi ab occupantibus aguntur quæ legittimum tempus expectant non matura sed sera sunt: Deinde q rerum quas asseq cupias præsumptio iucunda est. reuereatur iam te Bassus ut cõsulẽ. Tu diliges illum ut quæstorẽ Nos denique utriusque uestrum amantissimi duplici lætitia perfruamur: etenim cum sic te: sic Bassum diligamus ut & illum cuiuscunque & tum quæcunque quæstorem in petendis honoribus omni opere omni labore omni gratia simus adiuuaturi perq̃ iucundũ nobis erit si in eundẽ iuuenem studium nostrum & amicitiæ nostræ & consulatus tui ratio cõtulerit: si deniq; pcibus meis tu potissimum adiutor accesseris cuius senatus & suffragio libentissime indulgeat & testimonio plurimum credat. Vale.

C. Plinius Valerio Paulino salutẽ.

GAude meo: gaude tuo: gaude etiã publico nomine. Adhuc honor studiis durat. proxime cum dicturus apud centumuiros essem: adeundi mihi locus ni a tribunali nisi per ipsos iudices non fuit: tãta stipatione Cætera tenebãt Ad hoc quidam ornatus adolescens scisis tunicis ut in frequentia solet fieri: sola uelatus toga perstitit & quidem horis septem. Nam tamdiu dixi: magno cum labore maiore cum fructu. Studeamus ergo nec desidiæ nostræ prætẽdamus alienam: sunt qui audiant sunt qui legant nos modo dignum aliquid auribus: dignum chartis

elaboremus. Vale.

C. Plinius Gallo suo salutem.

Admones & rogas ut suscipiam absentis Coreliæ causam contra C. Cæciliũ cõsulem designatũ. Quod Admones gratias ago ꝙ rogas quæror: admoneri enim debeo ut sciam. rogari non: ut faciam quod mihi non facere turpissimũ est: an ego tueri Corelli filiam dubitem? Est mihi quidem cum isto contra quem me aduocas non plane familiaritas sed tamen amicitia. Accedit huc dignitas hominis: atque hic ipse cui destinatus est honor. Cuius nobis hoc maior agenda reuerentia est ꝙ iam illo functi sumus Naturale est enim ut ea quæ quis adeptus est ipsa q̃amplissima existimari uelit: Sed mihi cogitanti adfuturũ Corelli filiæ: omnia ista frigida & inania uidentur. Obuersatur oculis ille uir quo neminem ætas nostra grauiorem: sanctiorem: subtiliorem denique tulit. quem ego cum ex admiratione diligere cœpissem quod euenire contra sol& magis admiratus sum postq̃ penitus inspexi. Inspexi enim penitus nihil a me ille secretum: non ioculare: non serium: non triste non lætum. Adolescentulus eram etiam mihi ab illo honor atque etiam audebo dicere etiam reuerentia ut ab æquali habebatur. Ille meus in petendis honoribus suffragator: & testis ille in inchoandis deductor & comes. ille in gerendis consiliator & rector. ille denique in omnibus

officiis nostris q̄ & imbecillus & senior quasi iuuenis & ualidus cōspiciebatur. Quantum ille famæ meæ domi in publico: quantum etiam apud principem adstruxit. Nam cum forte de bonis iuuenibus apud Neruam Imperatorem sermo incidiss&: et plerique me laudibus ferrēt: Paulisper se intra silentium tenuit: quod illi plurimum auctoritatis addebat: deinde grauitate quam noras: necesse est inquit partius Laudem Secundum quia nihil nisi ex consilio meo facit Qua uoce tribuit mihi quantum petere uoto in modicum erat: nihil me facere non sapientissime: cum omnia ex consilio sapientissimi uiri facerem. Quin etiam moriens filiæ suæ ut ipsa solet prædicare multos quidem amicos tibi in longiore uita paraui: Præcipuos tamē Secundū & Cornutum. Quod dum recordor intelligo mihi laborandum ne qua parte uidear hanc de me fidutiam prouidentissimi uiri destituisse. Quare ego uero Coreliæ adero promptissime: nec subire offensas recusabo. quanq̄ non solum ueniam me uerum etiam laudem apud istum ipsum a quo ut ais noua lis fortasse ut fœminæ intenditur: arbitror consecuturum si hac eadem in actione latius scilic& & uberius q̄ epistolarum angustiæ sinunt contigerit mihi uel in excusationem uel etiam in commendationem meam dicere. Vale.

C. Plinius Antonino suo salutem.

QVemadmodum magis approbare tibi pos-
sum quantopere miror Epigrammata tua
græca q̃ ꝗ quædam æmulari latinæ & exprimere
tentaui. Indeterius quidem accedit hoc : pri-
mum imbecillitate ingenii mei : deinde inopia
ac potius ut Lucretius ait egestate patrii sermo-
nis. Quod si hæc & quæ sũt latina & mea habere
tibi aliquid uenustatis uidebuntur : quantum
putas inesse eis gratiæ : quæ mihi & a te & græce
præferuntur : Vale.

C. Plinius Hispullæ suæ salutem.

CVm sis pietatis exemplum : fratremque
optimum & amantissimum tui pari ca-
ritate dilexeris : filiamque eius ut tuam diligas
nec tantum amitæ ei uerum etiam patris amissi
affectum representes : non dubito maximo tibi
gaudio fore cum cognoueris dignam patre :
dignam te : dignam auo euadere. Summum
est acumen : summa fragilitas : amat me quod
castitatis indicium est. Accedit his studium
litterarum quod ex mei caritate concepit. Meos
libellos hab& : lectitat : ediscit etiam. Qua illa
sollicitudine cum uideor acturus quanto cum
egi gaudio afficitur. Disponit qui nuncient
sibi quem adsensum : quos clamores excitarim
quem euentum iudicii tulerim. Eadem si quãdo
recitem in proximum discreta uelo sed& laudes-
que nostras auidissimis auribus excipit : uersus
quidem meos cantat & forma atque cythara

non artifice aliquo docente : ſed amore qui magiſter eſt optimus. His ex cauſis in ſpem certiſſimam adducor perpetuam nobis maioremque indies futuram eſſe concordiam. Non enim ætatem meam aut corpus quæ paulatim occidūt ac ſeneſcunt : ſed gloriam diligit : Nec aliud dec& tuis manibus educatam : tuis præceptis inſtitutam : quæ nihil ī contubernio tuo uiderit niſi ſanctum honeſtumque : Quæ deniq; amare me ex tua prædicatione conſueuerit. Nam cum matrem meam parentis loco uenerere me a pueritia ſtatim formare laudare talemque qualis nunc uxori meæ uideor ominari ſolebas. Certatim ergo tibi gratias agimus. Ego ꝗ illam mihi illa ꝗ me ſibi dederis quaſi inuicē elegeris Vale.

C. Plinius Nonio maximo ſuo ſal.

QVid ſenſerim de ſingulis libris tuis notū tibi ut quenq̄m perlegeram feci. Accipe nunc quid de uniuerſis generaliter iudicem. Eſt opus pulchrum : ualidum : acre : ſublime uarium : elegans : purum : figuratum : ſpatioſum etiam & cum magna tua laude diffuſum In quo tu ingenii ſimul doloriſque uelis latiſſie uectus es : & horum utrunque inuicem adiumēto fuit. Nam dolori ſublimitatem & magnificentiam ingenium : ingenio uim & amaritudinē dolor addidit. Vale.

C. Plinius Velio Cereali ſuo ſal.

cxv

TRistem & acerbum casum Heluidiarum Sororum utraque a partu utraque filiam enixa decessit . afficior dolore ((nec tamen supra modum doleo)) : Ita mihi luctuosum uidetur q puellas honestissimas in flore primo fæcunditas abstulit . Angor infantium sorte quæ sũt parentibus statim & dum nascuntur orbatæ. Angor optimorum maritorum angor etiã meo nomine . Nam patrem illarum defunctũ quoq; perseuerantissime diligo : ut actione mea liberisque testatum est . Cui nunc unus ex tribus liberis superest : domumque pluribus adminiculis paulo ante fundatam desolatus fulcit ac sustinet : Magno tamen fomento dolor meus acquiesc& : si hunc saltem fortem & incolumẽ paremque illi patri illi auo fortuna seruauerit Cuius ego pro salute pro moribus hoc sũ magis anxius q unicus factus est . nosti in amore mollitiam animi mei nosti metus : Quo minus te mirari oportebit q plurimum timeam cui plurimum spero . Vale .

C . Plinius Sempronio Ruffo suo sa.

INterfui principis optimi cognitioni in consiliũ adsumptus gymnicus agon apud Viennenses ex cuiusdam testamento celebrabatur . Hunc Trebonius Ruffinus uir egregius nobisque amicus in duumuiratu suo tollendum abolendumque curauit . Negabatur ex auctoritate publica fecisse · Egit ipse causam nominis

feliciter q̃ diserte. Commendabat actionem quę tanq̃m homo romanus & bonus ciuis in negotio suo & mature & grauiter loquebatur. Cum sententiæ prorogarentur. Dixit Iunius Mauricus quo uiro nihil firmius nihil uerius non esse restituendum Vienensibus agona adiecit. uellem etiam tolli poss&. Roma. constanter iniquis & fortiter. Quid ni. Sed hoc fortiter Maurico nouum non est. Idem apud Neruam Imperatorem non minus fortiter. Cœnabat Nerua cũ paucis. Vegento recumbebat proximus atque etiam in sinu. Dixi omnia: Cum hominem nominaui incidit sermo de Catullo Messallino qui luminibus orbus ingenio sæuo mala cæcitatis addiderat: non uerebatur: non erubescebat non miserabatur. quo sæpius a Domitiano non secus ac tela quæ & ipsa cæca & improuida feruntur in optimum quenq̃ contorquebat. De huius nequitia sanguinariisque sententiis in commune omnes super cœnam loquebantur. Tum ipse Imperator. Quid putamus passurũ fuisse si uiuer&. Mauricus nobiscum cœnar& longius abii. Libens tamen. placuit agona tolli qui mores Vienensium infecerat: ut noster hic omnium. Nam Vienensium uitia intra ipsos residunt: nostra late uagantur. Vtque in corporibus sic in imperio grauissimus est morbus qui a capite diffunditur. Vale.

C. Plinius Pomponio Basso suo sal.

MAgnam cepi uoluptatem : cum ex communibus amicis cognoui te ut ſapientia tua dignum eſt & diſponere ocium & ferre : habitare amœniſſime : & nunc terra nunc mari corpus agitare : multum diſputare : multum audire : multum lectitare. Cunque plurimum ſcias : quotidie tamen aliquid addiſcere. Ita ſeneſcere oportet uirum qui magiſtratus ampliſſimos geſſerit : exercitus rexerit : totumq; ſe reip. quamdiu decebat optulerit. Nam & prima uitæ tempora & media patriæ : extrema nobis impartire debemus ut ipſe leges monent quæ maiorem annis ocio reddunt. Quando mihi licebit : q̃ndo per ætatem honeſtum erit imitari iſtud pulcherrimæ quietis exemplum : quando ſeceſſus mei non deſidiæ nomen ſed tranquillitatis accipiẽt. Vale.

C. Plinius Fabio Valenti ſuo ſal.

PRoxime cum apud C. V. in quadruplici iudicio dixiſſem : ſubiit recordatio egiſſe me iuuenem : æque in quadruplici. proceſſit animus ut ſol& longius cœpi reputare quos ĩ hoc iudicio quos in illo ſotios laboris habuiſſem. Solus eram qui in utroque dixiſſem : tantas conuerſiones aut fragilitas mortalitatis aut mobilitas fortunæ facit. Quidam ex iis qui tunc egerant deceſſerunt. exulant alii : huic ætas & ualetudo ſilentiũ ſuaſit : hic ſponte beatiſſimo ocio fruitur. alius exercitum regit ; illũ ciuilibus officiis principis

amicitia exemit: Circa nos ipsos q̄ multa mutata sunt: studiis periclitati sumus. Rursusque processimus: profuerunt nobis amicitiæ bonorum & obfuerunt: iterumque prosunt. Si computes annos: exiguū tempus. si uices rerū æuū putes Quod potest esse documento nihil desperare: nulli rei fidere: cum uideamus tot uarietates tā uolubili orbe circunagi. Mihi autem familiare est omnis cogitationes meas tecum cōmunicare: iisdemque te uel præceptis uel exemplis monere quibus ipse me moneo: quæ ratio huius epistolæ fuit. Vale.

C. Plinius Mesio maximo suo sal.

Scripseram tibi uerendum esse ne ex tacitis suffragiis uitiū aliquod exister&: factū est proximis comitiis in quibusdam tabellis multa iocularia atque etiam fœda dictu: in una uero pro candidatorum nominibus suffragatorū nomina inuenta sunt. Excanduit senatus magnoque clamore & qui scripsiss& iratum principem est cōprecatus. ille tamen fefellit & latuit fortasse etiā inter indignantis fuit. Quid hunc putamus domi facere qui ī tanta re tā serio tēpore scurriliter ludat? Qui denique omnino in senatu dicax & urbanus & bellus est? Tantū licētiæ prauis īgeniis adiicit illa fiducia: Quis enim sciet? poposcit tabellas: stilum accepit: dimisit caput: neminem ueretur sed contemnit. Inde ista ludibria scena & pulpito digna quo te uertas: quæ remedia

conquiras ? ubique uitia remediis fortiora

¶ Qui multum quotidie uigiliarum multũ laboris adiicit hæc iners & effrenata petulantia. Vale.

¶ C. Plinius Nepoti suo salutem.

PEtis ut libellos meos quos studiosissime cõparasti recognoscendos emẽdandosq; curẽ. faciã. quid enĩ suscipere libẽtius debeo te p̃ser tĩ exigente ? Nam cum uir grauissimus: doctissimus: disertissimus super hæc occupatissimus maximæ p̃uĩtiæ præfuturus tanti putes scripta nostra circunferre tecum est Quantopere mihi prouidendum est ne te hæc pars sarcinarum tã q̃ superuacua offendat. Adnitar ergo primum ut comites istos q̃cõmodissimos habeas: deinde ut reuersus inuenias quos uelis istis addere. Neque enĩ mediocriter me ad noua opera tu lector hortaris. Vale.

¶ C. Plinius Falconi suo salutem.

TErtius dies est q̃ audiui recitantem Sentiũ Augurinum cũ sũma mea uoluptate ĩmo etiam admiratione. poematica appellat. multa tenuiter: multa subtiliter: multa uenuste: multa tenere: multa dulciter: multa cũ bile. Aliquot annis puto nihil generis eiusdẽ absolutius scriptum: nisi forte me fallit aut amor eius aut quod me ipsum laudibus uexit Nam lẽma sibi sũpsit quod ego interdum uersibus ludo. Atque adeo iudicii mei te iudicem faciam: si mihi ex hoc

ipso lemmate secundus uersus occurrerit: nam cæteros teneo & iam explicui. Canto carmina uersibus minutis his olĩ quibus & meus Catullus & Caluus ueteresq;. Sed quid ad me unus Plinius est. Mihi priores mauult uersiculos foro relicto & quærit quod amet putatque amari. ille Plinius ille. Quid Catones. I nũc quisquis sapias amare noli. Vides q̃ accuta omnia q̃ apta q̃ expressa. Ad hunc gustum totum librum re promitto: quem tibi ut primum publicauerit exhibebo. Interim ama iuuenem & temporibus nostris gratulare si pro ingenio tali quod ille moribus adornat uiuit cum Spurina: uiuit cum Antonino: quoꝝ alteri affinis: utrique contubernalis est. Possis ex hoc facere cõiecturã q̃ sit emendatus adolescens qui a grauissimis senibus sic amatur. Est enim illud uerissimum

Vale.

C. Plinius Iulio Seuero suo salutem.

Erenius seuerus uir doctissĩus magni æstĩat in bibliotheca sua ponere imagines municipium tuoꝝ Cornelii nepotis & Titi atii petitq; si sũt istic ut esse credibile est exscribendas pinguendasque delegem. Quã curam tibi potissimũ iniungo: primum quia desideriis meis amicissĩe obsequeris: Deinde quia tibi studiorum summa reuerentia: summus amor studiosorum: postremo q patriam tuam omnisque qui nomen eius auxerunt ut patriam ipsam ueneraris & diligis.

Peto ut pictorem q̄diligentiſſimū aſſumas. Nā cum eſt arduum ſimilitudinem effigere ex uero tum longe difficilima eſt imitationis imitatio. Quare rogo ut artificem quem elegeris ne in melius quidem ſinas aberrare. Vale.

C. Plinius Romano ſuo ſalutem.

VIa tu cū proxime res agentur quoquo modo ad iudicandum ueni: Nihil eſt ꝙ in dextrā aurē fidutia mei dormias: non impune ceſſatur. Ecce Licinius nepos prætor acer & fortis uir multam etiam dixit Senatori: Egit ille in ſenatu cauſam ſuā: egit autem ſic ut deprecaretur: remiſſa eſt multa: ſed timuit: ſed rogauit: ſed opus uenia: fuit. dices non omnes prætores tam ſeueri. falleris. Nam uel inſtituere uel reducere eiuſmodi exemplum non niſi ſeueri inſtitutum reductūue exercere etiam leniſſimi poſſunt. Vale.

C. Plinius Surræ ſuo ſalutem:

ATtuli tibi ex patria mea pro munuſculo quæſtionem altiſſima iſta eruditione digniſſimam: Fons oritur in monte: per ſaxa decurrit: excipitur cœnatiuncula manu facta. Ibi paululum retentus in larium lacum decidit: huius mira natura. Ter in die ſtatis auctibus. ac diminutionibus creſcit decreſcitque. Cernitur id palam et cum ſumma uoluptate deprehenditur Iuxta recumbis & ueſceris. Atque etiam ex ipſo fonte nam eſt frigidus potas. interim ille certis dimenſiſque momentis uel ſubtrahitur uel

assurgit. Annulum seu quid aliud ponis in sic-
co alluitur sensim ac nouissime operitur dete-
gitur rursus paulatimque deseritur: Si diutius
obserues utrunque iterum atque tertio uideas.
Spiritus ne aliquis occultior os fontis & fauces
modo laxat modo includit prout in latus occur-
rit aut decessit expulsus? Quod in ampulis cæ
terisque generis eiusdem uidemus accidere qbus
non hians nec statim patens exitus: Nam illa
quoque quanq̄ prona & uergentia per quasdam
obluctantis animæ moras crebris quasi singulti-
bus sistunt: quod effundunt. An quæ oceano
natura fonti quoque? quaque illa ratione aut
impellitur aut resorbetur ac modicus hic humor
uicibus alternis supprimitur uel egeritur. An
ut flumina quæ in mare deferuntur aduersanti-
bus uentis obuioq; æstu retorquētur: ita est aliqd
quod huius fōtis excursū p momēta repercutiat
An latentibus ueīs certa mensura? quæ dū col-
ligit quod exhauserat minor est riuus & pigrior
Is cū colligit agilior maiorque profertur. An
nescio quod liberamētū abditū & cæcū quod cū
exinanitum est suscitat & elicit fontem: cum re-
pletur moratur & strangulat. Scrutare tu causas
potes enim quæ tātum miraculū efficiunt mihi
abunde est si satis expressi quod efficitur. Vale.

Liber C. Plinii epistolarum Quintus Incipit.

C. Plinius Seuero suo Salutem.

Legatum mihi obuenit modicum sed amplissimo gratius. Cur amplissimo gratius? Pōponia Galla exhæredato filio Assudio Curiano hæredem reliquerat me: dederat cohæredes Sertoriū seuerū prætorium utrū aliosq; splendidos equites romanos. Curianus orabat ut sibi donarem portionem meā: seq; præiudicio iuuarem. Eandem tacita conuētione saluam mihi pollicebatur. Respondebam non conuenire moribus meis aliud palā. aliud agere secreto. præterea non esse satis honestum donare & locupleti & orbo: In summa non profuturum ei si donassem: profuturum si cessissem. esse autem me paratum cedere si inique exheredatū mihi liqueret. Ad hoc ille. rogo cognoscas. Cunctatus paulum. faciam inq̄. Neq; enim uideo cur me minorem putem q̄ tibi uideor. Sed iam nunc memento non defuturā mihi constantiam si ita fides duxerit secundum matrē tuam pronuntiandi. Vt uoles ait. Voles enī quod æquissimum. Adhibui ī consiliū duos quos tūc ciuitas nostra spectatissimos habuit Corelium & Frontinū. his circundatus in cubiculo meo sedi. Dixit Curianus quæ ꝓ se putabat. Respōdi paucis ego. Nec enim aderat alius qui defunctæ pudorem tueretur. Deinde decessi & ex consilii sententia Videtur inq̄ Curiane mater tua multas habuisse causas irascendi tibi. Post hoc ille cum cæteris subscripsit centumuirale iudiciū mecū nō subscripsit

Appetebat iudicii dies. Cohæredes mei componere & transigere cupiebant non diffidentia causæ sed metu temporum. Verebantur ꝙ uidebant multis accidisse ne ex cẽtumuirali iudicio capitis rei exirẽt Et erant qdam ĩ illis quibus obiici & gratillæ aĩcitia & rustici posset. Rogant ut cum Curiano loquar. Conuenimus in ædem concordiæ. Ibi ego si Mater inq̃ te ex parte quarta scripsisset hæredẽ: non queri posses. Quid hæredem quidem instituisset ex asse. sed legatis ita exhausisset ut non amplius apud te q̃ quarta remaneret? Igitur sufficere tibi debet si exhæredatus a matre quartã partem ab hæredibus eius accipias: quam tamen ego augebo. scis te non subscripsisse mecum & biennium transisse omniaque me usucepisse. Sed ut te cohæredes mei tractabiliorẽ experiantur: utq; tibi nihil abstulerit reuerẽtia mei offero pro mea parte tantundem. Tuli fructum nõ cõscientiæ modo uerũ etiã famæ. Ille ergo Curianus legatum mihi reliquit: & factum meum nisi forte blandior mihi antiquorũ notabili more signauit. Hæc tibi scripsi quia de omnibus quæ me delectãt uel angunt non aliter tecum q̃ mecum loqui soleo. Deinde quod durum existimabam te amantissimũ mei fraudare uoluptate quam ipse capiebam. Nec enim sum tam sapiens ꝙ nihil mea intersit an iis quæ honestæ fecisse me credo testificatio quædam & quasi præmium accedat. Vale.

C. Plinius Flacco suo Salutem dicit.

Accepi pulcherrimos turdos: cũ quibus parẽ calculũ ponere nec urbis copiis ex Laurentino

nec maris tã turbidis tempestatibus possũ. recipies ergo epistolas steriles & simpliciter ĩgratas ac ne illã quidem solertiã Diomedis in permutando munere imitantis. Sed quæ facilitas tua hoc magis dabis ueniam ꝙ se non mereri fatentur. Vale

C. Plinius Aristoni suo Salutem

CVm plurima officia tua mihi grata & iucũda sunt: tum uel maxime ꝙ me cælandum non putasti fuisse apud te de uersiculis meis multum copiosumq; sermonem eumq; diuersitate iudicioꝝ longius processisse. extitisse etiam quosdam qui scripta quidem ipsa non improbarent: me tamen amice simpliciterq; reprehenderent: ꝙ hoc scriberẽ recitaremq;. Quibus ego ut augeam meam culpã ita respondeo. facio nõnunquam uersiculos seueros parum. facio & comœdias. audio & specto mimos. & Lyricos lego & Socraticos intelligo. aliquando præterea rideo. iocor. ludo. utq; omnia innoxia remissionis genera breuiter ãplectar homo sum. Nec uero moleste fero hanc esse de moribus meis existimationem. Vt qui nesciunt talia doctissĩos. grauissimos. sanctissimos homines scriptitasse me scribere mirentur. Ab illis autem quibus notum est quos quãtosque auctores sequar facile impetrari posse confido ut errare me sed cum illis sinãt quoꝝ non seria modo uerum lusus etiam exprimere laudabile est. An ego uerear neminem uiuentium ne quam in speciem adulationis incidam nominabo. Sed ego uerear ne me non satis deceat quod decuit. M. Tullium C. Caluum Asiniũ Pollionem M.

Messallam. Q. Hortensium M. Brutũ L. Syllã Q. Catulum Q. Scæuolam Ser. Sulpiciũ Varronem Torquatum immo torquatos C. Mẽmium Lentulum. Getulicum Annæum Senecã & proxĩe Virginium Ruffum & si non sufficiunt exempla priuata. Diuum Iulium Diuum Augustũ Diuũ Neruam. T. Cæsarem. Neronem enĩ trãseo: q̃uis sciam non corrumpi indeterius quæ etiam a malis aliquando sed honesta manere quæ sæpius a bonis fiũt: inter quos uel præcipue numerãdus ẽ P. Virgilius Cornelius nepos & prius Ennius Actiusq; Non quidem hi senatores: sed sanctitas morum nõ distat ordinibus. Recito tamẽ quod illi an fecerint Nescio etiã sed illi iudicio suo poterant esse cõtẽti: mihi modestior constantia est q̃ ut satis absolutum putem quod a me probetur. Itaque has recitandi causas sequor. Primũ ꝙ ipse qui recitat aliquando acrius scriptis suis auditorum reuerentiam intẽdit Deinde ꝙ de qbus dubitat quasi ex consilii sentẽtia statuit. Multa etiam a multis admonetur & si nõ admoneatur quid quisq; sentiat perspicit ex uultu oculis: nutu: manu: murmure: silentio. quæ satis apertis notis iudicium ab humanitate discernunt. Atque adeo si cuĩ forte eorũ qui interfuerunt curæ fuerit eadem illa legere: intelliget me quædam aut cõmutasse aut præterisse fortasse etiã ex suo iudicio q̃uis ipse nihil dixerit mihi. Atque ita hoc disputo quasi populum in auditorium non in cubiculum amicos aduocarĩ: Quos plures habere multis gloriosum: reprehensioni nemini fuit. Vale

C. Plinius Valeriano suo Salutem

Res parua sed initiũ nõ paruũ. Vir prætorius solers a senatu petit ut sibi instituere in agris suis nundinas permitteretur. Contradixerunt Vicentinorum legati. affuit Tuscillus nominatus. dilata causa est alio senatu. Vicentini sine aduocato intrauerunt. dixerunt se deceptos lapsi ne uerbo: An quia ita sentiebant. Interrogati a nepote prætore quẽ docuissẽt responderũt: q̃ prius interrogati an tunc gratis affuissent responderunt Sex milibus nũmum an rursus aliquid dedissẽt. dixerunt mille denarios. Nepos postulauit ut nominatus iuduceretur. hactenus illo die. Sed quãtũ auguror lõgius res procedet. Nam pleraque tacita tantũ & omnino commota latissime serpunt. Erexi aures tuas q̃diu nunc oportet q̃blande roges ut reliqua cognoscas si tamen nõ ante ob hæc ipsa ueneris Romam spectatorque malueris esse q̃ lector. Vale

C. Plinius Maximo suo Salutem

Nunciatur mihi C. Faniũ decessisse: q nũcius graui me dolore confudit. primũ quia amaui hominem elegantem & disertum: deinde q̃ iudicio eius uti solebam. Erat enim natura acutus. Usu exercitatus. uarietate prõptissimus. Angit me sup ista casus ipsius. decessit ueteri testamento. omisit quos maxime diligebat: ꝓsecutus est q̃bus offẽsior erat. Sed hoc ut cunque tolerabile: grauius illud q̃ pulcherrimum opus imperfectum reliquit: q̃uis enim agendis causis distringeretur: scribebat tamẽ exitus occisoꝝ aut relegatorum a Nerone: & iam

tres libros absoluerat. subtiles. & diligētis & latios. atque inter sermonem historiamque medios. Ac tanto magis reliquos perficere cupiebat quanto frequentius hi lectitabantur. Mihi autem uidetur acerba semper & immatura mors eorū qui īmortale aliquid parāt. Nam qui uoluptatibus dediti quasi in diem uiuunt: uiuendi causas quotidie finiunt Qui uero posteros cogitant & memoriā sui opibus extendunt: his nulla mors nō repentina est: ut quæ semper incohatum aliquid abrumpat. C. quidem Fanius quod accidit multo ante præsensit. Visus ē sibi per nocturnam quietem iacere in lectulo suo cōpositus in habitu studentis habere ante se scriniū ita ut solebat. Mox imaginatus uenisse Neronem ī thoro resedisse. prompsisse librum primū quoniā de sceleribus eius ediderat: cumque ad extremum reuoluisse. idem in secundo ac tertio fecisse. tunc abisse. expauit. et sic interpretatus est tanquā idē sibi futurus esset scribēdi finis qui fuisset illi legēdi & fuit idem. Quod me recordantē miseratio subit quantum uigiliarum quantum laboris exhauserit frustra. occursāt aīo mea mortalitas. mea scripta. Nec dubito te cum eadem cogitatione terreri pro istis quæ īter manus habes. Proinde dum suppetit uita enitamur ut mors q̄paucissīa quæ abolere possit inueniat. Vale.

C. Plinius Appolinari suo Salutem

Amaui curam et solicitudinem tuam: qui cū audisses me æstate Tuscos meos petiturū ne facerē suasisti: dum putas insalubris. et sane grauis et

pestilens ora Thuscorum quæ per littus extēditur.
Sed hi procul a mari recesserunt: quinetiam Ap-
penino saluberrimo montium subiacēt. Atq; adeo
ut omnem pro me metum ponas: accipe temperiē
cæli. regioīs situm. uillæ amœnitatem: quæ & tibi
auditu & mihi relatu iocunda erunt. Cælum est
hyeme frigidum & gelidum. myrtos oleas quæque
alia æstiuo tempore lætantur aspernatur & respuit
Laurum tamen patitur atque etiam nitidissimam
profert interdum sed non sæpius q̃ sub urbe nostra
necat. Aestatis mira clementia. semper aer spiritu
aliquo mouetur: frequentius tamen auras q̃ uentos
habet hinc senes multos uideas. auos proauosque.
Iam iuuenum audias fabulas ueteres sermonesque
maiorū. Cum ueneris illo putes te alio seculo natū
Regionis forma pulcherrima. imaginare Amphi-
theatrum aliquod īmensū et quale sola rerū natura
possit effingere. Lata et diffusa planities montibus
cīgitur. Montes summa sui parte procera nemora
et antiqua habent. frequens ibi et uaria uenatio.
Inde crebræ siluæ cum monte ipso descendunt: has
inter pingues terrenique colles (neque enim facile
usq̃ saxum etiam si quæratur occurrit) planissimis
campis fertilitate non cedunt: optimamque messē
serius tantum sed non minus percoquit. Sub his
perlatus omnes uineæ porriguntur. Vnamq; faciē
longe lateque contexunt. Quarum a fine imoque
quasi margine arbusta nascūtur. prata inde cāpiq;.
Campi quos non nisi ingentes boues & fortissima
aratra perfringunt: tantis glebis tenacissimū solū

cum proſecatur. aſſurgit ut demum nono ſulco perdometur. Prata florida & gemma trifoliũ aliaſq; herbas teneras ſẽperque molles & quaſi nouas alũt: Cuncta enim perennibus riuis nutriuntur. Sed ibi aquæ plurimũ: palus nulla quia deuexa terra q̃cq̃d liquoris accipit nec abſorbuit effundit in Tiberim. Medios ille agros ſecat nauium patienſ: omniſque fruges deuehit in urbem hyeme dumtaxat & Vere æſtate ſummittitur immenſique fluminis nomen arenti alueo deſerit: Autunno reaſſumit. Magnã capies uoluptatem ſi hunc regionis ſitum ex monte proſpexeris: Neque enim terras tibi ſed formam aliquam ad eximiam pulchritudinẽ pictã uideberis cernere: ea uarietate ea deſcriptione quocunque inciderint oculi reficiuntur. Villa in colle imo ſita proſpici quaſi ex ſummo: ita leuiter & ſẽſim cliuo fallente conſurgit ut cum aſcendere te non putes ſentias aſcendiſſe. A tergo Appenninũ ſed lõgius habet. Accipit ab hoc auras. quamlibet ſereno & placido die nõ tamen acres & immodicas ſed ſpacio ipſo laſſas & infractas. magna ſui parte meridiem ſpectat: æſtiuumq; ſolem ab hora ſexta: hybernum aliquanto maturius: quaſi inuitat ĩ porticum latã & pro modo longam: Multa in hac membra. atriũ etiã ex more ueterum. ante porticũ xyſtus cõciſus in plurimas ſpecies diſtinctuſque buxo: demiſſus inde pronuſque puluinuſ cui beſtiarum effigies ĩuicẽ aduerſas buxus inſcripſit. Achantus ĩ plano mollis & pene dixerĩ liquidus. ambit hũc ãbulatio preſſis uarieq; tõſis uiridibus incluſa ab his geſtatio

ĩ modum circi quæ buxum multiformẽ humilisq;
& retẽtas manu arbusculas circuit. omnia maceria
muniuntur. hãc gradata buxus operit & subtrahit
Pratum inde nõ minus natura q̃ superiora illa arte
uisẽdum. Campi deinde. porro multaq; alia prata
& arbusta. A capite porticus Triclinium excurrit
ualuis Xystum desinentem & protinus pratũ mul-
tũq; ruris uidet fenestris. hac latus Xisti & quod
prosilit uillæ ac adiacentis Heliodromi nemus co-
masq; prospectat. Contra mediam fere porticum
zeta parũ recedit cĩgit areolã quæ quatuor platanis
ĩumbratur: Inter has marmoreo labro aqua exũdat
circumiectasque platanos & subiecta platanis leni
aspergine fouet. Est ĩ hac Zeta dormitoriũ cubiculũ
quod die clamorem sonum excludit. iũctaq; quoti-
diana amicorum cœnatio. Areolam illã porticus
alia eademque omnia quæ porticus aspicit. est &
aliud cubiculum a proxima platano uiride & um-
brosum marmore excultum podiotenus nec cedit
gratiæ marmoris Ramos insidentesque ramis aues
imitata pictura fonticulus. In hoc fonte crater circa
si punculi plures miscẽt iucũdissimum murmur.
ĩ cornu porticus amplissimũ cubiculum Triclinio
occurrit: Aliis fenestris Xistũ. aliis despicit pratũ
Sed ante piscinam quæ fenestris seruit ac subiacet.
strepitu uisuque iucunda. Nam ex edito desiliens
aqua suscepta marmore albescit. Idem cubiculum
hieme tepidissimum quia plurimo sole perfũditur
Coheret hypocauston & si dies nubilis immisso
uapore solis uicem supplet. Inde apoditeriũ Balinei

laxũ & hilare excipit cella frigidaria ĩ q̃ sphæristeriũ amplum atque opacũ. Si natare latius aut tepidius uelis in area piscina est. in proximo puteus ex quo possis rursus astringi si pœniteat tẽporis frigidariæ cellæ connectitur media cui sol benignissimæ est præsto. caldariæ magis. prominent enim ĩ hac tres discessiones duæ in sole tertia a sole longius a luce non longius a podyterio superpositum est. Sphæristerium quod plura genera exercitationis: plurisq; circulos capit nec procul a balineo scalæ quæ ĩ cryptoporticum ferunt: prius ad dietas tris. harũ alia areolæ illi in qua platani quatuor: alia prato: alia uineis iminet diuersis. diuersasque cæli partes ut prospectus habet. In summa cryptoporticũ cubiculũ ex ipso cryptoporticu excisum quod hippodromũ uineas. montes intuetur. Iungitur cubiculũ obuiũ soli maxime hyberno. hinc oritur Zeta quæ uillæ hippodromũ adnectit. hæc facies. hic usus a fronte a latere. æstiua cryptoporticus in edito posita quæ non aspicere uineas sed tangere uidetur. In media Triclinium saluberrimum afflatum ex appeninis uallibus accipit. Post latissis fenestris uineas ualuis æque uineas sed p cryptoporticum quasi admittit a latere Triclinii quod fenestris caret: scalæ cõuiuio utilia secretiore ambitu suggerũt. In fine cubiculũ cui nõ minus iucundum prospectũ cryptoporticus ipsa q̃ uineæ præbent. Subest cryptoporticus subterraneæ similis æstate incluso frigore riget cõtẽtaq; aere suo nec desiderat auras nec admittit post utrãq; cryptoporticũ unde tricliniũ desinit ĩcipit porticus

ante medium diem hyberna iclinato die æstiua. hac adeuntur dietæ duæ quarũ in altera cubicula q̃tuor altera tria ut circuit sol aut sole utũtur aut umbra. Hanc dispositionem amœnitatemq; tecto℞ longeq; præcedit hippodromus. medius patescit. statimq; intrãtium oculis totus offertur. platanis circuitur. Ille edera uestiuntur utq; sũme suis ita imæ alienis frondibus uirent. Edera truncum & ramos perrat uicinasq; platanos transitu suo copulat. has buxus interiacet. Exteriores buxos circunuenit Laurus. Vmbræque platanorum suam confert. Rectus hic hippodromi limes: ĩ extrema parte hemicyclo frã-gitur: mutatque faciẽ. Cupressis ãbitur & tegitur densiore umbra opacior nigriorque interioribus circulis sũt enim plures purissimum diem recipit Inde rosas effert: umbrarumque frigus nõ ingrato sole distĩguit. Finito uario illo multiplicique cur-uamine recto limite redditur ne huic uni. Nã uiæ plures ĩtercedẽtibus buxis diuidũtur: alibi pratulũ alibi ipsa buxus interuenit ĩ formas mille descripta litteris interdum quæ modo nomen domini dicunt modo artificis: alternis metulæ surgunt: alternis inserta sunt poma & in opere urbanissimo subita uelut in lati ruris imitatio mediũ in spaciũ breuio-ribus utrinq; platanis adornatur. Post has achãtus hinc ĩde lubricus & flexuosus. deĩde plures figuræ pluraque nomina. in capite stibadiũ candido mar-more uitæ protegitur: Vitem quatuor columelæ caristiæ subeunt: e stibadio aqua uelut expressa cu-bantium pondere siponculis effluit. cauato lapide

ſuſcipitur . gracili marmore continetur atque ita
occulte uerberatũ ut impleat nec redundet . Guſta-
torium grauiorque cœnatio margini ĩpoĩtur leuior
nauicularum & auiũ figuris ĩnatans circuit . cõtra
fons egerit aquam & recipit nam expulſa in altum
ĩ ſe cadit iunctiſq; hiatibus & abſorbetur & tollitur
e regione ſtibadii aduerſum cubiculum tantum
ſtibadio reddit ornatus : quantum accipit ab illo . a
marmore ſplendet ualuis inuiridia prominet texit
alia uiridia ſuperioribus atq; inferioribus feneſtris
ſuſpicit deſpicitque . Mox zetecula refugit quaſi ĩ
cubiculum idem atq; aliud lectulus : hinc & undiq;
feneſtræ & tamẽ lumen obſcurum umbra premẽte
Nam lætiſſima uitis per omne tectum in culmen
nititur & aſcẽdit . Non ſecus ibi q̃ ĩ nemore iaceas :
imbrem tantum tanq̃ in nemore non ſentias . hic
quoq; fons naſcitur : ſimulq; ſubducitur : ſũt locis
pluribus diſpoſita ſedilia e marmore : quæ ambula-
tione feſſos ut cubiculum ipſum iuuant . fonticuli
ſedibus adiacent per totum hippodromum ĩductis
fiſtulis : ſtrepũt riui & qua manus duxit ſequũtur .
his nunc illa uiridia nunc hæc interdum ſimul oĩa
lætantur : uitaſſem iamdudum ne uiderer argutior
niſi propoſuiſſem omnes angulos tecum epiſtola
circuire . Neq; enĩ uerebar ne laborioſum eſſet tibi
legenti quod abſenti non fuiſſet : præſertim cum
interquieſcere ſi liberet depoſitaque epiſtola quaſi
reſidere ſæpius poſſes : præterea incluſi amori meo
amo enim quæ maxima ex parte ipſe inchoaui aut
inchoata percolui . In ſumma cur non aperiam tibi

uel iudicium uel errorem ? Primum ego officium scriptoris existimo ut titulum suũ legat : & idētidē īterroget se quid cœperit scribere : sciatq; si materiæ īmoratur non esse longum : longissimum si aliqd accersit atq; attrahit . Vides quot uersibus Homerus quot Virgilius arma hic æneæ Achillis ille describat : breuis tamē uterque est quia facit quod īstituit . Vides ut aratus minutissima etiam sydera consectetur & colligat ? modum tamen seruat . Nō enim excursus hic eius sed opus ipsũ est . Similiter ut parua magnis : cum totam uillam oculis tuis subiicere conamur si nihil inductũ & quasi deuiũ loquimur : non epistola quæ describit sed uilla quæ describitur magna est . Verum illuc unde cœpi ne secundum legem meam iure reprehendar si lōgior fuero in hoc in quo excessi . habes causas cur ego Thuscos meos Tusculanis Tiburtinis Prænestīisq; meis præponam . Nam super illa quæ retuli altius ibi ocium & piguius eoq; securius . nulla necessitas togæ . nemo accersitur ex proximo . placida omnia & quiescētia ꝗ salubritate regionis ut purius cælũ ut aer liquidior accedit . ibi aio : ibi corpore maxime ualeo : Nā studiis animũ : uenatu corpus exerceo : mei quoq; nusquam salubrius degunt : usq; adhuc certe nemīnē ex his quos eduxeram mecum : uenia sit dictu ibi amisi : dii modo imposterum hoc mihi gaudium hanc gloriam loco seruent . Vale .

C. Plinius Caluisio suo Salutem

NEc hæredem instituī nec præcipere posse rem pu . constat . Saturninus autē qui nos reliquit

hæredes quadrantẽ rei pu. nostræ deinde quadrãtẽ præceptionem quadringẽtorum millium dedit hoc si uis aspicias irritum: si defuncti uoluntatẽ ratũ et firmum est. Mihi autẽ defuncti uoluntas uereor q̃m ĩ partẽ Iurisconſ. quod sim dicturus accipiãt Antiquior iure est utiq; in eo quod ad communem patriam uoluit peruenire an cui de meo his adiiciẽs contuli huic. cccc. millium paulo amplius tertiam partẽ ex aduẽtitio denegem. scio te quoq; a iudicio meo non abhorrere cum eandem rem pub. ut ciuis optimus diligas. Velim ergo cũ proxime decurioẽs contrahentur quid sit iuris dices. parce tamen & modeste: deinde subiũgas nos. cccc. millium sicut præcepit Saturninus illius hoc munus illius liberalitatis tamẽ obsequium uocetur: hæc ego scribere publice supersedi: primũ q̃ memineram pro necessitudine amicitiæ tuæ & debere te & posse fieri de meis actibus partibus fungi: deinde quia uerebar ne modum tibi quem in sermone custodire facile ẽ tenuisse in epistola non uiderer: Nam sermonem uultus gestus: uox ipsa moderatur: epistola oĩbus cõmẽdationibus destituta malignitatẽ ĩterpretãtiũ exponit. Vale.

C. Plinius Capitoni suo Salutem

SVades ut historiam scribã: & suades nõ solus multi me hoc sæpe monuerunt: & ego uolo non quia commode facturum esse confido: id enĩ temere credas nisi exptus: Sed quia mihi pulchrũ in primis uidetur non pati occidere qbus æternitas debeatur: aliorumq; famã cum sua extendere. Me

autem nihil æque ac diuturnitatis amoris cupido sollicitat res homine dignissimæ præsertī q nullius sibi conscius culpæ posteritatis memoriam non reformidet: Itaqꝫ diebus ac noctibus cogito si qua me quom possim tollere humo. Id enim uoto meo sufficit illud supra uotum: uictorqꝫ uirū uolitare per ora q̄q̄. o. Sed satis est quod prope sola historia polliceri uidetur: oratiōi enī & carmini ꝑua gratia nisi eloquentia est summa. historia quoquomodo scripta delectat: Sunt enim homines natura curiosi & qualibet nuda rerum cognitione capiuntur: ut qui sermunculis etiam fabellisque ducantur me uero ad hoc studium impellit domesticū exemplū. Auunculus meus ideqꝫ ꝑ adoptionē pater historias & quidem religiosissime scripsit. Inuenio autem apud sapientis honestissimum esse maiorū uestigia sequi: si modo recto itinere præcesserint. Cur enī cū tot egi magnas & graues causas has etiā si mihi tenuis ex his spes destino retractare ne tantus ille labor meus nisi hoc quod reliquum est studii addidero mecum pariter intercidat. Nam si rationem posteritatis habeas quicquid non est peractum pro non inchoatū dices potes simul & rescribere actioēs & componere historiam. Vtinā. Sed utrūmqꝫ tam magnum est ut abunde sit alterum efficere. Vnde uicesimo ætatis anno dicere in foro coepi: & nunc demum quid præstare debeat orator adhuc tamen per caliginē uideo: qd si huic oneri nouū accesserit. habet quidē oratio & historia multa cōmunia: sunt plura diuersa ī his ipsis quæ coīa uidentur. Narrat

illa. narrat hæc. sed aliter. hinc pleraq; humilia & sordida & ex medio petita. illi oia recondita: splẽdida: excelsa cõueniũt. hanc sæpius ossa: musculi: nerui: illam tori quidam & quasi tubæ decẽt. Hæc uel maxime ui: amaritudine: instantia: illa tractu & suauitate atq; etiam dulcedine placet. Postremo alia uerba: alius sonus: alia constructio. Nã plurimũ refert ut thucydides ait: Itẽ asinta nagonisma: quorꝝ alterꝝ oratio alterꝝ historia: & ex his causis nõ abducor ut duo dissimilia & hoc ipso diuersa ꝙ maxia confundã misceãq; ne tanta quasi colluuiõe turbatus ibi faciam quod hic debeo quæ interĩ ueĩet ne a forensibus uerbis recedam aduocãdi peto. Tu tamen iam nunc cogita quæ potissimum tempora aggrediamur. Vetera & scripta aliis pata ĩquisitio: sed onerosa collatio. intacta & noua graues offensæ leuis gratia. hanc præterea ꝙ in tantis uitiis hoĩum plura culpanda sunt q̃ laudanda. tum si laudaueris parcus si culpaueris nimius fuisse dicaris. hæc aũt me nõ tardant: est enim mihi pro fide satis animi. illud peto præstruas ad quod hortaris eligasq; materiã ne mihi tã scribere pato alia rursus cũctationis & moræ iusta ratio nascatur. Vale.

C. Plinius Saturnino suo Salutem

VArie me adfecerunt litterae tuæ: nam partĩm læta partim tristia continebant. Læta ꝙ te in urbe teneri nunciabant: nollem ĩquis sed ego uolo. præterea ꝙ recitaturũ statĩ ut uenissẽ pollicebãtur. Ago gratias ꝙ expector: Triste illud ꝙ Iulius ualẽs grauiter iacet: quãq̃ ne hoc quidem triste si Iulius

utilitatibus æstimetur q̄maturissime inexplicabili morbo liberari. Illud plane non triste solum uerũ etiam luctuosum q̄ Iulius auitus decessit: dum ex quæstura redit. decessit in nauem procul a fratre amãtissĩo. procul a matre a sororibus. nihil ista ad mortuũ ptinẽt: sed ptinuerũt cũ moreretur. ptinẽt ad hos qui supsunt. iam q̄ ĩ flore primo tãtæ ĩdolis iuuenis extinctus est sũma cõsecuturus si uirtutes eius maturuissẽt: q̄ ille studio℞ amore flagrabat q̃tũ legit quãtũ etiã scripsit: quæ nunc oĩa cũ ipso sine fructu posteritatis aruerũt: Sed quid ego indulgeo dolori cui si frenos remittas nulla materia nõ maxĩa est. finẽ epistolæ faciã: ut facere possĩ etiã lacrimis quas expressit epistola. Vale.

C. Plinius Antonino suo Salutem

TVm uersus tuos æmulor: tũ maxĩe q̃sit boni expior: Vt enĩ pictores pulchrã absolutamq̄ faciẽ raro nisi in peius effigũt: ita ego ab hoc archetypo laboro & decido. Quo magis hortor ut q̄plurima pferas: quæ imitari oẽs cõcupiscãt nemo aut paucissimi possint. Vale.

C. Plinius Tranquillo suo Salutem

Libera tandẽ hendecasyllaborũ meo℞ fidem q̄ scripta tua coĩbus aĩcis spopõderũt: appellãtur quotidie & flagitãtur: ac iã piculũ ẽ ne cogãtur ad exhibẽdũ formulam accipere. sume ipse ĩ edẽdo hæsita tortuosa tamen: meam quoque cũctationem tarditatẽq̄ uicisti. Proinde aut rumpe moras: aut caue ne eosdẽ istos libellos quos tibi hendecasyllabĩ nostri blanditiis elicere non possũt: cum uitiosius

ſchazontes extorquēt pfectū opus abſolutumq; eſt: nec iam ſplendeſcit lima: ſed atteritur. patere me uidere titulum tuum. patere audire deſcribi. legi. uenire uolumina trāquilli mei æquū ē nos ī amore tam mutuo eandem pcipere ex te uoluptatē: qua tu pfrueris ex nobis. Vale.

C. Plinius Fabato proſocero ſuo Salutem

ACcepi litteras tuas ex qbus cognoui ſpecioſiſſimā te porticum ſub tuo filiiq; tui nomine dedicaſſe: ſequēti die in portarꝝ ornatū pecuniam promiſiſſe: ut initium liberalitatis eſſet cōſumatio prioris. gaudeo primū tua gloria cuius ad me pars aliqua ꝓ neceſſitudine redūdat. Deīde ꝙ memoriā Soceri mei pulcherrimis operibus uideo proferri. Poſtremo ꝙ patria noſtra floreſcit quā mihi a quocunq; excoli iucūdū: a te uero lætiſſimū ē. Quod ſupeſt deos precor ut animū iſtū tibi: aīo iſti tēpus ꝗlōgiſſimū tribuāt. Nam liquet mihi futurꝝ: ut pacto quod maxīe promiſiſti inchoes aliud: Neſcit enī ſemel īcitata liberalitas ſtare: cuius pulchritudinē uſus ipſe commendat. Vale.

C. Plinius Scauro ſuo Salutem

REcitaturus oratiūculā quā publicare cogito: aduocaui aliquos ut uererer paucos ut uerum audirem. Nam hic duplex ratio recitādi. Vna ut ſolicitudine īcēdar: altera ut admonear ſi quia forte me & ut me cū fallit tuli quod petebam inueni qui mihi copiā cōſilii ſui facerēt. Ipſe præterea quædā emēdāda annotaui: emēdaui librū quem miſi tibi: materiā ex titulo cognoſces: cætera liber explicabit:

quẽ iã nũc oportet ita cõsuescere ut sine præfatione intelligatur. Tu uelim quid de uniuerso quid de partibus sentias scribas mihi. Ero enĩ uel cautior in continẽdo uel cõstantior in edendo si huc uel illuc auctoritas tua accesserit. Vale.

C. Plinius Valeriano suo Salutem

TV rogas & ego ꝓmisi si rogasses scripturũ me tibi quem habuisset euẽtũ postulatio nepotis circa tusciliũ noĩatũ. inductus est noĩatus: egit ipse ꝓ se nullo accusãte etenĩ legati Vicẽtinoꝝ nõmodo non præsserũt eũ uerũ etiam subleuauerũt summa defẽsionis. nõ fidẽ sibi in aduocatione sed cõstantiã defuisse: descendisse ut actuꝝ atqꝫ etiã ĩ curia uisũ. deinde sermonibus amicoꝝ recessisse monitũ enĩ ne desiderio Senatoris nimiã quasi de nundinis sed q̃si de gratia: fama: dignitate certãtis tã ptinaciter præsertĩ in Senatu repugnaret. alioquin maiorem ĩuidiã ꝓxime passurus erat. sane prius tamẽ paucis adclamatũ exeũtis subiũxit preces multũqꝫ lacrĩaꝝ quinctiã tota actione homo ĩ dicẽdo exercitatus opã dedit ut deprecari magis (id enim & fauorabilius & tutius) q̃ defẽdi uideretur. Absolutus est sententia designati consulis afrani dextra cuius hæc summa melius qdẽ noĩatũ fuisse facturũ si causã Vicẽtinoꝝ eodẽ aĩo quo suscepat ptulisset quia tamẽ ĩ hoc genus culpæ non fraude incidisset: nihilqꝫ dignũ animaduersione admisisse conuinceretur liberã dum ita Vicentinis quod accepat redderet. assenserũt omẽs præter lachrymis ĩterdicendũ. ei aduocationi ĩ quinquennium censuit: & quãuis neminẽ auctoritate traxisset cõstãter in sẽtẽtia mãsit quietiã dextrum

q primus diuersum censuerat plata lege de senatu habēdo iurare coegit eripuisse quod cēsuisset cui q̄q̄ legitime postulatiōi a q̄busdā reclamatū ē ex pbrare enī sētētiā diceretur Nigrinus tribunus plebis recitauit libellū disertū & grauē quo questus est uenire aduocatiōes . Veīre etiā præuaricatiōes in lites coiri & gloriæ loco poni ex spoliis ciuiū magnos & statutos reditus recitauit capita legū admonuit sēatus cōsultoꝝ in fine dixit petendū ab optio prīcipe ut q̄a leges quia senatuscōsulta cōtēnerētur ipse tantis mederetur . pauci dies & liber prīcipis seuerus & tamē moderatus . leges ipsū ē ī publicis actis q̄ me iuuat q̄ ī causis agēdis nōmodo pactionē dono : munere : uerū etiā Xeniis sēper abstinui . oportet quidē quæ sunt īhoēsta nō q̄si illicita sed q̄si iubēda uitare iucūdū tamē sī phiberi publice uideas quod nūquā tibi ipse pmiseris erit fortasse īmo nō dubie huius ppositi mei & minor laus & obscurior fama : cū oēs ex necessitate faciēt quod ego spōte faciebā . īterim fruor uoluptate : cū alii diuinū me : alii meis rapinis meæ auaritiæ occursū p ludū acceptū dictitant .

C . Plinius Pontio suo salutem .

Recesserā ī municipiū : cū mihi nūciatū ē Cornutū tertullū accepisse æmiliæ uiæ curā . Exprimere nō possū q̄nto sī gaudeo affectus : & ipsius & meo noīe : ipsius q̄ scilicet sicut ē ab omni ābitiōe lōge remotus . debet tamē ei iucūdus honor esse ultro datus . Meo q̄ aliq̄to magis me delectat mādatū mihi officiū postq̄ par cornuto datū uideo : neq; enī augeri dignitatē q̄ æquari bonis gratius : Cornuto aūt q̄d melius : q̄d sāctius : q̄d ī omni genere laudis

ad exēplar antiquitatis expressius : quod mihi cognitū est nō fama q̄ alioqn optīa & meritissīa fruitur & lōgis magnisq̧ expimentis una diligamus : una dileximus . oēs fere quos ætas nostra in utroq̧ sexu æmulandos tulit quæ societas aīcitiaꝝ arctissīa nos failiaritate cōiunxit Accessit uīculū necessitudinis publicæ . Idē enī mihi ut scis collega q̄si uoto petitus in præfectura ærarii fuit & ī cōsulatu . tū ego q uir & q̄ntus esset altissime inspexi : cū sequerer ut magistrū . ut pētē uererer : quod nō tā ætatis maturitate q̄ uitæ merebatur : his ex causis ut illi sic mihi gratulor nec priuatī magis q̄ publice tādē homines nō ad picula ut prius uerū ad honores uirtute peruenerūt . In infinitum epistolā extendā si gaudio meo indulgeā . præuertā ad ea quæ me agētē hic nūcius deprehēdit . Erā cū ꝓsocero meo . erā cū amita uxoris . Erā cū aīcis diu desideratis circūibam agellos . audiebā multū querelaꝝ rusticaꝝ . ratiōes legebam īuitus & causis : malis enī chartis sū litteris īiciatus cœpā etiā itineri me præpare nā īcludor angustiis cōmeatus : eoq̧ ipso ꝙ delegatū Cornuto audio officiū mei admoneor cupio te quom sub idem tēpus Cāpania tua remittat . ne qs cū ī urbē rediero contubernio nostro dies peat . Vale

C . Plinius Marcelino suo Salutem

TRistulimus hæc tibi scribo . Fundani nostri filia minor defūcta : q̄ puella nihil ūq̄ festiuius amabilius nec modo lōgiore uita sed pene īmortalitate dignius uidi . nōdū ānos . xiiii . expleuerat & iā illi talis prudētia : matronalis grauitas erat . & tamē suauitas puellaris cum uirginali uerecūdia : ut illa

patris ceruicibus ĩhærebat: ut nos aĩcos paternos & amanter & modeste cõplectebatur: ut nutrices: ut pædagogos: ut præceptores ꝑ suo quẽq; officio diligebat. q̃ studiose q̃ ĩtelligenter lectitabat. Vt parce custoditeq; ludebat. q̃ illa tẽpãtia q̃ etiam cõstantia nouissiam ualetudinẽ tulit. medicis obsequebatur sororẽ pt̃i adhortabatur ipsãq; se destitutã corporis uiribus uigore animi sustinebat. durauit hic illi usq; ad extremũ: nec aut spatio ualetudĩs aut metu mortis ĩfractus ẽ: quo pluris grauioresq; causas nobis relinqueret & desiderii & doloris. O triste plane acerbũq; funus morte ipsa mortis tẽpus ĩdignius. Iã destinata egregio iuueni: Iã electus nuptiaꝝ dies Iã nos aduocati. Quod gaudiũ quo mærore mutatũ ẽ. Nõ possũ exprimere uerbis quãtũ aĩo uulnus accepim: cũ audiui fũdaniũ ut multa luctuosa dolor ĩuenit præcipiẽtem quod ĩ uestes: margaritas: gẽmas fuerat erogaturus: hoc in tura & ĩ unguenta & odores ĩpẽderetur. Est qdẽ ille eruditus & sapiẽs ut q se ab ineunte ætate altioribus studiis altiusque dediderit: sed nũc oĩa quærit. sæpe quæ dixit aspnatur: expulsisque uirtutibus & talis pietas est cui signos laudabis etiã si cogitaueris qd amisit: amisit enĩ filiã quæ nõ minus formã oris eius q̃ os uultũq; referebat: totumq; patrẽ mira similitudine excripserat. Proinde si quas ad eũ de dolore litteras mittes memẽto habere solatiũ non q̃si castigatuꝝ & nimis forte sed molle et humanum. Quod ut facilius admittat multũ fauet medii tẽporis spatiũ. Vt enim crudũ adhuc uulnus medẽtiũ manus reformidat: Deĩde patitur atq; ultro reqrit: sic recẽs animi dolor

cõsolationes reiicit ac refugit: mox desiderat & ue-
hemẽter admotis acquiescit. Vale.

C. Plinius Spurinæ suo Salutem

SCio quãto pe bonis artibus faueas q̃ntũ gaudii
capias si nobiles iuuenes dignũ aliqd maiori-
bus suis faciãt quo festinãtius nũcio tibi fuisse me
hodie ĩ auditorio Calpurni Pisonis. Recitabat tacte
pingmon eruditã sane luculentãq; materiã. scriptæ
legis erat. fluẽtibus teneris & enodibus sublimibus
etiã ut poscit loco alte enĩ & uarie nunc attollebatur
nũc residebat excelsa depressis: exilia plenis seueris
iucũda mutabat: oĩa ĩgenio pari commẽdabat hæc
uoce suauissima uoce uerecũda: multũ sanguinis:
multũ sollicitudinis ĩ ore magna ornamẽta recitã-
titis. Eteni nescio quo pacto magis ĩ studiis homĩes
timor q̃ fiducia decet. ne plura q̃q̃ libet plura quo
sũt pulchriora de ui ueneratiore de nobili recitatiõe
fine fini finita multũ ac diu exosculatus adolescẽtẽ
q est acerrimus stimulus monẽdi laudibus incitaui
pgeret qua cœpisset: lumẽq; quod sibi maiores sui
prætulissẽt posteris præferret. gratulatus sũ optĩæ
matri gratulatus & fratri q ĩ auditorio illo nõ mi-
norẽ pietatis gloriã q̃ ille alter eloquẽtiæ retulit. tã
notabiliter ꝓ fratre recitãte primũ metus eius mox
gaudiũ eminuit. Dii faciãt ut talia tibi sæpius nũciẽ
fauco enĩ sæculo: ne sit sterile effectũ: mireq; cupio
ne nobiles nostri nihil ĩ domibus suis pulchrũ nisi
imagĩes habeãt quæ nũc mihi hos adolescẽtis tacite
laudare adhortari & quod ãboꝶ gloriæ satis magnũ
est id cognoscere uidẽtur. Vale.

C. Plinius Macro suo Salutem

Bene est mihi : qa tibi bene ē . habes uxorē tecū : habes filiū : frueris mari : fontibus : auribus : agro : Villa amœnissīa : neq; enī dubito esse amœnissimam in qua se cōposuerat homo felicior ante q̄ felicissimus fieret : Ego in Tuscis & uenor & studeo quæ interdū simul facio : nec tamē adhuc possum ꝓnūciare utrū sit difficilius cape aliqd an scribere.

C. Plinius Paulino suo salutem.

Video q̄ molliter tuos habeas : quo sīplicius tibi cōfitebor qua īdulgētia meos tractē. est mihi semp in aīo homericū illud

& hoc nostrū paterfailiæ. q̄ si essem natura asperior & durior frāgeret me tamē īfirmitas Liberti mei Zosimi : Cui tanto maior humanitas exhibēda est quāto nūc utilior humanitas iam agi se : & homo ꝓbus & officiosus litteratus & ars qdē eius & q̄si inscriptor comœdus in q̄ plurimū facit : Nam ꝓnūciat acriter : sapiēter : apte : decēter : Etiā utitur Cithara perite ultra q̄ comœdo necesse est. Idem tā cōmode & orationes & historias & carmina legit : ut hoc solū didicisse uideatur. hæc tibi sedulo exposui quo magis scires q̄ multa unus mihi & q̄ iucunda ministeria præstaret. accedit longa iā caritas homīs quā ipsa picula auxerūt : Est enī natura cōpatū ut nihil æque amorē īcitet & accendat q̄ carēdi metus quē ego ꝓ hoc nō semel facio : nā ante aliquot ānos dū ītēte instanterq; ꝓnunciat sanguinē reiecit : atq; ob hoc in ægiptū missus a me : post lōgā peregrinationē cōfirmatus redit nup deīde dū p cōtinuos dies īpatus uoci ueteris īfirmitatis tussicula admonetur rursus sāguinē reddit. Qua ex causa destinaui eum

mittere ĩ prædia tua quæ foroiuli possides. audiui .n. te sæpe referẽtẽ eẽ tibi aera salubrẽ: & lac eiusmoĩ curatioĩbus accõmodatissimũ rogo ergo scribas tuis ut illi uilla ut illi domus pateat. offerãt etiã sũptibus eius si quod opus erit: erit aũt opus modico: ẽ enĩ parcus & cõtinẽs ut non solũ delicias: uerũ etiã necessitates ualetudĩs frugalitate restrĩgat. ego ꝓficiscẽti tãtũ uiatici dabo q̃ntũ sufficit & eũti ĩ tua.

C. Plinius Vrso suo salutem

ETeꝝ bithyni breue tẽpus a Iulio Basso & Rufiũ Varenũ quẽ ꝓcõsulẽ detulerũt Varenum: quẽ aduersus Bassũ & postularãt & accepãt. iducti ĩ senatũ iq̃sitionẽ postulauerunt. tũ Varenus petit ut sibi quom defẽsiõis causæ uocare testes liceret: recusãtibus bithynis cognitio suscepta ẽ ei ꝓ Vareno nõ nisi euẽtu. nã bene an male liber iudicabit. In actioĩbus enĩ utrãq; ĩ ptẽ fortũa doĩnatur. multũ cõmẽdatioĩs et detrahit & adfert meõria: uox: gestus: tẽpus ipsũ: postremo uel amorẽ uel odiũ rei. liber offẽsis. liber grã & liber secũdis grã casibus et aduersis caret & respõdit mihi Fõteius magnus unus ex bithynis pluribus uerbis sãctissis rebus ẽ plerisq; græcoꝝ ut cito copia uolubilis tã lõgas tamq; rigidas ꝑ ihodos uno spiritu q̃si torrẽte cõtorquẽt. Itaq; Iulius cãdidus nõ ĩuenuste solet dicere aliud eẽ eloquẽtiã aliud loquẽtiã. nã eloquẽtia uix uni aut alteri: Iã non sumus Antonii credamus nemini. hæc uero quã Cãdidus loquẽtiã appellat multis atq; etiã ĩpudẽtissĩo cuiq; maxĩe cõtigit. Postero die dixit ꝓ Vareno homulus calde: acriter: culte. contra Nigrinus præ se grauiter: ornate cẽsuit acilius ruffus cõs. designatus ĩq̃sitionẽ bithynis dãdã postulationẽ Vareni silẽtio præterit. hæc forma negandi fuit. Cornelius priscus

actoribus quæ petebāt & reo tribuit uicitq; numero: īpetrauiīus rē negligēter cōphēsā nec satis suis tātū iustā tamē q̄re iustā non sū epistola executurus. ut desideres actionē. Nā si uerū ē homericū illud

a te ꝓuidēdū ē mihi ne grām nouitatis & florē illū quæ oratiūculā illā uel maxime commēdāt epistolæ loquacitate prætercam. Vale.

C. Plinius Ruffo suo Salutem

DEscēderā i basilicā Iuliā auditurus qbus ꝓxīa cōperēdīatiōe respōdere debebā sedebāt iudices decēuiri uenerāt: obuersabātur: aduocatis silētiū lōgū tādē a prætore nūcius. dimittūtur C. u. eximitur dies me gaudēte: q nūq̄ ita patus sū: ut nō moraliter cā dilatiōis nepos ꝑtor q legibus quærit ꝑposuerat breue edictū: admōebat accusatores: admōebat reos: executurꝫ se quæ seātusc ōsulto cōtinerētur. suberat edicto sēatuscōs. hoc oēs qsqs negotiū haberet iurare prius q̄ agere iubebātur. nihil se ob aduocationē cuiq̄ dedisse: ꝓmisisse: cauisse. his. n. uerbis ac mille ꝑterea & ueīre aduocatiōis & emi uetabātur. pecuniam dūtaxat decēmiliū dare. hoc facto nepotis cōmotus ꝑtor q cētūuiralibus ꝑsidet deliberaturus an sequeret̄ exēplū iopiatū nobis ociū dedit. iteri tota ciuitate nepotis edictū carpit̄: laudat̄: multi iueīmus q curua corrigeret. qd āte hūc ꝑtores nō fuerūt. qs aūt hic ē q emēdet publicos mores. alii contra. rectissīe fecit īiturus mgrātū. iura cognouit: sēatuscōs. legit: r̄primit nouissīas pactiōes. rē pulcherrimā turpissīe ueīre nō patit̄. tales ubiq; sermones q tñ alterutrā i ꝑtē ex euentu ꝑualebūt: ē oīo iimicū sed usu receptū q̄ hōesta cōsilia uel turpia ꝓut male aut ꝓspere cedūt: uel ꝓcedūt uel reprehēdūt̄. Inde plerūq; eadē facta modo libertatis modo furoris nomen acccipiunt.

Liber Sextus Epistolarum Plinii Incipit

C. Plinius Tironi suo salutem

Quamdiu ego transpadũ: tu in Piceno: minus te requirebam. Postquam ego ĩ urbe: tu adhuc ĩ piceno multo magis Exquo ipsa loca ĩ qbus esse una solemus acrius metus cõmouent: seu ꝙ desideriũ absentiũ nihil perinde ac uicinitas acuit. Quoq; propius accesseris ad spẽ fruendi hoc ĩpacientius cupias. quicquid in causa eripe me huic tormento. Veni aut ego illuc unde consul te properaui reuertar uel ob hoc solum ut experiar an mihi cum sine me romæ cœperis esse similes his epistulas mittas.

C. Plinius Arriano suo Salutem

Soleo nõnunquam in iudiciis quærere meũ Regulũ: nolo enĩ dicere desiderare cur ergo quæro? habebat studiis honorẽ timebat. pallebat. scribebat quamuis non posset ediscere illud ipsũ ꝙ oculum modo dextrũ mõ sinistrũ circũlinebat dextrum si a petitore: alterum si a possessore esset acturus quod candidum splenium in hoc aut illud supercilium transferebas quod semper haruspices consulebat de actionis euentu animi superstitiõe: sed tamen et magno studiorum honore ueniebat tam illa perq̃iucunda una dicentibus ꝙ libera tẽpora petebat audituros corrogabat. Quid deniq; iucundius quam sub alterius inuidia quãdiu uelis & in alieno auditorio quasi deprehensum cõmode dicere? sed utrũq; se habet ista benefecit Regulus ꝙ est mortuus. melius si ante. nunc enim sane

poterat sine malo publico uiuere sub eo principe sub quo nocere non poterat. Ideo fas est nõnũquã eum quærere. Nam postquam abiit illa increbruit passim & inualuit consuetudo. binas uel singulas clepsydras interdum et dimidias & dandi & petẽtendi. Nam qui dicunt egisse malunt quã agere et qui audiunt finire quã iudicare tãta negligẽtia desidia: tãta deniq; ĩreuerẽtia studiorũ piculorũq; est an nos sapientiores maioribus nostris: Nos legibus ipsis iustiores quæ tot horas tot dies tot pendinatiões largiũtur. hebetes illi & supra modũ tardi. nos apertius dicimus. celerius itelligimus religiosius iudicamus qui paucioribus clepsydra præcipitamus causas quæ diebus explicari solebãt O. Regulus qui ambitione ab omnibus obtinebas quod fidem paucissimi præstant equidem quotiẽs iudico quod uel sæpius facio q̃ dico quã tu q pluri mũ postulat atq; docet temerariũ enim existimo diuinare quam spatiosa sit causa: ĩaudita tẽpusq; negocio finire: cuius modum ignores præsertim cũ primã religionis suæ iudex pacientiam debeat quæ pars magna iustitiæ est. At quædã superuacua dicuntur etiam: sed & satius est & hæc dici q̃ non dici necessaria. Præterea an sint superuacua nisi cũ audieris scire nõ possis. Sed de his melius corã ut de pluribus uitiis ciuitatis. Nã tu quom amore conmunium soles emendare cupere quæ iã corrigere difficile est. Nũc respiciamus nostras et quid oĩa in tua recte in mea noui nihil. mihi autem gratiora sunt bona q; perseuerãt & leuiora

incommoda sed assueui. Vale

C. Plinius Vero suo Salutem dicit

GRatias ago quot agellum quem nutrici meæ donaueram colendum suscepisti. et erat cũ donarẽ centũmilium nũmum. postea decrescẽte redditu etiã preciũ minuit quod nunc te curante reparabit. Tu modo memineris commendari tibi a me non arbores et terram: quanquã hæc quoq; sed munusculũ meũ quod esse quã fructuosissimũ non illius magis interest quæ accepit. quam mea qui dedi Vale

C. Plinius Calpurniæ suæ Salutem dicit

NVnquam sũ magis de occupationibus meis questus. quæ me nõ sũt passæ aut proficiscẽtẽ te ualitudinis causa in campaniam prosequi: aut profectum euestigio subsequi. Nũc enĩ præcipue simul esse cupiebam: ut oculis meis crederẽ quid iuribus quid corpusculo acquireres. et qui deniq; secessus uoluptates regionisq; abundantiã in offẽsa transmiteres. Equidem etiam fortem te nõ sine cura desiderarem. Est enim suspensum et anxiũ pe eo quem ardentissime diligas interdum nihil scire: Nunc uero cum absentiæ tum infirmitatis tuæ ratio ĩcerta et uaria sollicitudĩe exterret uereor omnia quæq; natura metuentium est ea maxĩe mihi quæ abominor fingo. quo ĩpensius rogo ut tiori meo singulis quotidie uel etiã binis epistolis cõsulas. ero enim securior dum legam: statimque timebo cum legero. Vale

C. Plinius Vrso suo Salutem dicit

SCripseram tenuisse Varenũ ut sibi euocare testis liceret quod pluribus æquum quibusdã iniquum et quidam pertinaciter uisum maxime Licinio nepoti qui sequenti Senatu cum de rebus aliis referret : de proxio Senatuscõsulto disseruit: finitamq; causã retractauit . addidit etiã petendũ a consulibus ut referrent sub exemplo legis ãbitus de lege repetundarum an placeret in futurum ad eam legem adiici ut sicut accusatoribus inquirẽdi testibusq; denuntiandi potestas ex ea lege esset: ut reis quom fieret fuerunt quibus hæc eius oratio ut sera et intẽpestiua & præpostera displiceret : quæ omisso contradicendi tempore castigaret peractũ cui potuisset occurrere . Viuẽtiũ quidẽ celsus prætor tanquã emendatorẽ senatus & multis et uehementer increpuit . respõdit nepos rursusq; celsus neuter contumeliis temperauit . nolo referre quæ dici ab ipsis moleste tuli quo magis quosdam e numero nostro improbaui qui modo ad celsũ modo ad nepotẽ prout hic uel ille diceret cupiditate audiendi cursitantẽ et nũc q̃si stimularẽt et accẽderẽt nũc quasi reconciliarẽt componerentq; frequẽtius singulis ambobus nidum propitium Cæsarem ut in ludicro aliquo precabantur mihi quidem illud etiam peracerbum fuit qdem sũt alter alteri quod pararent indicati . Nam et celsus nepoti ex libello respondit : et celso nepos ex pugillaribus tanta loquacitas amicorũ ut homines iurgaturi id ipsũ inuicem scirent tãquam conuenissent Vale

C. Plinius Fundano suo Salutem dicit

SI quando nūc præcipue cuperē esse te Romæ: et iis rogo: opus est mihi uoti. laboris. sollicitudinis socio. petit honores Iulius Naso. petit cum multis cum bonis quos ut gloriosum sic est difficile superare. pēdeo ergo et exerceor spe. afficior metu et me consularem esse nō sentio. rursus mihi uideor. ōniumq; decurri cādidatus. meretur hanc curam longam ei caritatem. est mihi cū illo nō sane paterna aīcitia. neq; enī esse potuit p meā ætatem. solebat tamē uix dū adolescentulo mihi pater eius cum magna laude monstrare: erat non studiorū tantum uerū etiā studiosorū amantissimus ac prope quotidie ad audiendos quos tunc ego frequentabar. Vir alioquin clarus ac grauis et qui prodesse filio memoria sui debeat. sed multi nūc ī senatu quibus ignotus ille: multi qbus notus. sed nō nisi uiuētis reuerētur: quo magis huic omissa gloria patris ī qua magnum ornamentum gratia infirma ipsi elaborandū est. quod quidē semper quasi prouideret hoc tēpus sedulo fecit. parauit amicos: quos parauerat coluit me certe ut primū sibi iudicare permisit ad amorē rē imitationēq; delegit: dicenti mihi sollicite adsistit assidet recitanti: primus etiam et cū maxime nascentibus opusculis meis interest. nunc solus ante cū patre cuius nuper amisi ego suscipere partes: ego uicē debeo implere: doleo enī et illū immatura morte indignissime raptū et hūc optimi fratris adiumēto destitutum: solisq; amicis relictum. Quibus

ex causis exigo ut uenias et suffragio meo tuum iungas. permultum interest mea te ostentare et tu circuire. ea est auctoritas tua ut putē ne efficatius tecum etiam meos amicos rogaturum. Abrūpe si qua te retinent: hoc tempus meum: hoc fides: hoc etiam dignitas postulat. Suscepi candidatū et suscepisse me notum est. ego ābio ego periclitor in summa si d tur Nasoni quod petit illius honor si negatur mea repulsa est. Vale.

C. Plinius Calpurniæ suæ Salutem dicit

SCribis te absētia mea nō mediocriter affici: unumq; habere solatium q̄ pro me libellos meos teneas. sæpe enim in uestigio meo colloces: gratum q̄ his fomentis acquiescis: inuicem ego epistulas tuas lectito atq; identidem in manus q̄si nouas sumo. sed eo magis ad desideriū tui accendor. Nam cuius litteræ tātum habent suauitatis huius sermonibus quantum dulcedinis inest? tu tamen frequentissime scribe: licet hoc ita me delectet ut torqueat. Vale.

C. Plinius Prisco suo Salutem dicit

OTtilium crescentē et nosti & amas. quis eni illo spectatior paulo aut non nouit aut non amat. hunc ego nō ut multi sed arctissime diligo: oppida nostra unius diei itinere dirimūtur: ipsi amare inuicem cum est flagrātissimus amor adolescētuli cœpiūs: māsit hic postea hic neq; frixit iudicio sed inualuit. sciunt qui alterutrū nostrū familiarius intuentur. Nam et ille amicitiā meā latissima prædicatione circunfert & ego præ me

fero quātæ ſit mihi curæ modeſtia. quies. ſecuri-
tas eius. Quin etiam cum inſolentiam cuiuſdā
tribunatū plebis inituri uereretur idq; indicaſſet
mihi reſpondi .quor-
ſus hæc? ut ſcias non poſſe atilium me incolumi
iiuriā accipere: iterum dices quorſus hæc? De-
buit ei pecuniam Valerius Varus huius eſt hæres
maximus noſter quē et ipſe amo. ſed coniūctius
tu. Rogo ergo exigo etiā pro iure amicitiæ cures
ut Atilio meo ſalua ſit nō ſors modo ſed etiā uſura
pluriū annorū. homo eſt alieni abſtinentiſſimus
ſui diligens. nullū queſtibus ſuſtinetur. nullus
ex frugalitate redditus. Nā ſtudia qbus plurimū
praſtat: ad uoluntatem tantum et gloriā exercet:
et grauis ē ei uel mīma iactura. et qa repare quod
amiſerit grauius exime hūc illi exie hūc mihi ſcru
pulū ſie me ſuauitate eius ſie leporibus pfrui. neq;
enim paſſum triſtem uidere: cuius hilaritas me
triſtem eſſe non patitur. in ſumma noſti facetias
eius quas uelim attendas: ne in bilem aut amari-
tudinem uertat iiuria quam uim habeat offenſus
crede ei quem in amore habet non ferret magnum
et liberū ingenium cū contumelia damnū. Verū
ut ferat ille ego meum damnū meam contumeliā
iudicabo ſed nō tāquam pro mea hoc eſt grauius
iraſcar. quāquā quid de nunciationibus et quaſi
minis ago: quin potius ut cœperam rogo oro: des
operā ne ille ſe quod ualidiſſime uereor: a me ego
me neglectum a te putē. Stabit aut ſi hæc perinde
cura eſt tibi quam illud mihi. Vale.

C. Plinius. Tacito suo. Salutem dicit

Commendas mihi Iuliū Nasonē candidatū Nasonē mihi? quod si me ipsū: fero tamē et ignosco. eūdē enī commendassem tibi si te romæ morante ipse absuissē. habet hoc solicitudo quod omnia necessaria putat. tu tamē cēseo alios roges: ego ꝑcum tuarum minister: adiutor ero. Vale.

C. Plinius. Albino suo. Salutē dicit.

Cum uenissē in Locrus meæ uillā Alsiensem quæ aliquādo Rufi Verginii fuit: ipse mihi locus optimi illius et maximi uiri desiderium non sine dolore renouauit. hunc enim incolere secessū atq; etiam senectutis suæ nidulum uocare consueuerat. Quocunq; me contulissem illum animus: illum oculi requirebant. libuit etiā monimentum eius uidere? et uidisse pœnituit: Est enim adhuc imperfectum nec difficultas operis in causa modici ac potius exigui: sed inertia eius cui cura mādata est. Subit īdignatio cū miseratione post decimū mortis ānū reliquias neglectūq; cinerem sine nomine tacere: cuius memoria orbē terrarum gloria peruagetur. at ille mandauerat caueratq; ut diuinum illud etiam immortale factū uersibus inscriberetur

Hic situs est Rufus pulso qui uindice quondam
Imperium asseruit non sibi sed patriæ:

Tam rara in amicitiis fides: tam parata obliuio mortuorū ut ipsi nobis debeaūs cōditoria extruere omniaq; hæredum officia presumetur. Nam cui nō est uerendū quod uidemus accidisse Verginio

cuius iniuriam ut indigniorem sic etiam notiorē eiūs claritas facit. Vale.

C. Plinius. Maximo suo Salutem dicit

O Diem lætū. adhibitus ī consiliū a præfecto urbis: audii ex diuerso agentes summæ spei. sūmæ indolis iuuenes fuscū salinatorē et Numidium quadratū: egregiū par nec modo tēporibus nostris: sed litteris ipsis ornamento futurū mira utriusq; ꝓbitas. cōstantia salua. decorus habitus. os planum. uox uirilis. tenax memoria. magnū ingenium. iudicium æquale. quæ singula mihi uoluptati fuerint: atq; inter hæc illud ꝙ ipsū ut rectorem ut magistratum intuebantur etiam qui audiebāt: me æmulari meis īstare uestigiis uidebantur. O diem repetam enim lætū. notandūq; mihi cādidissīo calculo. Quid enim aut publice lætius quam clarissimos iuuenes nomen et famā ex studiis petere? aut mihi optatius quam me ad recta tenētibus quasi exemplar esse propositum? Quod gaudium ut perpetuo capiam deos oro ac eosdem testes peto: ut omnes qui me imitari tanti putabunt meliores esse quam me uelint. Vale.

C. Plinius. Fabato prosocero suo Salutem.

TV uero nō debes suspensa manu cōmendare mihi quos tuēdos putas. Nā et decet multis prodesse ad me suscipere quicquid ad curam tuā pertinet. Itaq; Betticio prisco quantum plurimū potuero præstabo: præsertim in arena mea: hoc est apud centumuiros epistolarum quas mihi ut ais aperto pectore scripsisti obliuisci iubes: at ego

nullarũ libentius meĩni. Ex illis enĩ uel præcipue ſentio quantopere me diligas cũ ſic exegeris mecũ ut ſolebas cum tuo filio. nec diſſimulo hoc mihi iucundiores eas fuiſſe quod habebam bonam cauſã cum ſũmo ſtudio curaſſẽ quod tu curari uolebas. Proinde etiã rogo ut mihi ſemper eadẽ ſĩplicitate quotiẽs ceſſare uidebor: nunquam enim ceſſabo: conuitium facias. Quod et ego intelligã a ſũmo amore proficiſci et tu non meruiſſe me gaudeas.

INquam ne uidiſti quenquam tã laborioſũ exercitum quam Varenum meum cui quod ſumma contentioue impetrauerat defendendum et quaſi rurſus petendum fuit: Bithyni ſenatuſconſultum apud cõſules carpere ac labefactare ſũt auſi atq; etiam abſenti principi criminari ab illo ad ſenatũ remiſſi non deſtiterunt. tegit Claudius capite irreuerenter magna quam conſtanter ut q per ſenatuſconſultum apud ſenatum accuſaret. reſpondit Fronto Catius grauiter et firme ſenatus ipſi mirificus. Nam illi quæq; qui prius negarent Vareno quæ petebat eadem danda poſtquam erãt data cenſuerunt: ſingulos enĩ integra re diſſẽtire fas eſſe: peracta quod pluribus placuiſſet cũctis tuendum. Acilius tamen rurſus et cũ eo ſeptem an octo ſeptem immo ĩ priori ſententia pſeuerare: in hac paucitate non nulli. quorum temporaria grauitas uel potius grauitatis imitatio ridebatur. Tu tamẽ æſtima quãtũ nos ĩ ipſa pugna certamĩs maneat: cuius quaſi prælusio atq; præcurſio has

contentiones excitauit. Vale.

SOllicitas me in formianũ ueniã ex cõditiõe: ne quid contra cõmodum tuum facias: qua peractione inuicem mihi caueo: neq; enim mare et littus sed ocium et libertatem sequor: alioqui satius est in urbe remanere; oportet enim omnia aut ad alienum arbitrium aut ad suũ facere. mei certe stomachi hæc natura est: ut nihil nisi totũ et merum uelit. Vale.

MIrifice rei interfuisti ne? ego quidem. sed me recens Passenius Paulus splẽdidus eques romanus et inprimis eruditus scribit eligo scẽtili cum hoc illi: est enim municeps proptiatq; etiam inter maiores suos Propertium numerat. is cum recitaret ita cœpit dicere Prisce iubes: ad hoc lauolenus Priscus aderat enĩ ut paulo amicissimus ego uero nõ iubeo. cogita qui risus hominũ quotiens omnino priscus dubiæ sanitatis interest tamẽ officiis adhibitis cõsiliis atq; etiã ius ciuile publice respondet quo magis quod tunc fecit et ridiculũ notabile fuit: iteri paulo aliena deliratio aliquãtũ frigoris attulit tã sollicite recitaturis prouidendũ est non solũ ut sint ipsi sani uerum etiã ut sanos adhibeant. Vale.

PEtis ut tibi auunculi mei exitũ scribã: quo uerius tradere posteris possis. gratias ago. Nam uideo morti eius si celebretur a te ĩmortalẽ

gloriã esse propositã. Quãuis enĩ pulcherrimarũ clade terrarũ ut populi ut urbes memorabili casu quasi sẽper uicturus occiderit quãuis ipse plurima tamen perpetuitati eius scriptorũ tuorũ æternitas addet. Equidem beatos puto quibus deorũ munere datum est aut facere scribenda aut scribere legẽda: beatissimos uero quibus utrumq; horũ in numero auunculus meus et suis libris et tuis erit. Quo libentius suscipio deposco etiã quod iiungis: Erat miseni classemq; imperio præsens regebat nonum Kal. hora fere septĩa mater mea ĩdicat ei apparere nubem inusitata et magnitudine et specie. Vsus ille sole mox frigida gustauerat iacẽs. studebatq; poposcit soleas. ascendit locum: exquo maxime miraculum illud conspici poterat nubes et incertũ procul intuentibus ex quo monte. Vesuuiũ fuisse postea cognitũ est oriebatur: cuius similitudinẽ et formã nõ alia magis arbor quã pinus expresserit Nã longissimo uelut trunco flata in altũ qbusdã ramis diffundebat. credo et recẽti spiritu euecta deinde senescente eo destituta ut etiã pondere suo uicta in altitudinem uanescebat: candida ĩterdũ interdũ sordida et maculosa prout terrã cinerẽue sustulerat: magnũ propiusq; noscendum ut eruditissimo uiro uisum. iubet liburnicam aptari: mihi si uenire una uellem facit copiam. respondi studere me malle et forte ipse quod scriberẽ dederat. egrediebatur domo accepit codicillos retine irasci imminenti periculo exterire: Nã uilla eius subiacebat: nec ulla nisi nauibus fuga ut se tanto

discrimini eriperet orabat uertit ille consilium et
quod studioso animo inchoauerat obit maximo :
deducit quadriremes ascēdit ipse nō recti ne modū
sed multis . erat enī frequens amœnitas. orat latu-
rus auxilium . properat illuc alii unde fugiunt :
rectumq; cursum rectaq; gubernacula in periculū
tenet adeo solutus metu ut ōnes illius mali motus
ōnis figuras ut deprehēderat oculis dictaret enota-
retq;'. Iam nauibus cinis inciderat quo propius
accederet calidior et densior . iam pumices etiam
nigriq; ambusti et fracti igne lapides . Iam uadū
subitū ruinaq; mōtis . littora obstantia . cunctāti
paulum an retro flecteret mox gubernatori ut ita
faceret monēti fortes īquit fortūa iuuat . Pompo-
nianū pete stabit errat diremit sinu medio . Nā
sensim circumactis turbatisq; littoribus maxima
re infunditur ibi quanquam nondum periculo
appropinquante conspicuo tamen et cū cresceret
proximo sarcinas contulerat in nauis certus fuge
si cōtrarius uentus resedisset . quo tūc auunculus
meus secūdissimo inuectus cōplectitur trepidātē
cōsolat̃ . hortatur . utq; timorē eius sua securitate
leiret deferri ī balneū iubet . lotus accubat . cœnat
atq; hilaris aut quod æque magnum similis hilari
interim e Vesuuio monte pluribus locis latissime
flammæ atq; īcendia relucebant : quorum fulgor
et claritas tenebris noctis excitabat̃ . ille agrestiū
trepidatione ignis relictas desertasq; uillas per so-
litudinem ardere : ī remediū formidinis dictabat
tum se quieti dedit et quieuit uerissimo equidem

ſſono . Nã meatus aĩæ qui illi propter ãplitudinẽ corporis grauior et ſonantior erat ab iis q limini obuerſabãtur audiebat̃ . ſed area ex qua reta adibat̃ ita iam cinerem mixtiſq; punicibus oppleta ſur-rexerat ut ſi lõgior ĩ cubiculo mora exitus negaret̃ excitatus procedit ſeq; Pomponiano cæteriſq; qui peruigilarant reddit in commune conſultãt intra tecta ſubſiſtãt an in aperto uagentur . Nã crebris uaſtiſq; tremoribus tecta nutabãt et quaſi emota ſedibus ſuis nunc huc nunc illuc abire aut referri uidebãtur ſubdior uſus quanquã leuiũ exeſorũq; punicum caſus metuebat . quod tamen malorum collatio elegit et apud illum quidem ratio rationẽ apud alios timorem timor uicit : ceruicalia capi-tibus ĩpoſita linteis cõſtringũt . Id munimẽtum aduerſus incidentia fuit : iam dies alibi illic nox omnibus noctibus nigrior denſiorq; quam faces multæ quã uaria lumina ſolebant : placuit egredi in littus et ex proximo aſpicere et quid iam mare admitteret quod adhuc uaſtum et aduerſũ pma-nebat ibi ſuper adiectũ linteum recubaſſe meratq; iterũ frigidam aquam popoſcit hauſitq; . deinde flammæ flãmarũ prænuntius odor ſulphuri . ſed alios in fugam uertunt . excitant illum innixus ſeruis duobus aſſurrexit et ſtatĩ concidit : ut ego coniecto craſſiore calligĩe ſpiritu obſtructo . clau-ſoq; ſtomacho qui illi natura ĩualidus et anguſtus et frequenter ĩnter æſtuans erat: ubi dies redditus is ab eo quem nouiſſime uiderat tertius : corpus inuentũ integrũ illæſum opertumq; ut fuerat

indutus habitus. corporis quiescenti quã defuncto similior. Interim Miseni ego et mater. sed nihil ad historiam. nec tu aliud quã de exitu eius scire uoluisti. finem ergo faciam. unũ adiiciã. omnia e quibus interfuerat quæq; statim cũ maxime uera memorãtur audierat uera psecutũ. tu potissimũ excerpes. aliud est enim epistolam aliud historiã aliud amico. aliud omnibus scribere. Vale.

C. Plinius Restituto suo Salutem dicit

INdignatiunculam quam in cuiusdã amici auditorio cepi: nõ possum mihi temperare quo minus apud te quia non contigit coram per epistolã effundã. Recitabatur liber absolutissiũs hũc duo aut tres ut sibi et paucis uiderẽtur diserti surdis mutisq; similes audiebãt. nõ labra didux-erũt: nõ mouerunt manũ deniq; nõ assurrexerunt saltem lassitudine sedendi. Quæ tanta grauitas? quæ tanta sapientia? quæ imo pigritia. arrogãtia sinisteritas. ac potius amentia. inhoc totũ diem impendere ut offendas ut inimicum relinquas. ad quem tanquam amicissimum ueneris disertior ipse est. tãto magis ne inuideris. Nã qui inuidet mĩorẽ deiq; siue plus siue minus siue idẽ præstat lauda uel inferiorem uel superiorem uel parem. Superiorem quia nisi laudandus ille est non potes ipse laudari. inferiorem aut parem quia pertinet ad tuam gloriam quammaximum uideri quem præcedis uel exequas. equidem omnes qui aliquid in studiis faciunt uenerari etiam mirariq; soleo: Est enĩ res difficilis ardua fastidiosa: et quæ eos

aquibus contemnitur inuicem contemnat: nisi forte aliud iudicas tu quanquã quis uno te reuerẽtior huius operis qui benignior attestatur. Qua ratiõe ductus tibi potissimũ indignationem meã prodidi: quem habere sotium maxime poteram.

C. Plinius Sabino suo salutem dicit

ROgas ut agam firmanorum publicã causã. Quod ego quãquã pluribus occupationibus distentus adnitar: cupio enim et ornatissimam coloniã aduocationis officio et te gratissimo tibi munere obstringere. Nam cum familiaritatem nostrã ut soles prædicare ad præsidiũ ornamẽtũq; tibi sũpseris: nihil est quod negare debeã præserti pro patria petẽti. Quid enĩ pcibus aut honestius piis: aut efficatius amãtis? Proĩde firmanis tuis ac iam potius nostris obliga fidem meam. quos labore et studio meo dignos cum splendor ipsorũ tum hoc maxime pollicetur ꝙ credibile est optimos sese inter quos tu talis extiteris. Vale.

C. Plinius Nepoti suo salutem dicit.

SCis tu accessisse preciũ agris præcipue suburbanis: causa subitæ caritatis res multis agitata sermonibus proximis comitiis honestissia uoce senatus expressit: candidati ne conuiuentur ne mittant munera. ne pecunias deponãt: exqbus diu priora tã apte quã modice fiebant. hoc tertiũ quanquam occultaretur pro comperto habebatur homulus deinde noster uigilat. rursus hoc cõsẽsu senatus sentẽtiæ loco postulauit ut cõsules desiderium uniuersorũ notũ pricipi facerẽt: peterentq;

sicut aliis uitiis huic quoq; prouidentia sua occurreret. occurrit sumptus candidatorum frigidos illos et infames habitus leges restrinxit: eosdem parsimonii tertiam partem conferre iussit in ea quæ solo cõtinerentur deforme arbitratus et erat honorem petituros urbem italiamq; non pro pria sed pro hospitio aut sabulo quasi peregrinãtis habere. concursãt ergo candidati: certati quicquid uenale audiũt emptitãt. quoq; sint plura uenalia efficiũt: proinde si pœnitet te italicorũ prædiorũ hoc uendẽdi tempus tam hercule quã ĩ prouĩtiis comparandi dum idem candidati illic uendunt.

C. Plinius Tanto suo Salutem dicit.

His te adductum litteris quas exigenti tibi de morte auũculi mei scripsi cupe cognoscere quos ego miseni littus id enim ingressus abruperã non solum metus uerũ etiã casus pertulerim quãq animus meminisse horret. Incipiã profecto auũculo ipse reliquum tempus studiis ideo remanserã impendi. mox balneũ: cœna. somnus inquietus et breuis præcesserat. p multos dies tremor terræ minus formidolosus: quia campaniæ solitus: ille uero nocte ita inualuit ut non moueri omnia sed uerti crederentur. irrumpit cubiculũ meũ mater surgebã iuicẽ si quiesceret excitaturus. resedimus in area domus que mare a tectis modico spacio diuidebat. dubito constantiã rogare an imprudẽtiã debeam agebam enim duodeuicesimum annum. posco librum Titi Liuii et quasi per ocium lego atq; etiã ut cœperã excerpo. ecce amicus auũculi

q nuper ad eũ ex hiſpania uenerat ut me et matrẽ
ſedentis me uero etiã legentẽ uidet illius paciẽtiã:
ſecuritatem meam corripit . nihilo ſegnius ego
intentus ĩ librum iam hora diei prima et adhuc
dubius et quaſi lãguidus dies iam quaſſatis circũ-
iacentibus tectis quanquam ĩ aperto loco anguſto
tamen certus et magnus ruinæ motus . tum demũ
excedere oppido uiſum: ſequitur uulgus attonitũ
quom in pauore ſimile prudentiæ alienũ conſiliũ
ſuo præfert . ingentiq; agmine abeuntis . premit
et impellit . egreſſi tecta conſiſtimus : multa ibi
mirãda multas formidĩes patimur . Nã uehicula
quæ produci iuſſeramus quanquam in planiſſĩo
cãpo in contrarias partes agebant̃ ac ne lapidibus
quidẽ fulta in eodem ueſtigio quieſcebãt . præterea
mare in ſe reſorberi et tremore terræ quaſi repelli
uidebamus : certe præceſſerat littus multaq; aĩalia
maris ſiccis arenis detĩebat : ab altero latere nubes
atra et horrenda ignei ſpiritus portis uibratiſq; diſ
curſibus rupta . in longas flammarum figuras
dehiſcebat fulgoribus ille et ſimiles & maiores erãt
Tum uero ille idem ex hiſpania amicus acrius
et inſtantius ſi frater inquit tuus auunculus uiuit:
: uult eſſe uos ſaluos . ſi perit ſuperſtites uoluit .
ꝓinde quid ceſſatis euadere ? reſpondimus nõ cõ-
miſſuros nos ut de ſalute illius incerti noſtræ cõ-
ſuleremus . nõ moratus ultra proripit ſe effuſoq;
curſu periculo aufert̃ : nec multo poſt illa nubes
deſcendere ĩ terras operire maria cĩxerat capreas
et abſconderat : Miſeni quod procurrit abſtulerat

tũ mater orare: hortari: iubere quoquo mõ fugerẽ posse enim iuuenem se et annis et corpore grauẽ bene morituram: si mihi causa mortis nõ fuisset. ego cõtra saluũ me nisi una nõ futurũ: deinde manũ eius ãplexus addere gradum cogo. paret ægre incusatq; ꝙ memoretur iã cinis adhuc tamẽ rarus respicio: densa caligo tergis imminebat quæ nos torrentis modo ĩfusa terræ sequebatꝰ. deflectamus inquam dum uidemus ne in uia strati comitãtiũ turba in tenebris obteramur. uix consideramus et nox nõ qualis ĩ lunis et nubila sed qualis ĩ locis clausis lumine extincto audires ululatus feminarũ: infantiũ quiritatus: clamores uirorũ: alii pentis alii liberos alii cõiuges uocibus requirebãt. hi suũ casũ illi suorũ miserebãtur: erãt q metu mortis mortẽ precarentur: multi ad deos manus tollere: plures nusq̃ iã deos ullos: æternãq; illam et nouissimã noctẽ mundo ĩterpretabantur. Nec defuerũt qui fictis mentitisq; terroribus uera pericula augerẽt: aderãt qui Miseni illud ruisse illud ardere falso. sed credentibus nunciabãt: paululũ reluxit quidẽ non dies nobis sed aduentatis ignisunditiũ uidebatꝰ et ignis qdẽ lõgius substitit: tenebræ rursus tumultus grauis hunc idẽtidẽ assurgentes excuciebamur operti alioquin etiam oblisi pondere essemus. possem gloriari non gemitum mihi nõ uocem parum fortem ĩ tantis periculis excidisse: nisi me cũ omnibus: omnia mecũ perire misero magno tamẽ mortalitatis solatio credidissẽ. Tãdẽ illa caligo tenuata quasi ĩ fumũ nebulãue discessit

mox dies. sol etiã effulsit luridus tamen qualis esse cũ deficit sol et occursabant trepidantibus adhuc oculis mutata omnia altoq; cinere tanquam niue obducta. regressi Misenũ curatis utcũq; corporibus suspensã dubiãq; noctẽ spe ac metu exigimus metus præualebat: nã et tremor terre pseuerabat et pleriq; limphati terrificis uaticinationibus et sua et aliena mala ludificabantur. Nobis tamẽ ne tunc quidem quanquam expertis periculum et ea spectantibus adeundi consilium donec de auũculo nũtius. hæc nequaquam historia digna nos scripturos leges et tibi scilicet qui requisisti ĩputabis si digna ne epistola quidem uidebuntur:

C. Plinius Caninio suo Salutem dicit.

CVm ex eis qui mirer antiquos: non tamen ut quidam: temporum nostrorum ingenia despicio: neq; enim lassa et effeta natura nihil tam laudabile parit atq; adeo nuper audi Vergiliũ romanum paucis legentem comœdiam ad exẽplar ueteris comœdiæ scriptã: tã bene ut esse quãdoq; possit exemplar. Nescio mireris hominẽ quãquã nosse debes. est enim probitate morum. ingenii elegantia: operũ uarietate monstrabilis. scripsit mimi ambos tenuiter. argute uenuste atq; ĩ hoc genere eloquentissime. Nullum est enim genus quod absolutum non possit eloquentissimũ dici scripsit comœdias Menandrũ aliosq; ætatis eiusdẽ æmulatus: licet has ĩter plautinas. terentianasq; numeres. nunc primum se ĩ ueteri comœdia sed non tanquam inciperet ostendit: non illius non

granditas: non subtilitas. non amaritudo. non dulcedo. non lepos defuit. ornauit uirtutes. insectatus est uitia. fictis nominibus decenter ueris usus est apte circa me tantum benignitate nimiũ modum excessit: nisi quod tamen poetis mentiri licet. In summa extorquebo ei librum: legendũq; immo ediscendum mittam tibi. neq; enĩ dubito futurum ut non deponas si semel sumpseris.

C. Plinius Tironi suo Salutem dicit.

Magna res acta ẽ omnium qui sũt prouintiis profuturi: magna omniũ qui se simpliciter credunt amicis. Lustricus bructianus cũ mõtanũ atticinum comitem suum in multis flagitiis deprehendisset Cæsar scripsit atticinum flagitiis additis ut quẽ decepat accusaret. recepta cognitio est. fui in consilio. egit uterq; pro se egit autem carptim et Quo genere ueritas statĩ ostẽdit̃. ꝑtulit Bructianus ut testamẽtũ suum quod Atticini manu scriptum esse dicebat hoc enim et arcana familiaritas et querendi de eo quoniam sic amasset necessitas indicabatur. et numerauit crimĩa fœda mãifestaq; illa cũ diluere non possit ita regressit. ut dum defenditur turpis dum accusat sceleratus probaretur. corrupto enĩ scribe seruo interceperat cõmentarios incideratq; ac per sũmum nefas utebatur aduersum amicũ crimine suo. fecit pulcherrĩe Cæsar nõ de Bructiano sed statim de atticino perrogauit damnatus et in insulam relegatus. Bructiano iustissimum integritatis testimonium redditum. quẽ quidem

etiam constantiæ gloria secuta est. Nam defēsus expeditissīe accusauit uehemēter nec minus acer quā bonus et sincerus apparuit. quod tibi scripsi ut te sortitum prouintiam præmonerē plurimū tibi credas ne cuiquā satis fidas. deinde scias ꝙ si qs forte te quod abominor fallat paratam ultionē qua tamen ne sit huius etiam atqꝫ etiā attende quæ tam iucundum est uindicari quā decipi miserū.

C. Plinius Friano suo Salutem dicit.

IMpēse petis ut causam agam pertinentem ad curam tuam pulchrā alioquin et famosā sed non gratis qui fieri potest inquis ut non gratis tu potes. exigam enim mercedem honestiorem gratuito patrocinio. peto atqꝫ etiam paciscor ut simul agat Cremutius ruso. solitum hoc mihi etiam in pluribus gladiis adulescentibus factitatū Nam mire concupisco bonos iuuenes ostendere foro assignare fame: Quod si cui præstare Rusoī meo debeo. uel propter natales ipsius uel propter eximiā caritatē: quē magni æstīo ī iisdē iudiciis ex eisdē etiā ꝑtibus cōspici audiri: obliga me obliga antequā dicā: nam cum dixerit gratias ages spōdeo sollicitudini tuæ spei magnæ meæ: magnitudini causæ satisfacturum: est indolis optime breui producturus alios si interī prouectus fuerit a nobis: Neqꝫ enim cuiquam tam clarum statim ingenium ut possit emergere nisi illi materia occasio. fautor etiā cōmendatorqꝫ contingat.

C. Plinius Magro suo Salutem dicit.

QVã multum intereſt quid a quoq; fiat : eadẽ enim facta claritate uel obſcuritate facentiũ aut tolluntur altiſſime aut humillime depriment. Nauigabã per larium noſtrum cũ ſenior amicus oſtendit mihi uillam atq; etiam cubiculum quod in lacũ prominet : ex hoc inquit aliquãdo municeps noſtra cum marito ſe præcipitauit : requiſii maritus ex diutino morbo circa uelanda corporis ulceribus putreſcebat . Vxor ut inſpiceret exegit : neq; enim quẽquam fidelius iudicaturum poſſet ne ſanari . deſperauit : hortata eſt ut moreretur : comeſq; ipſa mortis dux immo et exemplum et neceſſitas fuit : Nam ſe cum marito ligauit : abieritq; in lacum . Quod factum ne mihi quidem qui municeps niſi proxime auditum eſt non quia minus illo clariſſio arriæ facto : ſed qa minor ipſa.

C. Plinius Hiſpano ſuo Salutem dicit .

SCribit robuſtus ſplendidus eques romanus cum Atilio ſcauro amico meo ocriculum uſq; commune iter peregiſſe : deinde nuſquã cõparuiſſe petis ut carus ueniat : noſq; ſi poteſt in aliqua inquiſitionis ueſtigia inducat . ueniat uereor ne fruſtra . ſuſpicor enim tale neſcio quid robuſto accidiſſe : quale aliquando Metilio criſpo municipi meo . huic ego ordines impetraueram atq; etiam proficiſcenti quadraginta milia numũ ad inſtruendum ſe ornandumq; donaueram : nec poſtea aut epiſtolas eius : aut aliquem de exitu nuntium accepi . interceptus nece ſit a ſuis : an cum ſuis dubium . certe non ipſe non quiſquam

ex seruis eius apparuit: ut ne robusti quidē expe-
riamur tamen accersamus scaurum: demus hoc
tuis. demus optimi adolescentis honestissimis
precibus qui pietatē mira etiam sagacitate patrē
quærit. dii faueant ut sic inueniat ipsum quem-
admodum iam cum quo fuisset inuenit. Vale.

C. Plinius Seruiano suo Salutem dicit.

GAudeo et gratulor ꝙ fusco Salinatori filiā
tuam destinasti: domus patricia: pater ho-
nestissimus: mater pari laude. Ipse est studiosus:
litteratus: etiā disertus: etiā sīplicitate: comitate
iuuenis: senex grauitate. neq; enī amore decipior
amo quidē effuse ita offitiis ita reuerentia meruit
iudicio tamen et quidē tanto acrius quāto magis
amo. tibi quidem ut qui explorauerim spondeo
habiturum te generum quo melior fingi ne uoto
quidem potuit. superest ut auū te q̄maturissime
simillimum sui faciat: Quā felix tempus illud
quo mihi liberos illius uel nepotes tuos: ut meos
uel liberos uel nepotes ex uestro sinu sūere et quasi
pari iure tenere contigeret. Vale.

C. Plinius Seuero suo Salutem dicit.

ROgas me ut cogitem quid designatus cōsul
in honorem principis censeas. facilis īuētio
Nam facilis electio. est enim ex uirtutibus eius
larga materia tam uel ꝙ malo quodam indicabo
si prius hæsitationem meam ostendero. dubito
num idē tibi suadebo quod mihi debeam. desig-
natus ego cōsul ōni hac etsi non adulatione spem
tamen adulationis abstinui. non tanquam liber

et constans sed tanquã intelligẽs principis nostri cuius uidebam hanc esse præcipuã laudẽ si nihil quam ex necessitate decerneret. recordabar etiam plurimos honores pessime cuiq; delatos a quibus hic optimis separari non alio magis poterat quã diuersitate censendi quod ipsũ nõ dissimulatione et silentio præterii: ne forte non iudiciũ illud meũ sed obliuio uideretur. hoc tũc ego. sed nõ oĩbus eadem placent: nec conueniunt quidẽ. præterea faciendi uera ratio: cum hominum ipsorum tũ rerum etiam ac temporum conditio nunciatur. Nam recentia opera maximi principis prebent facultatem noua magna uera censendi. quibus ex causis ut supra scripsi dubito an idem nũc tibi quod tũc mihi suadeã. Illud non dubito debuisse me in partes consilii tui ponere quid ipse fecissẽ.

C. Plinius Pontio suo Salutem dicit.

SCio quæ tibi causa fuerit impedimento quo minus præcurrere aduentũ meũ ĩ cãpaniam posses. sed quanquam absens totus huc migrasti: tantum mihi copiarum tam urbanarum quam rusticarum nomine tuo oblatum est quas omnis improbe accepi tamen: Nam me tui ut ita facerẽ rogabant: et uerebar ne et mihi et illis irascereris si nõ fecissem. inposterum nisi adhibueris modũ ego adhibebo: et iam tuis denũciaui si rursus tam multa attulissẽt omnia relaturos. Dices oportere me tuis rebus ut meis uti: etiam sed perinde illis ac meis parco. Vale.

C. Plinius Quadrato suo Salutem dicit.

Vidius quietus qui me unice dilexit et quo non minus gaudeo probauit ut multa alia trhascæ: fuit enim familiaris ita hoc sæpe ut referebat præcipere solebat suscipiẽdas esse causas aut amicorum: aut destitutas: aut ad exẽplũ ptinẽtis: Cur amicorũ? nõ eget interpretatiõe. cur destitutas? ꝙ in illis maxime et constantia agentis et humanitas cerneretur. cur pertinentis ad exẽplũ quia plurimum referret an bonũ an malũ duceret. ad hæc ego genera causarũ ambitiose fortasse addã tamen claras et illustres. æquum enim est agere nonnunquam gloriæ et famæ. Idem dignitati ac uerecundiæ tuæ statuo. Nec me præterit id usũ esse et haberi optimum dicendi magistrum uideo etiã multos paruo ingenio litteris nullis ut bene agerẽt agendo cõsecutos: sed et illos uel pollionis accepi uerissimum experior cõmode agẽdo factum est ut sæpe agerẽ. sæpe agẽdo tamẽ est ut minus cõmode: quia scilicet assiduitate nimia facilitas magis q̃ facultas nec fidutia sed temeritas paratur. Nec uero Isocrati quominus haberetur summus orator offecit ꝙ infirmitate uocis mollitia frontis ne in publico quidem diceret impediebatur. proinde multum lege: scribe: meditare: ut possis cũ uoles dicere dices cũ uelle debebis hoc fere temperamẽtũ ipse seruaui: nonnunquam necessitati quæ pars rationis est parui. egi enĩ quasdã a senatu iussus quo tamẽ ĩ numero fuerũt exilia trhascæ diuisiones hoc est ad exemplum pertinẽtes. adfui beticis contra bebium bassum. quæsitũ est an danda esset

ĩquiſitio data ẽ . adfui rurſus rurſus idẽ querẽtibus de cecilio claſſico quæſitum eſt an prouintiales ut ſotios miniſtroſq; proconſulis plecti oporteret pœnas luerunt . accuſaui Marium priſcum qui lege repetundarum damnatus utebatur clemẽtia legis cuius ſeueritatẽ ĩmanitate criminũ exceſſerat . relegatus eſt . tuitus ſum Iulium baſſum ut incuſtoditum nimis et cautum ita minime malũ iudicibus acceptis ĩ ſenatu remãſit . Dixi proxĩe pro uareno poſtulante ut ſibi inuicẽ uocare teſtis liceret ĩpetratũ eſt . inpoſterũ opto ut potiſſimũ iubeat quæ me deceat uel ſponte feciſſe . Vale .

C . Plinius Fabato ſuo Salutem dicit .

Debemus mehercule natales tuos perinde ac noſtros celebrare : cũ lætitia noſtrorũ ex tuis pendeat cuius diligentia et cura hic hilares iſtic ſecuri ſumus . uilla Camiliana quã in campania poſſides eſt quidem uetuſtate uexata et tamẽ quæ ſunt precioſior aut integra manẽt aut leuiſſĩe læſa ſunt : Attendemus ergo ut quam ſaluberrime reficiantur . Ego uideor habere multos amicos ſed huius generis cuius et tu quæris et res exigẽs ꝓpe neminẽ . Sũt enĩ õnes togati et urbani . ruſticorũ autem prædiorum adminiſtratio poſcit durum aliquem et agreſtem cui nec labor ille grauis : nec cura ſordida nec triſtis ſolitudo uideatur . tu de ruffo honeſtiſſĩo cogitas fuit enĩ filio tuo fãiliaris quid tamen noui ſibi præſtare poſcit ignoro : uelle plurimum credo . Vale .

C . Plinius Cornelio ſuo Salutem dicit .

Avocatus in consiliũ a Cæsare nostro ad cẽtũ
cellas hoc lõgo noĩe maximã cepi uoluptatẽ
Quid enim iucundius quam principis iustitiam:
grauitatẽ: comitatẽ in secessu quoq; ubi maxime
recluduntur inspicere. fuerunt uariæ cogitationes
et quæ uirtutes iudicis ꝑpluris species experirẽt
dixit causã Claudius ariston princeps ephesiorũ
homo munificus et innoxie popularis. ĩde ĩuidia
et ad dissimillimũ delator ĩmissus. itaq; absolutus
uindicatusq; est. sequenti die audita est galitta
adulterii rea: nupta hæc tribuno militũ honores
petituro et suam et mariti dignitatem centurioĩs
amore maculauerat. maritus legato consulari ille
cæsari scripserat. Cæsar excussit probationibus:
cẽturionẽ exauctorauit atq; etiã relegauit. superat
crimini quod nisi duorum esse non poterat: reliq̃
pars ultionis. sed maritum non sine aliqua reꝑ-
hensione patientiæ amor uxoris retardabat quam
quidem etiã post delatũ adulteriũ domi habuerat
quasi contentus æmulum remouisse. admonitus
ut perageret accusationem peregit inuitus sed illã
dãnari etiã inuito accusatore necesse erat. dãnata
et iuliæ legis pœnis relicta est: Cæsar et nomẽ cẽ-
turionis et cõmemorationem disciplinæ militaris
sententiæ adiecit ne õnis eiusmodi causa reuocare
ad se uideret̃. tertio die ĩducta cognitio ẽ multis
sermonibus et uario rumore iactata iuli tironis
codicilli quos ex parte ueros esse cõstabat: ex ꝑte
falsi dicebãtur substituebãtur crimini semironius
senecio eques ro. et eurythmus Cæsaris libertus et

ꝓcurator. hæredes cũ cæſare eſſet ide acta cõiter epiſtola ſcripta petierãt ut ſuſciperet cognitionẽ ſuſceperat. reuerſus diẽ dixerat et cũ ex hæredidus quidã quaſi reuerẽtia eurythmo mitterent accuſationem pulcherrime dixerat nec ille polyclitus eſt nec ego Nero indulſerat tamẽ petẽtibus dilationem cuius tẽporis exacto cõſederat. auditurus a perte hæredũ intrauerũt duo õnino poſtulauerũt ut omnes hæredes agere cogerentur: cũ detuliſſẽt õnes: aut ſibi cũ deſiſtere permitteretur locutus eſt Cæſar ſumma grauitate: ſũma moderatione cum aduocatus Senecionis et eurythmi dixiſſet ſuſpicioibus relinqui reos niſi audiret: nõ curo ĩquit an iſti ſuſpicioĩbus relinquãtur: ego relĩquor Deinde conuerſus ad nos quid facere debeamus. iſti enĩ queri uolũt ꝙ ſibi licuerit nõ accuſare tamen ex conſulis ſententia iuſſit denũtiari hæredibus õnibus ut agerẽt aut ſinguli approuocarent cauſas non agendi: alioquĩ ſe uel de calũnia ꝓnũciaturũ: Vides quã hõeſti q̃ ſeueri dies quos iucundiſſimæ remiſſionis ſequebantur adhibebamur quotidie cœna erat modica. ſi prĩcipem cogitares interdum acromata audiebamus interdũ iucũdiſſimis ſermonibus nox ducebatur. ſummo die abeuntibus nobis quã diligẽs ĩ Cæſare humãitas exenia ſũt miſſa. Sed mihi ut grauitas cognitionũ conſilii: honor ſuauitas ſĩplicitaſq; conuictus ita locus ipſe periucundus fuit. uilla pulcherrima cingitur uiridiſſimis agris ĩminet littori cuius in ſinu fluit cũ maxime portus huius

ſiniſtrum brachium firmiſſimo opere munitum eſt. dextrũ elaboratur. ĩ ore portus ĩſula adſurgit quæ in latum uento mare obiacens frangat tutũq; ab utroq; latere decurſũ nauibus præſtet. adſurgit autẽ arte uiſenda ingẽtia ſaxa latiſſima nauis prouehit. contra hæc alia ſuper alia delecta ipſo pondere manent ac ſenſim quodam uelut aggere conſtruuntur eminentia. et apparet ſaxeũ dorſũ in pactoſq; fluctus in immenſum elidit et tollit. uaſtus illic fragor canumq; circa mare ſaxis deide pilæ adiicientur quæ procedenti tempore enatam inſulam imitentur. habebit hic portus etiã habet nomen auctoris eritq; uel maxime ſalutaris. Nã per longiſſimum ſpacium littus importuoſũ hoc receptaculo utetur. Vale.

C. Plinius Quintiliano ſuo Salutem dicit.

QVamuis et ipſe ſis continentiſſimus et filiã tuam ita inſtitueris ut decebat filiam tuam Tutili neptẽ: cũ tamen ſit nuptura honeſtiſſimo uiro Nonio celeri cui ratio ciuilium officiorum neceſſitatẽ quandã nitoris imponit: debet ſecundũ conditiones mariti ueſte comitatu quibus non quidem agitur dignitas: ornatus tamen inſtrui Te porro animo beatiſſimum modicum facultatibus ſcio. itaque partẽ oneris tui mihi uindico: et tanquã parens alter puellæ noſtræ confero quinquaginta milia nummum plus collaturus nihil a uerecundia tua ſola mediocritate munuſculi impetrari poſſe conſiderem ne recuſares. Vale.

C. Plinius Romano ſuo Salutem dicit.

TOllite cuncta ĩquit cœptosq; auferte labores:
seu scribis aliquid seu legis tolli auferri iube
et accipe orationem meã ut illa arma diuina suũ
superbius potui re uera ut inter meas pulchra. Nã
mihi satis est certare mecũ . est hæc pro arria ui-
riola et dignitate personæ et exempli raritate et
iudicii magnitudine insignis . Nã fœmina splẽ-
dide nata nupta prætori uiro exhæredata ab octo-
genario patre intra undecĩ dies quã ille nouercam
ei amore captus induxerat quadruplici iudicio
bona paterna repetebat : sedebant iudices centum
et octoginta . tot enim quatuor consiliis conscri-
buntur . ingens utrĩque aduocatorũ et numerosa
subselia præstantium corona latissimum iudiciũ
multiplici circulo ambibat ad hoc stipatũ tribũal
atq; etiã ex superiore basilicæ parte qua fœminæ q̃
uiri et audiendi quod difficile uisendi studio im-
minebãt . magna expectatio patrũ magna filiarũ
magna etiã nouercarũ . secutus est uarius euẽtus
Nã duobus consiliis uicinus . totidẽ uicti sumus .
notabilis prorsus & mira eadem in causa iisdẽ iu-
dicibus : iisdem aduocatis eodem tempore tanta
diuersitas accidat casu quidẽ nõ casus uideretur.
uicta est nouerca ipsa hæres ex parte sexta . uictus
suberrimus qui exhæredatus parte singulari ipu-
dentia alieni patris bona uindicabat : non ausus
suis petere. hæc tibi exposui primũ ut ex epistola
scires quæ ex oratore non poteras . Deinde nã
detegam artes ut orationem libentius legeres si nõ
legere tibi sed interesse iudicio uidereris . quem

ſit licet magna non deſpero gratiam breuiſſime impetraturam . nam et copia rerũ et arguta diuiſione et narratiũcula pluribus et eloquẽdi uarietate renouatur . ſunt multa non auderẽ niſi tibi dicere elata multa pugnantia : multa ſubtilia . interueĩt enim acribus illis et erectis frequens neceſſitas cõputandi ac pene calculos tabulamq; poſcendi ut repẽte ĩ priuati iudicii formã centũuiralẽ uertatᷓ dedimus uela ĩdignatioĩ dedimus iræ dedimus dolori et ĩ ãpliſſĩa cauſa q̃ſi magno mari pluribus uentis ſumus uecti . in ſumma ſolẽt quidam ex contubernalibus noſtris exiſtimare hanc orationẽ iternm dicam ut inter meas

eſſe . an uere tu facillĩe iudicabis qui tã memoriter tenes omnes ut cõferre cum hac dum hanc ſolam legis poſſis . Vale .

C . Plinius Maximo ſuo Salutem dicit .

Recte feciſti ꝙ gladiatorium munus ueronẽſibus noſtris promiſiſti : a quibus dũ amaris ſuſpiceris : ornaris : Inde etiam uxorẽ cariſſimã tibi et probatiſſimam habuiſti : cuius memoriæ aut opus aliquod maxĩe funebre debeatᷓ . præterea tanto conſenſu rogabaris ut negare non conſtans ſed durum uideretur . illud quom egregie ꝙ tam facilis tã liberalis in edendo fuiſti : Nam per hæc etiam magnus animus oſtenditur . uellẽ africane quas coemeras plurimas ad præfinitũ diẽ occurriſſent : ſed licet ceſſauerĩt illa tempeſtate detẽta tu tamen meruiſti ut acceptum tibi fieret : quod quominus exhiberes non per te ſtetitᷓ . Vale .

C. Plinii Nouicomensis liber septimus epistolarum Incipit.

Terret me hæc tua pertinax ualitudo & quanquam te temperatissimũ nouerī uereor tamen ne quid illi etiã in mores suos liceat. proinde moneo patienter resistas. hoc laudabile hoc salutare admittit humana natura quod suadeo ipe certe sic agere sanus cum meis soleo. spero quidem si forte in aduersã ualetudinem incidero nihil me desideraturũ uel pudore uel pœnitentia dignum. si tamen superauerit morbus denutio ne q̃d mihi desit nisi pmittētibus medicis sciatisq; si dederitis ita uidicatu℞ ut solent aliqua negant qui etia pustus ardẽtissia febre tande remissus unctusque accipere a medico potionem porrexi manum utque me tãgeret dixi admotumque iam labris poculum reddidi. postea cũ uicesio ualitudinis die balineo præpararer mussantesq; medico repetente uidisse causam reqsiui responderunt posse me tuto lauari non tamen oĩo sine alia suspicione quid inquam necesse ẽ? atq; ita spe balinei cui iã uidebar iierri placide leiterq; dimissa ad abstinentiã rursus non secus ac modo ad balineum animum uultumque conposui. quæ tibi scripsi primum ut te non sine exemplo monerem. deinde ut imposterum ipse ad eandem temperantiam astringerer hac epistola quasi pignore. Vale.

C. Plinius Iusto suo Salutem dicit.

QVemadmodũ cõgruit ut simul et affirmes te assiduis occupationibus ĩpediri et scripta nostra desideres quæ uix ab ociosis impetrare aliquod perituri temporis patiar ergo æstatẽ inqetã uobis exercitamque transcurrere et hiemẽ demũ cum credibile erit noctibus saltem uacare te posse quæram quid potissimum ex nugis meis tibi exhibeam. Interim abunde est si epistolæ non sunt molestæ sunt autẽ et uel eo breuiores erunt. Vale.

C. Plinius Presenti suo Salutem dicit.

TAntã ne pseuerãtia? tu mõ ĩ lucania modo ĩ campania. ipse enĩ inquis Lucanus. uxor campania. iusta causa longioris absentiæ non perpetuæ tamen: quin ergo aliquando in urbẽ redis ubi dignitas honor amicitiæ tam superiores quã minores. quousque uigilabis cum uoles dormies quamdiu uoles. quousque calcei. nusquam toga feriata. liber totus dies tẽpus est te reuisere molestias nostras uel ob hoc solum ne uoluptates istæ satietate languescãt. saluta paulisper quo tibi sit iucũdius salutari terere ĩ hac turba ut te solitudo delectet. sed quid imprudens: quẽ euocare conor retardo. fortasse enĩ his ipsis admoneris ut te magis ac magis ocio inuoluas. quod ego non abrũpi sed intermitti uolo. ut enim si tibi cœnam facerẽ dulcibus cibis acres acutosq; miscerẽ: ut obtusus illis et oblitus stomachus his excitaretur: ita nũc hortor ut iocundissimum genus uitæ nonnullis interdum quasi acrioribus condias. Vale.

C. Plinius Pontio suo Salutem dicit.

His legisse te hendecasyllabos meos. requiris etiam queadmodum cœperi scribere homo ut tibi uideor seuerus ut ipse patior non ineptus nunquam a poetice altius enim repetam alienus qui etiam quatuordeci natus annos græcam tragœdiam scripsi. qualē inquis? nescio. tragœdia uocabatur. Mox cum e militia rediens in icaria insula uentis detinerer latinos elegos in illud ipsū mare ipsamque insulam feci. expertus sum me aliquando hetero hendecasyllabis. nunc primum quorum hic natalis hæ causæ et legebantur in laurentino mihi asiani galli libri de comperatione patris et Ciceronis incidit epigramma Ciceronis in Titonem suum. deinde cum meridie erat enī æstas: dormiturus me recepissem: ne obreperet somnus cœpi reputare maxios oratores hoc studii genus et in oblectationibus habuisse et in laude posuisse. Intendi animum contraque opinionem meam post longam desuetudinē perquā exiguo temporis momento id ipsum quod me ad scribēdum sollicitauerat his uersibus exaraui.

Cum libros Galli legerem quibus ipse parenti
Ausus de Cicerone daret palmamq; decusque
Lasciuum inuenit usum Ciceronis: et illo
Spectandum ingenio quo seria condidit et quo
Humanis salibus multo uarioque lepore.
Magnorum ostendit mentis gaudere uirorum.
Nam queritur q fraude mala frustratus amantē
Paucula cœnato sibi debita sauia tiro

Tempore nocturno subtraxerit: his ego lectis
Cur post hæc inquam nostros celamus amores?
Nullumq; in mediũ timida damus atq; fatemur
Tironisq; dolos tironis nosse fugaces
Blanditias et furta nouas addentia flammas.

Transi ad elegos hos quoque non minus celeriter explicui addidi altos facilitate corruptus. Deĩde in urbẽ reuersus sodalibus legi. probauerunt inde plura metra siquid ocii maxĩe si ĩ itinere tentaui postremo placuit exemplo multorũ. unũ separatĩ hendecasyllaborũ uolumen absoluere nec pœnitet. legitur: describitur: cantatur et tam et a græcis quoq; quos latĩe huius libelli amor docuit. nũc cithara nũc lyra psonat. Sed qd ego tá gloriose quãquam furere pœtis concessum est: et tamen non de meo sed de aliorum iudicio loquor. qui siue iudicant siue errant: me delectant. unum precor ut posteri quoque aut errent similiter aut iudicent

Vale.

C. Plinius Calpurnio suo salutem.

INcredibile est quanto desiderio tui tenear. In causa amor primum: Deinde quod non cõsueuimus abesse: inde est quod magnam noctiũ partem in imagine tua uigilem. Exigo tamen ꝙ interdiu quibus horis te uisere solebam ad dietam tuam ipsi me ut uerissime dicitur pedes ducunt. quod deniq; æger metus ac similis excluso a uacuo limine recedo. Vnum tempus his tormentis car& quo in foro & amicorum litibus conteror. æstima tu quæ uita mea sit: cui requies in labore: in miseria curisq; solatium. Vale.

C. Plinins Macrino suo salutem.

RAra & notabilis res uareno contigit sit lic& adhuc dubia bithyni accusationem eius ut temere ĩchoatã omisisse narrãtur. dico adest ꝓuitiæ legatus attulit decretum cõcilii ad Cæsarem attulit ad multos principes uiros attulit etiã ad nos uareni aduocatos ꝑstat tamẽ idẽ ille magnus qn etiã nigrinũ optimũ uiꝝ ptiacissime exerc&. p hũc a cõsulibus postulabat ut uarenus exhibere rõnes cogeret assistebam uareno iam tantum ut amicus: & tacere decreueram. Nihil enim tam contrarium quam si aduocatus a senatu datus defenderem & reũ cui opus ess& ne reus uideretur. Cũ tamẽ finita postulatione nigrini consules ad me oculos rettulissent scietis ĩquam constare nobis silentii nostri rationẽ sũ ueros legatos prout in te audieritis cõtra nigrinum ad quẽ missi sunt ego ad me cũ habeo decretũ prouintiæ. Rursus ille potest tibi liquere. ad hoc

ego si tibi ex diuerso libet potest & mihi quod est melius causa liqueret. legatus polienus causas abolitæ accusatiōis exposuit postulauitq; ne cognitione Cæsaris præiudicium fier& respondit magnus. Iterumq; polianus ipse raro & breuiter īterlocutus multum intra silentium tenus. Accepi enim non minus interdum oratorium esse & tacere quā dicere atq; adeo repeto me quibusdā capitis reis uel magis silētio quā oratione accuratissima præfuisse. mater amisso filio: quid enim prohib& quāquā alia ratio scribundæ epistolæ fuerit de studiis disputare? Libertos eius eosdēq; cohæredes suos falsi & ueneficii reus detulerat ad principem iudicemq; īpetrauerat Iulium Seruianum. Defēderam reos ingenti quidē cœtu erat enim causa notissima. præterea utrinque īgenia clarissima finem cognitioni quæstio īposuit quæ secundū reos dedit postea mater adiit prīcipē affirmauit se nouas ꝓbationes inuenisse. præceptū est suburano ut uacaret finitam causam retractandi si quid noui afferr& aderat matri Iulius africanus nepos Iulii oratoris quo audito Passienus Crispus dixit bene me hæredē bene sed quidē tā bene huius nepos iuuenis ingeniosus: sed non parum callidus cum multa dixisset adsignatumq; tempus īpless& rogo inquit Suburano permittas mihi unum uersū adiicere tum ego cum omnes me ut diu responsurꝫ intuerentur respondissem inquam si unum illum uersū Africanus adiecis& in quo non dubito ōnia noua fuisse nō facile me repeto tantum iam ad sēsū agendo similiter nunc & probatum & exceptum ē

quod pro uareno hactenus non tacui. Consules ut polyanus postulabat omnia integra principi seruarentur cuius cognitionem suspensus expect&. Nã dies ille nobis pro uareno aut securitatem & ocium dabit: aut intermissũ laborẽ renouata solicitudine iniung&. Vale.

C. Plinius Saturnino suo salutem.

ET proxime prisco nostro & rursus qa ita iussisti gratias egi libẽtissime qdẽ est enĩ piucũdũ ꝙ uiri optimi uiriq; amicissimi adeo cohæsistis ut inuicem nos obligari putetis: Nam ille quoq; præcipuam se uoluptatem ex amicitia tua capere profitetur certatq; tecũ hoẽstissimo certamine mutuæ caritatis cum ipsum tẽpus augebit: te negotiis distineri ob hoc moleste fero quod deseruire studiis non potes si tamẽ alteram litem per iudicem alterã ut ipse finieris ĩcipies: primũ istic ocio frui deĩde satiatus ad nos reuerti. Vale.

C. Plinius Prisco suo salutem.

EXprimere non possum quam iucundum sit mihi quod saturninus noster summas tibi apud me gratias aliis super alias epistolis agit: pge ut cœpisti utrumq; optimum quãfamiliarissime dilige magnam uoluptatem ex amicitia eius percepturus: nec ad breue tempus: nam cum omibus uirtutibus abundat tum hic precipue quod hab& maximam in amore constantiam. Vale.

C. Plinius Tusco suo salutem.

QVæris quemadmodum in secessu quo iã diu fueris putem te studere oportere utile mihi

primũ & multis præcipue erit uel ex græco ĩ latinũ uel ex latino in græcum quo genere exercitationis proprietas ſplendorq; uerborum: copia figurarum nis explicandi. præterea imitatione optimorꝝ ſimi-lia inueniendi facultas paratur: ſimulq; legentem fefelliſſent: transferentem fugere nõ poſſunt intel-ligẽti ex hoc & iudicium acquiritur nihil obfuerit: quæ legeris hactenus ut rem argumentumq; teneas quaſi æmulum ſcribere lectiſq; conferre. ac ſedulo penſitare quid tu. quid ille cõmodius magna gra-tulatio: nõnulla tum magnus pudor ſi cuncta: ille melius: licebit interdum & notiſſima eligere: & certare cum electis. audax hæc non tamẽ improba quia ſecreta contentio: quanquam multos eiuſmoĩ certamina ſibi cum multa laude ſumpſiſſe quouſq; ſubſequi ſatis habebant: dum non deſperant ante-ceſſiſſe poteris & quæ dixeris poſt obliuionẽ retrac-tare: multa retinere multa trãſire. alia ĩterſcribere alia reſcribere laborioſum iſtud & tedio plenũ: ſed difficultate ipſa fructuoſum recaleſcere ex integro: & reſumere impetũ fractum omiſſumq; poſtremo noua uelut membra peracto corpori intexere: nec tamen priora turbare: Scio nunc te eſſe præcipuũ ſtudium orandi: ſed non ideo ſemper pugnacem hunc & quaſi bellorum ſtilum ſuaſerim ut enim terra uariis mutatiſq; ſeminibus: ita ĩgenia noſtra nunc hac nũc illac medietatẽ recolũtur uolo ĩterdũ aliquem ex hiſtoria locum apprehendas: uolo epiſ-tolam diligẽtius ſcribas: nã ſæpe in oratione quos nõ hiſtoria modo ſed proprie poetica deſcriptione

necessitas icidit:& pssus sermo purusq; ex epistolis
petitur: fas est & carmine remitti: non dico conti-
nuo & longo. Id enim perfici nisi in ocio nõ potest
sed hoc arguto & breui q apte qntaslibet occupati-
ones curasq; distrīgit lusus uocãtur sed hi lusus nõ
minorem interdum gloriam quã seria cõsequũtur
atq; adeo (cur enī te aduersus nõ uersibus adhorter)
ut lætus est Cæsare mollis cedensq; seqtur si doctos
digitos iussaq; fiat opus. & nunc inform& Martẽ
castam ue mineruam. nunc uenerem effingat: nũc
ueneris puerum: utq; sacri fontes non sola icendia
sistunt: sæpe etiam flores uernaq; prata lauant Sic
hominum ingenium flecti duciq; per artes non ri-
gidas docta mobilitate decet. Itaq; summi oratores
sũmi etiam uiri sic se aut exercebant aut delectabãt
Immo delectabant exercebantq;. Nam mirum est
ut his opusculis animus intẽdatur remittatur reci-
piũt enī amores odia: cras misericordiã urbanitatẽ
omnia deniq; quæ aduitam: atq; etiam in foro cau-
sisq; uersantur. Inest his quoq; eadẽ aliis carmībus
utilitas quod metri necessitate deuīcti soluta orõne
lætamur: & quod facilius esse comparatio ostendit.
libentius scribimus: habes plura etiam fortasse quã
requirebas: unum tamen omisi: nõ enin dixi quæ
legenda arbitrarer: quanquam dixi cum dicerem
quæ scribenda tu memineris: sui cuiusque generis
auctores diligenter eligere. aiunt enim multum le-
gendum esse non multa: qui sint hi adeo notum
prouocatumque est ut demonstratione non egeat:
& alioquin tam inmodice epistola mea tendi ut dũ

tibi quemadmodũ studere debeas suadeo: studẽdi tempus abstulerim: quin ergo pugillares resumis & aliquid ex his uel istud ipsum quod cœperas scribis. Vale.

C. Plinius Macrino suo salutem.

QVia ipse cum prima cognoui iũgere extrema quasi auulsa cupio te quoque existimo uelle de uareno & bithynis reliqua cognoscere: acta causa hinc apolieno: inde magno finitis actionibus: ea ætas neutra inquis pro iisdem hora quæreret erit mihi curæ explorare prouintiæ uoluntatem: multũ interim uarenus tulit: & enim quam dubium est: an merito accuset qa nomino: accusetur icertũ est superest ne rursus prouintiæ quod damnasse dicit placeat agatq; pœnitentiam pœnitentiæ suæ. Vale.

C. Plinius Fabato suo salutem.

MIraris quod hermes libertus meus hæreditarios agros quos ego iusseram proscribi non expectata auctione pro meo quincũce & septigentis milibus coreliæ addixerit adiicis posse eos nõgetis milibus uenire ac tanto magis quæris: an quod gessit ratum seruem: ego uero seruo: quibus ex causis accipe: cupio enĩ & tibi probatum & cohæredibus meis excusatũ esse: quod me ab illis maiore officio uiuente socero Coreliani cum summa reuerentia diligo primum ut sororẽ Corelii ruffi cuius mihi memoria sacrosancta est deide ut matri meæ familiarissimam. sunt mihi & cum marito eius fusco milite optimo uiro uetera iura fuerũt: & cum filio maxima: adeo quidem ut prætore me ludis meis

præſederit: hæc cum proxime iſtic fui: indicauit mihi cupere ſe aliqd circa lariũ feciſti noſtꝝ poſſidere: ego illi ex prædiis meis quod uell& & q̃ti uellet obtuli exceptis paternis maternisq;: his enĩ cedere ne coreliæ quidem poſſum. Igitur cum obuenisſ& mihi hæreditas in qua prædia iſta ſcripſi ei uenalia futura has epiſtolas hermes: exigentique ut ſtatim portionem meam ſibi addiceret paruit: uides quã ratum habere debeã quod libertus meus meis moribus geſſit: ſupeſt ut cohæredes æquo animo ferãt ſeparatim me uendidiſſe quo mihi licuit omnino uendere: nec uero cogũt̃ imitari meum exemplũ: non enim illis eadem cum corelia iura: poſſũt ergo ĩtueri utilitatem ſuam pro qua mihi fuit amicitia.

VALE.

C. Plinius Minutio ſuo ſalutem.

LIbellum formatum a me ſicut egeras: quo amicus tuus immo noſter: quid enim nõ cõmune nobis ſi res poſceret uteretur: miſi tibi ideo tardius: ne tempus emendandi neſcio utiq; diſperdendi haberes: habebis tamen an emẽdandi neſcio utique diſperdendi: optima quæque detrahitis: quod ſi feceris boni conſulam. poſtea enim illis ex aliqua occaſione ut meis utar & beneficio faſtidii tui ipſe laudabor: ut ĩ eo quoq; adnotatum inuenies & ſupraſcriptum aliter explicitum: nam cũ ſuſpicarer futuꝝ ut tibi tumidius uideretur: quoniam eſt ſonantius & elatius non alienum exiſtimaui ne te torqueres: adderes ſtatĩ

pressius quiddam & exilius uel potius humilius & peius: uos tamen iudicio rectius: cur enim nõ usq; quaque tenuitatem uestram īsequar exagitem: hæc ut inter istas occupationes aliquid aliquãdo rideres illud serio uideo ut mihi uiaticũ reddas quod impendit operam cursore dimisso ne tu cũ hoc legeris non partes libelli: sed totum libellum improbabis negabisq; ullius precii esse cuius preciũ reposceris. Vale.

C. Plinius Feroci suo salutem.

EAdem Epistola & non studere & studere significat: ænigmata loquor: ita plane donec distinctius quod sentio enuntiem: negat enim te studere: sed est tam polita: quæ nisi a studente non potest scribi: aut es tu super omnis beatus si talia per desidiam & ocium perficis. Vale.

C. Plinius Coreliæ suæ salutem.

TV quidem honestissime quod tam impense & rogas & exigis ut accipi iubeam a te preciũ agrorum non ex septingentis millibus quanti illos a liberto meo sed ex nongentis quanti a publicanis partem uicesimam emisti: inuicem ego & rogo & exigo ut nonsolum quid te uerum etiam quid me deceat aspicias: patiarisq; me in hoc uno tibi eodẽ animo repugnare quo in omnibus obsequi soleo. Vale.

C. Plinius Saturnino suo salutem.

REquiris quid agam: quæ nosti: distringor officio: amicis deseruio studeo interdũ quod

non interdum : sed solum semperq; facere nõ audeo dicere rectius certe beatius erat te omnia alia quam quæ uelis agere moleste ferre nisi ea quæ agis essent honestissima : nam & reipublicæ suæ negotiis : & disceptare inter amicos laude dignissimũ est : prisci nostri contubernium iucundum mihi futuꝝ sciebam : noueram simplicitatẽ eius : nouerã comitatẽ eundem esse quo minus noram gratissimũ : experior quom iucunde officioꝝ nostrorum meminisse eum scribas . Vale .

C. Plinius Fabato suo salutem .

PAlestrium Tyronem familiarissimũ diligo : & priuatis mihi & publicis necessitudinibus implicitum : simul militauimus : simul quæstores Cæsaris fuimus : Ille me in tribunatu liberoꝝ iure præcessit : ego illum in prætura sum consecutus cũ mihi Cæsar annum remisissꝫ : ego in uillas eius sæpe secessi ille in domo mea sæpe conualuit : hic nunc proconsuli prouintiam beticam per ticinum est petiturus : spero imo cõfido facile me ĩpetratuꝝ ex itinere deflectat ad te si uoles uindicta liberare quos proxime inter amicos manumisisti : nihil est quod uerearis ne sit hoc illi molestum cui orbẽ terrarum circumire : non erit longum mea causa pro inde nimis istam uerecundiam pone : teque quid uelis consule : illi tam iucundum quam mihi quod tu iubes . Vale .

C. Plinius Celeri suo salutem .

SVa cuique ratio recitandi : mihi quod sæpe iã dixi ut si q me fugit : ut cur te fugit : admoẽat

quo magis miror quod scribis fuisse quosdam qui reprehenderent quod orationes omnino recitarem nisi uero has solas non putant emēdandas a quibus libenter requisieris cur concedant si concedunt tamen historiā debere recitari: quæ nō ostentationis sed fidei ueritatiq; componitur cur tragœdiā quæ nō auditorium sed scenam & actionē: & cur lyrica quæ non lectorem sed chorum & lyram poscunt at horum recitatio usu iam recepta est: non ergo culpandus est ille qui cœperit: quanquam orationes quoq; & nostri quidem & græci lectitauerunt: supuacuum tamē est recitare quæ dixeris: nam si eadē omnia: si iisdem omnibus si statim recites: si uero multa inseras: multa commutes: si quosdam tuos quosdam eosdem sed post tempus assumas: cur minus probabilis sit causa recitādi quæ dixeris quam edendi? sed difficile est ut oratio dū recitatur satisfaciat: nam hoc ad laborem recitantis pertin&: nō ad rōnem non recitandi: nec uero ego dum recito laudari: sed dum legor cupio itaq; nullum emendandi genus omitto: ac primū quem scripsi mecū ipse pertracto deinde duobus aut tribus lego: mox aliis trado annotanda notasq; eorum si dubito cum uno rursus aut cū altero pēsito: nouissime pluribus recito: ac si quid mihi credis acerrime emendo nā tanto diligentius quanto sollicitius: intendo autem optime reuerentia: pudor: metus iudicant: idque adeo sic habe: nonne locuturus esses cum aliquo quamlibet docto uno: tamen minus commoueris quam cum multis uel indoctis: nec cum surgis ad

agendum : tunc maxime tibi ipse diffidis . tunc commutata non plurima sed omnia cupis : utique si latior scena & corona diffusior : nam illos quoque sordidos pullatosque reueremur : nonne si prima quæq; improbari putes : debilitaris & concidis ? opinor quia ĩ numero ipo est quoddã magnũ collatumque consilium : quibusq; singulis iudicii parum omnibus plurimum : Itaque pomponius secundus scriptor tragœdiarum si quid forte familiarior amicis tolleret dũ ipse retinendũ arbitraret̃ dicere solebat ad populum ꝓuoco atq; ita ex populi uel silentio uel assensu aut suam aut amici sentẽtiã sequebatur : tãtum ille populo dabat : recte an secus nihil ad me : ego enim non populum aduocare : sed certos electosq; soleo quos intuear quibus credam : quos deniq; etiam quam sigulos obseruem : & tanquam non singulos timeã . Nam quod M . Cicero de stilo ego de metu sentio : timor est emendator asperrimus hoc ipsum quod nos recitaturos cogitamus emendo : quod auditorium ingreditur emẽdat : quod pallemus horrescimus : circũspicimus : emẽdat : proinde non pœnit& ne consuetudinis meæ quam utilissimam experior : ideoque non deterreor sermunculis istorum : ut ultro te rogem monstres aliquid quod his addam nihil enim curæ meæ satis est : cogito quam sit magnum dare aliquid ĩ manus hominum : nec persuadere mihi possum non & cũ multis & sæpe tractandum quod placere & semper & omnibus cupias . Vale .

C. Plinius Canino suo salutem.

Deliberas mecum quemadmodum pecunia q̃ municipibus nostris ĩ epulum obtulisti post quoq; salua sit honesta consultatio non expedita sẽtentia numeres reipublicæ summam: uerẽdum est ne dilabatur ad sacros ut publice negligẽter equidẽ nihil commodius inuenio quam quod ipse feci: nã quingẽtis millibus numum quæ in alimenta ingenuorum promiseram: agrum ex meis longe pluris actori publico mancipaui eundẽ uectigali imposito recepi tricena millia annua daturus: per hoc enim & reipublicæ sors in tuto: nec redditus incertus: & ager ipse propter id uectigali large supercurrit sẽp dominũ a quo exercebatur inueni&: nec ignoro nec plus aliquãto quã donasse uideor erogauisse: cũ pulcherrimi agri p̃ciũ necessitas uectigalis ĩfregerit sed oportet priuatis utilitatibus publicas mortalibus æternas anteferre: multosq; diligẽtius muneri suo consulere quam facultatibus. Vale.

C. Plinius prisco suo salutem.

Angit me fanniæ ualitudo quã contraxit dudum: assidet iuniæ uirgini sponte primum est enim affinis: deinde etiam ex auctoritate pontificũ nam uirgines cum ui morbi ĩ atrio uestæ coguntur excedere matronarum curæ custodiæque mandantur quo munere fannia dũ sedulo fungitur hoc discrimine implicita est: insidens febris tussis orexis summa macies: summa defectio: animus tantum & spiritus uig&: heluidio marito thrasea patre dignissimus. Reliqua labũtur meq; nõ metu

tãtum uerum etiam dolore conficiunt doleo enim fœminam maximam eripi oculis ciuitatis nestio an aliquid simile uisurus. quæ castitas illius? quæ sanctitas. Quanta grauitas? quanta constantia: bis maritum secuta in exilium est: tertio ipsa ꝓpter maritum relegata: Nã cũ senectio reus ess& quod de uita Heluidii libros composuiss&: rogatumque se a fannia in defensione dixiss&: quærẽte minaciter metio caro an rogass&: respondit rogaui: an cõmẽtarios scripturos dedisset: dedi. an sciẽte matre: nesciente: postremo nullã uocem cedentem periculo emisit: quin etiam illos ipsos libros quanquam ex necessitate & metu temporum abolitos senatuscõsulto publicatis bonis seruauit habuit tulitque in exilium exilii causam eadem quam iucunda: quam comis: quam deniq; quod paucis datum est non minus amabilis q̃ ueneranda erat: ne quam postea uxoribus nostris ostentare possimus: erit a qua uiri quoq; fortitudinis exempla sumamus: quam si cernentes audientesq; miremur ut illas quæ legũtur ac mihi domus ipsa nutare conuulsaq; sedibus suis ruitura supra uidetur: liceat adhuc posteros habeat quãtis enim uirtutibus quantisq; factis assequentur ut hæc non nouissima occiderit: me qdem illud etiam affligit & torquet quod matrẽ eius illã nihil possum illustrius dicere tantæ fœminæ matrẽ rursus uideor amittere quam hæc ut reddi ac refert nobis sic auferat secum meque & nouo pariter & rescisso uulnere afficiet. utranque colui: utranque dilexi: utram magis nescio: nec discerni uolebant

habuerunt officia mea insecundis : hăbuerunt in aduerſis : ego ſolatium relegataꝝ : ego ultor reuerſarum : non feci tamen paria atq; eo magis hanc cupio ſeruari ut mihi ſoluendi tempora ſuperſint : in his eram curis cum ſcriberem ad te : quæ ſi deus aliquis in gaudium uerterit : de metu non querar. Vale.

C. Plinius Tacito ſuo ſalutem.

Librum tuum legi & quã diligentiſſime potui annotaui quæ commutanda quæ eximenda arbitrarer : nam & ego uerum dicere aſſueui & tu libenter audire : neque enim ulli patientius reprehenduntur quam qui maxime laudari merentur : nunc a te librum meum cum annotationibus tuis expecto o iucundas : o pulchras uices quam me delectat ꝙ ſi qua poſceris cura nrĩ uſq;quaq; narrabit : qua concordia : ſimplicitate : fide uixerimus : erit rarum inſigne : duos homines ætate propemodum æquali nonnulli in litteris nominis : cogor enim de te quoque parcius dicere quia de me ſimul dico : alterum alterius ſtudia fouiſſe : Equidem adoleſcẽtulus cum iam tua fama gloriaque floreret : te ſequi tibi longo ſed proximus interuallo & eſſe & haberi concupiſcebam : & erant multa clariſſima ingenia ſed tu mihi . ita ſimilitudo naturæ ferebat : maxime imitabilis maxime imitãdus uidebaris : quo magis gaudeo ꝙ ſi qs de ſtudiis ſermo unus nominamur quod de te loquentibus ſtatim occurrit nec deſunt qui utriq; noſtꝝ præferantur : Sed nonnihil interẽ mea quo loco iungimur : nam in hoc primus quia

te proximus : qui etiã in teſtamẽtis debes annotaſſe niſi quis forte alteruter noſtrum amiciſſimus quæ omnia huc ſpectant ut inuicẽ ardentius diligamus cum tot uinculis nos ſtudia mores fama ſuprema denique hominum iudicia conſtringant. Vale.

C. Plinius Cornuto ſuo ſalutem.

PArco collega cariſſime & infirmitati oculorum ut iubes conſulo : nam & huc tecto uehiculo undique incluſus q̃ſi in cubiculo perueni : & hic nõ ſtilo modo uerum etiam lectionibus difficulter ſed abſtineo : ſoliſq; auribus ſtudeo : cubicula obductis uelis opaca nec tamen obſcura facio : cryptoporticus quæque adopertis inferioribus : feneſtris tantum umbræ quãtum luminis habet ſic paulatim lucem ferre condiſco : balineum adſumo : quia prodeſt : uinum non nocet parciſſime tamen : ita aſſueui : & nunc cuſtos adhæſi gallinam ut a te miſſam libẽter accepi quam ſatis acribus oculis quanquam adhuc lippus pinguiſſimam uidi. Vale.

C. Plinius Falconi ſuo ſalutem.

PInus miraberis me tam inſtanter petiſſe ut in amicum meum conferres tribunatum quom ſcieris quis ille qualiſq; : poſſum autem iam tibi & nomen idicare & deſcribere ipſũ poſtquam polliceris. Eſt cornelius minitianus ornamẽtũ regionis meæ : ſed dignitate : ſeu moribus natus ſplendide abundat facultatibus : amat ſtudia ut ſolẽt paupes.

idem rectissimus iudex : fortissimus aduocatus : fidelissimus amicus :accepisse te beneficium credes cum propius ispexeris hominem : omnibus honoribus titulis ((nihil uolo elatius de modestissimo uiro dicere))parem . Vale .

G C . Plinius Fabato suo salutem .

GAudeo quidem esse te tam fortem ut mediolani occurrere tironi possis : Sed ut perseueres esse tam fortis rogo : ne tibi contra rationem ætatis tantum laboris iniungas : quin immo denuncio ut illum & domi & intra domum atque intra cubiculi limen expectes etenim cum a me ut frater diligatur : non debet ab eo quem ego parentis loco obseruo : exigere officium quod parenti suo remisisset . Vale .

¶ C. Plinius Geminio suo Salutem

Ummidia quadratilla paulo minus octogesĩo ætatis ãno decessit usq; ad nouissimam ualetudinem uiridis: atq; etiam ultra matronalẽ modũ compacto corpore & robusto decessit honestissimo testamẽto: reliquit hæredes ex Besse nepotẽ ex tertia pte neptem: neptẽ parũ noui: nepotẽ familiarissiẽ diligo: adolescentem singularẽ: nec is tãtum quos sanguine attingit inter propinquos amãdus ac primũ conspicuus forma: omnis sermones malignorũ & puer & iuuenis euasit: ĩtra quartum & uicesimũ annum maritus: et si deus annuisset: pater: uixit in contubernio auiæ delicate seuerissime et tamen obsequentissiẽ. habebat illa pantomimos fouebatq; effusius q̃ principi fœminæ cõueniret. hos q̃dratus non ĩ theatro nõ domo spectabat: nec illa exigebat: audi ipsam cum mihi cõmẽdarat nepotis sui studia solere se ut fœmina in otio illo sexus laxare animũ lusu calculorum: solere spectare pantomimos suos: sed cum facturus esset alterutrũ semper se nepoti suo præcepisse abiret: studeretque quod mihi non amore eius magis facere quam reuerẽtia uidebatur: miraberis: et ego miratus sũ: proximus sacerdotalibus ludis productis in cõmissione pantomimis cũ simul theatro ego et q̃dratus egrederemur ait mihi: scis me hodie primum uidisse saltãtem auiæ meæ libertum hoc nepos hercule alienissimi homines in honore quadratillæ: pudet me dixisse honorem per adulationis officiũ: ĩ theatrũ cursitabãt: exultabãt mirabantur: ac deinde singulos gestus dominæ cũ

canticis reddebant : qui nunc exiguissima legata theatralis opere corollarium accipient ab hærede : q non suscipiebat hæc quia soles si quid incidit noui nõ iuitus audire : deinde quia iucundũ ẽ ĩ hoc quod ceperim gaudium scribendo retractare gaudeo enĩ pietate defunctæ : honore optimi iuuenis : lætor etiã ꝙ domus aliquando C. Cassii huius qui cassianæ scholæ princeps & parens serui & domino nõ miori impleuit enim illam quadratus meus : & decedit : rursusq; & pristinam dignitatem celebritatẽ gloriã reddet cũ tantus orator inde procedet quantus iuris ille consultus. Vale.

C. Plinius Ruffo suo salutem.

Quantum eruditorũ : aut modestia ipsorum : aut quies operit ac subtrahit famæ : at nos eos tantũ dicturi aliquid aut lecturi timemus : q studia proferunt cum illi qui tacent hos amplius præstent quod maximum opus silẽtio reuerentur : expertus scribo quod scribo : Terentius iunior equestribus militiis atq; etiã procuratione Narbonẽsis prouinciæ integerrime functus recepit se in agros suos : paratisq; honoribus tranquillissimum ocium prætulit : hunc ego inuitatus hospitio ut bonum patrẽ failiæ ut diligentem agricolam intuebar : de his locuturus in quibus illum uersari putabam & cœperam : cũ ille me doctissĩo sermone reuocauit ad studia : quã tersa omnia ? quam latina ? quam græca ? Nã tantũ utraq; lĩgua ualet ut ea magis uideat excellere quã maxime loquitur : quantum ille legit ? quantum tenet ? Athenis uiuere homine non in uilla putes :

Quid multam auxit sollicitudinem meã: effecitq;
ut illis quos doctissĩos noui nõ minus hos seductos
& quasi rusticos uerear: idem suadeo tibi: sunt enĩ
ut in castris sic etiam in litteris nostris plures cultu
pagano quos cunctos & armatos & quidẽ ardẽtissĩo
ingenio diligentius scrutatus inuenies: Vale.

C. Plinius maximo suo salutem.

NVper me cuiusdam amici langor admonuit
optumos esse nos dũ ĩfirmi simus: quẽ enim
infirmum aut auaritia aut libido sollicitat? non
amoribus seruit non appetit honores: opes negligit
& quantulumcunq; ut relicturus satis habet: tunc
deos: tunc hominem esse se meminit: ĩuidet nemĩ:
neminem miratur. neminẽ despicit: ac ne sermo-
nibus quidẽ malignis aut attẽdit: aut aliter balinea
imaginatur & fontis. hæc summa curarum: sũma
uotorum mollemq; imposterũ & pinguẽ si cõtigat
euadere hoc est innoxiam beatamq; destinat uitam.
possum ergo quod plurimis uerbis plurimis etiam
uolumĩbus philosophi docere conãt: ipse breuiter
tibi mihiq; præcipere ut tales esse sani pseueremus
quales nos futuros profitemur infirmi. Vale

C. Plinius Surræ suo Salutem

ET mihi discendi & tibi docẽdi facultatẽ ociũ
pbet: Igitur per quãueli scire esse fãtasmata:
sed habere aliquam figuram numẽq; aliquod putes
ĩane: sed uariam ex metu nostro imaginẽ accipere:
ego ut esse credam inprimis eo ducor quod audio
accidisse. Curtio Rutto tenuis adhuc & obscurus
optinenti africam comes hæserat: inclinato die

spatiabatur ĩ porticu : offertur ei mulieris figura : humana grandior pulchriorq; : perterrito africam se futurorum prænuntiam dixit : & uenturũ romã : honoresq; gesturum atq; etiam cum sũmo imperio : in eandem prouĩtiam reuersurum ibiq; moraturũ : facta sunt omnia. Præterea accedenti Carthaginẽ : egredientiq; naue eadem figura in littore occurrisse narratur. Ipse certe implicitus morbo futura præteritis : aduersa secundis auguratus spem salutis nullo suorum desperante proiecit : Iam illud nõne & magis terribile & non minus mirum est : quod exponam ut accepi : erat Athenis spatiosa & capax domus : sed infamis & pestilens : per silentiũ noctis sonus ferri : & si attẽderes acrius : ĩtrepitus uinculorũ longius primo deinde proximo reddebatur : mox apparebat Idolon senex macie & squalore cõfectus : promissa barba horrenti capillo. cruribus cõpedes : manibus catenas gerebat : quatiebatq; inde inhabitãtibus tristes duræq; noctes per metũ uigilabãtur : uigiliã morbus & crescente formidine mors sequebatur : nam ĩterdiu quoq; quanq̃ abscesserat imago : memoria imaginis oculis inhærebat : lõgiorq; causis timoris. timor erat : deserta inde & dãnata solitudĩe domus : totaque illi monstro relicta proscribebat : tamen seu quis conducere ignarus tãti mali uellet. Venit athenas philosophus athenodrus : legit titulũ : auditoq; precio quia suspecta uilitas : percũctatus omnia docetur ac nihilo minus ĩmo tanto magis cõducit ubi cœpit aduesperascere iubet sterni sibi ĩ prima domus parte : poscit pugillares : stilũ lumẽ

suos ōnes ī interiora dimittit: ipse ad scribendum animum oculos manum intendit ne uacua mens audita simulacra & ianes sibi metus figeret: ītitioq; ubiq; silentiū: deinde cōcuti ferrū uincula moueri: ille non tollere oculos: non remittere stilum: sed offirmare animū auribusq; prætendere: tū crebrescere fragor: aduentare etiam ut limine iam ut intra limen audiri: respicit uidet agnoscitq; narratā sibi effigiem: stabat innuebatq; digito similis uocanti: hic cōtra ut paululum expectaret manu significat: rursusq; ceris & stilo incumbit: illa scribentis capiti catænis insonabat: respicit rursus idem quod prius innuentem: nec moratus tollit lumen & sequitur: ibat illa lento gradu quasi grauis uinculis: postquā deflexit in aream domus: repente dilapsa deserit comitem: desertus herbas & folia concerpta signū loco ponit: postero die adit magistratus: monet ut illum locum effodi iubeant: inueniunt ossa inserta catænis & implicita quæ corpus æuo terraq; putrefactū nuda & exesa reliquerat uīculis collecta publice sepeliūtur: domus postea rite conditis manibus caruit: & hæc quidem affirmantibus credo: illud affirmare aliis possū est libertus mihi nō illiteratus M. cum hoc minor frater eodem lecto quiescebat. Is uisus est sibi cernere quendam in thoro residētē: capiti suo cultros atq; etiam ex ipso uertice āputātē capillos: ubi inluxit ipse circa uerticē tōsus: capilli iacentes reperiuntur: exiguum temporis. medium rursus simile aliud priori fidem fecit: puer ī pædagio mixtus pluribus dormiebat: uenerūt p fenestras

ita narrat in tunicis albis duo cubanteq3 detōderūt &
& qua uenerant recesserunt : hunc quoq3 tonsum
sparsosq3 circa capillos dies ostendit : nihil notabile
secutū nisi forte quod non fui reus : si domitianus
sub quo hæc acciderint diutius uixisset : nā i crimē
eius datus acer de me libellus inuentus est : ex quo
coniectari pōt quia reis moris est submittere capillū
recisos in eorum capillos depulsis quid imminebat
periculi signum fuisse : proinde rogo eruditionem
tuam intendas : digna res est quam diu multumq3
consideres : ego quidem indignus cui copiā sciētiæ
tuæ facias licet etiā utrāq3 in partē ut soles disputes
ex altera tamen fortius ne me suspensum incertūq3
dimittas cū mihi consulēdi causa fuerit ut dubita-
re desinerem . Vale .

C . Plinius Septitio suo Salutem

His quosdam apud te reprehendisse tanquā si
amicos meos ex omni occasione ultra modū
laudem agnosco crimen amplector etiam : quid enī
honestius culpa benignitatis ? qui sūt isti qui aīcos
meos melius norint ? quid inuidet mihi felicissimo
errorem : ut enim non sunt tales ? a me prædicātur :
ego tamē beatus : quod mihi uidetur igitur ad alios
hanc sinistram diligentiam conferant : nec sciant
parum qui carpere amicos suos iudiciū uocāt mihi
nunq̄ persuadebunt ut meos amari a me nimis unq̄
putem . Vale .

C . Plinius Montano suo Salutem

Idebis deīde īdignaberis si legeris : quod nisi
legeris nō potes credere : est uia tiburtina ītra

primum lapidem proxime annotaui: monumētū pallantis ita inscriptū huic senatus obsidē pietatēq; erga patronos ornamēta prætoria decreuit: & sestertium centies quinquagies cuius honore contentus fuit. equidem nunquam sum miratus quæ sæpius a fortuna quam iudicio proficiscerentur: maxime tamē hic me titulus admonuit quam essent īimica & inepta quæ interdum in cenū in has sordes adiicerentur: quid deniq; ille furcifer & recipere ausus est & recusare atq; etiam ut moderationis exemplū posteris proderet. Sed qd indignor? reddere satius ne se magnū aliquid adeptos putent q huc felicitate perueniunt ut redeant. Vale.

C. Plinius Genitori suo Salutem

TOrqueor q discipulū ut scribis optimæ spei amisisti cuius & ualitudine & morte īpedita studia tua quid nesciam? cum sis omniū officio℞ obseruantissimus. cūq; oēs quos probas effusissīe diligas: me huc quoq; urbana negotia persecuntur: non debuit: sunt enim qui me iudicem aut arbitrū faciunt: accedunt querelæ rusticorum qui auribus meis post longum tēpus suo iure abutuntur? īstat & necessitas agrorum locandorum perquā molesta adeo rarum est inuenire idoneos conductores qbus ex causis precario studeo. studeo tamē: nā & scribo aliquid & lego: sed cum lego ex comparatione sētio quam male scribam: licet tu mihi bonum animum facis: qui libellos meos de ultione Heluidii orationi Demosthenis confers: quā sane cum componerem: illos habui in manibus. nō

ut æmularer: improbum enim: ac pene furiosum sed tamen imitarer. & sequerer tãtum ut diuersitas ingeniorum maximi & minimi aut causæ dissimilitudo pateret. Vale.

C. Plinius Cornuto suo Salutem

Claudius Pollio amari a te cupit. dignus hoc ipso: quod cupit: deĩde ꝙ ipse te diligit: neqꝫ enĩ fere qſq̃ exigit istud nisi q facit: uir alioqn rectus integer quietus ac pene ultra modum: siquis tamẽ ultra modum uerecundus: hunc cum simul militaremus: non solũ ut cõmilito inspexi: præerat alæ militari. ego iussus a legato consulari rationes alaꝝ & cohortium excutere ut magnã quorundã fœdãqꝫ auaritiam negligentiam parem: ita huius summã integritatem sollicitam diligentiam inueni: postea promotus ad ãplissĩas procurationes: nulla occasiõe corruptus ab insito abstinentiæ amore deflexit nũq̃ secundis rebus intumuit: nunq̃ officiorũ uarietate continuam laudem humanitatis infregit: eademqꝫ firmitate animi laboribus sufficit qua nunc ocium patitur: quod quidem paulisper cum magna sua laude intermisit & posuit a Corellio nostro ex liberalitate imperatoris neruæ emendis diuidendisque agris adiutor adsumptus: & enĩ qua gloria dignũ ẽ summo uiro in tanta eligendi facultate præcipue placuisse idem quam reuerẽter quam fideliter aicos colat multorum supremis iudiciis Musanii Bassi grauissimi ciuis credere potest cuius memoriam tã gratam grata prædicatione prorogat & extendit: ut librũ eius de uita (nã studia quoqꝫ sicut alias bonas

artes ueneratur) ediderit pulchrum: studet uarietate ipsa probandum cum pleriq; hactenus defunctorũ meminerit ut querãtur: hũc hominẽ appetẽtissimũ tu mihi crede: complectere apprehende immo & in uita ac sic ama tãq; gratiã referas neq; enĩ obligãdus est in amoris officio qui prior cœpit. Vale.

C. Plinius Fabato prosocero suo Salutem

Electorm iucũdũ tibi fuisse Tironis mei aduẽtũ: quod uero scribis oblata occasione procõsulis plurimos manumissos: unice lætor: cupio enim patriam õnibus quidem rebus augeri maxĩe tamẽ ciuiũ numero: id enĩ oppidis firmissimũ ornamẽtũ illud etiam me non ut ambitiosum: sed tamẽ iuuit quod accidisse meq; & gratiarum actionẽ ut laude celebratos: est enim Xenophai : utiq; sit emereri putes. Vale.

C. Plinius Tacito suo Salutem

AVguror nec me fallit augurium historias tuas immortales futuras: quo magis illis ingenue fatebor; inseri cupio: nam si esse nobis curæ solet ut facies nostra ab optimo quoq; artifice exprimat: nõ ne debemus optare ut operibus similis tui scriptor prædicatorq; contingat? demonstro ergo quãq; diligentiam tuam fugere non possum in publicis actis demonstro tamen quo magis credas iucundũ mihi futurũ si factum meum cuius gratia piculo credit suo ingenio tuo testimonio senectione aduocatum prouintiæ beticæ contra Bebium Massam damnato: quam etiam Massa consueuerat ut bona eius publice custodirentur: senectio cũ explorasset

consules postulationibus uacaturos conuenit me &
quasi concordia īquit iniunctā nobis accusationem
executi sumus: hac adeamus consules petamusque
ne bona dissipari sinant: quorum esse in custodia
debent: respondi cum sumus aduocati senatu dati
dispice nū pactas putes ptis nostras seātus cognitiōe
finitas: & ille tu quem uoles tibi terminum statues:
cui nulla cū prouintia necessitudo nisi ex beneficio
tuo & hoc recenti: ipse & natus ibi & quæstor in ea
fui tum ego si fixū tibi istud ac deliberatū: sequar
te: ut si qua ex hoc inuidia nō tua tantū: sequar te:
uenimus ad consules: dicit senectio quæ res terebat:
aliqua subiungo: uix dum conticueramus Massa
questus senectionē non aduocati fidē: sed īimicitiæ
amaritudinem implesse: impietatis rerum postulat
horror omnium: ego autem uereor inquam clarissi
consules ne mihi Massa silentio præuaricationem
obiecerit ꝙ non me reum postulauit q̄ uox est stati
excepta: & postea multo sermone celebrata est. Di-
uus quidem nerua iam priuatus quæ attēdebat his
grauissimis litteris nō mihi solum uerū etiā sæculo
est gratulatus: cui exemplū: sic enī scripsit simile
antiquis contigisse: hæc ut cunq; se habet: notiora
clariora maiora tu facies: quāq̄ nō exigo ut excedat
cera modum: nec historia debet egredi ueritatem &
honeste factis ueritas sufficit. Vale.

C. Plinii Nouicomensis epistolarū liber septimus
explicit Incipit octauus

C. Plinius Maximo suo Salutem

SAepe te monui ut libros quos uel ꝓ te uel in platam imo & pro te & in illum: ita eni materia cogebat cōposuisti: quā maturissīe emitteres quod nūc p̄cipue morte eius audita & hortor & moneo: q̄uis enī legeres multis legendosq; dederis: nolo tamen quēquā opinari defūcto demum īchoatos quos incolumi eo pegisti: salua sit tibi cōstātia: erit aūt si notū æquis īiquisq; fuerit non post inimici mortē scribēdi tibi natā esse fiduciā: sed iā paratā editionē morte p̄uetā: simul uitabis illud

Nā quod de uiuēte scriptū est in defūctū quoq; tāq̄ uiuētē adhuc editur. Stati igitur si qd aliud ī manibus differet: interī hoc pfice qd nobis q legimus olī absolutū uidetur sed iam uideatur & tibi cuius cūctationē nec res ipsa desiderat & tēporis rō p̄cidit.

C. Plinius Sabiuo suo salutem

FAcis iucunde quod n̄solū plurimas epistolas meas uerū etiā lōgissīas flagitas: ī qbus parcior fui: parti qa tuas occupatiōes noui parti qa ipse multū distrigebar: plerumq; frigidis negotiis: quæ pleṝq; & auocant animū & cōminuūt: præterea nec materia plura scribendi dabat: neq; enī eadē nostra cōditio quæ M. Tullii ad cuius exēplū uocas illi & copiosissimū ingeniū: & īgenio quæ uarietas rerū: quæ magnitudo largissīe suppetebat: nos quā āgustis terminis cludamur: etiā tacēte me pspicis: nisi forte uolumus scholasticas: atq; ut ita dicā ūbraticas litteras mittere: sed nihil minus aptū arbitramur cū armaturā cū castra deniq; cornua Tubas sudorē

pulueres soles cogitamus: habes ut puto iustam excusationem: quam tamen dubito an tibi probari uelis: Erat eni summi amoris negare ueniā breuibus epistolis amicorū quāuis scias illis constare rationē.

C. Plinius Caluisio suo Salutem.

OMne hoc tēpus inter pugillares ac libellos iucundū quiete trāsmisi: quemadmodum inquis in urbe potuisti? Circēses erant quo genere spectādi ne leuissime quidem teneor. Nihil nouū: nihil uariū: nihil quod non semel spectasse sufficiat quo magis miror tot milia uirorum tam pueriliter identidem currentis equos īsistentis curribus hoīes uidere: Si tamen uelocitate equorum aut hominū arte traherentur: esset ratio nonnulla: nunc fauet pannopanū amant: & si in ipso cursu nō mediocri certamine. hic color illuc ille huc transferatur studium fauorq; transibit: & repente agitatores illos equos illos quos procul noscitant: quorū clamitāt nomina relinquet tāta gratia: tāta auctoritas ī una uilissima tunica: mitto apud uulgus quidē uilius tunicas: & apud quosdam graues homines: quos ego cum recordor in re inani frigida assidua tamen insatiabiliter desidere: capio aliquam uoluptatem ꝗ hac uoluptate capiar: ac per hos dies libentissime ocium meum in litteris conloco quos alii ociosissīs occupationibus perdunt. Vale.

C. Plinius Romano suo Salutem dicit.

REdificare te scribis: bene est inueĩ patrocinium: ædifico enĩ iã ratione: quia tecũ hoc quoq; nõ dissimulo. quod ad mare tu: ego ad larium lacum: huius in littore plures meæ uillæ sed duæ ut maxime delectãt: exercẽt: altera imposita saxis in ore baitano lacum prospicit: altera neque in ore baitano lacum tangit itaq; illam tragœdiã hanc appellare comœdiam soleo: illã quod quasi cothurnis: hanc ꝙ quasi oculis sustinetur: sua utriq; amœnitas: et utriq; possidentis ipsa diuersitate iucundior: hæc lacu proprius: illa latius utit̃: hæc illũ unũ molli curuamĩe ãplectit̃: illæ ditissimo dorso diripiũt: illic retro gestatio lõgo limite super littus extendit̃: illa fluctus nõ sentit hæc frangit ex illa possis despicere piscantis: ex hac ipsa piscari hamumq; e cubiculo: ac pene etiã lectulo ut e nauicula iacere: hæc mihi causæ utriq; quæ desinit adstruendi ob ea quæ supsũt et si quid ego rationem tibi apud quem pro ratione erit idẽ facere Vale.

C. Plinius Coloni suo Salutem dicit.

ANice probo: quod pompeii quĩtiani morte tam dolenter adficeris: ut amissi caritatem desiderio extendas: nõ ut pleriq; qui tantũ uiuẽtis amant: seu potius amare se simulãt quidem nisi quod florentis uident nam miserorum non secus ac defunctorũ obliuiscunt̃: at tibi perennis fides tãtaq; in amore cõstantia. ut finire nisi tua morte non possit: et herculeis fuit quĩtanus quẽ diligere

licebat ipsius exemplo: felices amabat: miseros tuebatur: desiderabat amissos. iam illa quanta probitas in ore: quanta in sermone cunctatio: quã pari libra grauitas cõitasq; quod studiũ litterarum? qua pietate cum dissimillimo parente uiuebat: quam non obstabat illi quo minus uir optimus uideretur quod erat optimus filius: sed quid dolorem tuum exulcero. quãquam sic amasti uiuentem ut hoc potius quã de illo sileri uelis: a me præsertĩ cuius prædicatione putas uitam eius ornari: memoriã prorogari ipsãq; illã qua est raptus ætatem posse restitui Vale.

C. Plinius Iuniori suo Salutem dicit.

CAstigabat quidam filium suũ quod paulo sũptuosius equos et canes emerit: huic ego iuuene digresso: heus tu nũquam ne fecisti? quod a patre corripi posset? fecisti dico non interdum facis quod filius tuus: si repẽte pater ille tu filius pari grauitate reprehendas: non omnes hoĩes aliquo errore ducuntur: non hic in illo sibi: in hoc alius indulget? hæc tibi admonitus inmodicæ seueritatis exemplo more mutuo scripsi ne quãdo tu quoq; filiũ tuũ durius acerbiusq; tractares: cogita et illũ puerũ esse: et te fuisse atq; ita quod es pater utere ut memĩeris te hoĩem esse et hoĩs patrẽ.

C. Plinius Genitori suo Salutem dicit.

REcepi litteras tuas qbus quereris tedio tibi fuisse quãuis lautissimã cœnã: quia scurræ cinœdi moriones : mensis inerrabant uis tu remittere aliquid ex rugis: siquidẽ

nihil tale habeo habentis tamē fero: cur ego non habeo? quia nequaquā me ut inexpectatū festiuū ue delectat: si qd molle a cinædo: petulās a scurra: stultum a morione profertur: non rationem sed stomachum tibi narro: Atq; adeo quam multos putas esse quos ego ea quibus capimus et dicimus partim inepta partim ut molestissima offendam: quam multi cū lector aut lyristes aut comœdus inductus est: calceos poscunt: aut non minore cū tedio cubant quam tu ista (sic enī appellas) prodigia ppessus es: demus igit̄ alieīs oblectatioībus ueniam: ut nostris impetremus. Vale.

C. Plinius Sabiniano suo Salutem dicit.

Libertus tuus: cui succensere te dixeras ueīt ad me: aduolutusq; pedibus meis tanquam tuis hæsit. fleuit: multum rogauit: multū etiam tacuit: in sūma fecit mihi pœnitentiæ fidē: uere credo emendatum: quia deliquisse se sentit: irasceris scio: et irasceris merito: idq; quod scio: sed tunc quoq; præcipua māsuetudinis laus: cum iræ causæ iustissiæ sūt: amasti hoīnē et spero amabis: Interim sufficit ut exorari te sinas: licebit rursus irasci si meruerit: quod exoratus excusatius facies: reītte aliqd adolescētiæ ipsius: reītte lacrimis remitte īdulgentiæ ne torseris et iā ne torquearis: cum tam lenis irasceris uereor ne uideat nō rogare si cogeris: ipse precibus eius meas iunxero iungā tamen tāto plenius et effusius: quāto ipsū acrius seueriusq; corripui destricte minatus nūquam me postea rogaturū: hoc illi quem terreri oportebat

tibi non idem : nam fortasse : iterũ rogabo : iterũ impetrabo sit modo tale ut rogarẽ : et ut præstare deceat. Vale.

C. Plinius Sabiniano suo Salutem dicit.

Benefecisti quod libertum aliquãdo tibi carũ reducẽtibus epistolis meis in domũ ĩ animũ recepisti : iuuabit hoc te : me certe iuuat primum quod te tam tractabilem uideo ut ĩ ira regi possis : deinde quod tantũ mihi tribuis ut uel auctoritati meæ pareas : uel precibus indulgeas : igit̃ et laudo et gratias ago : simul in posterũ moneo ut te erroribus tuorũ et si nõ fuerit qui depcetur : placabilẽ præstes. Vale.

C. Plinius Mamiliano suo Salutem dicit.

Quereris de turba castrensium negotiorum : et tanquam sũmo ocio pfruare. lusus et ineptias nostras legis amas flagitas : meq; ad similia condenda nõ mediocriter incitas : Incipio ex hoc genere studiorum non solũ oblectationem uerum etiam gloriam petere : post iudicium tuum uiri eruditissimi grauissimi : ac super ista uerissimi : nunc me rerum actus modice sed tamen distrĩgit quo finito aliquid earundem camœnarũ in istum eundem benignissimum sinum mittã : tu passerculis et columbulis nostris inter aquilas uestras dabis pennas si tamen et sibi placebũt si tantum sibi continendos cauea nido ue curabis. Vale.

C. C. Plinius Gemino suo salutem.

Laudas mihi & frequenter præsens: & nunc per epistolas: nuntium tuum quod sit liberalis tribuere patriæ propiquis affinibus amicis. sed tamen iis dico pauperibus: non ut istis qui iis maxime possunt: hos ego uiscatis hamatisque muneribus: non sua pro me reputo: sed aliena corripere: sunt ingenii simillimi: qui quod huic donant auferunt illi: famamq; liberalitatis auaritia petunt: primum est autem suo esse contentum: deinde quos præcipue scias indigere: sustẽtantem fouentemq; orbe quodam sotialitatis ambire: quæ cuncta si facit iste: usquequaque laudandus est si unum aliquid: minus quidem laudandus tamẽ: tam parum est etiam imperfectæ liberalitatis exẽpli: tam eximia tenet homines habendi cupido: ut possideri magis q̃ possidere uideantur.. Vale.

C. C. Plinius Sardo suo salutem.

POstquam a te recessi non minus tecum: q̃ cum ad te fui: legi enim librum tuum identidem repetens ea maxime: non enim me mentiar: quæ de me scripsisti ĩ quibus quidem percopiosus fuisti: quam multa: quam uarie quã non eadem de eodem iugo: tamen diuersa dixisti: laudem pariter & gratias agam: neutrum satis possum: & si possem timerem ne arrogans esset ob ea laudare tibi ob quæ gratias agere: unum illud addam: omnia mihi tanto laudabiliora uisa: q̃nto hic iucundiora: quanto laudabiliora erant. Vale.

C. Plinius Titiano suo salutem.

QVid agis? quid agitur sectantibus uitam iucundissimam idest ociosissimam: quo fit ut scribere longiores epistolas nolim: legere illud tanquam delicatus: hoc tanquam ociosus: Nihil est eim aut pigrius delicatis: aut curiosius otiosis.

C. Plinius Paulino suo salutem.

ALius aliud: ego beatissimum existimo qui bonæ mansuræque famæ præsumptione perfruitur: certusque posteritatis cum futura gloria uiuit ac nihil nisi primum æternitatis ante oculos pingue illud altumque otium placeat: hæc enim omnes hoies arbitror oportere aut immortalitatem suam aut mortalitatem cogitare: & illos quidem contendere: hos quiescere non remitti: nec breuem uitam caducis laboribus fatigare: ut uideo multos misera simul & ingrata imagine industriæ ad utilitatem sui peruenire: hæc ego tanq̃ quæ quotidie metum ut desinam metum si dissenties ut qui semper clarum aliquid & immortale meditetur.

C. Plinius Macrino suo salutem.

FErerer ne imodicã orationem putares quam cum hac epistola accipies: nisi esset generis eius: ut sæpe desinere uideatur: nam singulis criminibus singulæ uelut causæ continentur: poteris ergo ut cœperis ubicunque desierisque deinceps sequentur: & quasi incipientia legere & quasi cohærentia: meq; in uniuersitate longissimum breuissimum in partibus iudicare. Vale.

C. Plinius Tironi suo salutem.

EGregie facis inquire enim & perseuera quod iustitiam tuam prouintialibus multa humanitate commēdas cuius præcipua pars est honestissimum quemque conplecti atque ita a minoribus amari ut simul a principibus diligere plerique autem dum uerētur ut gratiæ potētium impertiri uideantur: sinisteritatis atque etiam malignitatis famam consequuntur: a quo uitio tu longe recessisti scio: sed temperare mihi non possum: quo minus laudem similis monenti: quod eum modum tenes ut discrimina ordinum dignitatumque custodias quæ si confusa & permixta sunt: nihil est æqualitate ipsa in æqualius. Vale.

C. Plinius Auguri suo salutem.

VI laudatus a te laudare te cœpero: uereor ne non tam proferre iudicium meum q̄ referre gratiam uidear: sed licet uidear: omnia scripta tua pulcherrima existimo: maxime tamen illa quod nobis accidit hoc una eademque de causa nam & quæ de amicis optime scribis: & ego de me quæ ut puto optima lego. Vale.

C. Plinius Tacito suo salutem.

TVpio præceptis tuis parere: sed aprorum tāta penuria est: ut mineruæ & dianæ quas ais pariter colendas conuenire non possit: Itaque mineruæ tantum seruiēdum est: delicata tamen

ut in ſeceſſu & æſtate ĩ uia plane nõnulla leuiora ſtatimque delenda a garrulitate qua ſermones uehiculo feruntur extendi: his quædam addidi in uilla cum aliud non liberet: itaque poemata quieſcunt: quæ tu inter nemora & lucos commodiſſime perfici putas: oratiũculam unam alteram retractaui: quanq̃ & genus operis & in fama uile & amœnum magiſque laboribus ruris quam uoluptatibus ſimile. Vale.

C. Plinius Gemino ſuo ſalutem.

EPiſtolam tuã iucundiſſime recepi eo maxime ꝙ aliquid ad te ſcribi uolebas quod liberis inſeri poſſit: obueniat materia uel hæc ipſa quã monſtras: uel potiora alia: ſunt enim offendicula non nulla: circunfero oculos & occurrent: Bibliopolas lugduni eſſe non putabam: ac tanto libentius ex tuis litteris cognoui uendicari libellos meos qui peregre manere gratiam quam in urbes legerint: incipio enim ſatis abſolutum exiſtimare de quo tanta diuerſitate regionũ diſcreta hominum iudicia diſſentiunt. Vale.

C. Plinius Quadrato suo salutem.

QVanto studiosius intentiusq; legisti libros quos de Heluidii ultione cõposui tãto ĩpẽsius postulas ut perscribã tibi quæq; extra libros: quæq; circa libros totum deniq; ordinem rei: cui per ætatem non interfuisti: occiso Domitiano statui mecũ ac deliberaui esse magnã pulchrãq; materiã: insectandi nocentes miseros uindicãdi sed proferendi porro inter multa scelera multorũ nullum atrocius uidebatur: quã quod in senatu senator senatori: prætorius cõsulari: reo iudex manus ĩtulisset: fuerat alioqn mihi cũ Heluidio amicitia quãta potuerat esse cum eo qui metu tẽporum nomen ingens paresque uirtutes secessu legebat. fuerat cum Arria & Fannia quarũ altera Heluidio nouerca altera mater nouercæ: sed ita me iura priuata ut publicũ fas et indignitas facti exempli ratio ĩcitabat: ac primum quidẽ diebus redditæ libertatis pro se quisq; inimicos suos dũtaxat minores ĩcondito turbidoq; clamore postulauerat simul & oppresserat: ego & Modestius & constantius arbitratus immanissimũ reũ non cõmuni temporũ inuidia sed proprio crimine urgere: cum iam satis ille primus impetus deferuisset: & languidior ĩ dies ira ad iustitiã redisset quã quantũ maxime tristis amissa nuper uxore mitto: ante iã hæc nupta Heluidio fuerat: rogo ut ueniat quia me regens adhuc luctus limine cõtineret: ut uenit destinatum est inquam mihi maritum tuum non in ultũ pati: nuncia Arriæ

& Fāniæ : abitis : ascripto facto ī quo ego comite non egeo : sed nō tam gloriæ meæ fauerī ut uobis societatis ius inuideam : perfer tanta mandata : nec illæ morantur : opportune senatus intra diem tertium : omnia semp̄ ego ad Cornelium rettuli quē prudentissimū ætatisq; nostræ sapiētissimū cognoui : ī hoc tamē cōtētus cōsilio meo fui ueritus hebetaret : erat enī cunctatior cautiorq; : sed non sustinui induceret in animum quo minus illi eadem die facturum me : quod an facerem nō deliberabā : expertus usu de eo quod destinaueris non esse cōsulendos quibus cōsultis obsequi debes uenio in senatū : ius dicēdi peto : dico paulisper maximo assensu : ubi cœpi crimen attingere : reū destinare : adhuc tamē sine nomine undiq; mihi reclamari : alius scimus quid sit de quo extra ordinem referas : alius qui est ante relationem reus : alius salui sumus qui supersumus : audio interturbatus interritus tantū susceptæ rei honestas ual& : tantumque ad fidutiam uel metum differt nolint homines quod facias an nō probent : lōgū est omnia quæ tunc hinc inde iacta sūt recensere nouissime consul secundæ sententiæ loco dici si quid uolueris permiseras inquam : quod usque adhuc omnibus permisisti : resido aguntur alia interim me quidā ex cōsularibus amicis secreto curatoque sermoni quasi nimis fortiter īcauteq; progressum corripit reuocat monet ut desistam : adigit etiam notabilem te futuris principibus fecisti : est inq̄ dū malis uix ille discesserat rursus

alter qd audes? quo ruis? quibus te piculis obiicis?
quid præsentibus confidis incertis futurorum?
lacessis hominem iam præfectum ærarii & breui
consulem: præterea qua gratia: quibus amicitiis
fultũ? nominat quẽdam qui cũ ad oriẽtẽ amplis-
simum exercitum non sine magnis dubiisq; ser-
monibus optinebat: ad hæc ego omnia præcepi:
Atque animo mecum ante peregi: nec recuso si
ita casus attulerit. Luere pœnas ad honestissimũ
factũ dũ flagitiosissimũ ulciscor: Iã cẽsẽdi tẽpus
dicit Domitius Appollinaris quos designatus
dici Fabritius ueiento Fabius Postumius uectius
proculus collega publicii certi de quo agebatur
uxoris autem meæ quã amiseram uitricus: Post
hos ammius flaccus: omnis certum nõdum a me
nominatum defendunt: crimenq; quasi ĩ mediũ
relictum defensione suscipiunt: quæ præterea
dixerint non est necesse narrare: in libris habes.
sum enim cuncta ipsorum uerbis persecutus:
dicunt contra Auidus Quietus Cornutus Ter-
tullus: Iniquissimũ esse querelas dolẽtiũ excludi:
ideoque Arriæ & Fanniæ ius querendi non aufe-
rendum: nec interesse cuius ordinis quis sit. Sed
quã causam habeat: Cornutus datũ se a cõsulibus
tutorem Heluidii filiæ petentibus matre eius &
uitrico: nunc quoq; nõ sustinere deserere officii
sui partis: In quo tamen ei suo dolori modum
imponere. & optimarum fœminarum perferre
modestissimũ affectũ q̃s contentas esse admonere
Senatũ publicii certi cruẽtæ adulationis & petere

si pœna flagitii manifestissimi remittatur: nota
certo q̄ı cēsoria iuratur tū Satrius Ruffus medio
ambiguoque sermone puto īquit iniuriam factā
Publicio certo si nō absoluitur nominatus est ab
amicis Arriæ & Fanniæ: nominatus ab amicis:
nec debemus solliciti esse: idem & nos qui bene
sentimus de homine iudicaturi sumus si innocēs
est: sicut & spero & malo: & donec aliquid pro-
batur credo poteritis absoluere: hoc illi quo q̄sq;
ordine citabantur. uenitur ad me consurgo utor
initio: quod ī libro est: respondeo singulis mirā
qua intentione: q̄bus clamoribus omnia excepīnt
qui modo reclamabant: tanta conuersio uel ne-
gocii dignitatem: uel prouentum orationis: uel
actoris constantiam: subsecuta est: finio: īcepit
respondere ueiento nemo patitur: obturbatur:
obstrepitur: adeo quidem ut diceret rogo. P. C.
ne me cogatis implorare auxilium tribunorum
& statim Murena tribunus permitto tibi Fabriti
ueiento dicere: tum quo reclamatur inter moras
consul citatis nominibus & parata dissensione
mittit senatum ac pene adhuc stantem tentātēq;
dicere ueientonem reliquit: multū ille de hac: ita
uocabat: contumelia questus est homerico uersu
: nō ferre quisq̄ ī senatu
fuit qui me non complecteretur: exoscularetur:
certatimq; laude cumularet: quod intermissum
tamdiu morem in publicū consulendi susceptis
propriis simultatibus reduxissem: quod deniq;
senatum inuidia liberassem: qua flagrabat apud

ordines alios : quod ſeuerus ĩ cæteros ſenatoribus ſolis diſſimulatione quaſi mutus parceret : hæc acta ſunt abſẽte certo : fuit enim ſeu tale aliquid ſuſpicatus ſiue ut excuſabatur infirmus : & relationis quidem de eo Cæſar adſit : optinui tamen quod intenderam nam collega certi conſulatum : ſucceſſorem certus accepit : planeque factum eſt quod dixerim ĩ fine reddat primum ſub optimo principe quod a peſſimo accepit : poſtea actionẽ meã utcũq; potui recollegi : addidit multa accidit fortuitum : ſed non tanq̃ fortuitũ : quod deditis libris certus ĩtra pauciſſĩos dies ĩplicitus morbo deceſſit : audiui referentis hanc imaginẽ mentis eius : hanc oculis ineſſe tanq̃ uideret Heluidium reſpondere mihi uera ne hæc affirmare nõ auſim intereſt tamen exempli ut uera uideantur : habes epiſtolam ſi mõ epiſtola cogitas libros quos legiſti non minorem ſed imputabis tibi q cõtentus libris non fuiſti. Vale.

C. Plinius Tacito ſuo ſalutem.

HEc ipſe tibi plaudis : et ego nihil magis ex fide quam de te ſcribo : poſteris an aliqua cura neſcio : nos certe meremur ut ſit aliqua nõ dico & labore & reuerentia poſterorũ : pergamus modo itinere inſtituto quod ut paucos in lucem famamq; prouexit ita multos & tenebris et ſilẽtio protulit Vale.

C. Plinius Falconi ſuo ſalutem.

REfugeram in tuſcos ut omnia ad arbitrium meum facerem : at hoc ne in tuſcis quidem

tam multis undique rusticorum libellis & tam querulis inquietor quos aliquanto magis iuitus quam meos lego. : nam & meos inuitus : retracto enim actiũculas quasdã quod post intercapedinẽ temporis et frigidum & acerbum est : rationes q̃ absente negliguntur : interdum tamen equum conscendo : & patremfamiliæ hactenus ago. quod aliq̃m partẽ prædiorum sed ꝑgestatione ꝑcurro tu consuetudinẽ serua nobisq; sic rusticis urbana acta perscribe . Vale .

C . Plinius Sabino suo salutem .

QVa intentione : quo studio : qua deniq; memoria legeres libellos meos epistola tua ostẽdit : ipse igit exhibes negocium tibi quid deligis et nutas ut q̃plurima cõmunicare tecum uelim : faciam perpartes tamẽ & quasi digesta ne iã ipsã memoriam : cui gratias ago assiduitate & copia turbem : onera tanq̃ & quasi oppressam cogam pluribus singula posterioribus priora dimittere.

C . Plinius Rufoni suo salutẽ.

SIgnificas legisse te in quadam epistola mea iussisses Verginũ Ruffũ inscribi sepulchro suo hic situs est Ruffus pulso qui uidice quondã imperium asseruit nõ sibi sed patriæ : rep̃hendis quod iusserit : addis etiã melius recti usq; frõtinũ quod uetuerit omnino monumentum sibi fieri meq; ad extremum quid de utroq; sentiã cõsulis utrunq; dilexi : miratus sũ magis q̃ tu rep̃hendis atq; miraris ut nõ putarẽ satis unq̃ posse laudari cuius nũc mihi subeunda defensio est omnes ego

magnum aliquid memorandumque fecerunt non modo uenia: uerum etiam laude dignissimos iudico si immortalitatem quam meruere sectantur. Victurique nominis famam supremis etiam titulis prorogare nituntur nec facile quenquam nisi uerginium inuenio cuius tanta in prædicando uerecundia: quanta gloria ex facto ipse sum testis familiariter ab eo dilectus probatusque: semel omnino me audiente prouectum ut de rebus suis hoc unum referre ita secum aliquando eluuium locutum: scis uergini quæ historiæ fides debeatur: proinde siquid in historiis meis legis aliter ac uelles rogo ignoscas: ad hæc tu o eluui: eluui: o eluui: nec tu ignoras ideo me fecisse quod feci ut esset liberum nobis scribere quæ libuisset: age dum hunc ipsum frontinum in hoc ipso in quo partior tibi uidetur & pressior comparemus: uetuit extrui monumentum sed quibus uerbis impensa monumenti superuacua est: memoria nostri durabit si uitam meruimus: an restrictius arbitraris per orbem terrarum legendum dare duraturam memoriam suam: quam uno in loco duobus uersiculis signare: quod feceris quanquam non habeo propositum illum reprehendendi sed hunc tuendi: cuiusque potest apud te iustior esse defensio quam ex collatione eius quem prætulisti: meo quidem iudicio neuter quidem culpandus quorum uterque ad gloriam pari cupiditate diuerso itinere: contendit alter dum expetit debitos titulos: alter mauult uideri contempsisse: uale

C. Plinius Venatori suo salutem

Tua uero epistola tanto mihi iucundior fuit: quanto longior erat: præsertim cum de libellis

meis tota loqueretur : quos tibi uoluptati esse nõ miror cũ oĩa nostra perinde ac nos ames : ipse cũ maxime uidemias graciles quidẽ uberiores tamẽ quam expectauerã colligo: si colligere est nõ unq̃ decerpere uuã: torculũ inuiscere gustare: de lacu mustũ obrepere urbanus qui nunc rusticis p̃sunt meq; notariis & lectoribus reliquerunt. Vale.

C. Plinius Seuero suo salutem.

MAgna me sollicitudĩe affecit passieni Pauli ualetudo : et qdẽ plurimis iustissimisq; de causis uiæ est optimus: nostri amantissimus. honestissimus: præterea in litteris ueteres æmulationes exprimit. reddit propertium in primis a quo genus ducit uera soboles : teque simillima illi in quo ille præcipuus: lego eius in manu sumpseris leges opus tersum : molle : iucundum. & plane in propertiũ:idq;optime scriptũ:nuper ad lyrica deflexit in quibus ita horatiũ ut ĩ illis illũ alterũ effingi putes : si quid ĩ studiis cognatio ualet : & huius ꝓpinque magna uarietas:magna mollitas: amat ut qui uerissĩe dol& : ut qui ĩpatientissime laudat: ut qui benignissime ludit : ut qui facetissime oĩa deniq; tanq̃ singula absoluit ego pro hoc amico : pro hoc ingenio :nõ minus æger animo quã corpore : illũ tandẽ ad me recepi : gratulare etiã litteris ipsis quæ ex piculo eius tãtũ discrimẽ adiere q̃ntũ ex salute gloriæ cõsequentur. Vale.

C Plinius Maximo suo salutem.

FRequẽter agenti mihi euenit ut centũuiri Cum diu se intra iudicium auctoritatem

grauitatẽq; tenuissent: omnia repente quasi uicti coactiq; consurgerent laudarentq; frequenter: e senatu famam qualẽ maxime optaueram: rettuli nunq̃ tamẽ maiorẽ cepi uoluptatẽ quam nuper ex sermone Cornelii taciti: narrabat sedisse circẽsibus proximis equi. ro. hũc post uarios eruditosq; sermones requisisse. italicus es an prouintialis: se respondisse nosti me? et quidem ex studiis ad hoc illum tacitus an plinius exprimere nõ possum q̃ sit iucundum mihi quod nomina nostra quasi litterarum propria non hominum litteris reddũtur quod utriq; nostrũ his etiam ex studiis notus quibus alter ignotus est: accidit aliud ante paucos dies simile: recũbebat mecũ uir egregius Fabius Ruffinus super eũ municeps ipsius qui illo die primum uenerat in urbem Ruffinus demonstrãs me uides hũc? multa deinde de studiis nostris: & ille plinius est inquit uerum fatebor capio magnũ mei laboris fructũ an si Demosthenes iure lætatus ẽ ꝙ illũ manus attita ita nos citauit : ego celebritate nominis mei gaudere non debeo? Ego uero & gaudeo et gaudere me dico neq; enim uereor ne iactantior uidear cũ de me aliorum iudiciũ non meũ ꝓfero præsertim apud te qui nec ullius ĩuides laudibus & faues nostris. Vale.

C. Plinius Luperco salutem.

DIxi de quodam oratore sæculi nostri recto quidem et sano: sed parũ grandi & ornato ut opinor apte nihil peccat nisi ꝙ nihil pecat:

debet enim orator erigi: attolli: interdum etiam efferuescere efferri: aut sæpe accedere ad preces: nā plerumque altis & excelsis adiacent abrupta: tutius per plana sed humilius & depressius: Itē frequētior currētibus q̄ reptātibus lapsus & his nō labētibus nulla illis: nōnulla uis etiā si labantur: nam ut quasdam artis ita eloquētiam nihil magis q̄ ancipitia commendant: uides qui fune in sūma nituntur quantos soleāt excitare clamores cum iam iāq; casuri: sunt enī maxime mirabilia quæ maxime expectata maxime piculosa ut quæ græce magis exprimūt ideo ne qua compar gubernatoris est uirtus cum placido aut cum turbato mari uehit: tunc laudāte nullo inlaudatus inglorius subit portū: at cū stridunt funes: turbatur arbor gubernacula gemunt: tūc ille clarus: & diis maris pxīus: cur hæc? qa uisus ē mihi ī scriptis meis ānotasse quædā ut tumida quædā ut sublimia: aut īproba audiēti aut nimia quæ ego plena arbitrabar: ut plurimū autē refert reprehendenda annotes: an insignia: omnis enī aduortit quod eminet & extat: sed acri ītentione iudicandum est inmodicum sit an grande altū an enorme atq; ut homerum potissimū attingam quem tantundem alterutrā in partē potest fugere

et totum illud

Sed opus est examine: incredibilia sūt hæc & immania ac magnifica: cælestia: nec nūc ego mei similia aut dixisse aut posse dicere puto non

ita insanio: sed hoc intelligi nolo: laxandos esse eloquentiæ frenos: nec angustissimo gyro igeniorum impetus refringendos: At eni alia cōditio oratorum: alia poetarum. quasi uero M. Tullius minus audeat: quanq̃ hunc omitto neque enim ambigi puto. Sed Demosthenes ipse ille norma oratoris & regula non se cohibet cum primum cū dicit illa notissima &

rursus

iam quid audientibus illo pulcherrimo excessu

qd hæc breuiora sup̱ioribus sed

audacia paria:

exeadem nota

Simile his

Et ibidem

Et dixerat

et deinceps

Nec satis

adhuc

Et mille talia ut prætereā qūæ ab æſchine
uocantur : in contra-
rium incidi dicens huc quoque ab iſta culparis :
Sed uide quanto maior ſit qui reprehēditur ipſo
reprehendente : & maior ob hæc in aliis eni uis
ī his granditas eius elucet Num autem æſchines
ipſe iiſ quæ in Demoſthenē carpebat abſtinuit ?

Iterum alio

quod adeo probauit ut repetat

iam illa commodius preſſiuſque
et alia
Expecto ut quædam ex hac epiſtola
ut illud gubernacula gemūt et diis maris proxi-
mus : iiſdem notis quibus ea de quibus ſcribo
confodias . Intelligo enim me dum ueniam pri-
oribus peto in illa ipſa quæ annotaueras incidiſſe
Sed cōfodias licet dummodo iam nunc deſtines
diem quo et de illis & de his coram exigere poſ-
ſimus : Aut enim tu me timidum : aut ego te
temerarium faciam . Vale .

¶ C. Plinius Laterono suo Salutem.

QVanta potestas: quanta dignitas: quanta maiestas: quantũ deniq; numen sit historiæ cum frequens alias: tum ꝓxime sensi: recitauerat quidam uerissimum librum partẽq; eius in aliũ diem reseruauerat. ecce amici cuiusdam orãtis obsecrantisq; ne reliqua recitar&: tãtus audiendi quæ fecerit pudor: qbus nullus faciendi q̃ audire erubescũt? Et ille qdẽ præstitit quod rogabatur: sinebat fides: liber tamen ut factum ipm manet manebit legeturq; semper tanto magis & nõ stati ℭitantur enim homines ad agnoscẽda quæ differuntur. Vale.

¶ C. Plinius Romano suo Salutem.

POst longum tempus epistolas tuas tres pariter recepi: omnes elegantissimas amãtissimas & quales a te uenire præserti desideratas oportebat: quaꝝ una iniungis mihi iocũdissimũ ministerium ad Plotinam sanctissimã fœminã proferantur: eadem commendas pupillum artemisiũ statim præstiti quod petebat. Indicas etiã modicas te uindemias collegisse. communis hæc mihi tecum quanq̃ ĩ diuersissimam partẽ terraꝝ querela est: Altera epistola nuntias multa te nũc dictare. nunc scribere quibus nos represe ntes gratias ago: agerem magis si me illa ipsa quæ scribis aut dicta legere potuisse sed erat æquum ut te mea ita me tua scripta cognoscere etiam si ad alium q̃ ad me pertinerent: polliceris in fine: cur certi de uitæ nostræ ordĩatiõe aliqd audieris:

futurū te fugitiuum rei familiaris: statimque ad nos euolaturum qui iā tibi cōpedes nectimus quas effringere nullo mō possis: Tertia epistola continebat esse tibi redditam orationem ꝑ Damo quis eam uberiorem quā dicentem audiente te fuerit: Est uberior multa est: postea enim in tertia dicis alias te litteras curiosius scriptas misisse: An acceperim quæris: non accepi eas: accipere gestio: proinde prima quaque occasione mitte: appositis quidem usuris quas ego nunc parcius possim centesimam putabo. Vale.

C. Plinius Rustico suo Salutem.

UT satius unum aliqd insigniter quā facerē plura mediocriter: si non possis unū aliqd insigniter: quod intuens ego uariis me studioꝝ generibus nulli satis confisus experior: proinde cum hoc uel illud leges: ita singulis ita ut non singulis dabis an cæteris artibus excusatio in numero litteris durior lex: ī qbus difficilior effectus ē: quid autē ego de uenia quasi ingratus: nam si ea facilitate proxima acceperis: qua priora: laus potius speranda q̄ uenia obsecranda est mihi tñ uenia sufficit. Vale.

C. Plinius Caninio suo Sal.

INcidi in materiā ueram sed simillimam fictæ: dignāq; scholastico altissimo planeq; poetico ingenio: incidi autē dum super cœnam uaria miracula hic inde referūtur magna auctori fides. tñ si quid poeta cum fide: is tamen auctor: cui bene uel historiam scripturum credidisses:

Est in Africa Hipponensis colonia mari proxīa
adiac& nauigabile stagnum : & hoc in modum
fluminis est uarium : demergit quod uice alterna
ꝑut æstas aut repressit aut impulit : nunc īfertur
mari : nunc redditur stagno : omnis hic æstus
piscandi nauigandi atq; etiā natādi studio tenet
maxime pueri quos otium lususq; sollicitat : his
gloria & uirtus altissime prouehi : uictor ille qui
longissime ut littus ita simul natantes reliquit :
quid hoc certamine . puer quidā audetior cæteris
in ulteriora tendebat Delphinus incurrit : & nūc
ꝑcedere puerꝝ nūc sequi : nunc circūire postremo
subire deponere iterꝝ subire trepidantēq; perferre
primum in altum mox flectit ad littus : redditq;
terræ & æq̄libus serpit ꝑ coloniā fama : cōcurrere
omēs : ipsum puerum tanq̄ miraculum aspicere :
īterrogare : audire : narrare : respondere . postremo
die obsident littus : prospectant mare : & siqdem
mari simile natant pueri : īter hos ille sed cautius
Delphinus rursus ad tempus rursus ad puerum
fugit : uenit puer : fugit ille cū cæteris delphinis
q̄si inuite & reuoc& : exiliūt : mergitur : uariosq;
orbes īplicat expeditq; : hoc altero die : hoc tertio :
hoc pluribus donec hoīes innutritos mari subiret
timendi pudor : accedunt & alludūt & appellant
tangūt etiā ꝑtractātq; præeuntē : crescit audacia &
experimento maxime puer qui primus exptus ē :
adnatanti insiliit : ergo fertur refertur q; agnoscit
se ex mari putati meatis se neuter timetur : huius
fiducia : mansuetudo illius augetur : nec nō aut

pueri dextra læuaq; simul eũt hortãtes monẽtesq;
ne timeat id quoq; mirum : delphinus alius tãtũ
spectator & comes : Nihil enĩ simile aut faciebat
aut patiebatur: sed alte℞ illũ ducebat reducebatq;
puerum : cæteri pueri incredibile tam uerũ tamẽ
quam priora delphinum gestatorem collusorẽq;
puerorum in terrã quoq; extrahi solitũ harenisq;
siccatum ubi incaluiss& iã mare reuolui . cõstat
octauium habitum legatũ ꝓcon . in littus educto
religione praua superfudisse unguentum cuius
illum nouitate odoremq; in altum refugisse : nec
nisi post multos dies uisum lãguidum & mœstũ:
mox redditis uiribus priorem lasciuiam & solitã
uisum esse seria repetisse : confluebant omnes ad
spectaculum magistratus quorũ aduentu & mora
modica respu . nouissimũ partibus atterebatur :
postremo locus ipse quietem suam secretumque
ꝑdebat . placuit occulte ĩterfici:ad quod coibatur
Hæc tu q̃ miseratione qua copia deflebis: ornabis
attolles : quanq̃ non est opus affigas aliquid aut
adstruas : sufficit ne ea quæ sunt uera minuãtur:
Vale :

C. Plinius Tranqllo suo Sal .

EXplica æstum meũ : audio me male legere
dũtaxat uersus : orationes enĩ commodius
& tanto minus uersus cogito : ergo recitaturus
familiaribus amicis experiri libertum meum hoc
quoq; familiare quod elegi non bene sit melius
lecturus : si tamen non fuerit ꝑturbatus : Est enĩ
tam nouus lector : quam ego poeta : ipe nescio qd

illo legente interim faciam: ſedeã defixus mutus & ſimilis otioſo: an ut quidam quæ pnuntiabit murmure oculis manu proſequar? ſed puto me non minus male ſaltare q̃ legere. Iterum dicam: explica æſtum meũ uereq; reſcribe nũ ſit melius peſſime legere: quã iſta uel non facere uel facere. Vale.

C. Plinius Appio ſuo Salutem.

Librum quem miſiſti & gratias ago: ſum tñ hoc tempore occupatiſſimus Ideo nondum eum legi: cum aliquid ualidiſſime cupiã ſed ea reuerentia cum litteris ipis ſcriptis tuis debeo ut ſumere illa niſi uacuo animo irreligioſum putẽ. diligentiam tuam in retractandis operibus ualde probo: Eſt tamen aliquis modus primũq; nimia cura dederit magiſq̃ emendat: deinde quod nos recentioribus reuocat: ſimulq; nec abſoluit priora & inchoare poſteriora non patitur. Vale.

C. Plinius Fuſco ſuo Salutem.

Quæris queẽadmodum in tuſcis diem æſtate diſponam. Euigilo cum collibuit plerunq; circa horam primam ſæpe ante: tardius raro: cluſæ feneſtræ manent: miræ enim cũ ſilentium & tenebræ ab his quæ aduocant abductis: & liber & mihi & relictus non oculos aĩmo ſed animum oculis ſequar: qui eadẽ quæ mens uid& quotiens non uident alia cogito: ſi quid ĩ manibus cogito ad uerbum ſcribenti emendantiq; ſimilis: nunc plura uel difficile uel facile componi teneri ue potuerũt: notariũ uoco & die admiſſo quæ formã

uerã reuocãt rursusq; dimittitur ubi hora quarta uel quĩta : neq; enim certum dimensumq; tẽpus ut dies suasit in xystum me uel cryptoporticus cõfero : reliquã medetur ædicto uehiculũ ascendo ibi quoq; idẽ quod ãbulans aut iacẽs durat ĩtentio mutatione ip̃a referta paululũ redormio : deinde ãbulo mox orõnem græcã latinã ue dare & intẽte non tã uocis causa q̃ stomachi . Iteꝝ ãbulo urgeor lauor cœnãti mihi cũ uxore uel paucis liber legit̃ : post cœnã comœdia aut lyristes : mox cum meis ãbulo quorum in numerum sunt eruditi : uariis sermoĩbus uespera extẽditur : & quãq̃ lõgissimus dies bñ cõditur : nũq̃ ex hoc ordĩe aliq̃ mutãtur : Nã si diu tacui uel ãbulaui post somnũ demum lectionem : quæ non uehiculo : sed quod breuius : quod uelocius equo gestor interueniunt amici ex ꝓximis oppidi partẽq; diei ad se trahũt : ĩterdũq; lasso mihi opportuna ĩterpellatione subueniunt : uenor aliquãdo : sed non sine pugillaribus ut q̃uis nihil cepim : nõ nihil referã : datur & colonis ut uidetur ipis nõ satis tẽporis : quoꝝ mihi agrestes querelæ litteras nostras & hæc urbana opera commendant . Vale .

C . Plinius Paulino suo Salutem .

HEc tuæ naturæ est translatiua hæc : & quasi publica officia fãiliaribus aĩcis cõtra ipsoꝝ cõmodũ exigere : Et ego te constantius amo quã ut uerear nec aliter ac ueli accipias ni me . kal . statĩ cõsulẽ uidero : p̃serti cũ me necessitas tuscianoꝝ prædioꝝ plures annos ordinatura detineat in qua

mihi noua cõsilia sumẽda sunt: Nã priore iusta quãq̃ post magnas reissiões reliqua creuerũt: ĩde pleriq; nulla iam cura minuendi æris alieni quid desperant posse psolui: rapiũt etiã consumuntq; quod nam est ut qui iam putãt se nõ sibi placere occurrere: dũ ergo augescẽtibus ĩtus & medendũ est & medendi una ratio: si nõ numo sed partibus locũ ac ĩde ex meis aliquos opis exactores custodes fructibus ponam & alioquin nullum istius genus redditus q̃ quod terra cœlum amnis refert. ad hoc magnã fidẽ æris oculis numerosas manus poscit exprimendũ: tñ & q̃si in ueteri morbo quælib& mutationis auxilia tentãda sunt: uides quã non delicata me causa obire primũ consulatus tui diẽ nomen sinat: quem tamen hic quoq; ut præsens uotis gaudeo: gratulatione celebrabo. Vale.

C. Plinius Saturnino suo Sal.

EGo uero Ruffũ laudo non qa tu ita ut facerẽ petisti: sed qa ille est dignissimus: legi enĩ libꝝ omnibus numeris absolutũ cui multũ apud me gratiæ amor ipsius adiecit: iudicaui tñ: neq; enim soli iudicãt q maligne legunt. Vale.

C. Plinius Mustio suo Salutem.

hAruspicũ reficiẽda est mihi ædes: cæteris in prædiis in melius in maius uetus sane et angusta cũ sit aliqd: cũ statio die frequẽtissima. Nã idibus septẽbribus magnus e regiõe tota coit populus: multæ res aguntur: multa uota suscipiuntur: multa reddũtur sed nullũ ĩ pxĩo suffugiũ aut imbris aut solis: uideor ergo munifice simul

religioſeq; facturus: ſi eādē quā pulcherrimā ex-
truxero addidero porticus:ædi illā ad uſū deæ has
ad hoīm: uelī ergo emas q̄tuor marmoreas colūnas
cuius tibi uidebit̃ generis: emas marmora qbus
ſolū: qbus parietes excolātur: Erit etiā faciundū
ipſius deæ ſignū qa ātiquū illud e ligno qbuſdam
uetuſtate ſui ptibus truncatū ē: quātū ad porticus
nihil īteri occurrit quod uideat̃ ſtatī eē r̄petēdū:
niſi tñ ut formā ſecūdū rationē loci ſcribas: neq;
enī poſſū circūdare tēplo. Nā ſolū tēpli hīc flumīe
& abruptiſſimis ripis: hīc uia cīgitur. Eſt ultra
uiā latiſſimū pratū: ī quo ſatis apte contra tēplis
īueīes q ſoles locoꝝ difficultates arte ſupare. Vale.

C. Plinius Fuſco ſuo Salutem.

SCribis pgratas tibi fuiſſe litteras meas qbus
cognouiſti queādmodū ī tuſcis ociū æſtatis
exigerē: reqris qd ex hoc ī laurētīo hyeme pmut&.
Nihil niſi quod meridianus ſōnus eximit̃ mul-
tūq; de nocte uel āte uel poſt diē ſumit̃: & ſi agēdi
neceſſitas īſtat quæ frequēs hyeme nō iā comœdo.
uel lyriſtæ poſt cœnā locus: ſed illa quæ dicta ut
idētidē retractātur: ac ſimul meōriæ frequēti emē-
datiōe pficitur. Habes æſtate hyeme cōſuetudinē
non addas huc lic& uere tātū: nū quæ ītra hyemē
ſtatim æſtatēq; mediā ut nihil de die perdunt de
nocte paruolum acqrūt. Vale.

Caii Plinii Secundi Nouicomenſis Oratoris
Facundiſſimi Epiſtolaꝝ Liber Octauus Expli.

.M.CCCC.Lxxi.

Anno dni 1444 (?) emptus hic liber ... per
... dnum ... patrem Abbatem mon campi ...
... cum ligatura ...

